

Juli Pernas i López

Joan Antoni Samaranch

*Regidor d'Esports de
l'Ajuntament de Barcelona*

(1955-1961)

Fundació Barcelona Olímpica

Joan Antoni Samaranch
Regidor d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona (1955-1961)

©“JOAN ANTONI SAMARANCH, *REGIDOR D'ESPORT DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA. (1955-1961)*”

Editat per: Fundació Barcelona Olímpica

Pernas i López, Juli

1a edició – Barcelona, Espanya: 2015

Fotografies pàgines interiors tots els drets reservats:

©Arxiu Fundació Barcelona Olímpica. (FBO)

©Arxiu fotogràfic Família Samaranch.

©Real Federación Española de Patinaje. (RFEP)

©Arxiu fotogràfic de Barcelona. (AFB)

©Arxiu fotogràfic Diputació de Barcelona. (DIBA)

©Comité International Olympique. (CIO)

Portada:

©Arxiu fotogràfic de Barcelona. (AFB)/Desconegut

Altres textos pàgines interiors: ©Els autors esmentats

- SASTRE, José María. *Hockey Sobre Patines*. Editor: Atenas A. G. Barcelona: Maig 1954.

©Biblioteca de Catalunya

- Diari *La Prensa*, Hockey sobre Ruedas.

©La Vanguardia Ediciones S.L

<http://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com>

- Diari *La Vanguardia*, 2 de Decembre de 1955. (Pàg.15)

- Diari *La Vanguardia*, 14 de Juliol de 1957. (Portada)

- Diari *La Vanguardia*, 30 d'Abril de 1959. (Pàg.3)

©El Mundo Deportivo S.A

<http://hemeroteca.mundodeportivo.com/>

- Diari *El Mundo Deportivo*, 2 de Decembre de 1955. (Pàg.5) Hemeroteca

- Diari *El Mundo Deportivo*, 23 d'Octubre de 1959. (Portada) Hemeroteca

- *Vida Deportiva*, Lunes 24 de Decembre, 1956. Any XIII-Num. 588.

- Revista, *Hockey sobre Patines*. Gener-Febrer 1958. Num. 1-2.

©Biblioteca de l'Esport Generalitat de Catalunya

-Diari *Dicen*, 19 de Decembre, 1959.

INSTRUCCIONS ESPECIALS I ALTRES NOTES

Tipografies:

S'han utilitzat 5 tipografies:

- Nom: *Calibri*; Type: OpenType TrueType, Status

- Nom: *Calibri-Bold*; Type: OpenType TrueType, Status

- Nom: *Calibri-Italic*; Type: OpenType TrueType, Status

- Nom: *Cambria*; Type: OpenType TrueType, Status

- Nom: *Cambria-Bold*; Type: OpenType TrueType, Status

- Nom: *Cambria-BoldItalic*; Type: OpenType TrueType, Status

- Nom: *Cambria-Italic*; Type: OpenType TrueType, Status

Disseny gràfic: ©FBO/M. Salomé Clavijo

Correcció lingüística: Feslingua - FBO

Els continguts d'aquest llibre no podran ser reproduïts, ni totalment ni parcialment (mitjançant impressió, fotocòpia, microfilm, mecànica, electrònica, escrita i altres sistemes) sense el previ consentiment i autorització escrita del titular Fundació Barcelona Olímpica. (FBO)

Dipòsit Legal: B-19376-2015

Imprimeix: Icomgraph, s.l.l.

Imprès a Espanya

Juli Pernas i López

Joan Antoni Samaranch

*Regidor d'Esports de
l'Ajuntament de Barcelona*

(1955-1961)

Fundació Barcelona Olímpica

Índex

Pàg.

Pròleg	7
Introducció	11
Antecedents	15

1954	41
-------------	-----------

Regidor a l'Ajuntament de Barcelona

1955	53
-------------	-----------

Regidor d'Esports i Diputat Provincial

II Jocs Mediterranis

1956	71
-------------	-----------

Representant a Catalunya de la

Delegación Nacional de Deportes

Vicepresident del COE i cap de la delegació els

Jocs Olímpics de Cortina d'Ampezzo

1957	91
-------------	-----------

Tour de França

Inauguració del Camp Nou

1958	111
-------------	------------

Campionat d'Europa de Judo

i Congrés Europeu de la IAAF

1959	131
-------------	------------

III Jocs Mediterranis

Inauguració del Gimnàs Municipal

1960	155
-------------	------------

Cap de delegació en els Jocs Olímpics de Roma

1961	177
-------------	------------

El comiat

Pròleg

Prologar aquest llibre sobre els inicis de Joan Antoni Samaranch no és fàcil.

Jo el vaig conèixer quan tenia 21 anys, o sigui, el 1953. Era un nedador veterà, jugador de waterpolo i de rugbi amb el CN Banyoles i el BUC Universitari i a més directiu del Club, quan en aquelles dates es preparaven els Jocs Mediterranis a Barcelona.

Aquella era una època difícil per a l'esport espanyol, atès el boicot del món a la dictadura del general Franco, però qualsevol persona que tenia vocació pública, i en aquest cas Samaranch, es veia obligat a tenir excel·lents relacions amb l'*establishment* del moment i l'esport estava enquadrat en la Secretaria General del Moviment, Ministeri controlat per la FET i de les JONS, i per tant el més radical del Règim, i que intentava controlar tota la joventut de l'època a través del Front de Joventuts, en el cas de l'esport i del Sindicat Universitari, amb un sistema vertical a imatge i semblança del nazisme.

He escrit aquest preàmbul per entendre que Samaranch ja el 1941 tenia una mentalitat esportiva, era competitiu en la boxa, en tennis i sobretot en un esport modern com l'hoquei sobre patins, va ser jugador, seleccionador, directiu, i és aquí on va començar, amb moltes dificultats, la seva enlluernadora carrera que el va fer arribar un dia a ser president del CIO.

Però per arribar al cim de la seva gran passió, l'esport, va haver de navegar pel mar de la vida no solament amb constància, risc i fer tots els papers

David Moner i Codina
*Expresident de la Unió de
 Federacions Esportives de
 Catalunya (UFEC)*

de l'auca; no oblidem que en aquell temps el delegat nacional d'esports era el Tinent general Moscardó i després, fins a l'any 1967, un falangista de pro que es deia José Antonio Elola Olaso.

Jo vaig viure aquesta època des de l'any 1953, en què era estudiant de dret i col·laborador dels Jocs Mediterranis de 1955, i Samaranch era un empresari de moda, econòmicament molt sòlid, apassionat per l'esport, amb unes relacions extraordinàries pels seus 30 anys i la millor virtut de captar grans aficionats a l'esport i, que aquelles èpoques eren Lluís Meléndez, periodista i excampió d'atletisme nouvingut de l'exili; Andreu Mercé Valera, un altre periodista i profund coneixedor de l'olimpisme, o el creatiu Carlos Pardo; i un organitzador nat com Andreu Espinós, a més dels seus amics de la *jet set* de Barcelona.

Aquest llibre explica una història desconeguda, fosca per a l'esport, on la dictadura nomenava fins al president del FC Barcelona i malgrat tot sobresortia un nom, Samaranch, a qui acudia tothom de l'esport català per solucionar milers de petits problemes que tenien els clubs de les federacions catalanes i centenars de problemes que no tenien res a veure amb la passió que ens unia: l'esport.

Introducció

Sobre Joan Antoni Samaranch i Torelló s'han escrit nombrosos articles de premsa i també s'han publicat llibres que recullen, sobretot, la seva trajectòria en el Comitè Internacional Olímpic (CIO), atès que va dirigir aquest organisme durant més de vint anys. A més, és el dirigent esportiu més internacional que ha tingut mai el nostre país. En canvi, de l'etapa anterior, dels seus inicis com a dirigent, hi ha poques publicacions. Sóc conscient que hi ha persones i organitzacions que no senten cap simpatia per ell pel seu passat vinculat al règim franquista, però la gran majoria —per no dir totes— són persones no vinculades al món de l'esport. Algú pot pensar que gaudia de poques simpaties entre els dirigents nacionalistes, d'esquerres i independentistes vinculats a l'esport, però no és cert: tothom reconeix els seus mèrits esportius i tot el que ha fet per la ciutat que estimava, Barcelona. Personalment, només puc dir que vaig tenir l'oportunitat de tractar-lo en els últims anys de la seva vida i puc assegurar que, malgrat l'edat, em va donar bons consells i em va orientar professionalment.

En aquest treball volem presentar els primers passos que va fer com a dirigent esportiu, des que va començar a la Federació Espanyola d'Hockey i Patinatge fins que va acabar el seu mandat al capdavant de la ponència d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona. Precisament, mentre era regidor de la ciutat, també va ser diputat provincial i responsable de la Comissió d'Esports d'aquesta institució i, a més, representant de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes a Catalunya. Els Jocs Mediterranis del 1955 li van servir per demostrar

Juli Pernas López

*Director
Fundació Barcelona Olímpica*

la capacitat i l'habilitat protocol·làries de què disposava, però van ser l'esforç, la dedicació i la tenacitat les eines que va utilitzar per començar a escalar cap al cim del moviment olímpic. La complicitat entre l'associacionisme esportiu tradicional i el lideratge institucional de Samaranch van fer encara més evident la capitalitat esportiva de Barcelona. Van aparèixer al calendari esportiu nous esdeveniments com les 24 Hores de Montjuïc o el Ral·li de Catalunya. La ciutat va consolidar el seu prestigi i es va projectar internacionalment amb esdeveniments com els Mundials d'hoquei sobre patins i de patinatge artístic i dansa, el Campionat d'Europa de Judo o l'arribada a Barcelona d'una etapa del Tour de França. També en aquesta època es van començar a construir equipaments esportius tant a la ciutat com a la província. Això va constituir un salt de qualitat imprescindible per garantir la pràctica esportiva dels ciutadans.

Al llarg d'aquestes pàgines trobarem personatges —alguns dels quals han estat oblidats— que formen part de la història viva de l'esport català i que, precisament, van fer els primers passos com a dirigents esportius durant aquests anys. Finalment, cal esmentar que la recerca arriba fins a mitjan 1961, moment en què el doctor Albert Assalit va prendre el relleu al capdavant de l'esport a la ciutat de Barcelona.

Per a la confecció d'aquest treball, s'han consultat: les hemeroteques digitals de *La Vanguardia*¹ i d'*El Mundo Deportivo*; els volums que conserven les

⁰¹ *La Vanguardia*, diari d'informació general. Any de fundació, 1881. En l'etapa objecte d'aquest estudi, els directors eren Luis de Galinsoga i Manuel Aznar.

col·leccions de *Vida Deportiva*² i *Dicen*,³ que hi ha en el Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport Joan Antoni Samaranch; els llibres d'actes de les sessions plenàries de la Diputació i l'Ajuntament de Barcelona, els quals es troben als arxius de les institucions respectives, i, finalment, el *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes*. També vull agrair especialment la col·laboració d'Alberto Aragón Pérez per les seves aportacions, i del Sr. Josep Maria Sumsi, que durant molts anys va fer de secretari personal de Joan Antoni. Samaranch.

02 *Vida Deportiva*, setmanari esportiu. Any de fundació, 1943. En l'etapa objecte d'aquest estudi, n'era director Albert Maluquer.

03 *Dicen*, setmanari i diari esportiu. Any de fundació, 1952; va deixar de publicar-se el 1985. En l'etapa objecte d'aquest estudi, n'era director Julià Mir.

Antecedents

Es podria afirmar que Joan Antoni Samaranch va arribar a la política municipal i va fer els primers passos com a dirigent internacional en patins. No va ser mai un esportista destacat tot i que va practicar esports com la boxa, el futbol, la vela i, per descomptat, l'hoquei sobre patins. No obstant això, els seus interessos anaven cap a una altra direcció i ben aviat va decidir començar a jugar fora del rectangle de la pista de joc: va ser delegat d'equip i vicesecretari⁴ del RCD Espanyol; articulista en diversos mitjans,⁵ i entrenador, seleccionador nacional i directiu de la Federació Espanyola d'Hockey i Patinatge. En les seves *Memòries Olímpiques*, reconeix que *«l'hoquei sobre patins em va portar, indirectament, fins al moviment olímpic»*. La secció d'hoquei sobre patins del club blanc-i-blau es va crear el 1942 sota l'impuls de Joan Antoni i del seu germà August i, un any després, el 1943 —any en què es va constituir la Federació Espanyola d'Hockey i Patinatge, presidida per Juan Manuel Sainz de los Terreros—⁶ aquesta secció va guanyar el Campionat de Catalunya. Uns quants mesos més tard, el juny de 1944, van conquerir també el primer Campionat d'Espanya a la pista Piscinas y Deportes, després de guanyar la final al Cerdanyola per 4 a 1. Per a Joan Antoni Samaranch, la dècada dels anys quaranta va estar marcada per l'hoquei sobre patins.

Cal tenir present que si bé Barcelona era una ciutat que ja arrossegava una llarga tradició esportiva i associativa, no disposava, com la resta d'ajuntaments de l'Estat espanyol, d'un regidor encarregat específicament de l'àrea esportiva. Les entitats cursaven les sol·licituds d'ajuda a través de l'alcaldia i aquesta designava un regidor o funcionari que s'encarregava de la col·laboració. El juliol de 1944, l'alcalde Miquel Mateu i Pla va nomenar Epifanio de Fortuny, baró d'Esponellà, tinent d'alcalde de Beneficència i li va encarregar, a més, d'informar de *«les qüestions esportives»*. El seu ideari: *«Sencillamente continuar las facilidades que siempre se han dado por parte del ayuntamiento para que las federaciones de los diferentes deportes puedan utilizar de la mejor manera posible las instalaciones y los locales municipales, y procurar que todas nuestras fiestas deportivas tradicionales encuentren en el marco de la ciudad las mejores*

04 *El Mundo Deportivo*, 23 d'octubre de 1943.

05 Samaranch va començar a escriure sobre hoquei sobre patins a *La Prensa*, el diari de la tarda del Movimiento. Va escriure-hi des del 15 de febrer de 1943 fins al 7 de febrer de 1949 sota el pseudònim de *Stik*. Més endavant, el va corregir i el va escriure correctament en anglès: *Stick*. En aquest diari, va coincidir amb Juan José Castillo (1921-2001), qui va entrar a formar part de la plantilla el 1941 i va ser cap de la secció d'esports de 1946 a 1964.

06 La Federació Catalana havia estat fundada el 1928.

condiciones para su desarrollo».⁷ Cinc anys després, el 1949, Barcelona va ser el primer municipi espanyol que va crear una comissió municipal d'esports i el nou alcalde, Josep Maria Albert Despujol, baró de Terrades, va nomenar el baró d'Esponellà president de la comissió i membres d'aquesta els tinents d'alcalde «*señores Caralt, Baixas de Palau, Segón, Condeminas y Delás; y los concejales Paro, Puigmal, Blay, Valdeperas i Juliá de Company*».⁸ Al mateix temps, es va crear una comissió assessora constituïda només per funcionaris municipals.

Tornant de nou a l'hoquei, cal destacar que Samaranch va ser el responsable de la introducció de la pilota en l'hoquei sobre patins, ja que fins a aquell moment es jugava amb un disc. Aquest fet va tenir lloc en un partit disputat el 20 de gener de 1945 en una pista que hi havia al carrer de Mallorca i en la qual jugava el Patria HC. Aquell dia es van enfrontar dues seleccions; la llista va estar confeccionada pel mateix Samaranch, que va actuar també d'àrbitre.⁹ Uns quants dies després, el 16 d'abril, el tinent general José Moscardó, delegat nacional d'Esports i president del Comitè Olímpic Espanyol (COE) va nomenar Samaranch seleccionador nacional d'hoquei sobre patins.

Un any després, durant la Pasqua del 1946, el RCD Espanyol va participar al tradicional Torneig de Montreux d'hoquei. Simultàniament, s'havia organitzat el Congrés de la Federació Internacional, que va tornar a escollir Fred Renkewitz com a president i va acceptar per unanimitat l'admissió de la Federació Espanyola. En aquell Congrés es va parlar de la possible inclusió de l'hoquei sobre patins als Jocs Olímpics de Londres de 1948. Samaranch va donar una informació molt completa del desenvolupament de la reunió en dos articles publicats en la primera pàgina d'*El Mundo Deportivo*.¹⁰ Aquell viatge va ser important, perquè hi va conèixer i fer amistat amb Otto Mayer, que era el canceller del CIO des del 1946 i ocupava, a més, la secretaria de la Federació Internacional de Patinatge.¹¹ No hi ha constància que a la tornada de Montreux, el diumenge 5 de maig, Samaranch anés a veure el cinquè Gran Premi Internacional de Barcelona de Motociclisme, que organitzava el Reial Moto Club de Catalunya al Circuit de Montjuïc, però és probable que sí. L'últim Gran Premi s'havia disputat el 1936, però en qualsevol cas la rellevància d'aquest esdeveniment esportiu per a la ciutat es va deure al fet que

⁰⁷ *El Mundo Deportivo* i *La Vanguardia*, 17 de desembre de 1944.

⁰⁸ *El Mundo Deportivo*, 17 de setembre de 1949.

⁹ *El Mundo Deportivo*, 18 i 21 de gener de 1945.

¹⁰ *El Mundo Deportivo*, 27 d'abril i 1 de maig de 1946.

¹¹ La Fédération Internationale de Roller Sports es va fundar el 21 d'abril de 1924 a Montreux (Suïssa). El seu primer president va ser Fred Renkewitz; Otto Mayer n'era el secretari.

©FBO

era —tal com van assenyalar Javier del Arco al llibre *40 años de historia del automovilismo en el circuito Montjuich*¹² i el redactor Francisco Canto Arroyo, a *La Vanguardia*—¹³ la primera competició internacional que es feia a Europa després de la II Guerra Mundial.

El febrer de 1947, a la pista del Club Patín,¹⁴ que estava situada al solar limitat pels actuals carrers de Buenos Aires, del comte d'Urgell, del comte Borrell i de Josep Tarradellas, es va fer la primera exhibició internacional de patinatge artístic. Molt a prop, a l'altra banda de l'avinguda de Josep Tarradellas, hi havia una altra pista amb solera i molt estimada per Samaranch, la del Turó Park.¹⁵ En aquest punt fem un parèntesi, ja que val la pena destacar que l'avinguda Diagonal era l'altre gran espai esportiu de la ciutat. La zona estava molt poc urbanitzada, com

assenyala Lluís Permanyer a l'obra titulada *Biografia de la Diagonal: «aquell passeig de terra, relativament ample i d'uns quants quilòmetres de llargada, es va convertir en un petit paradís per practicar el passeig a cavall»*. Allà hi havia el camp de la carretera de Sarrià, propietat del RCD Espanyol, i una mica més avall hi havia les instal·lacions Piscinas y Deportes,¹⁶ un complex inaugurat el 1935. Passat el Palau Reial, i en uns terrenys que havien estat propietat de la família Güell, entre la Diagonal i la carretera d'Esplugues, hi havia el camp de golf de Pedralbes, el primer construït a Catalunya (1912).¹⁷ A l'altra banda

12 Javier del Arco Izco, *40 años de historia del automovilismo en el circuito de Montjuich*, Reial Automòbil Club de Catalunya, 2000.

13 *La Vanguardia*, 7 de maig de 1946.

14 Aquesta pista s'havia inaugurat el dia de Reis de 1945.

15 El Turó Park es va inaugurar el juny de 1912 com a parc d'atraccions. En aquesta pista, com es pot constatar a *La Vanguardia* del 25 de maig de 1916, es va disputar el primer campionat d'hoquei sobre patins que es feia a Espanya, que va organitzar el Kursaal Skating Hockey Club i en el qual van participar els equips Indian, Atlètic, Sport i Hispania. El 1929 el parc va tancar les portes i l'Ajuntament de Barcelona va adquirir-ne els terrenys. L'arquitecte Rubió i Tudurí va dissenyar un parc nou que va reobrir les portes el 1934. Al llarg de tots aquests anys, va conservar la pista de patinatge.

16 A la pista Piscinas y Deportes es va disputar del 9 a l'11 de juny de 1944, el I Campionat d'Espanya d'hoquei sobre patins.

17 El 1947 encara es jugava als *links* del Reial Club de Golf de Pedralbes. El club es va traslladar a un nou camp al Prat de Llobregat a finals de 1955 i va canviar de nom: Reial Club de Golf El Prat. Joan Antoni Samaranch va aprendre a

de la Diagonal, una mica més lluny, hi havia el camp de futbol del Junior Football Club, on avui es troba l'Escola Superior d'Agricultura. Al final de tot hi havia les instal·lacions del Reial Club de Polo i el camp de tir al colomí de Torre Melina. També l'avinguda del Generalísimo Franco, que era el nom que tenia en aquells anys, s'havia fet famosa per acollir actes esportius. Des de 1946, multitud d'espectadors anaven a veure les curses de cotxes i cada any, des de 1920, trepitjaven l'asfalt de l'avinguda els corredors que sortien del pont d'Esplugues de Llobregat en direcció a l'Arc de Triomf en la clàssica cursa Jean Bouin.

A l'abril de 1947, i després de la temporada brillant de l'equip d'hoquei sobre patins del RCD Espanyol (havia guanyat els campionats de Catalunya i Espanya i va quedar quart al Torneig de Montreux), el president del club, Francisco Román Cenaarro, va nomenar Joan Antoni Samaranch soci de mèrit del club blanc-i-blau.¹⁸ Al cap d'un mes, la selecció espanyola va participar per primera vegada en el Campionat del Món i d'Europa, que es disputava a Lisboa.¹⁹ En aquest campionat van participar set nacions, que van jugar sota el sistema de tots contra tots. La selecció espanyola va acabar en el tercer lloc, per darrere de Portugal —campiona— i Bèlgica —que va guanyar la segona plaça a Espanya per *goal average*. En tornar de la competició la Federació Espanyola va concedir a Samaranch la Medalla al Mèrit Esportiu, la qual se li va entregar durant un partit amistós contra la selecció belga al frontó madrileny de Vista Alegre.²⁰

En una entrevista tinguda a principis de 1948, Samaranch va mostrar interès per un altre esport adscrit²¹ a la Federació Espanyola d'Hockey i Patinatge: l'hoquei sobre gel, però era conscient de les dificultats de promocionar-ho. *«Sin embargo este escollo puede ser superado pronto. En Suiza fabrican máquinas especiales que permiten en invierno helar las piscinas. Esta maquinaria, en verano, puede ser utilizada para fabricar barras de hielo con destino a la industria, lo que la hace fácilmente amortizable. ¿No podría nuestro ayuntamiento, que en estos últimos meses se interesa tanto por las cuestiones del deporte, adquirir una instalación así para la piscina de Montjuïc y convertirla en invierno,*

jugar a golf en aquestes instal·lacions de la mà del professor Miquel Gil.

18 *La Vanguardia*, 19 d'abril de 1947.

19 Els campionats d'Europa i del Món es van fer de manera simultània des de 1936 fins a 1956.

20 *El Mundo Deportivo*, 29 de maig de 1947.

21 Estatuts de la Federació Espanyola d'Hockey i Patinatge, *Boletín Oficial de la Delegación Nacional Deportes*, novembre de 1946.

*cuando los nadadores la abandonan, en pista de patinaje?».*²² Poc temps després, l'hoquei sobre patins espanyol va anar a Montreux (Suïssa) amb moltes il·lusions per disputar el Campionat del Món i d'Europa després de golejar un mes abans la vigent campiona, Portugal, per 5 a 0 a la pista madrilenya de Recoletos. Al final, Portugal va revalidar el títol i Espanya es va classificar en quart lloc. A la tornada, i tal com ho havia fet la Federació Espanyola, la Federació Catalana va concedir a Samaranch la més alta distinció, l'Stick d'Or, que es va instaurar per *«premiar a la persona que haya laborado sin descanso para el bien del hockey y el patinaje de nuestra región, y contraído méritos suficientes en cuanto desvelos, iniciativas y sacrificios económicos se refiere para hacerse acreedor a esta alta distinción»*.²³ La distinció li va ser lliurada pel president de la federació, Lluís Ysamat²⁴.

El següent Mundial es va celebrar a Lisboa el maig de 1949. En aquesta ocasió, la selecció espanyola d'hoquei sobre patins va millorar els resultats obtinguts, ja que es va classificar en segon lloc. Aquest resultat i la trajectòria seguida fins a aquell moment van fer que el mes de juliol Samaranch rebés la Copa García Doctor,²⁵ que li va atorgar la Delegación Nacional de Deportes *«por sus desvelos en el hockey sobre patines»*.

Al juny, Barcelona va acollir el II Campionat del Món de patinatge artístic i dansa a la pista del Club Patín, el primer campionat del món que es feia després de la Guerra Civil. Inicialment, s'havia previst fer-lo al marc incomparable que ofería el Palau Nacional, però finalment es va descartar en favor d'un lloc més cèntric, que l'Ajuntament va habilitar afegint-hi grades per acollir 3.000 espectadors. Al capdavant de l'organització, hi havia una persona que, poc temps després, va iniciar una relació d'amistat molt estreta amb Samaranch, el periodista Lluís Meléndez.²⁶ A la tribuna d'autoritats, a més de Samaranch, hi havia el baró de Güell, membre del Comitè Internacional Olímpic i vicepresident del Comitè Olímpic Espanyol; el general Moscardó; el baró d'Esponellà, ponent d'Esports

²² Entrevista a Samaranch publicada a *Destino*, 21 de febrer de 1948.

²³ *El Mundo Deportivo*, 19 de juny de 1948.

²⁴ Lluís Ysamat i Bosch (1901-1982), president Federació Catalana d'Hockey (1933-1952).

²⁵ Aquesta copa va ser instituïda el 1943 en memòria de l'atleta madrileny Fernando García Doctor, mort al front el 1937. García Doctor va ser un atleta destacat, recordista d'Espanya i campió absolut de martell el 1925 i entre els anys 1931 i 1935. Aquesta distinció s'entregava al dirigent que més havia destacat en la feina directiva o en la promoció de l'esport.

²⁶ Lluís Meléndez Gardeñas (1900-1970) va ser olímpic el 1920 (Anvers). Va ser el primer recordista i campió d'Espanya de marxa el 1919, va dominar aquesta disciplina atlètica durant la dècada dels anys vint, va fundar l'Agrupació Catalana de Marxadors (1922) i va ser també seleccionador nacional d'atletisme i curses de patins. També va col·laborar amb diversos diaris, especialment amb *El Mundo Deportivo*, i va assistir com a enviat especial a diversos Jocs Olímpics.

de Barcelona; Fred Renkewitz, president i fundador de la Federació Internacional de Patinatge; el delegat a Catalunya de la Delegació Nacional d'Esports, marquès de la Mesa de Asta; J. M. Sainz de los Terreros, president de la Federació Espanyola d'Hockey i Patinatge; Luis Ysamat, president de la Federació Catalana, i el president del comitè executiu i del Club Patín Josep Maria Ceballos.

Un altre esdeveniment internacional de primer nivell va ser la disputa, el 10 d'agost, del Campionat d'Europa de boxa del pes gall, que també era el primer que es disputava després de la guerra. A la plaça de toros Monumental, Luis Romero, un púgil criat i educat a Barcelona i que gaudia de molta popularitat, es va proclamar campió després de derrotar per KO l'italià Guido Ferracin.

El mes de novembre del mateix 1949, el *Boletín Oficial de la Delegación Nacional* va fer públic el nomenament de Samaranch com a vicepresident de la Federació Espanyola d'Hockey i Patinatge, un càrrec que ostentaria sense perdre el de seleccionador.

Al Campionat del Món disputat a la ciutat italiana de Milà el 1950, la selecció d'hoquei va tornar a abandonar el podi i es va classificar en quarta posició, però la fita més destacada d'aquell campionat va ser que, en el marc del congrés que s'hi celebrava, Barcelona va ser elegida seu del VII Campionat del Món d'hoquei sobre patins. El 12 de desembre es va constituir el comitè organitzador del Mundial, en un acte que va presidir el baró de Güell en representació del Comitè Olímpic Espanyol.²⁷ La presidència d'honor va recaure en el ponent d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona, el baró d'Esponellà. En l'acte, hi figurava també Joan Antoni Samaranch, que havia pres bona nota d'altres organitzacions i comptava amb un altre aliat: «*Otto Mayer había dado a Samaranch numerosos consejos útiles sobre la organización del campeonato del mundo de hockey sobre patines que debía celebrarse en Barcelona en 1951*».²⁸ Tot i que Samaranch ja era un personatge habitual de la premsa escrita, fins al 1950 no va començar a sortir sovint en la primera pàgina d'*El Mundo Deportivo*.

Aquell any la ciutat i, sobretot, els aficionats al motor van viure un esdeveniment internacional de primera categoria. El 16 d'abril l'històric Circuit de Montjuïc va acollir per primera vegada una prova del Campionat del Món o Gran Premi de motociclisme, una competició que s'havia iniciat l'any anterior. L'esdeveniment va ser tot un èxit pel que fa al públic, que va veure en directe l'habilitat de l'italià Nello Pagani, campió vigent, que es

²⁷ *El Mundo Deportivo*, 14 de desembre de 1950.

²⁸ David Miller, *Evolució Olímpica*, Edicions 62, 1992.

va imposar en 125 i 500 cc. Es va fer càrrec de l'organització del Gran Premi d'Espanya el Reial Moto Club de Catalunya, la tasca del qual va resultar impecable.

Però, a més de relacionat amb l'hoquei sobre patins, el nom de Samaranch també va sortir a la premsa vinculat a altres esports i competicions, com per exemple la cursa Jean Bouin, la prova degana de l'atletisme espanyol, que es disputava llavors a principis de gener. Samaranch no només donava un dels trofeus, sinó que anava al primer cotxe de la llarga caravana de vehicles (fins a 26) al costat de l'editor i gerent, Alejandro Grau de la Herrán; el director d'*El Mundo Deportivo*, José Luís Lasplazas Pujolar, i el president de la Federació Catalana d'Atletisme, Nemesi Ponsati.²⁹ Per a Samaranch, l'atletisme era un esport bàsic i, per aquest motiu, uns quants anys després va crear una distinció — una medalla d'or, plata i esmalt i una insígnia d'or— per premiar l'atleta que millorés un rècord d'Espanya en una disciplina del programa olímpic, *«de acuerdo con una puntuación de valoración, calculada tomando como base de la misma la tabla finlandesa»*.³⁰ Els motius que el van impulsar a crear aquesta distinció van néixer durant els Jocs Olímpics d'Hèlsinki, *«en aquellas memorables jornadas olímpicas, el atletismo español estuvo ausente de la contienda, aquello fue una demostración de nuestra inferioridad, que como español sentí en lo más hondo de mi corazón. Comprendí que había que hacer algo inmediatamente para lograr el progreso necesario (...) y ofrecí la creación de esta medalla, para estimular a nuestros campeones a superarse. Este es mi grano de arena»*.³¹

L'any 1951 va començar amb un fet rellevant: la presència al port de Barcelona de la VI Flota dels Estats Units. L'increment de competicions internacionals a la fi dels anys quaranta va estar estretament relacionada amb el canvi d'estratègia dels països occidentals i dels Estats Units respecte del govern del general Francisco Franco. El 1950 les Nacions Unides havien revocat la resolució de 1946, la qual condemnava el règim de Franco i recomanava als altres països que retiresin els ambaixadors i ministres plenipotenciaris acreditats a Madrid. La VI Flota va arribar en aquest nou context: *«Llegaron los yankees con sus unidades navales de guerra, pero con una dotación dispuesta al contacto deportivo con nuestros jugadores de baloncesto y pelota base»*.³² Els vaixells

29 *El Mundo Deportivo*, 28 de desembre de 1950. Nemesi Ponsati i Solà (1897-1980), president Federació Catalana de Natació 1922-1923 i Federació Catalana d'Atletisme 1949-1953.

30 *El Mundo Deportivo*, 15 de juliol de 1954. La medalla i la insígnia es van lliurar per primera vegada el 1953 i la va rebre el gallec José Texeira, rècord d'Espanya dels 3.000 obstacles.

31 *El Mundo Deportivo*, 21 de juliol de 1954. Aquest any els guanyadors van ser Manuel Macías en 800 metres i Antonio Amorós en 10.000 metres lliços.

32 Pilota base = beisbol. L'abril de 1944, la Delegación Nacional de Deportes va acordar *«reiterar a totes les federacions nacionals les ordres necessàries perquè siguin canviats els vocables estrangers que s'usen en la terminologia*

americans van entrar al port saludant amb les salves de ritual, que van ser contestades des de les bateries del castell de Montjuïc amb 21 canonades.³³

A partir d'aquesta data, els intercanvis esportius amb els *marines* de la VI Flota es van fer habituals a principis d'any. Com assenyala Xavier Theros: «l'esport era una excel·lent targeta de presentació per a la Sisena Flota, que anava teixint una xarxa pròpia de relacions i coneixences molt útil per a les seves estades. A més, els equips dels vaixells eren un reclam i una oportunitat immillorable per popularitzar entre la població la imatge dels Estats Units com un país democràtic, planer, noble i amant del fair play».³⁴ El primer intercanvi esportiu es va produir l'11 de gener i els esports protagonistes van ser el beisbol i el bàsquet. El partit de beisbol, que va enfrontar una selecció catalana i un equip de *marines* de la VI Flota es va jugar al camp de la carretera de Sarrià, mentre que el partit de bàsquet es va jugar al camp de les Corts i va enfrontar un equip del Newport News, campió de la Marina de l'Atlàntic, contra una selecció catalana.

La primavera va portar canvis significatius a l'administració local. A principis de març, i per motius de salut, Albert i Despujol, baró de Terrades, va deixar l'alcaldia i va ser substituït per Antoni Maria Simarro. En el ple extraordinari del mes d'abril, que va presidir el governador civil Felipe Acedo Colunga,³⁵ es va produir el relleu en la ponència d'Esports del baró d'Esponellà, que va deixar el càrrec i va ser substituït per Lluís de Caralt, qui va assumir també la ponència de Cultura. Andrés Espinós, funcionari i personatge que va estar molt lligat a Joan Antoni Samaranch, va assegurar en les seves memòries,³⁶ que el baró d'Esponellà havia estat cessat com a conseqüència de la vaga dels tramvies ocorreguda a Barcelona el mes de març.³⁷ No obstant això, el mandat de Lluís Caralt va ser efímer, ja que un any després el va substituir Carlos Pena Cardenal.

esportiva, a excepció d'aquells que siguin intraduïbles». El Mundo Deportivo, 19 abril de 1944.

33 *El Mundo Deportivo*, 10 de gener de 1951.

34 Xavier Theros, 'La Sisena Flota a Barcelona', editorial *La Campana*, 2010. La VI Flota va visitar el port de Barcelona fins al 1987. En total hi va haver 3.039 arribades en 36 anys.

35 Felipe Acedo Colunga (1896-1965) va ser conseller nacional i cap provincial del Movimiento de 1951 a 1960. Durant el mateix període va ser governador civil de Barcelona.

36 Andrés Espinós Tayà, *Memòries autoritzades*, C.Punt/Edicions 2007.

37 La vaga es va desencadenar a Barcelona per l'augment del preu dels bitllets dels tramvies de 50 a 70 cèntims alhora que es va saber que a Madrid el preu dels tramvies era de 40 cèntims. Va tenir un seguiment massiu: només els van continuar utilitzant entre el 0,1 i el 3% dels usuaris habituals. Finalment, es va recuperar el preu antic de 50 cèntims.

Per a la ciutat i per al país, va ser igual de transcendent l'organització i els bons resultats esportius obtinguts al VII Campionat del Món d'hoquei sobre patins,³⁸ que es va celebrar de l'1 al 10 de juny de 1951. Espanya aspirava a tot en un torneig que, abans d'iniciar-se, ja havia batut el rècord de participants: onze equips. Aquesta competició es va disputar al Pabellón del Deporte, un pavelló d'esports descobert que s'havia construït gràcies a un grup de promotors liderats per Agustín Pujol.³⁹ Es trobava a la confluència de l'avinguda de José Antonio Primo de Ribera —actual Gran Via de les Corts Catalanes— i els carrers de Sepúlveda i de Llançà. Tenia una façana d'estil hel·lenístic i a l'interior hi havia un gimnàs equipat amb ring, un velòdrom i una pista de ciment que feia 36 × 18 metres, «*realizado con los más modernos sistemas y con materiales de primera calidad*».⁴⁰ El pavelló podia acollir entre 7.000 i 10.000 espectadors i disposava, a més, de bars, oficines, una sala mèdica, bany de vapor i tribunes desmuntables i supletòries que podien col·locar-se damunt de les rectes del velòdrom. El director esportiu del recinte era el polifacètic periodista Carlos Pardo. A més del Mundial d'hoquei, estava previst disputar-hi altres competicions, com la Copa Intercontinental Inter ciutats de bàsquet o el Campionat d'Europa de boxa entre Romero i Álvaro Nuvoloni. En l'organització del Mundial d'hoquei sobre patins va destacar la figura de Samaranch, que va compatibilitzar els càrrecs de seleccionador, vicepresident de la Federació Espanyola d'Hockey i Patinatge⁴¹ i membre del comitè organitzador. Molt probablement aquesta competició va marcar la seva carrera com a dirigent esportiu.

El cert és que el Mundial va ser un èxit organitzatiu i esportiu. Espanya va aconseguir acabar invicta i va guanyar Portugal en l'últim partit per 4 a 3 davant de milers d'aficionats, que van omplir les graderies de gom a gom, i de les màximes autoritats esportives i militars encapçalades pel tinent general José Moscardó. Els beneficis obtinguts de la competició —després de tancar-ne els comptes— es van destinar a una obra de beneficència: la compra de vuit incubadores per a la Casa de Maternitat. L'acte de l'entrega va tenir lloc al saló d'actes de la Casa de la Caritat i hi van assistir Joan Antoni Samaranch i Josep Maria Ceballos, per part del comitè organitzador; el diputat barceloní Jaumar de Bofarull i Maristany; diversos facultatius del centre, al capdavant dels quals hi havia el doctor Dexeus; la mare de Samaranch, Joana Torelló, que havia fet treball voluntari a la Casa de la Maternitat, i la

38 També estava en disputa el XVII Campionat d'Europa.

39 El Consell d'Administració del Palau d'Esports estava presidit per Agustí Pujol i en formaven part Arañó, Samaranch, Muñoz i Romà.

40 *El Mundo Deportivo*, 1 de juny de 1951.

41 La Federació Espanyola de Patinatge no es va constituir fins al 30 de juny de 1954.

Font: RFEP

A- Cerimònia VII Campionat del Món al Pabellón del Deporte.

B- Imatge partit Alemanya 1 - Espanya 7.

C/D- Eufòria després del triomf sobre Portugal i entrega de trofeus.

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

A- Recepció oficial de l'alcalde Simarro a l'Ajuntament de Barcelona.

B- Audiència del *Generalísimo*, al Palacio del Pardo.

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

superiora reverenda mare sor María Jiménez. «Pronunció unas palabras el sr. Samaranch, manifestando que tal acto constituía para él una verdadera satisfacción, ya que con el contribuía a la política del nuevo Estado de protección y amparo a la natalidad, y como quiera que el éxito de los campeonatos del mundo se debía al altruismo de los barceloneses, consideraba lógico que los beneficios redundaran en beneficio de la Ciudad».⁴²

Cal destacar que coincidint amb el Mundial es va organitzar als salons del Cercle de Belles Arts la I Exposició Filatèlica Esportiva. En aquesta exposició els segells que més van sobresortir eren de temàtica olímpica.⁴³ Samaranch havia heretat l'afició per la filatèlia del seu pare,⁴⁴ «que consiguió reunir la colección de sellos de España más importante que ha existido».⁴⁵ També amb motiu del campionat es va celebrar al Saló de la Reina Regent de l'ajuntament barceloní l'assemblea anual de la Federació Internacional de Patinatge, que va estar presidida per Fred Renkewitz, president i fundador de l'entitat.

⁴² *La Vanguardia*, 30 de novembre de 1951.

⁴³ *La Vanguardia*, 1 juny 1951.

⁴⁴ La seva col·lecció va recórrer molts indrets del país. Per exemple, el 1953, durant les bodes d'or del club Atlètic de Madrid, a la col·lecció se li va concedir la Copa de la Federación Castellana de Fútbol. Trenta anys després, quan va arribar a la presidència del Comitè Olímpic Internacional, va impulsar la creació de la Federació Internacional de Filatèlia Olímpica (desembre de 1982).

⁴⁵ *Blanco y Negro*, 21 de gener de 1967.

El 20 de juny el general Franco va rebre els integrants de la selecció espanyola al Palau Reial d'El Pardo, a Madrid. La delegació estava encapçalada per Juan Manuel Sainz de los Terreros, president de la Federació Espanyola. El 29 de setembre, al Pabellón del Deporte, es va homenatjar Samaranch quan va deixar el càrrec de seleccionador⁴⁶ en un acte en què es va disputar un partit entre la selecció espanyola i una selecció europea⁴⁷ i es va aprofitar per entregar-li l'Encomienda de la Orden de Cisneros.⁴⁸ El periodista Lluís Meléndez des de les pàgines d'*El Mundo Deportivo* li va dedicar un article elogiós: *«El hockey sobre patines era practicado hace seis años por un reducido número de equipos y de clubes. Fue bajo la dirección técnica de Samaranch que tomó grandes vuelos, porque él supo darle el tono que merecía. Cinco años de continuo trabajo le ha costado situarlo en el lugar que hoy ocupa (...) Cuando el hockey apenas si era conocido del gran público, Samaranch ya se preocupó de ofrecerle el contacto con los mejores equipos europeos (...) Samaranch no perseguía con ello dar a conocer el hockey*

46 Va prendre-li el relleu en el càrrec el seu amic Francisco Platón.

47 Espanya va guanyar el partit per 6 a 4.

48 La Orden de Cisneros va ser creada pel Decret del 8 de març de 1944 pel general Franco *«para premiar los destacados servicios de aquellos que han demostrado un alto espíritu de entrega en las tareas de engrandecimiento de la Patria»*. Amb la reinstauració de la monarquia, se'n va modificar el reglament per tal que el rei d'Espanya fos el Gran Mestre de l'Ordre.

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

C/D- Els capitans de l'equip d'hoquei patins entreguen un ram de flors a Joana Torelló, mare de Samaranch, en l'acte d'homenatge quan rep l'*Encomienda de la Orden de Cisneros*.

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

*únicamente, sino que también, ofrecer a nuestros jugadores las enseñanzas que aquellos equipos podían darnos».*⁴⁹

Al mes de juliol, el Pabellón del Deporte va ser l'escenari en el qual va tenir lloc el debut a Espanya de l'espectacle esportiu de l'equip Harlem Globetrotters,⁵⁰ al qual acompanyava un esportista distingit: el campió olímpic d'atletisme Jesse Owens.⁵¹ És una mostra de la transcendència de l'acte el fet que a la llotja hi hagués el ministre d'Educació Nacional, José Ibáñez Martín, i el governador civil Felipe Acedo Colunga. El pavelló es va omplir amb 12.000 espectadors, que van veure, bocabadats, els malabarismes dels gegants de banús. *«Diffícilmente podrá volver a verse, aún por los resquicios de su hilarante exhibición, un baloncesto tan perfecto como los negros de Abe Sarpestein nos depararon anteanoche».*⁵²

Els I Jocs Mediterranis van tenir lloc a Alexandria del 5 al 20 d'octubre. Durant la competició es va efectuar la primera reunió del Comitè Internacional dels Jocs Mediterranis, que en el seu ordre del dia tenia com a punt destacat la designació de la seu de la segona edició. Al final, el comitè va acordar per unanimitat concedir els II Jocs a Barcelona. La notícia de la nominació la va transmetre per teleograma el baró de Güell a l'alcalde Antoni Maria Simarro el 13 d'octubre i l'endemà va ser recollida en tots els mitjans de comunicació. Per al govern era una notícia excel·lent, i una consagració apreciable per a la seva política exterior. Cada vegada se sentien menys sols. En la secció «Vida de Barcelona», de *La Vanguardia* es podia llegir: *«La noticia, por su trascendencia extraordinaria, constituyó el objeto de los más vibrantes comentarios. Puede glosarse en tres aspectos: el de un reconocimiento más de la verdad española en el ámbito internacional, el de la importancia que en el ámbito deportivo reafirma con ello Barcelona y el de las mejoras notabilísimas que en nuestra ciudad van a producirse con motivo de la celebración de los Juegos. En el primer aspecto, bien conocido es por nuestros lectores el retraimiento que venía teniéndose en los Comités internacionales de cualquier orden respecto a España, siguiendo la táctica de establecer en torno nuestro un cerco político, económico, cultural, etc., que sin adquirir la forma de las clásicas sanciones nos obligase a modificar una actitud interna y*

⁴⁹ *El Mundo Deportivo*, 29 de setembre de 1951.

⁵⁰ Aquest equip de malabaristes de basquetbol va néixer de la mà d'Abe Saperstein a Chicago el 1926. Inicialment es va anomenar Chicago Globetrotters, l'any següent New York Harlem Globetrotters i, des de 1929, Harlem Globetrotters.

⁵¹ Als Jocs Olímpics de 1936, Owens va guanyar les proves de 100 i 200 metres lllisos, els relleus 4 × 100 m i el salt de llargada.

⁵² *El Mundo Deportivo*, 11 de juliol de 1951.

soberana de nuestra nación».⁵³ Per tant, era evident que per a una ciutat amb contrastada vocació olímpica, i que havia vist com en el passat les seves aspiracions per organitzar uns Jocs Olímpics no s'havien vist acomplertes, s'aconseguien dos objectius: d'una banda, la projecció i el reconeixement internacional del món de l'esport i, de l'altra, la seguretat que aquesta competició serviria per modernitzar la ciutat i millorar-ne les infraestructures.

L'últim diumenge d'octubre, Barcelona va tornar a respirar benzina i va demostrar la seva capitalitat esportiva en el món del motor. Sota la direcció de la Peña Rhin,⁵⁴ que presidia Joaquim Molins, es va organitzar el I Gran Premi d'Espanya de Fórmula 1. A la nominació de Barcelona per acollir els Jocs Mediterranis, es va sumar aquest esdeveniment, una coronació excel·lent per a un any esportiu d'allò més intens. *«La expectación que a lo largo y ancho del mundo ha despertado esta carrera, que cierra el ciclo de las de carácter internacional de la presente temporada es enorme (...) esta trascendental reunión automovilística atribuye por unos momentos a Barcelona la calidad indiscutible de capital automovilística mundial»*.⁵⁵ En aquesta ocasió, l'asfalt de Montjuïc va donar pas a l'asfalt de l'avinguda del Generalísimo Franco (actual, avinguda Diagonal) al barri de Pedralbes. El circuit, que tenia unes dimensions de 6.316 metres, comprenia també el carrer de Numància, el passeig de Manel Girona, l'avinguda de la Victòria (actual avinguda Pedralbes) i l'antiga carretera de Cornellà a Forgas de Tordera. No era un circuit nou; de fet, des de 1946 s'hi havien organitzat curses de motos i cotxes. Milers d'espectadors es van congreguar per veure la cursa que tancava la temporada de Fórmula 1 i que era decisiva per designar el guanyador del Mundial. El triomf va ser per al pilot argentí Juan Manuel Fangio, al volant d'un Alfa Romeo. En segon lloc es va classificar José Froilán González — també argentí— i en tercer lloc, l'italià Giuseppe Farina. Amb aquest triomf, el carismàtic Fangio es va adjudicar el Campionat del Món de conductors de 1951 en prendre-li el títol a Farina. Al volant d'un Maserati Milano, l'espanyol Francisco Godia, amic de Samaranch, va acabar en desè lloc. La jornada esportiva va ser presidida pel tinent general Moscardó i tots els mitjans van elogiar amb insistència els organitzadors. *«La ofrenda que la Peña Rhin⁵⁶ ha hecho al deporte nacional, a través de esta organización que cerraba con broche de oro, la ardua y disputada lucha por los campeonatos mundiales de automovilismo, pasará a los anales como la manifestación más densa, más valiosa y, desde luego, más*

⁵³ *La Vanguardia*, 14 d'octubre de 1951.

⁵⁴ Aquesta entitat també es va veure obligada a espanyolitzar el seu nom català i, durant la dictadura, es va dir *Peña Rhin*.

⁵⁵ *La Vanguardia*, 28 de octubre de 1951.

⁵⁶ La Peña Rhin es va fundar el 1916 i el 1921 va organitzar el primer Campionat d'Espanya, que va ser el segon d'Europa (després del francès). Va ser una entitat emblemàtica de l'automobilisme espanyol.

*afortunadamente resuelta en nuestro país, dentro del cuadro de este deporte nobilísimo que es el super-automovilismo de carreras».*⁵⁷

L'1 de desembre es va inaugurar a l'avinguda Infanta Carlota, 136 (actual avinguda de Josep Tarradellas) el Club Boliche, «*el primer club español de esta especialidad*», que disposava de vuit pistes de bitlles americanes. El club, que estava presidit per Juan Amézaga, es va traslladar un any més tard a l'avinguda Diagonal, 508.⁵⁸ En l'acte inaugural també hi havia el cònsol dels Estats Units i el president de la Federació Catalana de Bitlles, Josep Maria Ceballos, que, de fet, era el promotor de la idea.⁵⁹ Les bitlles americanes no eren un esport nou a la ciutat, però l'afició per aquest esport es va disparar amb la visita dels *marines* dels Estats Units. El 1952 es va obrir un altre local, el Bolo Club. El mateix any, es va disputar el primer Campionat de Catalunya de bitlles i el 1954 es va disputar el primer Trofeu Ciutat de Barcelona.

Un dels últims actes del ponent d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona, Lluís de Caralt, va ser el lliurament de les medalles de la ciutat al mèrit esportiu,⁶⁰ cerimònia que va tenir lloc al Saló de Cent a principis del mes de gener. L'acte va comptar amb la presència del delegat nacional d'Esports, el tinent general Moscardó; del membre del CIO baró de Güell i, entre els convidats, també hi havia Samaranch.

El 3 de febrer de 1952 es va celebrar la cerimònia de constitució del nou plenari de l'Ajuntament de Barcelona, que havia sorgit de les eleccions del novembre de 1951. Entre els elegits pel terç corporatiu, hi figurava Carlos Pena Cardenal, a qui es va assignar la tinència d'alcaldia de Governació, la presidència del Districte VIII⁶¹ i la presidència de la ponència d'Esports després que Lluís de Caralt abandonés aquest càrrec. En la presa de possessió, Pena Cardenal, que era un destacat militant falangista, va ressaltar el treball dut a terme per Caralt i va subratllar «*que por su parte se esforzará en seguir sus huellas y*

⁵⁷ *El Mundo Deportivo*, 29 de octubre de 1951.

⁵⁸ *El Mundo Deportivo*, 19 de noviembre de 1952. Actualment, en aquest lloc hi ha un cinema que conserva el nom del local original: Boliche.

⁵⁹ *El Mundo Deportivo*, 6 de diciembre de 1951. Josep Maria Ceballos i Juan Amézaga eren directius del Club Patín i promotors del patinatge artístic a Espanya.

⁶⁰ La concessió de les medalles al mèrit esportiu va ser una iniciativa d'Epifanio de Fortuny, baró d'Esponellà. El reglament no va ser aprovat pel ple municipal fins al 18 de maig de 1952.

⁶¹ Des del 22 de març de 1949 la ciutat estava dividida en dotze districtes. N'era l'alcalde Josep Maria Albert i Despujol, baró de Terrades.

*se ofreció, como antiguo amanate del deporte, a todos los deportistas barceloneses».*⁶² Pena Cardenal era un amant dels esports nàutics, especialment del patí a vela.⁶³

Una notícia curiosa del mes d'abril de 1952 va ser la donació d'una copa per premiar els campions mundials d'hoquei sobre patins. Samaranch «*se dio cuenta de que no había un trofeo que perpetuara la gesta de los vencedores, y llevado de su entusiasmo, prometió la concesión de uno que cumpliera esta misión».*⁶⁴ L'entrega es va fer a la finca d'Otto Mayer, canceller del CIO, a Lausana. D'aquesta manera, es va aprofitar el fet que Samaranch s'havia desplaçat a Suïssa amb motiu del Torneig de les Nacions que es feia a Montreux. La copa era obra de l'orfebre barceloní J. Roca. «*La copa era de plata, y todo, en ella, tiene una significación. La taza de la misma está ideada pensando en la copa que se guarda en el estadio de Atenas, donde, durante los Juegos Olímpicos, arde la llama en la que se enciende cada cuatro años la antorcha que los atletas transportan... está sostenido por tres pies, recordando los célebres Trípodes Agonísticos, que los griegos concedían como premio a sus atletas vencedores. Este trípode descansa sobre la esfera del mundo para significar el carácter mundial de la competición».* Molt probablement, Samaranch va aprofitar aquest nou viatge a Suïssa i el contacte amb Otto Mayer per gestionar-se una acreditació de periodista del diari *La Prensa* per assistir, per primera vegada, a uns Jocs Olímpics.

Del 27 de maig a l'1 de juny, Barcelona va acollir un acte d'una repercussió mediàtica notable i de gran participació popular: el Congrés Eucarístic Internacional.⁶⁵ L'acte va comptar amb la presència del cap de l'Estat, el general Francisco Franco, i com a delegat papal es va desplaçar fins a la ciutat monsenyor Federico Tedeschini. L'església catòlica, un altre dels pilars del règim de Franco, no era gens aliena al fet esportiu. Precisament, amb motiu del Congrés es van fer diverses actuacions. L'Organización Atlético Recreativa (OAR) va organitzar la I Pasqua de l'Esportista:⁶⁶ «*siendo España una nación eminentemente*

⁶² *El Mundo Deportivo*, 7 febrer 1952.

⁶³ L'abril de 1951 es va crear l'Associació Deportiva Internacional de Propietaris de Patins de Vela i Carlos Pena en va ser elegit president. A més, va ser també el fundador del Col·legi Nacional de Jutges i Jurats i de l'Assemblea de Capitans de lot, així com jutge internacional de regates. Va formar part del grup fundador del Saló Nàutic i va publicar dos llibres de vela *Como organizar una regata i Navegación deportiva*. Se li van concedir diverses distincions, entre les quals hi havia la Medalla d'Or de la Ciutat al Mèrit Esportiu i la Medalla d'Or de la Federació Espanyola de Vela.

⁶⁴ *El Mundo Deportivo*, 25 d'abril 1952.

⁶⁵ El Congrés Eucarístic Internacional és una assemblea de l'església catòlica convocada pel Papa per donar culte a l'eucaristia i definir la missió internacional de l'església. El primer congrés eucarístic es va celebrar a Lilla el 1881.

⁶⁶ La Pasqua de l'esportista es va organitzar de manera ininterrompuda de 1952 a 1967. Va tornar a organitzar-se el 1973 i el 1974.

*deportiva hemos creído del todo necesario recordar a los deportistas la obligación que tienen del cumplimiento pascual (...) ¿El fin perseguido? Sobrenaturalizar algo el deporte, es decir, dar a entender a los deportistas llamados profesionales, que por encima de sus primas y sensacionales traspasos existe algo más: Dios, que les da sus éxitos. En una palabra, proporcionar a todos los deportistas una desmaterialización de su espíritu dándoles a entender el porqué y el para qué de su vida».*⁶⁷ El programa de la I Pasqua Esportiva consistia en unes conferències o xerrades preparatòries, que van ser anomenades *Tardes del Deportista*. Posteriorment es va fer una peregrinació a Montserrat, «a la que deben concurrir todos los deportistas y especialmente los de los centros excursionistas de Cataluña», i on es van dipositar dues *antorchas-lámparas*⁶⁸ als peus de la verge de Montserrat. Finalment, es va celebrar un festival esportiu al Col·legi de la Salle Bonanova, al qual van assistir un bon nombre d'autoritats civils encapçalades pel governador civil, el baró de Güell i el marquès de la Mesa de Asta,⁶⁹ representant a Catalunya de la Delegación Nacional de Deportes. Cal destacar que les torxes, donades per les federacions catalanes amb motiu del Congrés, portaven els escuts de les federacions gravats a la base.

El 30 de maig va tenir lloc un acte de fe dels esportistes a la plaça de Pius XII. La idea va néixer de la ponència d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona i s'hi van adherir esportistes i congressistes. «*Todas las Federaciones regionales deportivas de Cataluña, representadas por sus más prestigiosos dirigentes y sus más entusiastas y populares practicantes, y acompañados de un cortejo inabarcable de partidarios, simpatizantes y adictos, de fieles, devotos y congresistas, estuvieron presentes en el acto de homenaje, que no tiene precedentes en los Congresos Eucarísticos*».⁷⁰ L'acte magne va consistir en el trasllat de la Moreneta des de Montserrat —escortada per ciclistes de totes les entitats de la regió— fins a la plaça de Pius XII, on es va celebrar una missa solemne. A la plaça es va instal·lar un gran altar, a l'entorn del qual es van posar les senyeres i els estàndards federatius i de clubs. En el moment de l'ofertori,⁷¹ «*se acercó al altar el conde del Alcázar de Toledo, el teniente general Moscardó, acompañado del secretario de la Comisión Municipal de Deportes, don Javier de*

67 Entrevista a José Perramón, president del Comitè Organitzador de la Pasqua Esportiva a *El Mundo Deportivo*, 12 d'abril de 1952.

68 *El Mundo Deportivo*, 24 d'abril al 5 de maig de 1952. La fotografia de la torxa es troba a *El Mundo Deportivo*, 4 de maig de 1952.

69 Enrique Piñeyro, marquès de la Mesa de Asta (1883-1960), havia estat president del FC Barcelona en dos períodes: 1940-42 i 1942-43. Va ser també vicepresident de la Federació Espanyola de Tir i vocal de la Federació Espanyola de Futbol (1946).

70 *La Vanguardia*, 31 de maig de 1952.

71 Un ofertori és la part de la missa en què el capellà ofereix a Déu l'hòstia i el vi del calze abans de la consagració.

en los XV Juegos OLÍMPICOS DE HELSINKY

La mejor Olimpiada de la Historia

HELSINKI, 19. (Cronica especial para LA PRENSA).— Ya estamos en Helsinki, refrigerados por una temperatura que no llega a los veinte grados, y después de una travesía feliz en alas de "Iberia". Ayer mañana, la Delegación española, presidida por el teniente general Mésicard, presenció como la bandera de España subía al mástil de la ciudad olímpica de Payla. Otras veintinueve naciones han realizado o realizarán en la jornada de hoy la misma ceremonia, antes de que solemnemente se inaugure en el Estadio Olímpico, los XV Juegos de la Era Moderna, los más importantes que jamás se han realizado: prácticamente, todas las naciones del Planeta, con 5.870 atletas—1.764 más que en la Olimpiada de Londres de 1948—estarán presentes en los mismos.

VISITA AL ESTADIO OLÍMPICO. — Como era obligado, una de nuestras primeras visitas, ya en Helsinki, ha sido para el Estadio Olímpico. Es una maravillosa construcción que proclama el esfuerzo de este pueblo, tan sacrificado de Europa, que con sus cuatro millones de habitantes, y con fortificaciones rusas a menos de media hora de la capital, es un verdadero ejemplo de la tenacidad y del esfuerzo humano.

La pista, por el contrario, no ha gustado a muchos atletas. Los recordmans del Mundo, Whitfield y McKeady, que han estado entrenándose en ella, han dicho que "es demasiado arenosa y que casi se corre sobre ella como en una playa". Esta manifestación, sin embargo, contradice con el pronóstico expresado por el entrenador norteamericano, Brutus Hamilton, de que se batirán la mayoría de las plusmarcas olímpicas ahora existentes.

LOS ESPAÑOLES TEMIDOS EN PÓLO ACUÁTICO. — Nos hemos preocupado en seguida de enterarnos del ambiente que aquí reina con respecto a la participación española. Naturalmente, Estados Unidos es la gran favorita en las pruebas mayores (natación y atletismo), con Japon, Alemania y Rusia, y como grandes "outsiders". En cambio, España figura como principal atractivo en el torneo de polo acuático, Polonia, Hungría y Hungría, se disputarán con nuestra selección, casi con toda seguridad, el título. El equipo de Estados Unidos no ha sido nunca muy fuerte en este juego, pero esta vez es una incógnita. Sus jugadores tienen una media de veinte años y nadan muy rápidos. Pueden ser la sorpresa.

Además, España tiene un bien ganado prestigio en hípica, así como en tiro, mientras en las demás especialidades, en que ha de participar, no nos conceden aquí muchas probabilidades.

NO HA HABIDO SUERTE EN NATACION. — No hemos

tenido suerte en el sorteo para las eliminatorias de natación. Conde y Queralt, en los 100 metros, tendrán que apretujar con enemigos extraordinariamente fuertes (el estadounidense Schöles, y el francés, Eminence, entre otros), y sólo si son capaces de lograr una marca bestialísima, podrán clasificarse. Enrique Grañados, en cambio, ha tenido más suerte. Y si es capaz de confirmar su tiempo de 4.50 (con el que, según nos comunican, acaba de batir el record de España), podrá atreverse a empresas de más vuelo.

En remo, nada podemos decir, porque no conocemos, con exactitud, el valor de nuestros contrarios. En la prueba de a cuatro, con Wilton, tendremos a Rusia, entre otros cuatro competidores.

Nuestros remeros se han quejado del lugar escogido para la celebración de las pruebas. En su primer entrenamiento, olas de más de dos metros golpearon su embarcación con tanta fuerza, que se vieron obligados a volver a tierra.

A parte de esto, todos los atletas españoles que aquí han llegado se muestran encantados del trato que reciben de la organización finlandesa. Viven en baracotas (7), con cuarto de baño, cocina y dormitorio. Cada mañana, la limpieza corre a cargo de soldados del ejército. La comida es muy buena, sana y abundante. Hoy, por ejemplo, almorzarán un cordero, carne, cerveza y leche.

GRAN CANTIDAD DE TURISTAS. — Aficionados de todo el Mundo se han dado cita en esta Olimpiada. Solo no habrá espectadores de la Europa Oriental. Las localidades remitidas a los Comités olímpicos de Rusia y de los países tras el telón de acero, han sido devueltas, sin excepción. En compensación, el número de aficionados de otros países es realmente extraordinario. Suecia, por ejemplo, ha adquirido casi cien mil localidades para las distintas pruebas; Alemania, cincuenta mil más. Y como ejemplo curioso, hay que consignar que la Arabia Saudita ha adquirido más entradas que Inglaterra y Francia, por ejemplo. La cosa se explica por el elevado número de árabes norteamericanos que se hallan en aquel país, y que vendrán a aplaudir a sus compatriotas.

LA GENEROSIDAD DEL SAH. — Cierro esta primera crónica con otro hecho anecdótico. La participación de Persia ha sido posible gracias a la generosidad de su Sha, que ha subvencionado, de su fortuna particular, el viaje de los atletas iraníes. El Sha es un gran amante del deporte, y se le considera como el primer deportista del país. Ya en los Juegos Olímpicos de Londres, subvencionó también la participación persa.

J. A. SAMARANCH

*Mendoza, que en una bandeja de plata llevaba el artístico pergamino que, previamente, fue firmado por todos los presidentes de las Federaciones, el teniente general leyó el contenido del mismo que dice así: “Los deportistas españoles humildemente postrados a los pies de S. S. solicitan paternal bendición con motivo de concentrarse en fervoroso homenaje a Jesús en la Eucaristía. XXXV Congreso Eucarístico Internacional 30 de mayo de 1952”».*⁷²

Al juny, la Diputació de Barcelona va instaurar la concessió de medalles al mèrit esportiu. En el ple provincial celebrat el 27 de juny es va aprovar la concessió de la primera medalla al FC Barcelona, que havia de disputar la final de la Copa Llatina a París contra el Niça després d'haver-se desfet en semifinals de la *Vecchia Signora*, la Juventus de Torí, per 4 a 2. Al final, el Barça es va proclamar campió en derrotar els francesos per 1 a 0. La temporada 51/52 dels blaugrana havia estat espectacular: havien guanyat la Lliga, la Copa, el trofeu Martini & Rossi i les copes Eva Duarte i Llatina. Aquells èxits van fer que l'equip, liderat per Kubala i dirigit per l'entrenador Ferdinand Daucik, fos anomenat el Barça de les Cinc Copes.

Els Jocs de la XV Olimpíada es van celebrar a Hèlsinki del 19 de juliol al 3 d'agost. El primer article que es va publicar de Joan Antoni Samaranch es titulava «La mejor Olimpiada de la historia» i començava tal com es recull a continuació:⁷³ *«ya estamos en Helsinki, refrescados por una temperatura que no llega a los veinte grados, y después de una travesía feliz en alas de “Iberia”. Ayer mañana, la Delegación española, presidida por el teniente general Moscardó,⁷⁴ presenció como la bandera de España subía al mástil de la ciudad olímpica de Payla»*. En aquests Jocs probablement va tenir l'oportunitat de conèixer Avery Brundage,⁷⁵ que va ser triat president a la XLVII Sessió del CIO.⁷⁶ En la mateixa sessió, va entrar a formar part de l'organisme olímpic Pedro Ibarra i Mac-Mahón.⁷⁷ Els dos dirigents van tenir una incidència molt positiva en la carrera olímpica de Samaranch, però molt especialment Brundage. D'altra banda, cal destacar que l'estança a la capital nòrdica li va servir per compartir moltes hores de treball amb un altre periodista, Carlos

⁷² *El Mundo Deportivo*, 31 de maig de 1952.

⁷³ *La Prensa*, 19 de juliol de 1952.

⁷⁴ El tinent general José Moscardó Ituarte (1878-1956) va ser nomenat president del Consejo Nacional de Deportes i del Comitè Olímpic Espanyol pel general Francisco Franco el febrer de 1938.

⁷⁵ Avery Brundage (1887-1975) havia participat com a atleta als Jocs Olímpics d'Estocolm el 1912. Va ser president de la USOC (Comitè Olímpics dels Estats Units) de 1925 a 1953 i vicepresident primer del CIO des de 1945.

⁷⁶ *El Mundo Deportivo*, 18 de juliol de 1952.

⁷⁷ Pedro Ibarra i Mac-Mahón (1913-1993) va entrar de la mà en el CIO del seu sogre, Santiago Güell, baró de Güell, que en va ser membre des de 1922 fins a 1954.

DEDICATORIA

En un continuado afán de superación, el deporte del Hockey sobre Patines ha alcanzado en España un alto nivel.

Las gestas de la Selección Nacional han conseguido que el nombre de nuestra querida Patria brille con luz propia y muy resplandeciente en el ámbito internacional.

En breve espacio de tiempo, las principales capitales de España han conocido y creado equipos para la práctica de este deporte, reconocidos como uno de los más emocionantes y espectaculares que existen.

Al frente de todo esta legión de directivos, jugadores y aficionados, camina desde hace varios años un hombre con un exceder muy grande, cuya entusiasmo por este deporte no ha tenido límites ni fronteras, pues su labor no lo sólo sólo de carácter nacional, ya que su persona es considerada como una de las figuras de más relieve en el ámbito hockeyístico internacional.

La dedicatoria de este libro, en su segunda edición, va unida, una vez más, a mi profunda admiración por el amigo tan querido como es el deportista por excelencia Juan Antonio Samoré y Turillo.

JOSE MARÍA SASTRE

Pardo, que va assistir als Jocs com a enviat especial d'*El Mundo Deportivo* i amb qui va col·laborar estretament anys més tard.

David Miller, al llibre *La Revolució Olímpica*, afirma que va ser Andreu Mercé Varela⁷⁸ qui va suggerir a Samaranch que se centrés en el món de l'esport olímpic durant «una final que tingué lloc a Ginebra l'any 1952, quan Samaranch ja era president de la Federació Espanyola de Patinatge».⁷⁹ En aquesta afirmació hi ha dos petits errors. El Campionat del Món i d'Europa es va disputar a Ginebra l'any 1953; i Samaranch va assumir la presidència de la Federació el 1954. No hi ha cap dubte que Mercé Varela, que tenia una estreta relació amb Samaranch («les famílies de tots dos ja feia temps que es tractaven quan ells encara eren jugadors d'hoquei, cadascun en la seva especialitat»), va influir i apostar per un canvi de direcció en la carrera de dirigent de Samaranch. Varela va dir que «jo ja sabia moltes coses aleshores, del moviment olímpic. A més, era conscient que des de la meua posició de periodista podia donar suport a la carrera de Samaranch»⁸⁰; però segons la nostra apreciació va ser una decisió meditada i presa pel mateix Samaranch.

Al juliol, la Federació Espanyola d'Hockey i Patinatge va assistir al Congrés de la Fédération Internationale de Roller Sports a Porto (Portugal). En aquest Congrés, Samaranch va ser nomenat membre del comitè executiu, en el qual també hi havia l'espanyol Sainz de los Terreros. «También ha sido reelegido el comité internacional de hockey, en el que España está representada por Juan Antonio Samaranch, y el de carreras por Francisco Borell».⁸¹ La reunió es va celebrar coincidint amb el Mundial d'hoquei sobre patins, en el qual Espanya va estrenar un títol, però que va acabar en tercer lloc.

A l'octubre de 1952, la Federació Espanyola va crear una comissió encarregada dels torneigs internacionals i va nomenar Samaranch responsable d'aquesta comissió; i el 24 de novembre va entrar a formar part de la junta directiva de la Federació Catalana de Futbol, que estava presidida per August Arañó. Aquell any es va publicar el llibre

78 Andreu Mercé Varela (1918-2010) va ser periodista dels diaris *La Vanguardia*, *Tele-Exprés*, *ABC*, *Life*, *l'Equipe*, *Sports Illustrated* i la *Tribune de Lausanne*; va ser membre de la Comissió de Premsa del CIO i va escriure diversos llibres: *D'Olympia a Munich*, *Pierre de Coubertin*, *Los Juegos Olímpicos* i *Olimpiada 1976 Montreal Innsbruck*. També va dirigir *l'Enciclopedia Mundial de Fútbol*. Com a esportista, va ser un dels pioners de l'esquí nàutic a Espanya; va aconseguir de la Unió Mundial d'Esquí Nàutic la concessió del Campionat d'Europa de 1957 a Arenys de Mar, i va arribar a ser-ne el secretari el 1967 (la Federació Espanyola es va fundar el 1965). Va figurar en l'equip espanyol que va participar als Jocs de Cortina d'Ampezzo com a suplent de bobsleigh. Li van concedir diverses distincions, entre les quals destaquen el Diploma Olímpic (1972) i l'Orde Olímpic (1996).

79 David Millar, *Revolució Olímpica*, Edicions 62, 1992.

80 David Millar, *Revolució Olímpica*, Edicions 62, 1992.

81 *El Mundo Deportivo*, 5 de juliol de 1952.

Hockey sobre patines, de José María Sastre, editat per l'Editorial Juventud, amb dibuixos a la ploma de J. Portell i H. Sagrera i fotografies de Carlos Pérez de Rozas i Ramón Dimas. L'autor va dedicar el llibre a Samaranch.

Al gener de 1953, Samaranch va assistir a la inauguració d'una pista de bitlles amb dues pistes a les instal·lacions esportives de la fàbrica Samaranch, a la localitat de Molins de Rei.⁸² L'empresa Samaranch, una de les fàbriques tèxtils més importants d'Espanya, havia estat fundada l'any 1931 per Francesc Samaranch i Castro,⁸³ pare de Joan Antoni, i el seu germà José. Les instal·lacions esportives acollien el Club Samaranch i disposaven d'un camp de futbol i una pista de bàsquet. En aquesta pista, va jugar durant molts anys l'equip de bàsquet Club Samaranch,⁸⁴ que estava format per treballadors de l'empresa. Un altre dels esports practicats a l'empresa era el tennis de taula. J. A. Samaranch va impulsar el 1950 un trofeu que portava el seu nom. El mateix any, la fàbrica va acollir la creació del Museu de Molins de Rei,⁸⁵ que va ser una iniciativa del gerent de la fàbrica, Enric Madolell i Claramunt.

El febrer es va constituir el comitè organitzador del I Campionat d'Espanya de patinatge artístic i d'hoquei sobre gel, que es va celebrar a la Vall de Núria els dies 21 i 22 febrer. Samaranch va assumir la presidència del comitè, en el qual hi havia dos personatges amb qui mantindria una col·laboració estreta en el futur: Pau Negre,⁸⁶ que formava part també de la junta directiva de la Federació Espanyola, i el periodista Mercé Varela.

El 18 de maig el jugador d'hoquei sobre patins Tito Mas es va acomiadar dels amics en un sopar on hi havia jugadors, directius i mitjans de comunicació. Assegut al seu costat hi havia Samaranch. Mas havia començat a jugar al Cerdanyola el 1941 i, un any després, va debutar amb la samarreta del RCD Espanyol. Formava part de la llegenda de l'hoquei sobre patins després de marcar tres gols a la final del Mundial de 1951 a Barcelona, l'últim dels

82 *El Mundo Deportivo*, 8 de gener de 1953.

83 Francesc Samaranch i Castro fou nomenat fill adoptiu de Molins de Rei, el 1945 va rebre la Medalla al Mèrit en el Treball i hi té dedicat un carrer. Actualment, on hi havia la fàbrica hi ha el restaurant SamaranchPark.

84 L'equip de bàsquet del Club Samaranch va començar a jugar la temporada 1947-48 i va deixar de competir la temporada 1967-68.

85 L'any 1968 el Museu va passar a ser municipal i, des de 2005, és gestionat conjuntament per l'Ajuntament de la ciutat i l'Associació d'Amics del Museu.

86 Pau Negre i Villavecchia (1922-1972) va arribar a ser, com Samaranch, regidor d'Esports de la ciutat de Barcelona (1966-1972) i va substituir en el càrrec el doctor Albert Assalit. Pau Negre va ser també president de la Federació Catalana i Espanyola d'Hoquei, president de la Federació Europea d'Hoquei i vicepresident de la Federació Internacional; membre del COE i vicepresident de l'Assemblea General de la Creu Roja Espanyola.

quals va atorgar el títol a la selecció espanyola.⁸⁷ Pocs dies després, la selecció va anar a Ginebra per disputar el Mundial i va tornar a classificar-se en tercer lloc. No obstant això, la notícia més positiva va ser la designació de Barcelona per organitzar el Mundial de 1954.

Aquest mes es va tornar a celebrar la Pasqua de l'Esportista i, amb motiu de l'acte, es va traslladar la imatge de la verge de Montserrat, que havia presidit el Congrés Eucarístic, a la capella dels Esportistes⁸⁸ de l'església de Santa Anna (Barcelona). Allà la imatge va ser entronitzada⁸⁹ per l'arquebisbe Modrego. Amb aquesta actuació es pretenia posar els esportistes sota el patronatge de la verge de Montserrat: «*esta petición ha estado muy bien vista por todas las federaciones deportivas, que han colaborado intensamente en su realización, para así conseguir que la venerada imagen figure como guía de todos los deportistas*».⁹⁰ Tres mesos després, el 27 d'agost i a la seu vaticana, es va signar el nou Concordat⁹¹ entre la Santa Seu i el general Franco. Aquesta actuació va consolidar i ampliar el poder de l'Església catòlica a l'Estat, però també va servir per reforçar l'obertura internacional de la dictadura.

Al juny va néixer un torneig que va arribar a tenir una gran solera i prestigi internacional en el futur: el trofeu Comte de Godó de tennis. L'estrena del torneig del Reial Club de Tennis Barcelona, fundat el 1899 com a Lawn-Tennis Club Barcelona, es va fer a les noves instal·lacions del carrer del Cardenal Vives, al barri residencial de Pedralbes. Precisament, la primera pedra de la instal·lació s'havia col·locat el 22 de gener de 1952. El primer guanyador de la competició va ser l'americà Vic Seixas, que aquell any va guanyar Wimbledon i va ser finalista a París i a l'Open dels Estats Units. Al setembre es va constituir el comitè organitzador del X Campionat del Món i XX d'Europa d'hoquei sobre patins. La presidència del comitè executiu va recaure en Samaranch.⁹²

87 *El Mundo Deportivo*, 20 de maig de 1953.

88 La capella dels Esportistes de l'església de Santa Anna va tenir un paper important anys més tard, ja que s'hi van celebrar un nombre elevat de cerimònies religioses esportives. El 1964 es van inaugurar uns frescos, obra de Ignasi Maria Serra i Goday, en els quals apareixen esportistes en actitud reverent. També a les parets hi ha els escuts de totes les federacions esportives catalanes.

89 Cerimònia religiosa d'inauguració que està presidida per un bisbe o arquebisbe.

90 *El Mundo Deportivo*, 9 de maig de 1953. Un any després, els presidents de les federacions van sol·licitar al Papa, per mitjà d'un artístic pergami, que es ratifiqués el patronatge de la Verge (*La Vanguardia* 18 de febrer de 1954).

91 El Concordat encara és vigent i va ser modificat el 1976 i 1979. El Concordat anterior s'havia signat el 1851, durant el regnat d'Isabel II.

92 *La Vanguardia* 27, de setembre de 1953. En el Comitè Organitzador ocupava la vicepresidència. La presidència d'honor corresponia al tinent d'alcalde, Carlos Pena Cardenal, i la presidència a Juan Manuel Sainz de Terreros.

A- Acte de constitució del comitè organitzador i executiu del X Campionat del Món amb l'Alcalde Simarro i Carlos Pena, ponent d'Esports.

B- El president d'honor Carlos Pena firmant les invitacions als països participants.

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Durant els dos mesos següents, Samaranch va continuar assumint càrrecs directius d'altres esports. A l'octubre va entrar a formar part de la junta directiva de la Federació Espanyola de Basquetbol.⁹³ Estava lligat a aquest esport pel Club Samaranch, que jugava la Lliga catalana. Fins i tot, va donar una «*valiosa copa de plata*»⁹⁴ amb el seu nom al guanyador de la Lliga de Barcelona, una competició que es disputava al recinte del Price a les nits. A la Federació Espanyola va conèixer Raimundo Saporta i Anselmo López. Saporta formava part de la junta directiva des del 1949, però va deixar el càrrec quan va entrar a formar part de la directiva del Reial Madrid. No obstant això, l'agost de 1952 «*teniendo en cuenta los servicios prestados y su utilísima labor desarrollada*» el van nomenar president del Comitè d'Organitzacions Internacionals de la Federació Espanyola l'agost de 1952. A principis de 1954, Samaranch va entrar a formar part d'aquest comitè com a vicepresident,⁹⁵ càrrec que va deixar dos anys més tard en ser nomenat delegat nacional

⁹³ *El Mundo Deportivo*, 16 d'octubre de 1953.

⁹⁴ *La Vanguardia*, 21 de novembre de 1953. El triomfador de la primera edició va ser el Joventut de Badalona.

⁹⁵ *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes*, febrer de 1954.

a Catalunya de la DND.⁹⁶ Anselmo López també formava part de la Federació Espanyola.⁹⁷ L'any 1952 havia estat nomenat seleccionador nacional de totes les categories i president del Col·legi Nacional de Preparadors de Bàsquet. La relació entre López i Samaranch es va anar enfortint amb el pas dels anys. Poc després, el novembre, Francisco Giménez Salinas va assumir la presidència de la Federació Catalana de Futbol i va mantenir Samaranch en el seu càrrec de vocal.⁹⁸ El mandat va ser curt, ja que un any després Giménez va dimitir i va ser substituït per Agustí Pujol.

Del 12 al 14 de desembre es va disputar a Lisboa el primer Campionat Mundial Juvenil d'hoquei sobre patins i Samaranch va assistir-hi com a delegat espanyol acompanyat de Tito Mas. Espanya va quedar segona darrera de Portugal.

96 *La Vanguardia*, 9 d'octubre de 1956. En el seu lloc va entrar Antonio Palés.

97 Anselmo López (1910-2004) és considerat el pare del minibàsquet i va ser president de la Federació Espanyola de Bàsquet de 1966 a 1971. Anselmo López va mantenir tota la vida una estreta relació amb Samaranch i va ocupar la vicepresidència (1967-1971) i la secretaria general del Comitè Olímpic Espanyol, a més de ser cap de la delegació espanyola a Mèxic'68, Munic'72, Sapporo'72, Mont-real'76 i Moscou'80. En l'àmbit internacional, va ser secretari general de l'Associació de Comitès Olímpics Nacional (1980-81) i tresorer; també fou el director de Solidaritat Olímpica en el període 1980-1997.

98 *La Vanguardia*, 6 de novembre de 1953.

1954

Regidor a l'Ajuntament de Barcelona

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Gran Saló o Sala Oval del Palau Nacional de Montjuïc.

L'any 1954 va ser clau en la biografia esportiva de Joan Antoni Samaranch. Durant els primers sis mesos tots els seus pensaments estaven centrats en el Campionat Mundial d'hoquei sobre patins. Tot i això, era conscient que estava prou preparat i que gaudia de prou suport per fer el salt a la política. L'activitat esportiva de la ciutat, amb el punt de mira posat als Jocs Mediterranis, estava en plena efervescència; l'estadi i la piscina municipal s'havien d'adequar i s'havia de construir un pavelló cobert. El ple municipal del mes de març, que va ser presidit per l'alcalde accidental, Alfred de Casanovas, va aprovar el projecte tècnic del Palau Municipal d'Esports dissenyat per José Soteras.⁹⁹ El cost total va ascendir a 12.081.182 pessetes. La maqueta i els plànols de la instal·lació van estar exposats al Palau de la Virreina. Aquest mateix mes, en un altre punt de la ciutat, es va col·locar la primera pedra del futur Camp Nou del FC Barcelona,¹⁰⁰ ja que el camp en què jugava llavors, les Corts, s'havia quedat petit. Al llarg de la seva història el Barça havia jugat al velòdrom de la Bonanova; a Can Sabadell al barri d'Horta; al costat de l'Hotel Casanovas, al Guinardó (darrera l'hospital de Sant Pau); al carrer Muntaner i al carrer de la Indústria cantonada amb el carrer d'Urgell. L'arribada de Kubala el 1950 i els èxits esportius dels últims anys¹⁰¹ van disparar el nombre de socis que volien veure els seus ídols. Pràcticament coincidint amb aquesta data, el tinent general Moscardó, a partir de les propostes dels clubs catalans, va nomenar Samaranch vocal de la directiva de la Federació Espanyola de Futbol.¹⁰²

Una de les idees més innovadores d'aquests Jocs Mediterranis va ser la substitució del foc sagrat, que s'utilitzava als Jocs Olímpics, per l'aigua. Al maig es va fer pública aquesta idea, que va arrelar en les cerimònies d'inauguració dels Jocs Mediterranis successius. El pare d'aquesta idea va ser el periodista Carlos Pardo, i la persona que la va fer seva i la va presentar al comitè organitzador per a la seva aprovació va ser Samaranch. *«Tinc l'íntima satisfacció que una idea meva transmesa al comitè organitzador (...) ha estat acceptada i adoptada (...) Es tracta de l'element natural que ha de distingir els Jocs i la cerimònia inaugural a ells supeditada. La meva iniciativa, elevada al comitè a través del membre del comitè i destacat esportista Joan Antoni Samaranch, va ser aquesta: en tots*

99 El Palau Municipal d'Esports de Barcelona va ser remodelat el 1986 per Francisco Labastida amb motiu del Campionat del Món de bàsquet i el 1992, durant els Jocs Olímpics de Barcelona, va allotjar una fase preliminar de voleibol i la competició de gimnàstica rítmica.

100 *El Mundo Deportivo*, 29 de març de 1954.

101 Manuel Tomàs i Belenguer, *Les Corts i el Barça*, Ajuntament de Barcelona, 2007. Després del fitxatge de Kubala, el FC Barcelona va guanyar les lligues de les temporades 1951-52 i 1952-53; la Copa del Generalísimo 1950-51, 1951-52 i 1952-53; la Copa Eva Duarte (precursora de l'actual Supercopa) els anys 1952 i 1953, i la Copa Llatina el 1952.

102 *El Mundo Deportivo*, 27 de març de 1954.

©AFB/Desconegut

els Jocs Olímpics, el foc i la flama olímpica encesa durant la seva durada en el més alt de l'estadi, amb una torxa que prové d'Olímpia, la ciutat grega on van néixer en l'antiguitat aquests certàmens, són l'element natural que els presideix. Però era adequat el foc per als Jocs Mediterranis? Al meu parer no. La paraula Mediterrani tanca la clau de l'element que ha de distingir aquests Jocs: l'aigua. Aigua històrica i gloriosa del Mediterrani. Però com l'aigua pot reemplaçar la clàssica torxa i la no menys clàssica flama? Heus aquí la meua idea trasplantada al terreny de les realitats. L'aigua del Mediterrani serà recollida en una vistosa cerimònia de reconstrucció històrica precisament a la platja d'Empúries, on els grecs, pares excelso de la idea olímpica, van arribar a les nostres terres. En el projecte elevat a la consideració del comitè existeix fins i tot la possibilitat

de reproduir la cerimònia d'aquest fet històric tan important en els annals del país. En unes àmfores especials, un relleu d'atletes, vestit al mode clàssic, transportaria aquesta aigua mediterrània recollida a Empúries a Barcelona, en la data inaugural dels Jocs i amb la precisió deguda perquè l'entrada de l'últim atleta a l'Estadi de Montjuïc coincidís amb el moment precís de la inauguració. Aquest atleta, amb la seva àmfora, pujaria a un lloc, probablement on avui es troba el marcador de vidre, i on s'hauria construït una cascada lluminosa i un sortidor —sabem que s'ha encarregat ja un avantprojecte al cèlebre enginyer luminotècnic Bohigas,¹⁰³ l'inoblidable mag de la nostra Exposició Internacional— i vessant l'aigua d'aquesta, posaria automàticament en marxa la cascada i el sortidor lluminós, que funcionaria durant la celebració de la quinzena dels Jocs ininterrompudament, dominant la ciutat, per extingir-se tan sols, lentament, quan es clausurin. Com és intenció del Comitè Organitzador celebrar a la nit la cerimònia d'obertura, no hi ha dubte que aquesta tindria una gran vistositat. L'aigua del Mediterrani serà, doncs, l'element natural d'aquests Jocs».¹⁰⁴

103 Carles Buïgas i Sans (1898-1979) va ser un enginyer, arquitecte, luminotècnic i escriptor. A més de la Font Màgica de Montjuïc, construïda el 1929 amb motiu de l'Exposició Universal, és creador, entre altres obres, del transbordador aeri situat al port de Barcelona i que va des de la Barceloneta a Montjuïc, i de la il·luminació artística de la Sagrada Família.

104 *Destino*, 1 de maig de 1954.

Com ja havia succeït el 1951, el Pabellón del Deporte de Barcelona va acollir del 27 de maig al 9 de juny el Mundial d'hoquei sobre patins. Samaranch no es va oblidar de cap detall; fins i tot, va arribar a convèncer — ben secundat pel seleccionador Francisco Platón¹⁰⁵— el seu amic el goleador Tito Mas perquè agafés un altre cop l'estic i es posés els patins.¹⁰⁶ Abans de començar el campionat, el periodista Manuel del Arco li va fer una entrevista per a la secció «Mano a Mano»,¹⁰⁷ en la qual es van revelar alguns secrets. Segons el seu criteri, l'hoquei sobre patins era un esport important per tres motius: *«primero, porque considero que al jugador español le cuadra estupendamente; segundo, porque la espectacularidad encaja en nuestro público; y tercero, porque era una cosa que acababa de nacer sin rencillas ni rivalidades entre clubs»*. No descuidava cap detall, ni els regals, ni els Jocs Olímpics: *«Efectivamente, hay cuarenta trofeos que han regalado casas comerciales cuyo valor asciende a trescientas mil pesetas (...) hay que hacer las cosas bien. Hay que tener en cuenta que próximamente se celebraran aquí los Juegos Mediterráneos y si todo*

105 Francisco Platón i Verdaguer (1920-1994), en 1967 fou nomenat delegat provincial de la Delegación Nacional de Deportes.

106 Es va retirar definitivament en acabar el campionat. Per a més informació, *El Mundo Deportivo*, 9 de juny de 1954.

107 Manuel del Arco Álvarez (1909-1971) va ser periodista i caricaturista. Va publicar la secció «Mano a mano» a *La Vanguardia* de 1953 a 1971, per on van passar els personatges més famosos del país i dels quals feia una caricatura. També era un col·laborador habitual del setmanari esportiu *Dicen*.

Font: FBO

Otto Maier, canceller del CIO i secretari de la Federació Internacional arriba a Barcelona per al campionat de 1954.

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

A- El president del Comitè Internacional de Rink-Hockey, Mr. Sofflé, arriba a l'Estació de França.

B/C- El Congrés anual de la Federació Internacional Roller Skating es va fer al saló de la Reina Regent. Foto oficial participants dels a l'escalinata de l'Ajuntament de Barcelona.

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

El Gran Saló o Sala Oval del Palau Nacional de Montjuïc es va habilitar per possibles pluges.

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

sale como debe salir, tendremos derecho a pedir para nosotros una Olimpiada». Per últim, entenia que per aconseguir els seus objectius i assegurar una tasca exitosa calia un bon equip i l'entesa amb els dirigents de Madrid: *«te digo que el mérito es del equipo que llevo conmigo. Y te digo que para hacer algo serio, ha de haber una unión entre Madrid y Barcelona, y eso es lo que yo he conseguido».*¹⁰⁸

Aquest campionat també té anècdotes: a causa de la pluja alguns partits van haver de traslladar-se del pavelló d'esports descobert al Gran Saló o Sala Oval del Palau Nacional de Montjuïc. Durant el campionat, l'Ajuntament de Barcelona va rebre al Saló de Cent a les delegacions estrangeres i, en el marc de la trobada, el president de la Federació Internacional, Fred Renkewitz, *«puso en conocimiento de los presentes la creación de una medalla de oro de la Federación Internacional de Roller-Skating, cuya primera concesión ha recaído en Juan Antonio Samaranch, que tanto ha hecho por el hockey sobre patines, no sólo en España, sino internacionalmente».*¹⁰⁹ En aquesta competició, l'afició va vibrar amb els triomfs de la selecció, que va acabar la competició imbatuda; va derrotar Portugal, l'etern rival, per 3 a 0 i va ser l'equip amb millor *goal-average* i menys golejat del campionat. El balanç de l'esdeveniment no podia ser més positiu: *«Han acabado los Campeonatos del Mundo de la mejor manera que podían acabar (...) Nuestros jugadores han reconquistado el título mundial y Barcelona ha ofrecido al mundo una organización que, sin caer en tópicos, se puede clasificar de perfecta».*¹¹⁰ Per segona vegada, el cervell i *alma mater* de l'esdeveniment havia estat Samaranch, que va consolidar el seu prestigi com a directiu, fet que el va encimbellar en el món de la política.

Acabat el campionat, la Delegación Nacional de Deportes va crear la Federació Espanyola de Patinatge¹¹¹ i va col·locar Samaranch al capdavant de l'entitat.¹¹² Aquesta Federació tenia la seu a Madrid, al carrer de Luchana, i hi havia una oficina delegació a Barcelona, al carrer de Jonqueres, núm. 18, 7a planta. Al seu torn, la Federació Catalana era presidida per Miquel Moragas Pons. El periodista Santiago García a *La Vanguardia* li va dedicar un article, «Una decisión elogiabile», on assenyalava: *«a la vieja Federación Española de Hockey y Patinaje, de la que ha sido desgajada, como un recio árbol, una de sus ramas más lozanas,*

108 *La Vanguardia*, 26 de maig de 1954.

109 *La Vanguardia*, 5 de juny de 1954.

110 *El Mundo Deportivo*, 11 juny 1954.

111 Les modalitats esportives d'aquesta Federació eren l'hoquei sobre patins, l'hoquei sobre gel, el patinatge artístic i les curses.

112 El nomenament figura en el *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes* del mes de juliol de 1955 i està signat pel delegat nacional, José Moscardó, i datat el 30 de juny.

A

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

B

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

A- L'equip espanyol es va concentrar a Vallvidrera. En la foto, asseguts, Platón i Samaranch.

B/C- Exterior del Pabellón del Deporte. Acte de clausura del torneig amb els equips en pista.

C

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

D- Participants de les exhibicions de patinatge artístic: Edurne Echeverria, Trante Clausnitzer i Gaston Van Ghelder, entre d'altres.

E- Lotte Cadenbach rep el trofeu de participació de mans de Samaranch.

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

le quedará en adelante la íntima satisfacción de haber prestado el calor de su experiencia a los primeros pasos oficiales del patinaje nacional, pudiendo sentirse orgullosa del éxito que les ha acompañado... Al frente de la flamante Federación Española de Patinaje¹¹³ ha sido colocado Juan Antonio Samaranch, y realmente nadie con mejores méritos que él para ocupar la presidencia».¹¹⁴

El resultat del campionat va propiciar que donessin diverses distincions a Samaranch i que fos convidat a assistir a diverses recepcions. Cal esmentar la primera placa insígnia d'or, instaurada per *El Mundo Deportivo* per premiar la federació, el club o el dirigent «*que por méritos relevantes se haga acreedor de ella*»¹¹⁵ en l'organització d'un esdeveniment de transcendència mundial. A aquesta distinció, s'ha d'afegir una placa concedida pel plenari de la Diputació de Barcelona el 22 de juny, la qual li va entregar el president, Joaquim Buxó Dulce d'Abaigar, marquès de Castell-Florite: «*cabe destacar que sólo en casos excepcionales la Diputación otorga distinciones de este tipo*».¹¹⁶ Finalment, el 23 de juny el cap de l'Estat, el general Franco, va

113 La Federació Espanyola de Patinatge va editar el primer butlletí al gener de 1955.

114 *La Vanguardia*, 3 de juliol de 1954.

115 *El Mundo Deportivo*, 10 de juny de 1954. Estava previst entregar-li la placa a finals d'any, però l'acte d'entrega es va endarrerir per diversos motius. Al final li va ser lliurada en un sopar el 21 de març de 1955 a l'Hotel Colón (*El Mundo Deportivo*, 23 de març de 1955).

116 *El Mundo Deportivo*, 23 de juliol de 1954.

rebre en el Palau Reial d'El Pardo tot l'equip d'hoquei sobre patins, els integrants del qual anaven acompanyats pel regidor d'Esports, Carlos Pena Cardenal, i per Joan Antoni Samaranch. D'altra banda, el dia 17 d'aquest mes va tenir lloc la benedicció a càrrec del bisbe Gregorio Modrego d'una pista d'aeromodelisme al costat de l'Estadi de Montjuïc que s'havia inaugurat el mes de gener.¹¹⁷

El 3 d'agost, l'esport espanyol es va entristir amb la defunció, als 71 anys d'edat, del president del comitè executiu dels Jocs Mediterranis i membre des del 1922 del Comitè Internacional Olímpic: Santiago Güell i López, baró de Güell. Aquest noble estava fortament vinculat amb el món industrial i financer de la ciutat. En el moment de la seva mort, ocupava també els càrrecs de vicepresident del Comitè Olímpic Espanyol, president del Círculo Ecuestre i president interí de la Junta de Govern del Gran Teatre del Liceu. El sepeli va constituir una manifestació imponent de dolor i hi van assistir nombroses autoritats i representants de clubs i federacions esportives. Joan Antoni Samaranch va recordar la figura del plorat baró de Güell *«que nos ha legado a los españoles un testamento deportivo que son estos Juegos Mediterráneos»*¹¹⁸ en el primer article que va escriure en el butlletí oficial del CIO al mes d'octubre del mateix any, en què va parlar principalment dels II Jocs Mediterranis.

Després de la mort del baró de Güell, va assumir la presidència del comitè dels Jocs Mediterranis el tinent general Moscardó. Samaranch tenia molt clar el paper clau de Moscardó. En el mateix article assenyalava: *«Nuestro país busca con ello poner su grano de arena en esta magnífica labor del C.I.O. como se ha demostrado en las últimas olimpiadas donde no existen barreras de lenguaje, de razas, ni políticas, y donde el deporte amateur se comprende y estima, donde la educación del público nos hace olvidar que estamos fuera de nuestros lares, y donde, en fin, se encuentran las bases para la unión de los hombres de buena voluntad que amamos el deporte y sabemos que un mundo mejor sólo puede venir recordando el lema de mens sana in corpore sano»*. En termes similars, es manifestava a la revista *Antorcha* de la Delegación Nacional de Deportes. Moscardó havia de poder *«aunar, aún más si es posible, las voluntades de los directivos madrileños y barceloneses»*; i la imprescindible unió institucional, *«esta unión, que yo he preconizado en tantas ocasiones, y que al llevarla a la práctica en un deporte determinado ha dado tantos días de gloria deportiva a España, es completamente imprescindible para lograr resultados positivos. Y si en esta ocasión está en juego el prestigio del deporte nacional, es obligación de todos nosotros, desde cualquier*

117 *La Vanguardia*, 18 de juny de 1954. És interessant esmentar que el mes de gener, al parc de la Ciutadella, s'havia fet una exhibició d'aeromodelisme en la qual van participar l'Aeroclub Sabadell i marines del portaavions *Bennington*.

118 *Butlletí del Comitè Olímpic Internacional*, octubre de 1954.

*puesto, poner la máxima buena voluntad y demostrar al mundo que en nuestro país se sabe hacer deporte y se sabe organizar».*¹¹⁹

Al mes d'agost també va tenir lloc un festival atlètic important a l'Estadi de Montjuïc en el qual va participar el subcampionat olímpic de salt de llargada Meredith Gourdine. Aquest atleta formava part de la VI Flota, la qual, des de 1951, atracava al port de la ciutat diverses vegades l'any. Gourdine va guanyar quatre proves: 100 i 200 metres llisos, 110 metres tanques i salt de llargada. L'altra figura de la matinal va ser Antonio Amorós, que va aconseguir batre el rècord d'Espanya dels 3.000 metres llisos.¹²⁰ La reunió del comitè directiu de la nova Federació Espanyola de Patinatge del mes d'octubre va prendre diversos acords, però entre ells destaca un nomenament curiós: el d'Andreu Mercé Varela com a representant espanyol en la Lliga Internacional d'hoquei sobre gel.¹²¹ L'11 de novembre va morir a Utrecht, on havia viatjat per una intervenció quirúrgica el seu germà August, al qual estava unit per la passió a l'hoquei i els colors d'un club, el RCD Espanyol, on havia jugat de porter. Joan Antoni li va concedir uns quants mesos després i a títol pòstum, l'Àguila d'Or de la Federació Espanyola de Patinatge *«en atención a los relevantes servicios que prestó al hockey sobre patines como jugador y fundador de la sección del R.C.D. Español primero y en los diferentes cargos después»*.¹²² També es va instaurar un trofeu que porta el seu nom i que es va disputar a S'Agaró.¹²³ Precisament, en aquesta localitat de la Costa Brava estiuejava la família de Samaranch, que tenia un xalet a la urbanització de la Gavina.¹²⁴

Les eleccions municipals del 21 de novembre van encimbellar J. A. Samaranch al consistori de Barcelona pel terç de corporacions i d'entitats econòmiques, culturals i professionals. El seu nomenament va estar entelat per la defunció, dies abans, del seu germà August. En la seva semblança biogràfica publicada als diaris s'assenyalava que: *«es natural de Barcelona y cuenta 34 años de edad y de profesión técnico textil. Es muy conocido en los medios industriales y deportivos, nacionales e internacionales, especialmente por su*

119 *Antorcha*, núm. 57, 15 de octubre de 1954.

120 *El Mundo Deportivo*, 9 d'agost de 1954.

121 *La Vanguardia*, 13 d'octubre de 1954.

122 *El Mundo Deportivo*, 2 de febrer de 1955.

123 El primer Trofeu Internacional Augusto Samaranch (*in memoriam*) es va disputar a S'Agaró, entitat de Platja d'Aro, els dies 13, 14 i 15 d'agost i hi van participar els equips RCD Espanyol, Girona, CH Mòdena —campionat d'Itàlia— i la selecció de Bèlgica. Es van disputar un total de tres edicions d'aquest trofeu.

124 *La Vanguardia*, 29 de juny de 1971. El 1971 Samaranch es va traslladar a Santa Cristina d'Aro, una altre localitat del Baix Empordà, i hi va comprar la finca de Roca Rodona.

*activa intervenció en el hockey sobre patines, del que fue introductor en España, hasta conseguir los triunfos conocidos que le han valido a nuestra Patria el campeonato mundial de la especialidad. Es presidente de la Federación Española de Patinaje, vicepresidente de la Internacional de dicho deporte, miembro del Comité Permanente de los II Juegos Mediterráneos, vocal del Consejo Directivo de la Real Federación Española de Fútbol, y miembro de la Federación Española de Baloncesto. Es militante de F.E.T. y de las J.O.N.S. Está en posesión de diversas condecoraciones de la Cruzada, de la encomienda de la Orden de Cisneros, medalla al mérito deportivo nacional y medalla de la Diputación de Barcelona. Asimismo le fue adjudicada la Copa García Doctor, de la Delegación Nacional de Deportes por su meritoria actuación en este campo. Destaca también por su constante labor en la beneficencia, siguiendo la ejecutoria de sus ilustres padres, don Francisco Samaranch y doña Juana de Torelló de Samaranch, matrimonio que cuenta con grandes simpatías y prestigios en los diversos medios sociales de nuestra ciudad».*¹²⁵ També van aconseguir la seva acta com a regidors dues altres persones relacionades amb l'esport: l'exinternacional de waterpolo Mateo Molleví¹²⁶ Ribera, pel terç sindical, i el directiu del FC Barcelona Narciso de Carreras,¹²⁷ pel terç corporatiu.¹²⁸ Samaranch va ocupar la vicepresidència de la Comissió d'Esports.

125 *El Mundo Deportivo*, 6 de desembre, i *La Vanguardia*, 7 de desembre de 1954.

126 Mateo Molleví i Ribera (1917-2009), va ocupar la presidència de la Federació Catalana de Natació (1957-1967).

127 Narcís de Carreras Guiteras (1905-1991) va arribar a ser president del FC Barcelona entre 1968 i 1969, i president de La Caixa de 1972 a 1987, data en què va ser substituït per Joan Antoni Samaranch. És autor de la famosa frase «El Barça és més que un club», que va pronunciar durant la seva presa de possessió en el càrrec.

128 La presa de possessió dels càrrecs va tenir lloc el 6 de febrer de 1955 al Saló de la Reina Regent. El primer càrrec designat a Samaranch va ser la presidència del Districte III (Sarrià).

1955

Regidor d'Esports i Diputat Provincial *II Jocs Mediterranis*

©AFB/Desconegut

Nemesio Fernández Cuesta, Cadenas, Mestre i Carlos Pardo escolten les explicacions de J.A. Samaranch sobre el servei fotogràfic dels II Jocs Mediterranis.

L'any 1955 va ser d'una importància vital en la trajectòria de Samaranch. Al mes de febrer, la Delegación Nacional de Deportes va organitzar el Pleno Nacional del Deporte,¹²⁹ que va presidir el tinent general José Moscardó i el ministre secretari general del Movimiento, Raimundo Fernández Cuesta. En el decurs del ple nacional, la Delegación Nacional de Deportes va entregar a Samaranch la Medalla de Plata al Mèrit Esportiu,¹³⁰ i li va encarregar representar l'esport espanyol en el Congrés de la Federació Internacional d'Hoquei sobre Gel, que se celebrava del 2 al 7 de març, simultàniament amb el Campionat Mundial.¹³¹

El 6 de febrer es va celebrar el ple municipal en sessió extraordinària al Saló de la Reina Regent,¹³² en el qual Samaranch va prendre possessió del càrrec de regidor. En el mateix acte van prendre l'acta de regidor Mateo Molleví i Salvador Trullols pel grup de representació sindical, el primer dels quals va ser nomenat tinent d'alcalde de Turisme i Assumptes Generals. En la presa de possessió, tots els regidors electes «*subían al estrado, y ante el crucifijo y el histórico libro de juramentos del Consejo de Ciento, pronuncian, por el orden de elección que son llamados, las siguientes palabras: «Juro servir fielmente a España, guardar lealtad al Jefe del Estado, obedecer y hacer que se cumplan las leyes, defender y fomentar los intereses del municipio, mantener su competencia y ajustar mi conducta a la dignidad del cargo».*»¹³³ A continuació, l'alcalde els va fer entrega de la insígnia del càrrec. Aquell mateix dia, Samaranch va ser elegit delegat del Districte III (Sarrià) i representant de la Junta Consultiva i Inspectora d'Espectacles i de la Comissió Informativa de Turisme i Assumptes Generals, que presidia Mateo Molleví. En la sessió ordinària del ple municipal del mes de març es va constituir la Comissió Informativa d'Esports, que estava presidida per Carlos Pena Cardenal, tinent d'alcalde de Governació, i en la qual participaven els tinentes d'alcalde Alfonso Ibáñez Ferrán, Luis Rosal Catarineu i Mateo Molleví, i els regidors Joan Antoni Samaranch i Manuel Ayxelà Tarrats.

129 El I Pleno Nacional de Educación Física y Deportes va tenir lloc del 25 al 28 de març de 1946 a Madrid. En formaven part el delegat nacional, tinent general Moscardó; les federacions esportives espanyoles; l'assessor nacional del Frente de Juventudes; la regidora central d'Educación Física de la Sección Femenina; el cap nacional de l'Obra Sindical de Educación y Descanso, entre altres personalitats destacades escollides a dit per Moscardó. Per a més informació, *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes*, abril de 1946.

130 *La Vanguardia*, 15 de febrer de 1955.

131 Va assistir-hi acompanyat de Mercé Varela i, quan van tornar, la premsa local va parlar de la possibilitat d'acollir la Challenge d'Europa d'aquesta modalitat esportiva el 1956 (*La Vanguardia*, 10 de març de 1955).

132 El Saló de la Reina Regenta (Maria Cristina) va ser construït el 1860 per l'arquitecte Francisco Daniel Molina i és on se celebren els plens municipals. El saló està presidit per un retrat del pintor Francisco Masriera en el qual apareix la reina regent i Alfons XIII.

133 Llibre d'actes dels plens municipals de 1955.

El 2 abril al Saló Daurat del Palau de Sant Jordi de la Diputació¹³⁴ es va celebrar la sessió pública del ple extraordinari durant el qual van prendre possessió els nous diputats, «*en virtud de las elecciones celebradas el pasado 20 de marzo para la remoción reglamentaria de las diputaciones provinciales*».¹³⁵ Entre els diputats triats figurava Joan Antoni Samaranch, que va jurar el càrrec davant el governador civil, Felipe Acedo Colunga i el president de la corporació Joaquim Buxó, marquès de Castell-Florite. A partir d'aquest instant va assumir la presidència de l'àrea d'esports i turisme, àrea de la qual era vicepresident l'alcalde d'Igualada, José María Lladó Bausili, i eren vocals José María Costa Velasco, Emilio Martínez Laguardia i Rosendo Peitx Jordana. Samaranch també va ser elegit representat en la Caixa d'Estalvis Provincial de la Diputació de Barcelona. Les hores de visita per veure el diputat delegat d'esports eren els dilluns de dotze a dues de la tarda.¹³⁶

El llibre d'actes de les sessions plenàries de la Diputació de Barcelona del 26 d'abril recull les primeres subvencions concedides per la seva àrea i que van ser ratificades per la presidència de la Diputació «*en cumplimiento de lo dispuesto por el Reglamento de Organización, Funcionamiento y Régimen Jurídico de las Corporaciones Locales en su artículo 171*»: 2.000 pessetes a la Delegació Provincial de d'Esports de la FET i de les JONS per al Campionat Provincial de tir, així com al Club Alpí de Núria i al club d'esquí Supermolina; 1.500 pessetes a l'Agrupació Esportiva Joventut per un desplaçament a Brussel·les per a la disputa d'un partit de rugbi; 1.000 pessetes al Club Esportiu Universitari pel foment de l'esport. També van concedir-se altres subvencions d'importos més elevats al Club Alpí de Núria per al concurs internacional d'esquí, l'import de les quals era de 3.000 pessetes; una subvenció de 10.000 pessetes a la Federació Espanyola de Patinatge per al Campionat d'Espanya de segona categoria d'hoquei sobre patins, i 12.000 pessetes a la Federació Catalana d'Escacs.

L'any 1955 va estar marcat per una competició poliesportiva —la més important organitzada al nostre país— que es regia sota les directrius del Comitè Internacional Olímpic: els Jocs Mediterranis. La competició, que la dictadura va utilitzar per projectar-se internacionalment, havia estat concedida a Barcelona durant els I Jocs Mediterranis, que es van celebrar Alexandria (Egipte) del 5 al 20 d'octubre de 1951. El principal promotor de la iniciativa havia estat Santiago Güell i López, baró de Güell, membre del CIO i vicepresident del Comitè Olímpic Espanyol. En l'àmbit local, el baró de Güell va trobar la col·laboració inestimable d'Epifanio de Fortuny, baró d'Esponellà, que la va presentar per a l'aprovació al ple municipal del 31 de gener de 1951.

134 Actualment, Generalitat de Catalunya.

135 *La Vanguardia*, 2 i 3 abril de 1955.

136 *La Vanguardia*, 26 d'abril de 1955.

©AFB/Desconegut

©AFB/Desconegut

©AFB/Desconegut

Samaranch va ocupar una de les vicesecretaries del comitè organitzador juntament amb el seu amic Lluís Sentís Anfruns¹³⁷ com a responsable de l'organització esportiva: *«un dels encerts de Samaranch va ser involucrar en el muntatge a tots els presidents i secretaris de les diferents federacions olímpiques catalanes que tenien esports en el programa, i així ells i el nucli que formaven José María Sentís i Carlos Pena, així com el secretariat en què van treballar Sebastián Junqueras, Lluís Azemar¹³⁸ —l'home del cigar i els números—, l'inoblidable Lluís Meléndez, ex-atleta i periodista, i qui això signa, que entre d'altres coses es va cuidar dels mitjans de comunicació, van formar l'equip que va aconseguir portar-ho a la meta de l'èxit»*.¹³⁹ Aquesta responsabilitat li va permetre, d'una banda coordinar la Comissió de Premsa, on estaven els periodistes Carles Pardo i Lluís Meléndez, i de l'altra,

137 Lluís Sentís Anfruns (1910-1996), doctor en Dret, va ser president del Club Natació Barcelona (1943-1975) i president de la Federació Catalana de Rugby (1939-1973). En el món de la política va ser secretari general de la Diputació de Barcelona (1951-1975).

138 Lluís Azemar Puig (1904-1998), jugador d'hoquei sobre patins en els inicis d'aquest esport i amic personal de Samaranch, se li atribueix el mèrit d'haver proposat a la Federació Internacional la substitució del disc per l'actual pilota d'hoquei. De 1968 a 1972 presideix la Federació Espanyola de Patinatge. Va ser el creador del primer comitè d'hoquei sobre gel dins de la Federació de Patinatge, la primera lliga del qual es va disputar el 1972. També va ser directiu d'hoquei sobre patins del RCD Espanyol de 1942 a 1989 i Medalla d'Or del club el 1986.

139 Article de Carles Pardo en fulletó elaborat amb motiu del 30 aniversari dels Jocs Mediterranis (1985).

començar a crear la seva pròpia xarxa de periodistes, que tan bons resultats li va donar anys després; entre aquests podem destacar Andreu Mercé Varela, José Luis Lasplazas, Juan José Castillo, Santiago García i Federico Gallo.¹⁴⁰

Una de les novetats dels Jocs Mediterranis estava relacionada amb la cerimònia d'inauguració. Dos-cents rellevistes van portar en una àmfora l'aigua del Mare Nostrum des d'Empúries a una font instal·lada a la porta de Marató de l'Estadi de Montjuïc. El primer relleu, que va rebre l'àmfora del vicepresident del CIO —el francès Armand Massard—, va recaure en l'atleta gironí Albert Gurt i l'últim relleu, en Sebastià Junqueras.¹⁴¹ Con ja s'ha dit, el pare d'aquesta revolucionària idea va ser el periodista Carles Pardo,¹⁴² i la persona

©AFB/Desconegut

©AFB/Desconegut

140 És una bona prova que Samaranch sempre va donar importància als mitjans de comunicació el fet que, quan va formar part del CIO, va assumir la presidència de la Comissió de Premsa de 1966 a 1972.

141 Sebastián Junqueras va ser funcionari de l'Ajuntament de Barcelona (el 1956 va ocupar la plaça d'Andrés Espinós) i atleta d'alt nivell, especialista en proves de curses de tanques i salt de longitud. Durant els Jocs Mediterranis de Barcelona tenia els rècords d'Espanya de 110 i 200 metres tanques i de salt de longitud, i era campió de Catalunya de pentatló i decatló.

142 Carles Pardo i Gil (1919-2004), és considerat un dels mestres del periodisme esportiu. També té la paternitat d'un dels premis més emblemàtics de l'esport espanyol: el premi al Millor Esportista de l'Any, iniciat des del setmanari *Vida Deportiva* i que més tard va assumir *El Mundo Deportivo*. Va assistir com a periodista a nombrosos Jocs Olímpics —va debutar a Londres 1948— i campionats del món. El seu treball durant els Jocs Olímpics de 1952 va ser compensat amb el premi al periodista més distingit de l'any concedit per la Delegación Nacional de Deportes. Va ser, a més

A- A.M. Simarro, Alcalde de Barcelona, dona la benvinguda als representants estrangers al Saló de Cent.

B- Visita al Pati dels Tarongers de la Diputació Provincial (actual Palau de la Generalitat de Catalunya).

C- Armand Massard, vicepresident del CIO, agraeix les atencions a les autoritats locals.

D/E- Discurs de Fernández Cuesta en el sopar de cloenda. Taula presidencial amb Maria Teresa Salisachs, acompanyada de Mateo Molleví i Mercé Varela.

que la va fer seva i la va presentar al comitè organitzador va ser Samaranch. Un altre aspecte destacable dels Jocs Mediterranis és que van permetre remodelar les instal·lacions esportives més simbòliques de la muntanya de Montjuïc inaugurades el 1929, l'Estadi i la Piscina municipal i construir-ne una de nova, el Palau d'Esports, el primer cobert que es va construir al país. Aquesta obra, dissenyada pels arquitectes Josep Soteras Mauri i Lorenzo García Borbón, va ser inaugurada el 4 de juliol de 1955.

Precisament al mes d'abril, després de ser elegit diputat, el vicepresident del CIO, Armand Massard,¹⁴³ va visitar Barcelona per conèixer sobre el terreny les instal·lacions esportives seleccionades pel comitè organitzador dels Jocs Mediterranis i per inspeccionar les residències d'atletes. Massard va venir acompanyat de la seva esposa i de Pierre Leroi, tresorer del Comitè Olímpic Francès. Per rebre'ls, es van desplaçar a l'aeroport del Prat de Llobregat Francisco Cadenas, secretari de la Delegación Nacional de Deportes, Carlos Pena Cardenal i Joan A. Samaranch. L'endemà, Massard va oferir una roda de premsa a l'Hotel Avenida Palace. La presentació de l'il·lustre convidat va anar a càrrec de Samaranch, qui va destacar-ne el palmarès esportiu. En la seva allocució, Massard va agrair a les autoritats les mostres d'afecte rebudes i es va mostrar satisfet per l'intens treball executat pel comitè organitzador. Al mateix temps que es feia aquesta visita a Barcelona, a la ciutat de Lausana es posava en marxa la Copa de Fires de futbol. Per seguir de prop aquesta notícia, va desplaçar-se a la ciutat suïssa Andreu Mercé Varela. Si bé Samaranch estava a Barcelona, es parlava d'ell fins i tot a la capital olímpica. Mercé Varela, que va ser convidat a un sopar on estava present com a comensal Otto Mayer, va escriure que *«no fue precisamente el deporte el leit motiv del ágape, pero como no podía ser de otra manera el deporte, en sus diversas manifestaciones, salió a colación, la candidatura de Lausana para la Olimpiada de 1960, el prestigio internacional de Juan Antonio Samaranch»*.¹⁴⁴

L'1 de maig el Circuit de Montjuïc, la muntanya del motor, es va vestir de gala amb motiu del VI Gran Premi d'Espanya, prova puntuable per al Mundial de motociclisme. El Gran Premi va ser organitzat impecablement pel Reial Moto Club de Catalunya. Aquell dia Samaranch, des de la tribuna d'autoritats, va veure com els pilots Reginald Armstrong, sobre

a més, director del pavelló d'esports descobert de la Gran Via —el primer construït a Espanya— i promotor esportiu —entre diversos espectacles va portar el 1951 per primera vegada a Espanya els Harlem Globetrotters. El 1953, com a director de *Vida Deportiva*, la Delegación Nacional de Deportes li va concedir el premi a la Labor General. Com a curiositat, esmentar que el 1956 va ser nomenat seleccionador nacional d'hoquei sobre gel.

143 Armand Massard (1884-1971) va ser president del Comitè Olímpic Francès de 1933 a 1967. Com a esportista, als Jocs Olímpics d'Anvers el 1920 va guanyar la medalla d'or en espasa individual i la de bronze per equips. A Amsterdam el 1928 va guanyar la medalla de plata d'espasa per equips.

144 *El Mundo Deportivo*, 17 d'abril de 1955.

©MUNDO DEPORTIVO/Desconegut

una Gilera en 500 cc; Willy Faust, amb una BMW en sidecars; i Luigi Taveri, a cavall d'una MV Pirelli en 125 cc, esdevenien vencedors.¹⁴⁵ Uns quants dies després, del 14 al 21 del mateix mes, la seva selecció d'hoquei sobre patins li feia un gran regal, ja que a Milà (Itàlia) va aconseguir el seu tercer títol mundial en imposar-se a la selecció amfitriona en l'últim partit per 2 a 1. Novament li van arribar felicitacions i distincions de tot el país. Es van fer recepcions

a l'Ajuntament de Barcelona i a la Diputació, on el president d'aquesta darrera entitat, el marquès de Castell-Florite, va entregar una placa al mèrit esportiu a Samaranch i medalles als jugadors.¹⁴⁶ Dies més tard, es van traslladar a Madrid per visitar el cap d'Estat, el general Franco, al Palau d'El Pardo per oferir-li el títol.¹⁴⁷

En la sessió plenària de l'Ajuntament de Barcelona del 10 de juny va tenir lloc el relleu al capdavant de la ponència i la Comissió d'Esports. L'alcalde Simarro va acceptar la dimissió de Carlos Pena Cardenal i el càrrec va passar a mans de Samaranch.¹⁴⁸ Tal com assenyalen Jaume Boix i Arcadi Espada al llibre *Samaranch: El deporte del poder*,¹⁴⁹ Pena Cardenal havia plantat cara al governador Felipe Acedo Colunga en més d'una ocasió i havia criticat obertament l'entrada al consistori de tres conservadors amb perfil catalanista: Narcís de Carreras, Santiago de Cruylles i Santiago Udina Martorell. Amb la dimissió de Pena Cardenal, la Comissió Informativa d'Esports va passar a estar integrada per Samaranch —que n'era el president— i els vocals següents: els tinents d'alcalde Mateo Molleví, Antonio Segón Gay i José Solano Latorre, i els regidors Manuel Aixelà i Manuel Torras Ventosa.

145 El Gran Premi d'Espanya va deixar d' ser una prova puntuable del Mundial de motociclisme entre 1956 i 1960.

146 *El Mundo Deportivo*, 26 de maig de 1955.

147 *El Mundo Deportivo*, 16 de juny de 1955.

148 *La Vanguardia*, 11 de juny de 1955.

149 Jaume Boix i Arcadi Espada, *Samaranch: El deporte del poder*, editorial Espasa-Calpe, 1999.

El mes de juliol la muntanya de Montjuïc va estar plena a vessar d'activitat esportiva. El primer cap de setmana es va disputar la primera edició de les 24 Hores de Montjuïc. Els primers triomfadors van ser la parella formada per Joan Soler Bultó i Josep Maria Llobet, *Turuta*, dalt d'una màquina de producció nacional: Montesa. No obstant això, no va ser fins al cap de tres anys que la prova va aconseguir caràcter internacional. La Peña Motorista Barcelona va organitzar l'esdeveniment d'una manera excel·lent, fet que va contribuir perquè tingués un èxit notable de públic.

Pocs dies després, del 5 al 10 de juliol, es va disputar el II Campionat d'Europa de beisbol. Al mes de desembre anterior s'havia inaugurat el camp de beisbol de Montjuïc, que va ser el primer que es va construir a l'Estat i estava situat molt a prop de l'estadi. Dos dels dirigents que més van treballar per fer realitat aquest objectiu van ser persones ben conegudes de Samaranch: Carles Pérez de Rozas¹⁵⁰ i Jacint Paqui Ballesté Perarnau.¹⁵¹ Cal esmentar que Ballesté va ser el primer espanyol que va rebre l'Orde Olímpic¹⁵² durant el mandat de Samaranch com a president del CIO.¹⁵³ Amb motiu del Campionat d'Europa de beisbol, Samaranch va llançar la pilota d'honor abans de l'inici del partit inaugural.

El mateix mes de juliol també es va produir una altra notícia rellevant en el món de l'esport: per primera vegada un ciclista espanyol, veí de Montcada i Reixach, es va penjar el mallot groc de líder del Tour de França. L'autor d'aquesta gesta va ser Miquel Poblet, qui va guanyar la primera etapa, que anava de l'Havre a Dieppe. No va ser l'únic triomf del ciclista, ja que també va guanyar l'última etapa, entre Tours i París.

Tot i això, el gran esdeveniment esportiu i ciutadà van ser, sens dubte, els II Jocs Mediterranis, que es van celebrar del 16 al 25 de juliol. La ciutat es va bolcar en aquest

150 Carles Pérez de Rozas i Sáenz de Tejada (1920-1990) va ser un periodista i fotògraf que va treballar abans de la Guerra Civil al *Diario Gráfico*. Més tard, va ingressar a *Solidaridad Nacional* i, per últim, el 1979, a *La Vanguardia*. Li havien estat concedides les medalles al Mèrit Militar, Naval i la Medalla de Plata de la Creu Roja. Va ser jugador i àrbitre, també va ser president del club de beisbol Hèrcules les Corts i president de la Federació Catalana de Beisbol i Softbol (1978-1983).

151 Jacinto Ballesté Perarnau (1924-2006) va ser jugador, àrbitre i dirigent de beisbol. Va ser president de l'Hèrcules les Corts (1945), vicepresident de la Federació Catalana (1957) i del Comitè d'Àrbitres de la Federació Europea. Va ser el fundador de la Peña Motorista Barcelona. Després va passar a la vela, disciplina en la qual va ocupar diversos càrrecs, entre ells, president del Club Nàutic d'Arenys (1968); president del Comitè de Preparació Olímpica (1970-72); Reial Club Nàutic de Barcelona (1985). Va ser un dels fundadors del Saló Nàutic i el seu director en el període 1978-79. En el camp polític, va estar al costat de Samaranch quan va ser president de la Diputació de Barcelona, i va ser diputat delegat de relacions públiques i d'esports de la Diputació de Barcelona (elegit el 1974), governador civil a Balears (1979) i delegat del govern a Catalunya (1982).

152 L'Orde Olímpic es va constituir el 1975 durant el mandat del president Lord Killanin. El primer espanyol en rebre aquesta distinció va ser Anselmo López el 1978.

153 La condecoració li va ser imposada pel rei Joan Carles de Borbó a Palma de Mallorca el 13 d'agost de 1982.

©MUNDO DEPORTIVO/Bert

esdeveniment que va consolidar la imatge de Samaranch. Des de 1931, any en què es va celebrar una sessió del Comitè Internacional Olímpic a Barcelona, mai no havien visitat la ciutat tants membres d'aquest organisme. La delegació estava encapçalada per l'egipci Mohamed Taher Pacha, fundador i president d'honor del Jocs Mediterranis, i el francès Armand Massard, vicepresident del CIO. També hi van assistir François Pietri, Angelo Bolanoki, Gabriel Gemayel i l'espanyol Pedro Ibarra Mac-Mahón, gendre del baró de Güell, que havia mort poc abans de l'inici dels Jocs. Tal com assenyala Samaranch a les *Memorias olímpicas*,¹⁵⁴ «la organización de los II Juegos Mediterráneos fue calificada como modélica, para mí fue una gran ocasión, pues me permitieron ser conocido entre los medios deportivos internacionales y, desde luego, en el seno del CIO. Creo que pude demostrar algunas de las que se han considerado mis virtudes: constituir equipos de trabajo, capacidad de liderazgo, perseverancia, diplomacia; en una palabra: capacidad de organización». Fins i tot el vicepresident del CIO, Armand Massard, durant el sopar de clausura, que es va fer al restaurant El Cortijo (situat a la cruïlla de la Diagonal amb els carrers de Mestre Nicolau i de Beethoven), va valorar molt positivament la tasca organitzativa de Barcelona en un brindis per l'esport espanyol i internacional: «tan magníficamente representado en estos II Juegos Mediterráneos (...) Mis saludos al amigo Samaranch, por el acierto de trasladar en un ánfora el agua desde Ampurias, que ha presidido simbólicamente esta manifestación deportiva (...) España puede estar orgullosa por el éxito de estos II Juegos Mediterráneos, y Barcelona

154 Joan Antoni Samaranch, *Memorias olímpicas*, editorial Planeta, 2002.

©AFB/Desconegut

©AFB/Desconegut

A/B- Discurs del marquès de Castell-Florite, president Diputació de Barcelona en l'acte inaugural dels Jocs del Mediterrani a la platja d'Empúries. Albert Gurt primer rellevista portant l'àmfora.

C- Vista de l'interior de l'Estadi en plena inauguració.

D- Acte d'inauguració de l'exposició del *Libro Deportivo* celebrat en el Poble Espanyol.

E- L'exposició *Arte en el Deporte* es va fer a l'Hospital de la Santa Creu.

F- Actuació d'Esbart Verdaguer a la plaça del Rei.

©AFB/Desconegut

©AFB/Desconegut

©AFB/Desconegut

©AFB/Desconegut

*ha demostrado plenamente su capacidad para organizar el día de mañana unos Juegos Olímpicos».*¹⁵⁵ Cal fer esment també del fet que entre els actes protocol·laris es va col·locar una placa de marbre dedicada al baró de Güell a la sala d'accés a la tribuna d'autoritats de l'estadi.¹⁵⁶ La placa va ser descoberta per l'alcalde Josep Maria Simarro, a qui acompanyaven representants del CIO i familiars del difunt. D'altra banda, però, els resultats esportius dels Jocs es podrien qualificar de discrets, amb l'excepció d'un esportista, Joaquim Blume, que va aconseguir sis medalles (això va fer que tothom es pensés que Blume estava destinat a guanyar una medalla olímpica als Jocs de Melbourne un any després).

Malgrat el poc èxit esportiu, als II Jocs Mediterranis es va veure sobretot la mà de Samaranch en la programació de les activitats culturals, que va seguir la línia marcada pel CIO, que impulsava exposicions de belles arts amb motiu dels Jocs Olímpics. A Barcelona es va organitzar una exposició de belles arts a l'antiga capella de l'Hospital de la Santa Creu, una exposició internacional de medalles i trofeus esportius, una exposició sobre el llibre esportiu a la Biblioteca Central, una representació teatral (*Fuenteovejuna*, de Lope de Vega) a la plaça del Rei, un festival internacional de cinema esportiu al cine Alexis i una exposició internacional de filatèlia esportiva.

Un cop acabats els Jocs Mediterranis, el cap provincial del Movimiento, que era alhora el governador civil, Felipe Acedo Colunga, va nomenar Samaranch delegat provincial d'Esports del Frente de Juventudes en el decurs de la reunió mensual del Consell Provincial.¹⁵⁷ D'altra banda, en el ple ordinari de l'Ajuntament de Barcelona del 29 d'agost, es va informar de la felicitació de l'Ajuntament de Madrid «*por el magnífico resultado de los II Juegos Mediterráneos y al mismo tiempo felicitar a la corporación municipal por el éxito de la organización de aquel espléndido certamen internacional*».¹⁵⁸ Paral·lelament, l'activitat internacional va continuar durant les Festes de la Mercè amb el *match* interciutats Barcelona contra Ginebra. El programa va incloure enfrontaments en cinc esports: hoquei sobre patins, gimnàstica, tennis de taula, handbol a set i bàsquet. Aquests torneigs es van per les gestions de Samaranch, que mantenia, gràcies a l'hoquei sobre patins, una bona relació amb les autoritats helvètiques. La competició es va dur a terme al Palau d'Esports.¹⁵⁹ També en el marc de les festes patronals es va inaugurar la piscina descoberta del Club

¹⁵⁵ *Solidaridad Nacional*, 26 juliol 1955.

¹⁵⁶ Aquesta placa ha desaparegut.

¹⁵⁷ *La Vanguardia*, 28 de juliol de 1955.

¹⁵⁸ Llibre d'actes dels plens municipals de 1955.

¹⁵⁹ La tornada d'aquesta competició es va disputar al Palais des Sports de Ginebra el gener de 1956.

Font: FBO

Programes del Campionat del Món de Patinatge Artístic i Dansa.

Font: FBO

Natació Barcelona, un club presidit per Lluís Sentís Anfruns.

L'octubre d'aquell any, l'espai «Ecos de societat» de la premsa local recollia la petició de mà següent: «por don Francisco Samaranch Castro y doña Juana Torelló de Samaranch y para su hijo Juan Antonio, diputado provincial y concejal de Barcelona, ha sido pedida a don Pedro Salisachs Roviralta y a su esposa, doña Teresa Rowe de Salisachs, la mano de su hija María Teresa».¹⁶⁰ Aquest mes també va tenir una importància especial per a la ciutat el Campionat del Món de patinatge artístic i dansa, que es disputava a Barcelona per segona vegada. La competició va tenir lloc del 21 al 23 d'octubre al Palau Municipal d'Esports, que es va omplir cada nit. En aquesta ocasió, tots els títols van anar a parar a mans de patinadors alemanys: Franz Ninger, individual masculí; Sigrid Knake i Gunter Koch, en parelles mixtes; Helena Kienzle, individual femení, i Margaret Schafer i K. Beyer, en dansa per parelles. Acabat el Mundial, es va organitzar una gala d'homenatge als campions al mateix recinte. En la gala va participar la patinadora professional Traute Clausnitzer, que havia estat batejada durant el Mundial d'hoquei sobre patins de 1954 per la premsa com *la reina del Pabellón*, i hi va haver un partit internacional entre els equips RCD Espanyol, campió d'Espanya, i Monza, campió d'Itàlia. L'Espanyol es va imposar

¹⁶⁰ *La Vanguardia*, 14 d'octubre de 1955.

per 7-2. Amb tots aquests esdeveniments el Palau ja era un símbol de la ciutat. El periodista Santiago Mir, des de les pàgines de *Dicen*, deixava clar el paper de les instal·lacions, que havien «*impresionado gratamente a cuantos han tenido la oportunidad de visitarlo por la suma de cualidades y atractivos que reúne*».¹⁶¹

L'agenda de Samaranch estava molt atapeïda, tant pels actes institucionals que es produïen a la ciutat de Barcelona i província com per les activitats relacionades amb el seu càrrec a la Federació de Patinatge. No obstant això, com que era conscient que les decisions importants es prenien a Madrid, no va desaprovechar cap ocasió per desplaçar-se a la capital, fins i tot per participar en col·loquis, com el que va organitzar Sainz de los Terreros a l'Escola Oficial de Periodisme, de la qual era professor. En aquell acte, Samaranch va estar acompanyat pels esportistes Young Martin, que havia aconseguit el títol europeu de boxa del pes mosca; José Manuel Couder, guanyador del Campionat d'Espanya de tennis, i José Ignacio Aranguren, que era un dels integrants de la selecció espanyola d'hockey.¹⁶² Un mes després d'aquest acte, Samaranch va anar a rebre el boxejador Exuperancio Fred Galiana a l'aeroport del Prat, on havia arribat procedent de París després d'haver aconseguit prendre al francès Ray Famechon el títol europeu del pes ploma.¹⁶³ Per a Samaranch, estar al costat dels esportistes, independentment de l'esport que practiquessin, formava part del seu ADN.

Malgrat que Barcelona liderava el panorama espanyol en l'àmbit esportiu, encara no gaudia d'un parc d'instal·lacions esportives com els que hi havia en altres ciutats europees. Un dels esports amb menys instal·lacions era la natació: només hi havia una piscina municipal (Montjuïc)¹⁶⁴ tot i que l'any 1928 Francesc de S. Gibert i Riera,¹⁶⁵ president de la Federació Catalana, havia presentat un projecte per construir una piscina a cada districte. Samaranch, quan va arribar al càrrec, va conèixer el projecte i va prendre'n bona nota. Si es volia incrementar la pràctica esportiva, era necessari disposar d'una bona xarxa d'equipaments públics. Aquesta mancança d'infraestructures va fer que veiés amb bons ulls el projecte de la Penya Rhin per fer l'autòdrom de Barcelona al Prat de Llobregat.¹⁶⁶

161 *Dicen*, 22 d'octubre de 1955.

162 *La Vanguardia*, 14 d'octubre de 1955.

163 *El Mundo Deportivo*, 12 de novembre de 1955.

164 L'altra piscina era la del Club Natació Barcelona, construïda el 1923.

165 President de la Federació Catalana de Natació (1927-1929).

166 *El Mundo Deportivo*, 13 de novembre de 1955.

Samaranch sempre va mantenir un tracte exquisit amb els mitjans de comunicació i, per aquest motiu, no faltava mai als actes que organitzaven, com ara el sopar de gala del Dia de la Ràdio,¹⁶⁷ on s'entregaven els Premis Nacionals de Radiodifusió. Entre els premiats hi havia el locutor i redactor Federico Gallo,¹⁶⁸ un periodista que escrivia a *Dicen* i qui, més endavant, va estar molt unit a Samaranch. Aquest acte va coincidir en el temps amb la II edició del Campionat d'Europa juvenil d'hoquei sobre patins, que es va disputar al Palau d'Esports del 17 al 20 de novembre i del qual va ser guanyadora la selecció espanyola, dirigida per Tito Mas. Dos dies després d'aquest nou èxit, les federacions esportives catalanes li van organitzar un sopar d'homenatge a les dependències del Reial Club de Tennis Barcelona, club del qual Samaranch era soci.¹⁶⁹ Van actuar com a amfitrions el president del club, Carlos Godó Valls, comte de Godó, i Lluís Sentís, qui va entregar una placa de plata amb els escuts de totes les federacions. Samaranch, en acabar l'acte, va agrair el detall i va comentar quines serien les línies mestres del seu treball en la ponència d'Esports de l'Ajuntament i la Comissió d'Esports de la Diputació: *«la construcción en el municipio barcelonés de una serie de construcciones deportivas —de tipo utilitario— a cargo de la Diputación; la construcción de una Biblioteca y Hemeroteca deportiva; la construcción de un gimnasio modélico en Horta, subvencionado por la Delegación Nacional de Deportes; la incorporación al Palacio de Deportes de una pista de hielo que se inaugurará el próximo invierno, y en la que además de hockey y patinaje artístico, los barceloneses que lo deseen podrán patinar sobre hielo; avanzó como muy posible la construcción de una pista para carreras de automóviles en la zona deportiva de El Prat»*.¹⁷⁰ Santiago García a *Dicen* li va dedicar un article, «Sentido y lección del homenaje a Juan Antonio Samaranch»: *«Desde hace tiempo bullía, como reflejo de un sentir general, el deseo de dedicarle un acto que exteriorizase la simpatía con que, cuantos se mueven dentro de la esfera deportiva, han seguido la labor de Juan Antonio Samaranch. Pero él, que es tan asequible a todas las iniciativas que redunden en beneficio de la actividad deportiva, ha tenido en cambio la habilidad de eludir siempre cualquier proyecto que se refiriese a su propia persona, sin contar con el interesado era imposible llevar adelante el propósito. Pero ahora ha caído en su propio cepo. Juan Antonio Samaranch se casa. Y los elementos directivos de las Federaciones*

167 *La Vanguardia*, 15 de novembre de 1955.

168 Federico Gallo Lacarcel (1930-1997) va iniciar la seva carrera com a periodista de ràdio i des d'aquí va fer el salt a Televisió Espanyola, on va ser una de les veus més conegudes per conduir programes com *Esta es su vida* (1963-1968) i els concursos musicals d'Eurovisión (1961-1968). El 1963 li va ser concedit el premi Antena d'Or i el 1969, el Premi Ondas de televisió. A principis dels anys setanta, va fer el salt a la política i va arribar a ser governador civil d'Albacete (1973), Múrcia (1976) i Barcelona (1982). Va presidir el patronat que havia desenvolupat el projecte de la capella dels Esportistes en l'església de Santa Anna el 1953.

169 Quan Samaranch va morir el 2010 era el soci número 1 del club.

170 *El Mundo Deportivo*, 23 de novembre de 1955.

©ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

*organizaron una cena de despedida».*¹⁷¹

La boda entre Samaranch i Maria Teresa Salisachs Rowe es va celebrar l'1 desembre de 1955 a la catedral de Barcelona. Abans de la boda, la Federació Catalana de Patinatge, que era presidida per Miquel Moragas, i els clubs catalans li van organitzar un comiat de solter al Saló Rosa¹⁷² i el van obsequiar amb una placa commemorativa on hi havia la insígnia de tots els clubs.¹⁷³ L'enllaç va ser beneït per el canonge doctor Vilaseca¹⁷⁴. Més de cinc-centes persones van omplir el recinte, entre les quals hi havia les autoritats civils, militars i esportives principals. *«Desde mucho antes de comenzar la ceremonia se estacionó en torno a la Catedral una nutrida muchedumbre, que siguió con cariño interés la llegada de los familiares y amigos de los contrayentes, y subrayó luego con simpatía la del novio y*

¹⁷¹ *Dicen*, 26 de novembre de 1955.

¹⁷² El Saló Rosa estava situat al passeig de Gràcia, núm. 57, entre els carrers d'Aragó i de València. Va ser inaugurat el 30 de novembre de 1932 i va tancar les portes el 1974. El nom li havia estat posat pel color predominant en la seva decoració.

¹⁷³ *El Mundo Deportivo*, 26 de novembre de 1955.

¹⁷⁴ *Bibis Salisachs*-Vis Molina, Editorial Plaza & Janés, Barcelona, 2003.

El Mundo Deportivo

©EL MUNDO DEPORTIVO S.A.

La Vanguardia

©LA VANGUARDIA EDICIONES S.L.

02-12-1955

ENLACE SAMARANCH - SALISACHS

Ayer al mediodía, se celebró en el altar mayor de la catedral Basílica de nuestra ciudad el enlace matrimonial entre la Srta. María Teresa Salisachs Riera y don Juan Antonio Samaranch Torralba, diputado provincial, concejal del Ayuntamiento de Barcelona y delegado provincial de Deportes, de FET y de las JONS, de Barcelona.

El acto constituyó una clara demostración de la simpatía que goza la alta patria en los lazos barceloneses, donde ambos matrimonialmente relacionados, son por sus nobles cualidades queridos, como quedó demostrado por el magnífico apogeo que presenciamos nuestro primer templo.

En el presbiterio ocuparon puesto de honor el gobernador militar, señor Vitor Ferrer; el presidente de la Exposición, marqués de Castell-Ferris; el excentrismo señor alcalde de Barcelona, don José María Izquierdo; el ilustre señor Jefe Superior de Policía, coronel señor Vives Casado; secretario del Comité Olímpico Español, su presidente del Excmo. señor conde del Asalar de Toledo, don Francisco Casares Blanes, y don Mariano de los Vellos, ingeniero jefe de la delegación de Industria.

El cantalga, doctor Vilatorra, en representación del arzobispado y sustituido señor arzobispo de Barcelona, doctor don Gregorio Rodrigo Casas, bendijo la unión y dirigió a los contrayentes una elocuente plática exaltando la significación del matrimonio.

Firmaron el acto matrimonial como testigos, por parte de la novia, el conde de Godó, don José María Zambrana; el barón de Castellblanca, don Leonardo Ferra; don José María Portuñal Colomer; don Lorenzo Pons; don Andrés Pérez Varela; don Alberto Ariza y don Felipe Sant.

Por parte del novio lo hicieron don Pedro-Gual Vilardi; don Augusto Malveyr Gaffuri; don Antonio Puigvert; el secretario nacional de hockey sobre patines, don Francisco Fiasco; el vicepresidente de la Federación Española de Fútbol, don Victoriano Górriz de la Riva; don José Luis Samaranch de Riera y el hermano del novio, don Francisco Samaranch Torralba.

Terminada la ceremonia especial, que resultó de una brillantez inigualada, los invitados fueron alojados en un espléndido almuerzo en el Hotel Ritz, y más tarde a un coctel en la Parella del mismo hotel, fecha

tado el cual los nuevos esposos emprenderán un largo viaje de novios por España y el extranjero.

Inmensario del todo consideramos el abundar cuantos felicidades deseamos a la feliz pareja, en su nuevo estado, que entrañan dos familias de raza, cuerpo de la buena sociedad barcelonesa, de manera especial, una al buen amigo JUAN ANTONIO SAMARANCH, al que en sus cosas se la quiere y admira por la gran labor realizada en pro del deporte español y del que fuimos profundamente por su refinamiento, juventud y clara euforizante demostración, esperamos luego alcanzar desde los puestos de mando, que por sus magníficas obras nos ocupa, los muchos proyectos que ataca en su espíritu de deportista.

Una sincera felicitación desde estas columnas envía EL MUNDO DEPORTIVO al nuevo matrimonio Samaranch-Salisachs.

Notícies de l'enllaç matrimonial de J.A. Samaranch i Maria Teresa Salisachs a la catedral de Barcelona l'1 de desembre de 1955.

la novia».¹⁷⁵ Entre el nombrós grup de persones que van signar l'acta matrimonial hi havia Josep Maria de Porcioles, futur alcalde de la ciutat (1957-1973); Andreu Mercé Varela; el comte de Godó, i Francisco Platón.¹⁷⁶

El casament de Samaranch va coincidir amb un esdeveniment històric pel país: el 15 de desembre Espanya va entrar a l'Organització de les Nacions Unides (ONU), fet que va representar, d'una banda, la fi de l'aïllament internacional del país i, de l'altra, el reconeixement i un impuls per al règim del general Franco. L'obertura als països occidentals ja havia començat a principis dels anys 50 i, el 1952, ja s'havia fet el primer pas quan es va entrar en un organisme tècnic d'aquesta organització, la UNESCO, i amb el Concordat del 1953 amb el Vaticà. No obstant això, l'entrada real la van impulsar els Estats Units. No es pot oblidar que aquest país havia donat préstecs econòmics a Espanya el 1950, la VI Flota va començar a arribar als ports espanyols el 1951 i, finalment, el 26 de setembre es van signar els Pactes de Madrid, que incloïen la defensa mútua, la cooperació econòmica i l'assistència tècnica a canvi de la presència de bases americanes en territori espanyol a Torrejón de Ardoz (Madrid), Morón de la Frontera (Sevilla) i Rota (Cadis), així com altres instal·lacions de servei marítim, com el port de Barcelona.

El dia abans de la nit de Nadal, el matrimoni Samaranch va tornar del seu viatge de noces per Europa. El ple de la Diputació de Barcelona es va celebrar el 29 de desembre i, per primera vegada, la Comissió d'Esports disposava de 800.000 mil pessetes, les quals estava previst destinar fonamentalment a la construcció d'equipaments esportius. Aquestes festes de Nadal també van ser especials per als *marines* de la VI Flota dels Estats Units, que era el primer cop que visitaven la ciutat en aquesta època de l'any. Com ja passava des del gener de 1951 —any que van arribar al port de Barcelona per primera vegada—, es va aprofitar la seva estada a Barcelona per programar un acte esportiu.¹⁷⁷ El local Gran Price¹⁷⁸ va ser l'escenari dels combats de boxa entre una selecció barcelonesa i els *marines* del cuirassat *New Jersey*.

175 *La Vanguardia*, 2 de desembre de 1955.

176 Durant el període del seu mandat municipal, van néixer els seus dos fills, María Teresa, nascuda el 20 de novembre de 1956, i Juan Antonio, el 2 de novembre de 1959.

177 En els anys precedents, el programa esportiu era molt més extens, ja que es disputaven sobretot partits de bàsquet, beisbol i boxa.

178 El local multiús del Gran Price forma part de la història de la boxa catalana. S'havia construït al solar on hi havia hagut la Bohèmia Modernista, a la cantonada dels carrers de Casanova i de Floridablanca. Es va inaugurar el 31 de desembre de 1934 i va tancar les portes el 1973.

1956

**Representant a Catalunya de la
Delegación Nacional de Deportes**
*Vicepresident del COE i cap de la delegació
els Jocs Olímpics de Cortina d'Ampezzo*

©CIO/United Archives

Jocs d'Hivern de Cortina d'Ampezzo.

©CIO

Una de les iniciatives més esperades per tots els esportistes era la concessió del premi al millor esportista. Aquest reconeixement, que havia estat idea del periodista Carlos Pardo, es va posar en marxa gràcies al setmanari *Vida Deportiva* el 1948 (a partir de 1965, *El Mundo Deportivo* es va fer càrrec de l'organització). En aquesta edició, Samaranch era un dels membres del jurat com a president de la Comissió Municipal d'Esports i membre del comitè dels Jocs Mediterranis. Els altres membres del jurat eren personalitats —comte de Godó; Mateo Molleví, tinent d'alcalde, exinternacional de waterpolo i més tard president de les federacions catalanes d'esgrima i natació; Francesc Draper, president de la Federació Catalana de Natació— i esportistes retirats —Ricard Zamora; Lluís Pratmarsó, campió i recordista d'atletisme i exinternacional d'hockey, i el púgil Josep Llobera. També

hi havia representants de la premsa, com el director d'*El Mundo Deportivo*, Josep Lluís Lasplazas, i diversos representants de *Vida Deportiva*: Carles Pardo, Josep Mir, Josep Vergés, Martí Farreras i Rafel Abella —aquest últim feia de secretari del jurat—. L'acte de lliurament del premi es va fer a l'Hotel Avenida Palace en el marc de la Nit de l'Esport. Tal com s'havia fet l'any anterior, l'acte es va aprofitar per fer una desfilada de roba esportiva femenina de la marca Baviilleset. El guanyador del premi va ser el ciclista Guillermo Timoner, que aquell mateix any s'havia proclamat per primera vegada campió del món de ciclisme darrere moto.

Samaranch va concedir una de les primeres entrevistes del 1956 a María Lluïsa Antem, del diari *Dicen*. En el text quedava clar que una de les seves prioritats era construir una pista de gel al Palau Municipal; també volia analitzar la possibilitat d'adequar un velòdrom a la mateixa instal·lació, ja que construir-ne un nou era inviable per l'elevat cost de les instal·lacions: seixanta milions de pessetes.¹⁷⁹ El pressupost de la ponència

¹⁷⁹ *Dicen*, 14 de gener de 1956.

d'Esports era de 750.000 pessetes, «esta cantidad se refiere naturalmente sólo al apoyo a las federaciones; quedan al margen los proyectos de las nuevas instalaciones deportivas en Horta y otros distritos». Els objectius que tenia per a la ponència d'Esports eren clars: «Partiendo de la base de que Barcelona es una de las ciudades en las que se práctica más deporte en Europa, e incluso en el mundo, dotarla de todas las facilidades para mantener y aún aumentar esta supremacía».

Es pot dir que la carrera olímpica de Samaranch va començar el 1956. Al gener el Comitè Olímpic Espanyol i la Delegación Nacional de Deportes el van designar cap de la delegació per als Jocs Olímpics d'hivern a Cortina d'Ampezzo (Itàlia), que se celebraven del 26 de gener al 5 de febrer.¹⁸⁰ La delegació espanyola estava composta per vint persones, de les quals deu eren esportistes.¹⁸¹ Joan Antoni Samaranch «apuntóse un éxito más en su demostrado talento organizador, al prever minuciosamente todos los detalles del uniforme y del desfile que ha sido el mejor, el más cuidado y el más aclamado que jamás hizo un equipo español en unos Juegos Olímpicos, dando por primera vez la impresión de que comenzamos a ser algo en los deportes de invierno».¹⁸² El paper i la tinta ho accepten tot, però el cert és que els resultats esportius van ser molt mediocres. L'actuació més destacada va ser la de l'equip format per Alfonso de Portazgo¹⁸³ i el seu cosí Vicente Sartorius i Cabeza de Vaca, que no van aconseguir la medalla de bronze a la modalitat de bobsleigh per només catorze centèsimes. De fet, la participació a la prova de bobsleigh era mèrit de Samaranch i s'havia gestat a París: «aprovechando el paso del gran promotor del deporte español, Juan Antonio Samaranch. El presidente del Consejo Municipal de París le entregó en los mismos días a Samaranch un pergamino nombrándole «huésped de honor» de esta ciudad. Con los miembros del Comité Olímpico, y en su calidad de presidente de la Federación Española de Patinaje, Samaranch dispuso los últimos detalles de la participación de nuestro país en la prueba de bobsleigh, bajo la dirección del marqués de Portazgo, al cual el periódico L'Equipe llamábale hace unos días en sus titulares "El rompe-huesos número 1 del deporte

180 *La Vanguardia*, 19 de gener de 1956.

181 Entre els esportistes seleccionats figurava Andreu Mercé Varela com reserva per a la prova de bobsleigh. *Dicen*, 11 de febrer 1956, va criticar aquesta selecció en la seva secció «Ud. se lleva el plumero» i apuntava que darrere la selecció de Mercé Varela hi havia Samaranch.

182 *El Mundo Deportivo*, 27 de gener de 1956.

183 Alfonso Cabeza de Vaca, marquès de Portago (1928-1957), va néixer a Londres. Va debutar després de Cortina d'Ampezzo com a pilot de Fórmula 1 i va fitxar per l'escuderia Ferrari. Havia participat com a jockey tres vegades al Gran National de Liverpool. Va morir en un accident en la XXIV edició de la Mille Miglia (Itàlia). En l'accident també van perdre la vida el seu copilot, Edmund Nelson, i 10 espectadors.

européo"». ¹⁸⁴ Quan va tornar de Cortina d'Ampezzo, i sense tenir temps de desfer les maletes, va assistir al banquet de gala que es feia a l'Hotel Avenida Palace amb motiu del cinquantenari d'*El Mundo Deportivo*. ¹⁸⁵

Pocs dies després Samaranch va participar en dues actuacions importants en l'àmbit institucional. Tal com havia avançat mesos abans als mitjans de comunicació, el ple de la Diputació de Barcelona —celebrat el 22 de març— va aprovar per unanimitat la seva proposta de dotar la Comissió d'Esports i Turisme amb 1.770.000 pessetes. La major part de la dotació es va destinar a la construcció d'equipaments esportius. Samaranch volia que la Diputació, que era la primera institució de l'Estat en obres culturals i benèfiques, també ho fos en el camp de l'esport. Els receptors de les ajudes eren els municipis, que havien d'elaborar el projecte, aportar el terreny i la meitat de la inversió. ¹⁸⁶ Aquesta actuació era possible gràcies a la participació que tenia la Diputació de Barcelona a les Apostes Mútues Esportiu-Benèfiques. Les primeres travesses van aparèixer el novembre de 1945 amb un sistema molt diferent de l'actual. ¹⁸⁷ El 50 % de la quantitat recaptada es va destinar a premis i la resta, a funcions benèfiques. La temporada 1946-47 se'n va canviar el model i es va crear un organisme per gestionar-les: el Patronat d'Apostes Mútues Esportiu-Benèfiques. Segons consta al decret llei, ¹⁸⁸ el 45 % dels ingressos totals «*será puesto a disposición de la Dirección General de Beneficencia y Obras Sociales del Ministerio de Gobernación para su distribución entre las Diputaciones provinciales, con destino a los fines benéficos que le están encomendados*». ¹⁸⁹ Un any després, el 3 d'abril de 1948, la Diputació de Barcelona va signar un conveni amb el Patronat d'Apostes pel qual es va delegar la gestió d'aquesta institució a la província. El 1950, el IV Ple del Consell Nacional d'Esports va fer palesa la necessitat de revertir una part dels beneficis en l'esport. ¹⁹⁰ Aquesta proposta es va concretar dos anys

184 ABC, 26 de gener de 1956.

185 *El Mundo Deportivo*, 8 de febrer de 1956.

186 *La Vanguardia*, 23 de març de 1956.

187 *La Vanguardia*, 23 de novembre de 1945. «*Las quinielas se jugaban sobre los partidos del Campeonato de Primera División de Liga y de la competición nacional de Copa con boletos que los interesados podían depositar en los buzones dispuestos al efecto, luego de reservarse una parte de aquellos como resguardo. La puntuación de las quinielas se efectuará de la siguiente forma: 30 puntos al pleno o resultado acertado en equipo vencedor y goles; 20 puntos al acertar el vencedor, pero descontando luego un punto por gol de diferencia entre el resultado oficial y el pronosticado. También obtendrán, pleno, es decir 30 puntos, los partidos empatados y exactamente acertados en número de goles. Se adjudicaran 20 puntos a los empates pronosticados que no acierten el número de goles, pero se deducirá un punto por gol de diferencia. El pronóstico que no acierte ganador o empate no sumará punto*».

188 Decret Llei, 12 d'abril de 1946.

189 *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes de la F.E.T. y de las J.O.N.S.*, juny 1946.

190 *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes de la F.E.T. y de las J.O.N.S.*, març 1950.

després per mitjà d'una petita quantitat que el Patronat va cedir a la Delegación Nacional, «cuyos ingresos se destinarán íntegramente a construcciones deportivas y a auxiliar deportes modestos».¹⁹¹ El decret de l'1 de febrer de 1957, publicat al BOE el 27 de febrer, va modificar la distribució dels rendiments del Patronat i va augmentar la participació que havia de rebre la Delegación Nacional, que va passar a ser d'un 10 %. A més, també va establir que *«las diputaciones provinciales reciba n una cantidad igual al total que percibieron en la*

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

Discurs del president de la Diputació, marquès de Castell-Florite, davant d'Elola Olaso, president de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes.

També hi són presents el general Madariaga, vicepresident de la Diputació; Joan Antoni Samaranch i Emilio Martínez i de Laguardia.

*temporada 1951, y que se distribuirá entre ellas, y para los fines benéficos que le correspondan, en función de los ingresos que se obtengan en cada provincia».*¹⁹² Samaranch, quan va entrar a la Diputació de Barcelona, va convèncer el president de la institució, el marquès de Castell-Florite, perquè una part dels ingressos de les travesses revertissin en l'esport.¹⁹³

Dos dies després, Samaranch va presentar diverses mocions a l'altre costat de la plaça de Sant Jaume, en el ple municipal. La primera consistia a modificar el reglament de la Medalla al Mèrit Esportiu *«con el fin de reducir el número de las mismas y ajustar su discernimiento a las circunstancias y méritos más concretos».*¹⁹⁴ La nova proposta, que pretenia valorar-ne la concessió, va ser aprovada per unanimitat. Després va sol·licitar que un dels carrers pendents d'urbanització, que era a prop dels camps del Barcelona o de l'Espanyol, fos anomenat II Jocs Mediterranis.¹⁹⁵ Finalment, davant les queixes que van presentar les entitats esportives que

191 *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes de la F.E.T. y de las J.O.N.S.*, març 1952.

192 Anys més tard, el Decret 2189/1963, de 10 d'agost, va modificar novament la distribució de rendiments, de manera que les diputacions van passar a percebre'n l'11% i la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, el 22%.

193 Aquesta actuació ha estat confirmada pel seu secretari personal, Josep Maria Sumpsi.

194 Llibre d'actes plens municipals de 1955.

195 En relació amb aquest fet, va tornar a insistir-hi en el ple ordinari de l'Ajuntament de Barcelona el 31 d'octubre del mateix any. Samaranch va sol·licitar que dos dels carrers que s'estaven construint amb motiu de les obres del nou camp de futbol del FC Barcelona portessin els noms de II Jocs Mediterranis i tinent general Moscardó (*La*

volien gaudir del Palau d'Esports, va proposar que «antes de llevar mejoras en el Palacio de Deportes,¹⁹⁶ hay que solucionar su administración (...) las federaciones que intentan organizar festivales se encuentran por delante con un proceso de papeleo que hay que anular. Así no se dará nunca vida a ese palacio magnífico y que es un orgullo para Barcelona».¹⁹⁷

Amb motiu de la Fiesta de la Victoria (1 d'abril), el general Franco va concedir a Samaranch l'Encomienda Sencilla de la Orden Imperial del Yugo y las Flechas,¹⁹⁸ la distinció civil i militar més important durant el franquisme. Abans de recollir-la va anar a Lausana (2 d'abril) per assistir al tradicional torneig d'hoquei a Montreux. Va ser llavors quan va entregar a Otto Mayer, canceller del CIO, una medalla que li havia concedit la Delegación Nacional de Deportes per la seva contribució en l'organització dels II Jocs Mediterranis. En l'acte, el van acompanyar Fred Renkewitz president de la Federació Internacional de Patinatge, i Victorià Oliveras de la Riva, vicepresident de la Federació Espanyola de Patinatge.

El 13 d'abril de 1956 va morir per un col·lapse circulatori el delegat nacional, el tinent coronel Moscardó. El mateix mes va prendre possessió del càrrec Elola Olaso. «S. E. y el Jefe Nacional del Movimiento, y a propuesta del ministro secretario general del Movimiento, ha sido nombrado Delegado Nacional de Deportes y presidente del Comité Olímpico Español el camarada José Antonio Elola Olaso».¹⁹⁹ Un cop acabada la guerra, Elola Olaso va ocupar els càrrecs de gestor de la Diputació de Guipúscoa, cap provincial i governador de les províncies de Ciudad Real i Sevilla i, des de 1941, era el delegat nacional del Frente de Juventudes. Tal com assenyalen Jaume Boix i Arcadi Espada al seu llibre *Samaranch: El deporte del poder*, un vell amic de l'equip d'hoquei, Emilio Martínez de la Guardia, cap del Frente de Juventudes del Districte, i Carlos Pena Cardenal, ponent d'Esports i falangista destacat «que llevaba los intereses catalanes del despacho jurídico de Elola», havien presentat Samaranch a Elola en un sopar l'any anterior.²⁰⁰ La capacitat organitzativa de Samaranch, així com la seva vinculació

Vanguardia, 1 de novembre de 1956). Finalment, aquests dos noms, per acord del ple del 28 de febrer de 1958, es van posar a dos carrers propers al Palau d'Esports de Barcelona. El primer consistori democràtic, en el ple del 21 de desembre de 1979, va canviar el nom de 59 carrers. El carrer del tinent general Moscardó va passar a dir-se Joaquim Blume.

196 S'havia fet un estudi per habilitar-lo amb una pista de gel i un velòdrom.

197 *El Mundo Deportivo*, 25 de març de 1956.

198 Hi havia cinc tipus de distincions: Gran Collar, Gran Cruz, Encomienda con placa, Encomienda sencilla i Medalla.

199 *El Mundo Deportivo*, 29 d'abril de 1956.

200 Probablement aquest sopar va tenir lloc abans del nomenament de Samaranch com a regidor d'Esports, i va coincidir amb la visita d'Elola a Barcelona del 26 al 30 de maig de 1955 amb motiu de la Setmana de la Joventut. Un dels actes principals de la Setmana va ser un gran festival esportiu a l'Estadi de Montjuïc i la col·locació de la primera pedra de les futures instal·lacions esportives on havia estat el Pavelló de Bèlgica, molt a prop de l'Estadi. A

a la premsa, va contribuir a fer que, dos mesos més tard, Elola Olaso nomenés Samaranch representat a Catalunya de la Delegación Nacional de Deportes.²⁰¹

Al maig el Club de Tennis Turó, entitat fundada el 1905, va acollir una eliminatòria de la Copa Davis. El sorteig es va dur a terme al Saló de Cent amb la presència de José Garriga-Nogués,²⁰² marquès de Cabanes i president de la Federació Espanyola i les autoritats locals. Espanya va guanyar l'eliminatòria contra Bèlgica pel resultat de 4 a 1. Aquest mateix mes, el periodista Manuel Espín, des de la columna «Cara y Cruz en el deporte», que escrivia al diari *Dicen*,²⁰³ es va fer ressò dels problemes que tenia el Palau d'Esports a causa de les taxes d'utilització. «*Cuantos organismos acometen la organización de un festival han de seguir enfrentándose con los problemas que plantea el costo, a todas luces desorbitado, del alquilar*». Aquesta crítica va sortir al carrer després que es juguessin dos partits amistosos de bàsquet entre una selecció catalana i l'equip nord-americà Syracuse National. Espín considerava que els preus haurien estat acceptables si la gestió de l'equipament hagués anat a càrrec d'una empresa o grup industrial, «*pero no es este el caso*». Des d'aquesta columna, el periodista animava l'administració local a cercar una solució al problema: «*una fórmula que necesariamente habría de establecer unas lógicas diferencias entre el deporte puramente amateur y aquellas otras organizaciones de empresa, de tipo meramente especulativo*». A finals de mes, en el ple de l'Ajuntament, Samaranch va proposar que s'atengués una sol·licitud que havia presentat el Club Natació Montjuïc, en la qual es demanava la cessió d'uns terrenys de la plaça de Santa Amàlia, al costat de la ronda de Sant Pau, on hi havia hagut la presó de dones, per construir-hi una piscina i un gimnàs. El terreny encara no era de propietat municipal, però la proposta es va tenir en compte. Tot i que no va ser fins al cap d'uns quants anys, el projecte es va fer realitat.²⁰⁴ El cert és que hi havia una gran preocupació per la natació escolar. Barcelona havia estat pionera en aquest tema, ja que havia organitzat el I Curset de Natació Escolar el 1948, quan era regidor de la ciutat el baró d'Esponellà. El compromís amb el CN Montjuïc va coincidir amb la visita del nou delegat nacional d'Esports, Elola Olaso, que va visitar la ciutat per conèixer la situació a Barcelona i província i, al mateix temps, va aprofitar el viatge per assistir a un partit a l'estadi de les Corts entre les seleccions B d'Espanya i Alemanya.

l'acte hi van assistir Pena Cardenal i Emilio Martínez.

201 *La Vanguardia*, 16 de juny de 1956.

202 José Garriga-Nogués i Garriga-Nogués (1902-1985), marquès de Cabanes, va ser president de la Federació Espanyola de 1938 a 1970. També va ser president de la Federació Catalana en 1935-1938.

203 *Dicen*, 19 de maig de 1956.

204 La primera pedra es va col·locar el 28 de gener de 1961.

L'últim Campionat del Món amb Samaranch al capdavant de la Federació Espanyola de Patinatge es va disputar a Porto del 26 de maig al 2 de juny. Espanya va defensar el títol mundial, però va perdre davant els portuguesos, que van derrotar els espanyols en l'últim partit per 1 a 0. Samaranch va presentar la dimissió al front de la Federació Espanyola el 21 de juny, però, fent cas a la proposta del Consell Directiu i per aclamació, se li va atorgar la presidència d'honor de la Federació.²⁰⁵

Al juny es va confirmar un secret que feia temps que era públic: el nomenament de Samaranch com a representant a Catalunya de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes.²⁰⁶ Tota la premsa es va fer ressò d'aquesta decisió. El seu antecessor en el càrrec havia estat Enrique Piñeryro i Queralt, marquès de la Mesa de Asta, que ho era des de 1947. *«El señor Elola acaba de dar una muestra de sagacidad al designar su representante en nuestra región a don Juan Antonio Samaranch. Cataluña es, por su importancia en el desenvolvimiento deportivo, como en tantos otros aspectos, una región en la que los problemas, las necesidades y las realidades en este orden de actividades, requieren un profundo conocimiento de la materia, mucho tacto para tratarlos, y que el acierto acompañe a las decisiones. Don Juan Antonio Samaranch, pese a su juventud, es ya un veterano en el mundillo Deportivo».*²⁰⁷ Un mes després es va produir la reorganització del Comitè Olímpic Espanyol,²⁰⁸ institució que ja havia perdut l'autonomia i la independència abans d'acabar la Guerra Civil. El febrer de l'any 1938, la presidència conjunta del Consejo Nacional de Deportes i del Comitè Olímpic Espanyol va recaure en el tinent general Moscardó. *«El deporte, que en la España nacional ha de alcanzar un desarrollo y una plenitud que nunca tuvo, está siendo encauzado por un Consejo Nacional integrado por prestigiosas figuras del Comité Olímpico Español. Lo preside el heroico general Moscardó y figuran en el mismo como vicepresidentes, el Barón de Güell y el Conde de Vallellano, siendo los vocales Jacinto Miquelarena y el señor Villalba, ocupándose de la secretaría el señor Mesalles. Completan el Consejo los presidentes de las distintas Federaciones».*²⁰⁹ El Comitè Internacional Olímpic, contravenint la Carta Olímpica, va mirar cap a una altra direcció. El Decret del 17 de maig, al qual van seguir les Ordres del 2 i 26 de juny de 1956, estipulava que el Comitè Olímpic Espanyol era *«el órgano permanente de carácter*

205 *La Vanguardia*, 28 de juny de 1956.

206 *El Mundo Deportivo*, 16 de juny de 1956.

207 *Dicen*, 23 de juny de 1956.

208 *El Mundo Deportivo*, 14 de juliol de 1956 i *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes*, agost 1956.

209 *La Vanguardia*, 21 de febrer de 1939. Inicialment també va formar part del Comitè Executiu com a tresorer el capità García Mayoral, però va morir poc després al front de Catalunya i va ser substituït pel capità Gatesi. La Delegación Nacional de Deportes es va crear el 1941.

*técnico y asesor de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes*²¹⁰ y *tendrá por misión esencial el desarrollo y protección del movimiento olímpico, estimulando y orientando mediante las medidas y planes convenientes la práctica y preparación de cuantas actividades deportivas tengan representación en las Olimpiadas*».²¹¹ La nova junta directiva estava formada pel tinent coronel José Moscardó (mort), com a president d'honor; José Antonio Elola Olaso, com a president; Pedro Ibarra Mac-Mahón, representant del CIO; Blas Tello i Fernández-Caballero, vicepresident primer; Joan Antoni Samaranch i Torelló, vicepresident segon; Ricardo Villalba Rubio, inspector; Antonio Carro Martínez vicesecretari, i Antonio Victory Rojas, administrador. Malgrat el canvi el president de la Delegación Nacional de Deportes continuava assumint la presidència del COE.

El ple municipal celebrat el 26 de juliol va aprovar el nou reglament que regularitzava el funcionament del Palau d'Esports. La redacció del pressupost, així com la conservació i les millores en la instal·lació quedaven en mans d'una comissió de la qual formaven part els tinents d'alcalde Segón, Molleví, Solano, Torres Ventosa i Aixelà, i el responsable de la hisenda municipal Ibáñez Ferran. En una entrevista posterior a aquest ple, Samaranch va afirmar a Lluís Meléndez que, a més, a partir del mes de desembre funcionaria la calefacció del Palau: *«también puedo anticipar que uno de los puntos de interés de esta comisión es el de la instalación de un velódromo desmontable, y una pista de hielo (...) y ahora mucho más, visto que el que va a construirse en Madrid estará dotado de ella*».²¹² Un altre tema, que es va tractar en l'entrevista, era la possibilitat d'acollir la Sessió del Comitè Internacional Olímpic de 1958.²¹³

Font: Unió Esportiva Sants

210 La Delegación Nacional de Deportes va passar a anomenar-se Delegación Nacional de Educación Física y Deportes.

211 *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes*, agost de 1956.

212 *El Mundo Deportivo*, 27 de juliol de 1956.

213 En la sessió del CIO celebrada a Atenes el 1954 Barcelona va perdre la possibilitat d'organitzar la sessió de 1955 davant París per quatre vots (25 a 21). En la mateixa sessió, es va aprovar que la reunions del senat olímpic de 1956 es farien a les ciutats olímpiques de Cortina d'Ampezzo i Melbourne i la de 1957, a Brussel·les. Les portes per acollir la sessió de 1958 es van tancar amb l'absència d'Espanya als Jocs Olímpics de Melbourne.

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

Joan Antoni Samaranch, diputat provincial de l'Àrea d'Esports, vestit amb uniforme militar de la Falange, lliura una copa a un dels guanyadors del Campionat Nacional d'Escacs en presència del president de la Diputació, marquès de Castell-Florite i del diputat Rossend Peitx.

En el mateix ple de finals de juliol, es va informar que en el programa de les Festes de la Mercè hi hauria un enfrontament esportiu entre les ciutats de Barcelona i Madrid²¹⁴ en deu esports. Aquest suggeriment havia estat una iniciativa d'Elola Olaso, que havia promès assistir-hi. Entre els esdeveniments del programa de la Mercè, cal esmentar el Crítèrium Internacional de Ciclisme de la Mercè, que comptava amb la presència de Charly Gaul —trionfador del Giro d'Itàlia i guanyador del Gran Premi de la muntanya al Tour de França— i de Stan Ockers —campió del món en ruta l'any anterior—. L'altra atracció era el Festival Aeri Internacional, «*la más sensacional y espectacular exhibición aérea*», que es va celebrar al Prat de Llobregat.²¹⁵ Dels deu esports de la trobada entre ciutats, vuit eren olímpics i estava prevista la participació de les figures més destacades de l'esport espanyol, com ara Joaquim Blume i Àngel León, tots dos amb grans possibilitats de medalla a Melbourne. Tal com havia promès, Elola Olaso va traslladar-se a Barcelona. El van acompanyar Alejandro Higuelmo, cap del departament d'esports olímpics, i Jaime San Román de la Fuente, secretari tècnic de la Delegación Nacional. Un dels actes programats amb motiu de la visita era la descoberta d'una placa de marbre que commemorava els II Jocs Mediterranis. A la placa, s'indicaven els països i els esports que hi havien estat presents.²¹⁶ En acabar els enfrontaments esportius, Elola Olaso va enviar una nota de felicitació a Samaranch: «*Sr. Presidente de la Comisión Municipal de Deportes, al regreso*

214 Com ja s'ha comentat, el 1955 l'enfrontament esportiu interciutats va ser entre Barcelona i Ginebra.

215 El Festival es va dur a terme el diumenge 30 de setembre i hi van assistir 250.000 persones (*La Vanguardia*, 2 d'octubre de 1956). El principal propulsor i president de la comissió patrocinadora d'aquest Festival va ser el seu germà Francisco Samaranch Torelló, membre de l'Aeroclub Barcelona-Sabadell.

216 *La Vanguardia*, 23 de setembre de 1956. Aquesta placa es va col·locar a la porta de Marató i encara és visible. La placa dedicada a Santiago Güell López, baró de Güell, a l'avantllotja de l'Estadi de Montjuïc amb motiu dels Jocs dels Mediterranis ha desaparegut.

Bateig de Maria Teresa Samaranch Salisachs. Acturen de padrins Mercedes Salisachs de Juncadella i Francesc Samaranch i Torelló.

©ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

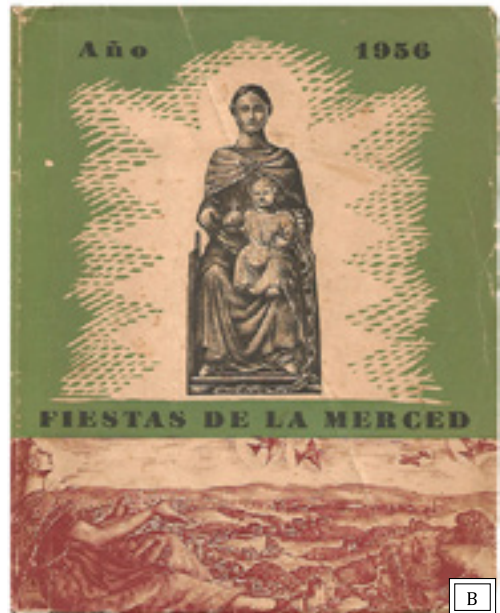
*después de magníficas jornadas deportivas entre Madrid y Barcelona, le expreso satisfacción por el éxito logrado en la perfecta organización de la competición. Transmito mi cordial felicitación para todos, destacando extraordinario espíritu de los elementos deportivos que apoyan cuantas iniciativas se traducen en beneficio del deporte español».*²¹⁷

El diumenge 30 de setembre es va inaugurar la nova tribuna de l'estadi de Sarrià amb un partit que va enfrontar els blanc-i-blaus amb el RC Celta de Vigo. El projecte era de l'arquitecte Josep Soteras i l'import de l'obra va ascendir a gairebé vuit milions de pessetes. L'encarregat de beneir les noves instal·lacions va ser el bisbe auxiliar de la diòcesi Narcís Jubany. L'Espanyol va guanyar el partit per 2 a 0. Era evident que la política esportiva municipal se centrava en la construcció d'equipaments esportius, però també es tenia molt present que els grans esdeveniments eren una bona plataforma per a la projecció internacional de la ciutat i per donar vida al Palau d'Esports. Poc després de les Festes de la Mercè, aquestes darreres instal·lacions van acollir un partit de tennis professional entre dues parelles que ocupaven llocs de privilegi al rànquing internacional i estaven de gira per Europa: Pancho González i Tony Trabert, dels Estats Units, i Rex Hartwig i Frank Segdman, d' Austràlia. Jugaven sota el sistema de la Copa Davis: dues jornades amb dos partits individuals i una de dobles. En total

²¹⁷ *El Mundo Deportivo*, 28 de setembre de 1956.

Font: FBO

Font: Ramon Pijoan

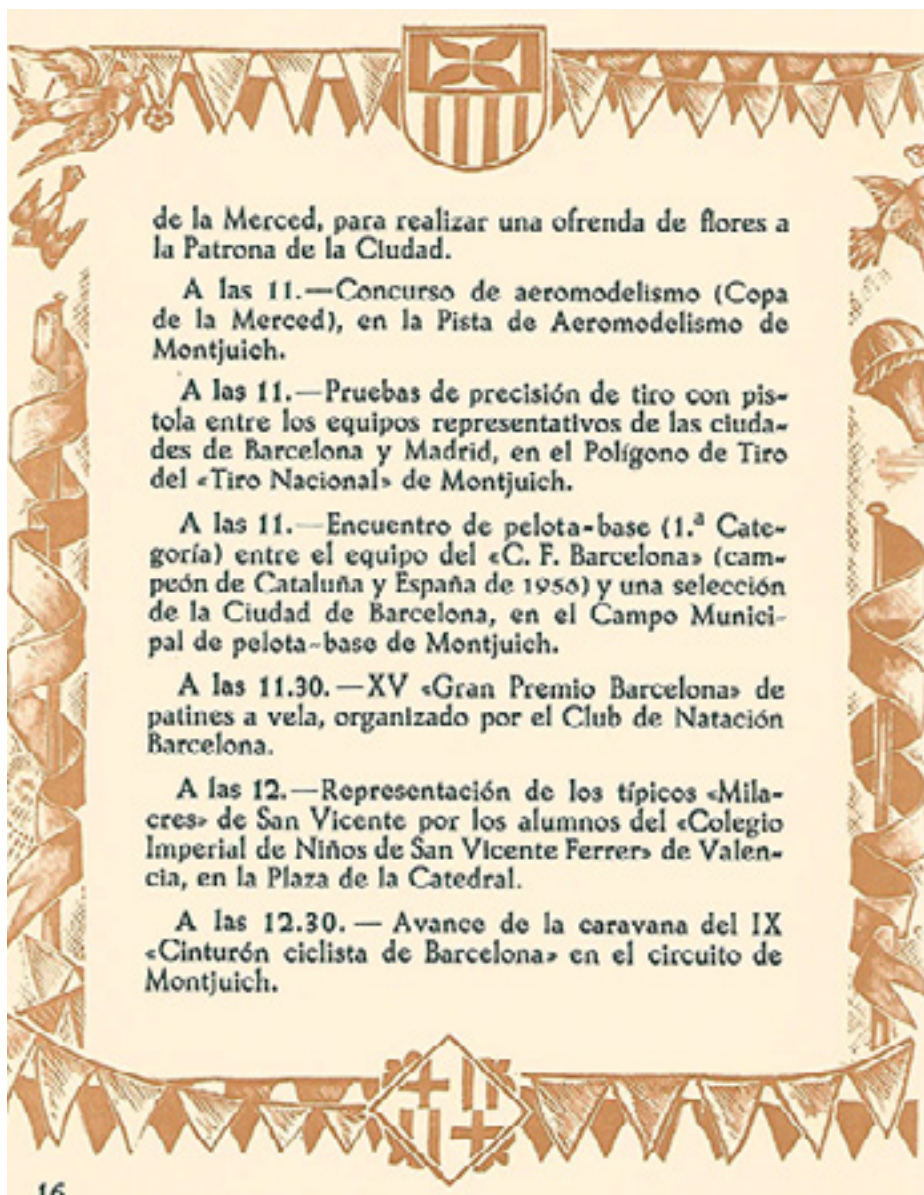
A/B- Postal i portada del programa de les Festes de la Mercè.

van passar pel Palau d'Esports 18.000 espectadors. Dies després (del 10 al 13 d'octubre), el Palau es va convertir en l'escenari dels VI Campionat del Món de patinatge artístic i IV de curses de patins. Tots els participants van fer una visita protocol·lària a l'Ajuntament de Barcelona i a la Diputació.

Tot just després de deixar la cadira del Palau d'Esports, Samaranch es va traslladar a París, acompanyat pel president de la Federació Catalana de Ciclisme, Josep Maria Sentís. L'objectiu del viatge era gestionar l'arribada a Barcelona d'una etapa del Tour de França.²¹⁸ En el ple municipal celebrat el 31 d'octubre es va demanar autorització per organitzar l'arribada d'una etapa i la sortida d'una altra «*en atención a su trascendencia internacional y al carácter eminentemente deportivo y popular que reviste*».²¹⁹ El dia abans (30 d'octubre), s'havia aprovat el pressupost municipal per a l'any 1957, el més alt de la història. La dotació aprovada per a esports ascendia a 5.690.768 pessetes.

²¹⁸ *La Vanguardia*, 6 d'octubre de 1956.

²¹⁹ Llibre d'actes dels plens municipals de 1955.

16
Font: Ramon Pijoan

Font: FBO

Programa de mà del torneig de tennis professional organitzat pel Reial Club de Tennis Barcelona al Palau d'Esports.

Estava previst que Samaranch anés als Jocs Olímpics de Melbourne com a cap de la delegació del COE²²⁰ i també com a delegat de les federacions espanyoles de bàsquet²²¹ i d'hockey²²² en els congressos d'ambdues federacions internacionals i que tenien lloc a la ciutat australiana. Malauradament, el viatge no es va arribar a dur a terme. Inicialment, el Comitè Olímpic Espanyol «*no consideró conveniente la participación española en deportes de asociación por el número de integrantes y gastos consiguientes*».²²³ Més tard, es va acordar que hi anirien cinc esportistes: Miguel de la Quadra Salcedo, que utilitzava un estil revolucionari en el llançament de la javelina;²²⁴ el gimnasta Joaquim Blume, «*de destacada personalidad internacional en su especialidad*»; el nedador barceloní Enric Granados, «*que completará así sus avances técnicos en Norteamérica*»; el tirador Ángel León, «*de tan acreditada talla internacional*»,²²⁵ i Felix Erauzquin, que es va incorporar a la llista abans d'acabar el termini d'inscripció i que havia assolit el rècord nacional de javelina en superar la marca que tenia

de la Quadra Salcedo a l'Estadi de Montjuïc. Al llibre *Memorias olímpicas*, Joan Antoni Samaranch assegurava que «*no estar presente en Melbourne fue una verdadera lástima porque esas opciones de medalla hubieran servido para potenciar el deporte en España y ratifican mi teoría de que los boicots sólo perjudican a los deportistas, a los que se les impide la participación después de años de preparación*». Finalment, però, el COE va decidir no enviar esportistes als Jocs, de la mateixa manera que Holanda i Suïssa, com a resposta a la invasió

220 L'acompanyaven també el president de la Federació Espanyola de Natació, Bernat Picornell i el doctor Lozano. Ells mateixos es van fer càrrec de les despeses del viatge. *El Mundo Deportivo*, 6 d'octubre de 1956.

221 *El Mundo Deportivo*, 26 d'octubre de 1956.

222 *La Vanguardia*, 2 de novembre de 1956.

223 *La Vanguardia*, 4 de octubre de 1956.

224 La Federació Internacional d'Atletisme (IAAF) no va reconèixer el llançament *estilo español* o *estilo barra vasca*. J. A. Samaranch fins i tot va convidar el secretari de la IAAF, Donald Pain, a assistir a un festival que es va fer a l'Estadi de Montjuïc per presenciar *in situ* l'estil de llançament (*El Mundo Deportivo*, 25 d'octubre de 1956).

225 Ángel León Gozalo (1907-1979), de Villalón Campos (Valladolid), va participar als Jocs Olímpics de Londres 1948, Hèlsinki 1952 i Roma 1960. Va ser medalla de plata a Londres.

de Budapest per part de les tropes soviètiques. «*La Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, siguiendo instrucciones del ministro secretario general del Movimiento (...) no se aviene a intervenir en una Olimpiada, en circunstancias como las actuales, en las que se está hollando la dignidad y la independencia de pueblos soberanos, y que culmina con la sanguinaria invasión de Hungría*».²²⁶ També boicotejaren els Jocs, altres països. Egipte, l'Iraq i el Líban van renunciar-hi per la presència de tropes franceses i britàniques al canal de Suez i la República Popular de la Xina va rebutjar d'assistir-hi per la presència de la Xina nacionalista (Taiwan).

Ni la crida d'Avery Brundage, president del CIO, recordant que els Jocs són competicions entre individus i no pas entre països va fer canviar d'opinió els dirigents esportius: «*el Pleno del Comité Olímpico Español, reunido en la mañana de hoy, y reconsiderando la petición del presidente del Comité Internacional Olímpico sobre el problema de la participación española en la Olimpiada de Melbourne, con todo respeto lamenta comunicarle que se ratifica por unanimidad en el acuerdo precedente, de no asistir a los juegos, adoptado por la Comisión permanente, interpretando así el sentir del pueblo español de respeto y dolor ante el pueblo húngaro*».²²⁷ En qualsevol cas, cal destacar que a Melbourne, finalment, hi va haver un representant de l'esport espanyol i català, Tomàs Batallé, que havia estat seleccionat per la Federació Internacional de Natació com a àrbitre de la competició de waterpolo.²²⁸

Els Jocs Olímpics es van celebrar del 22 de novembre al 8 de desembre. No obstant això, els Jocs ja havien començat uns quants mesos abans, ja que del 10 al 17 de juny es van celebrar a Estocolm els Jocs Olímpics Equestres.²²⁹ Les proves d'hípica van haver de traslladar-se a aquesta ciutat perquè el Comitè Olímpic Australià va avisar tard de l'existència d'una llei de quarantena «*que prohibía la importación de caballos extranjeros, a los cuales se les presumía culpables de contaminar los caballos australianos*».²³⁰ Malgrat aquestes circumstàncies, i la poca informació apareguda en la premsa esportiva que detallés les causes del *forfait* a Melbourne,²³¹ la bandera olímpica —amb motiu d'una proposta del CIO— es va hissar a la

226 *ABC*, 7 de novembre de 1956.

227 *El Mundo Deportivo*, 11 de novembre de 1956.

228 *El Mundo Deportivo*, 12 d'octubre de 1956. J. A. Samaranch va recollir aquest fet en el seu llibre *Memorias olímpicas*.

229 Aquesta ciutat va ser elegida en la sessió del CIO d'Atenes el 1954, en què es va imposar a les ciutats de París, Rio de Janeiro, Berlín i Los Angeles.

230 Gaston Meyer, *El fenómeno olímpico*, Publicacions Comitè Olímpic Espanyol, 1963. Aquest canvi es va acordar en la sessió del CIO celebrada a Atenes el 1954.

231 *Marca*, 7 de novembre de 1956.

©CIO/Pérez de Rozas, Carlos

Samaranch hissa la bandera olímpica sobre la porta de marató a l'estadi de Montjuïc el 22 de novembre de 1956, dia de l'obertura dels Jocs de la XVI Olimpíada a Melbourne, acompanyant els periodistes Mercé Varela i, en segon terme, Lluís Meléndez.

capital de l'Estat i a l'Estadi de Montjuïc. A Barcelona l'acte va ser presidit per Samaranch,²³² a qui acompanyaven Mercé Varela, Lluís Meléndez, el funcionari de l'Ajuntament Josep Maria Vallés i diversos dirigents de clubs i federacions.

L'últim diumenge de novembre es va disputar al Palau Municipal d'Esports la primera eliminatòria d'una competició de creació recent: la I Copa d'Europa Inter-ciutats d'handbol en sala, que havia estat una iniciativa del diari francès *L'Equipe*. «*El hecho de que España tenga un representante en este primer Campeonato de Europa inter-ciudades es prueba de la pujanza del balonmano en nuestra nación. Además esta invitación puede haber sido cursada a raíz de las victorias que el equipo de Barcelona obtuvo en sus dos confrontaciones contra Ginebra y al triunfo que la selección española se anotó sobre la portuguesa*».²³³ En aquesta primera edició es van inscriure un total de dotze equips. La primera eliminatòria es va jugar per proximitat i a partit únic, i la final estava prevista fer-la al Palau d'Esports de París el 31 de març de 1957. La selecció de Barcelona va caure en la primera eliminatòria davant del París Handball per 14 a 18.

Al desembre es va inaugurar per iniciativa de la Diputació Provincial una pista de patinatge a l'Escola Industrial. Abans d'acabar l'any, el Reial Automòbil Club de Catalunya (RACC), la Penya Rhin, la Penya Motorista Barcelona i l'Escuderia Barcelona van fer un homenatge al pilot Francisco Godia, que havia obtingut uns resultats excel·lents en Fórmula 1: dos quarts llocs als Grans Premis d'Alemanya i d'Itàlia al volant d'un Maserati 250F. Aquests resultats li van permetre assolir el setè lloc de la classificació general. Godia va ser el primer pilot espanyol que va sumar punts en el circuit de la Fórmula 1. Samaranch, que com ell, era col·leccionista i amant de l'art,²³⁴ va destacar la tasca de Godia: «*un gran deportista y un gran amigo, que tras una esforzada intervención en los Grandes Premios nos vuelve cada vez más cargado de laureles*».²³⁵

Samaranch sempre va tenir clar que els esportistes eren els grans protagonistes del fet esportiu i va fer el que va poder per ajudar-los a tenir una feina estable, la qual els permetés mirar el futur amb unes certes garanties. Quan va arrencar l'ajuntament democràtic el 1979, encara treballaven al Servei d'Esports tres treballadors contractats per la ponència d'Esports en l'època de Samaranch. Sebastià Junqueras havia estat contractat el 1955 i el

232 *El Mundo Deportivo*, 22 i 23 de novembre de 1956.

233 *La Vanguardia*, 2 de novembre de 1956.

234 La Fundació Francisco Godia, situada al carrer Diputació, núm. 250, reuneix una de les col·leccions d'art privades més importants d'Espanya. Aquesta Fundació va néixer el 1999 per iniciativa de la seva filla Lilita Godia.

235 *El Mundo Deportivo*, 1 de desembre de 1956.

©AFB/Desconegut

©MUNDO DEPORTIVO/Bert

1979 ocupava el càrrec de cap de la Unitat Operativa d'Esports. Antoni Amorós, contractat el mateix any i conegut amb el nom de *llebrer de Caudete* (població on havia nascut), estava ubicat al desmarxat Estadi de Montjuïc després d'haver estat el conservador del gimnàs municipal del carrer de Lleida. Alfons Vidal Quadras, que era el més jove i era llançador de pes i disc,²³⁶ havia entrat a l'Ajuntament el 1958 i ocupava un càrrec tècnic al servei d'instal·lacions esportives. Sebastià Junqueras, havia estat un especialista en proves de curses de tanques i salt de longitud, i va ser l'últim rellevista que va entrar a l'Estadi amb l'àmfora als Jocs Mediterranis de 1955. Antoni Amorós era especialista en proves de llarga distància. De 1953 a 1956 va ser campió d'Espanya de 5.000 i 10.000 metres, i cinc vegades campió d'Espanya de Cros.²³⁷ Malgrat que no va entrar a treballar durant el seu mandat, Samaranch també s'havia interessat per la prometedora nedadora del CN Montjuïc Carme

236 Alfonso Vidal Quadras (1930-2007) va ser el gran dominador en pes en la dècada dels anys cinquanta, durant la qual va batre catorze vegades el rècord d'Espanya, la primera el 1956. Va ser quaranta-tres vegades internacional, cinc vegades campió d'Espanya de pes (de 1957 a 1960 i el 1962) i dues de disc (1957 i 1964).

237 Antonio Amorós (1927-2004) va guanyar la Jean Bouin en tres ocasions (1954, 1956 i 1957). En l'àmbit internacional, va vestir la samarreta espanyola setanta vegades. Els seus millors resultats van ser el vuitè lloc al Campionat d'Europa dels 10.000 metres i el de subcampió al Cros de les Nacions el 1961.

Alfons Vidal Quadras

Carme Ramos

©AFB/Desconegut

Font: CLUB NATACIÓ MONTJUÏC-Carme Ramos

Ramos, que era filla de Josep Ramos Álvarez, l'encarregat de la piscina municipal de Montjuïc gairebé des de la seva inauguració el 1929. A més, Samaranch va trobar en la plantilla de treballadors de la ponència d'Esports Constantí Miranda,²³⁸ contractat el 1950. De tots aquests atletes, Miranda era l'únic que havia participat en uns Jocs Olímpics, en concret als de Londres de 1948 (10.000 i 3.000 metres obstacles). Va tenir l'honor d'aconseguir el diploma olímpic en la segona prova on va quedar vuitè.

Una altra institució, la Diputació de Barcelona, acollia un altre atleta, Tomàs Barris, que va ser, sens dubte, l'atleta més internacional de tots ells. Samaranch ja havia ajudat Barris amb la contractació de l'entrenador finès Olli Virho, una gestió que es va fer mitjançant l'agregat de premsa de l'ambaixada espanyola a Hèlsinki, el periodista Ramón Garriga-Marquès. A partir d'aquest instant, la progressió de Barris va ser evident i va fer que fos el guanyador de proves importants a Europa. El 1958 la Delegación Nacional de Educación

²³⁸ Constantí Miranda i Justo (1925-1999) va ser el gran dominador del fons en la dècada compresa entre 1940 i 1950, quan portava la samarreta del RCD Espanyol. Va sumar un total d'onze títols nacionals en pista i quatre de cros. Va guanyar la Jean Bouin els anys 1946 i 1947, i va ser l'esportista que va inaugurar els premis del millor esportista espanyol (1948). Durant molts anys, i fins a la seva jubilació, va ser l'encarregat de l'estadi Joan Serrahima.

Física y Deportes li va concedir la Copa Baró de Güell, que premiava el millor esportista espanyol de l'àmbit nacional.²³⁹ En la consecució de la feina a la Diputació, «*va jugar un paper decisiu, de nou, en Joan Antoni Samaranch, que encara estava a l'Ajuntament de Barcelona i que va contactar amb el diputat de Cultura de la Diputació de Barcelona, en Carles Lladó, i amb el secretari general de la mateixa, Lluís Sentís, per tal que en Barris pogués aconseguir el desitjat lloc de treball (...) finalment, al retorn d'una de les seves estades [a l'estranger] li van comunicar que ja tenia aquesta plaça assegurada als tallers provincial de la Diputació, situats al carrer Padilla, on es reparaven cotxes oficials i màquines de carreteres*».²⁴⁰

239 Als Jocs Mediterranis de Barcelona del 1955, Tomàs Barris va assolir un diploma en quedar quart en 1.500 m. A Beirut el 1959 va guanyar la medalla d'or (1.500 m) i la de plata (800 m) i als de Nàpols en 1963, els seus últims Jocs Mediterranis, va afegir al seu palmarès un nou diploma i la medalla de plata: 1.500 m. Només va poder participar als Jocs Olímpics de Roma el 1960. Va arribar a tenir fins a setze títols nacionals, set dels quals van ser en la prova de 800 metres llisos (entre 1955 i 1963) i nou, en la de 1.500 metres (entre 1955 i 1964). Va batre trenta-quatre plusmarques nacionals a l'aire lliure. Samaranch li va concedir la Medalla de la Ciutat al Mèrit Esportiu en la categoria de plata el 1956 i la de bronze el 1957.

240 Ignacio Mansilla i José Luis Hernández, *Tomàs Barris, l'atleta que va obrir les portes d'Europa*, gener de 2010.

1957

Tour de França *Inauguració del Camp Nou*

©ARXIU FCBARCELONA/Desconegut

Saradanes a la inauguració del Camp Nou.

El mes de gener de 1957 van tenir lloc tres notícies destacades. Aquest any el trofeu del millor esportista se'l va endur el gimnasta Joaquim Blume i, tal com apuntava el periodista Néstor Luján a la columna «Algunas cosas» —publicada a *Dicen*—, «es curioso que lo hiciera precisamente con un jurado constituido por una serie de personalidades la mayoría vinculadas con el deporte profesional (...) este reconocimiento del jurado hacia un deportista amateur es digno de tenerse en cuenta».²⁴¹ També aquests dies es

Font: Cecilio Ugarte

Autor-Desconegut

feia pública la construcció d'un camp de joc per a la pràctica de l'hoquei. El nou camp s'havia de fer en uns terrenys que hi havia a les instal·lacions esportives que gestionava el Frente de Juventudes a Montjuïc, on havien estat ubicats els pavellons internacionals de l'Exposició Internacional de Barcelona el 1929. En la visita als terrenys Samaranch va estar acompanyat pels presidents de les federacions espanyoles i catalana, Sainz de los Terreros i Pau Negre. El camp es va construir amb motiu de la commemoració dels cinquanta anys de l'hockey a Espanya,²⁴² i es va inaugurar amb un torneig internacional. Els plànols, el pressupost i la memòria d'aquest camp van ser aprovats pel ple municipal el 28 de febrer per un import que ascendia a 4.179.745,12 pessetes.

Una altra notícia destacada va ser la confirmació de l'arribada del Tour de França a Barcelona i la disputa d'una etapa contrarellotge el 12 de juliol a Montjuïc. Aquest esdeveniment tan important es va fer gràcies al suport de l'Ajuntament de Barcelona,²⁴³ ja que hi estaven implicades la ponència d'Esports i la tinència d'alcaldia de Turisme i Assumptes Generals, presidida per Mateo Molleví i Ribera. En paraules de Samaranch: «Se decidió porque se entendió que la Vuelta Ciclista Francia era un espectáculo de primerísima calidad y que sólo beneficios podría reportar para la ciudad de Barcelona, España y el Deporte.

²⁴¹ *Dicen*, 19 de gener de 1957.

²⁴² *El Mundo Deportivo*, 11 de gener de 1957.

²⁴³ *La Vanguardia*, 11 de gener de 1957.

*Y porque pudiendo, deberíamos da a los barceloneses la oportunidad de ser testigos de un acontecimiento deportivo del que tanto han oído hablar y por la preponderancia que el deporte de la bicicleta ha alcanzado en Barcelona».*²⁴⁴

El mateix mes de gener, el Cercle Català a Madrid, fundat el 1952 i on es reunien els residents catalans a Madrid, va organitzar un cicle de conferències esportives i una exposició de filatèlia esportiva. La col·lecció Samaranch, que comptava amb més de 1.500 segells editats des dels Jocs Olímpics d'Atenes el 1896, havia rebut diverses distincions en l'Exposició internacional del segell esportiu de Roma (1952) i un Diploma d'Honor en l'Exposició del centenari del segell portuguès de Lisboa (1953).²⁴⁵

Els aficionats a l'automobilisme, després de l'experiència viscuda al circuit urbà de Pedralbes el 1951 i el 1954, anhelaven veure un Gran Premi de Fórmula 1 en un circuit permanent. Aquest desig semblava que es podia fer realitat, sobretot després de les manifestacions del president de la Penya Rhin a *El Mundo Deportivo* i de la publicació d'un plànol on apareixia el Circuit Autòdrom de Barcelona²⁴⁶ en un terreny ubicat a la localitat del Prat de Llobregat. Seguint la mateixa direcció, a finals de mes, els dirigents polítics i esportius del motor van constituir als locals del Reial Automòbil Club de Catalunya l'Associació de l'Autòdrom de Barcelona. La seu provisional era a la Federació Catalana i se li va oferir la presidència a Samaranch.²⁴⁷ Malauradament, aquest projecte no va prosperar i van haver de passar més de trenta anys fins que no es va fer realitat en un lloc diferent: el Circuit de Catalunya a la localitat vallesana de Montmeló que va ser inaugurat el 1991.

És interessant destacar que en els premis Ciutat de Barcelona²⁴⁸ de 1956, atorgats a finals de gener, el premi de cinematografia va recaure en una pel·lícula esportiva *II Jocs Mediterranis*, l'autor de la qual era Josep Arraut de Ossó.²⁴⁹

L'arribada d'Elola Olaso al càrrec de delegat nacional va propiciar alguns canvis, un dels quals van ser les trobades mensuals dels responsables territorials de la Delegación Nacional amb els presidents de les federacions regionals i representants d'Educación y Descanso i el Frente de Juventudes. A Catalunya la primera trobada va tenir lloc el 4 de març i s'hi

²⁴⁴ *Dicen*, 19 de gener de 1957.

²⁴⁵ *La Vanguardia*, 12 de gener, i *El Mundo Deportivo*, 19 de gener de 1957.

²⁴⁶ *El Mundo Deportivo*, 9 de gener de 1957.

²⁴⁷ *La Vanguardia*, 26 de gener de 1957.

²⁴⁸ Els premis Ciutat de Barcelona es van convocar anualment des de 1949.

²⁴⁹ *La Vanguardia*, 27 de gener de 1957. Aquesta pel·lícula forma part del fons de la Filmoteca de Catalunya.

va aprovar per unanimitat sol·licitar al consistori la Medalla d'Or per a Bernat Picornell, fundador del Club Natació Barcelona i pioner de la natació a Espanya. Cal recordar que quan es feia un canvi al capdavant de qualsevol federació catalana, es redactava un informe previ de la delegació territorial i es feia la presa de possessió dels nous càrrecs directius davant la presència del delegat territorial.

En qualsevol cas, Samaranch, des que va iniciar la carrera política, era conscient que per garantir l'èxit personal calia mantenir una estreta relació i sumar complicitats amb tot l'entramat del teixit associatiu esportiu de Barcelona i del conjunt del territori. El protocol que es va marcar era extens i molt exigent. Aquestes eren algunes de les normes: deixar la porta del despatx sempre oberta; no deixar mai de felicitar un esportista, club o federació després d'un èxit esportiu; assistir a homenatges; enviar una salutació personal per felicitar un dirigent pel seu nomenament; donar personalment el condol o enviar una nota; acompanyar els dirigents esportius a veure al governador civil; assistir a actes esportius durant els caps de setmana; visitar instal·lacions esportives; donar trofeus amb el seu nom, o anar a la tribuna del camp del Barça i de l'Espanyol les tardes de diumenge.

Els periodistes Jaume Boix i Arcadi Espada també recullen al seu llibre la manera d'actuar de Samaranch: *«su activismo deportivo en Catalunya fue muy notable y positivo. Día a día, y ejerciendo una estrategia que nunca abandonaría en todos los cargos públicos que desempeñó, visitaba pueblos y ciudades tratando de lograr dos objetivos: que las fuerzas vivas se convencieran de que el deporte era la mejor higiene preventiva de los males físicos y sociales (una idea vieja y verdadera, retomada de Grecia por Coubertin), y que en consecuencia los recursos destinados al deporte debían aumentar sustancialmente. No siempre fue comprendido, y era lógico que así fuera: el argumento principal con que tropezaba, siempre acompañado en esa larga peregrinación (...) por su secretario, Josep María Sumpsi,²⁵⁰ era que en los pueblos y ciudades faltaban demasiadas cosas esenciales como para destinar el dinero municipal a la construcción de piscinas u otros equipamientos deportivos. Su respuesta era siempre la misma: el deporte también es esencial».*²⁵¹

Els seus càrrecs l'obligaven també a complir el protocol davant les jerarquies civils, militars i eclesiàstiques. El règim franquista, des de la fi de la Guerra Civil, donava una rellevància especial a certes efemèrides i la primera pàgina de la premsa s'encarregava que ningú no se n'oblidés: el dia 26 de gener, *día de la Liberación*; l'1 d'abril, *día de la Victoria*; el

250 Josep Maria Sumpsi ha estat funcionari de carrera de la Diputació de Barcelona i va actuar com a secretari personal de Samaranch durant tota la seva vida.

251 Jaume Boix i Arcadi Espada, *Samaranch: El deporte del poder*, editorial Espasa, 1999.

18 de juliol, *día del Alzamiento Nacional*; l'1 d'octubre, *día del Caudillo*, i el dia 12 d'octubre era la *Fiesta de la Raza*.

El 15 de març es va produir el relleu al capdavant de l'Ajuntament de la Ciutat Comtal. L'alcalde Antoni Maria Simarro va viatjar a Madrid on se li va comunicar el seu cessament. Tot seguit, el governador civil Felipe Acedo Colunga va nomenar Josep Maria de Porcioles i Colomer nou alcalde de Barcelona. Una setmana després, el 23 de març, el Palau Municipal d'Esports va ser l'escenari d'un enfrontament de bàsquet entre Espanya i Itàlia. La selecció espanyola va guanyar el partit per 59 a 57, després de remuntar un desavantatge de 14 punts. L'estrella de la nit va ser Josep Lluís, el primer jugador que va arribar a portar cent vegades la samarreta de la selecció, i que aleshores formava part de la plantilla de l'equip Orillo Verde, de Sabadell.

A finals de març es va celebrar un plenari municipal en el qual es va aprovar la construcció d'un gimnàs municipal al costat del parvulari Forestier, a Montjuïc, molt a prop del Palau d'Esports i per un import de 2.672.052 de pessetes.²⁵²

La primera setmana d'abril es va fer pública la llista de nous càrrecs municipals i Samaranch continuava com a regidor d'Educació Física i Esports.²⁵³ També aquest mes, a l'Acadèmia de Medicina de Madrid, es va reunir el Plenari Nacional d'Educació Física i Esports. Samaranch va presidir una comissió encarregada d'analitzar temes organitzatius relacionats amb les federacions esportives: «*examinando cuestiones que afectan en su mayoría al régimen interior de las federaciones, a su marcha administrativa y a diferenciaciones sobre comités que entiendan en competiciones de carácter aficionado y profesional*».²⁵⁴ Amb motiu del ple nacional es van concedir els premis anuals. La Copa José Hermosa, un trofeu creat el 1943 en memòria d'aquest atleta mort a la Guerra Civil, i que premiava la feina d'una institució oficial en l'àmbit de l'esport, va recaure en la Diputació de Barcelona.

El primer cap de setmana d'abril, el món del motor va tornar a ser protagonista amb la celebració del Gran Premi d'Espanya de Motociclisme, el més important que es feia al país, però que, des de l'edició de l'any anterior i fins al 1960, no va formar part del Campionat Mundial de motociclisme.

²⁵² *La Vanguardia*, 30 de març de 1957.

²⁵³ *La Vanguardia*, 3 d'abril de 1957.

²⁵⁴ *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes*, maig de 1957.

Pocs dies després, el 24 d'abril, va morir el seu pare, Francesc Samaranch i Castro.²⁵⁵ Tres dies després, del 27 al 29, es disputava la Copa Davis a les pistes del Reial Club de Tennis Barcelona. El sorteig, com ja era habitual, es va fer al Saló de Cent, i va presidir l'acte Manel Ayxelà,²⁵⁶ tinent d'alcalde i alhora president de la Federació Catalana de Tennis. L'eliminatòria es va veure afectada per la pluja, un fet que va obligar a canviar el programa i deixar el partit de dobles per a l'últim dia. Espanya, amb Juan Manuel Couder, Emilio Martínez del Rey i Fernando Olozaga, va quedar eliminada després de perdre per un contundent 5 a 0 davant de l'Àfrica del Sud. El mes es va acomiadar amb una excel·lent notícia per a l'esport barceloní: un veí del barri de Sants, Joaquín Domingo,²⁵⁷ va guanyar el títol de campió del món de billar artístic a Múrcia, després de derrotar l'holandès Roger De Becker.

Del 30 d'abril al 5 de maig es van celebrar els actes amb motiu del cinquantenari del naixement de l'hockey a Catalunya. En el llibre *L'hockey a Catalunya*, editat per la Federació Catalana d'Hockey, s'especifica que no hi ha una data concreta sobre la introducció de l'hockey²⁵⁸, però es va decidir celebrar l'efemèride prenent com a data la fundació del Barcelona Hockey Club el 1907. En el marc dels actes cal destacar una cursa de relleus —en què es va portar com a testimoni un estic— que es va fer des de Terrassa fins a Montjuïc.²⁵⁹ Es deia que l'estic transportat era de Josep Omedes, introductor de l'hockey a Catalunya. Un altre dels actes d'aquesta celebració va ser la inauguració el dia 1 de maig del nou camp d'hockey a Montjuïc, que a partir d'aquell moment va portar el nom de Cinquantenari. Per donar rellevància a la inauguració, es va organitzar un torneig internacional en què van participar les seleccions de Sud-àfrica, de Finlàndia, d'Àustria, de França, d'Holanda i d'Espanya, i que va comptar amb la presència d'Elola Olaso i de l'alcalde Porcioles. El triomf final se'l va endur Holanda, que va guanyar la final a Espanya per 2 a 0. L'acte de clausura —sopar de gala i entrega de trofeus— es va fer al Palau Nacional de Montjuïc i hi van assistir 600 persones.

255 *La Vanguardia*, 25 d'abril de 1957. La seva mare, Joana Torelló Malbehy, va morir l'11 de febrer de 1962.

256 Manel Ayxelà i Tarrats (1913-1995), va ser president de la Federació Catalana de Tennis de 1944 a 1964.

257 Joaquín Domingo Sánchez (1917-1981), va guanyar dos títols mundials més els anys 1963 i 1966.

258 Bloc *BarcelonaSportiva*, els inicis de l'hockey a Catalunya, 12 de maig 2014.

259 Es va publicar que l'estic era propietat de Josep Omedes, introductor de l'hockey a Catalunya, però Omedes, en una entrevista concedida a Manuel del Arco a *La Vanguardia* i publicada el 4 de maig, va afirmar que no era seu. L'últim relleu el va fer Josep Colomer, que va entregar l'estic a l'alcalde Porcioles.

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

A/B- Recepció a la Federació Internacional de Roller-Skating a l'Ajuntament de Barcelona. Samaranch mostra publicació *Barcelona Deporte y Turismo*.

C- Visita al Saló de Sant Jordi de la Diputació de Barcelona (Actual Palau de la Generalitat).

D- L'Alcaldre Porcioles al Palau d'Esports acompanyat de la seva esposa, Maria Dolors Sangenis, Samaranch i la seva esposa.

E

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

F

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

E/F- J. A. Samaranch acudí al vestidor per a saludar els jugadors.

G- A la final hi acudiren més de 10.000 espectadors al Palau d'Esports.

G

Font: RFEP

©AFB/Pérez de Rozas

Els dies 20 i 21 de maig, el Palau d'Esports va acollir un torneig internacional d'handbol a set en què van participar l'equip suec de l'AIK, amb diversos jugadors que formaven part de la selecció sueca, campiona del món; l'equip alemany Germania; el Sabadell, i el Granollers, subcampió i campió d'Espanya, respectivament. L'AIK es va imposar en la final al Granollers per 12 a 4.

L'Alcalde Porcioles fa el servei d'honor en la inauguració del nou camp d'hoquei a Montjuïc. En els extrems de la fotografia Pau Negre i Samaranch.

©MUNDO DEPORTIVO/Desconegut

El 29 de maig es va celebrar la junta general extraordinària del Reial Automòbil Club de Catalunya per defunció del seu president Francisco Quintana, que ocupava el càrrec des de 1939. Salvador Fàbregas Bas va ser elegit nou president i Samaranch va ocupar la vicepresidència de l'entitat.²⁶⁰ Del 29 de maig al 2 de juny es va celebrar al Palau d'Esports el XXIII Campionat d'Europa d'hoquei sobre patins, que per primera vegada no era simultani amb el Campionat del Món, i en el qual van participar només sis nacions: Anglaterra, Suïssa, Alemanya, Itàlia, Portugal i Espanya. Les entrades per veure el partit final entre Espanya i Portugal es van esgotar. Espanya va guanyar el títol i va acabar la competició imbatuda. Com a epíleg del torneig, l'endemà es va disputar un partit d'homenatge al president de la Federació Internacional, Fred Renkewitz, entre una selecció europea i l'equip espanyol. Espanya es va imposar per 6 a 5.

El 1957 va néixer el Ral·li de Catalunya. La primera edició es va disputar del 28 al 30 de maig i va estar organitzada pel RACC, entitat nascuda el 1906. La prova estava estructurada a l'estil del Ral·li de Montecarlo, amb sortides des de Madrid, València, Sant Sebastià, Andorra i Barcelona, i hi van participar 88 cotxes, només 78 dels quals van arribar al control, que estava a l'esplanada de Montjuïc. En aquesta esplanada, també es va dur a terme una prova d'habilitat, acceleració i frenada sense repercussió en la classificació general. El guanyador de la prova va ser Sebastià Salvadó²⁶¹ al volant d'un Alfa

²⁶⁰ El 1986 va ser elegit president d'honor de l'entitat.

²⁶¹ Sebastià Salvadó és president del RACC des de 1985. La Generalitat de Catalunya li va concedir la Creu de Sant Jordi el 2006. Samaranch va ajudar a portar la Fórmula 1 a Barcelona durant els anys setanta, quan era president

Samaranch en l'entrega de trofeus del Ral·li de Catalunya.

Font: Arxiu Històric Fotogràfic del RACC

©AFB/Pérez de Rozas

Romeo 1975, amb Guillermo Bas, *Milano*, com a copilot. L'entrega de premis, a la qual van assistir les primeres autoritats locals, es va fer en un restaurant de la ciutat molt cèntric i va ser presidida pel governador civil Acedo Colunga.²⁶²

Al mes de juny el Picadero Jockey Club,²⁶³ una entitat amb poc més de cinc anys d'història, va organitzar un torneig internacional de bàsquet en categoria masculina i femenina, que comptava amb la participació dels clubs Ruthenois

i Sete de França i Maurina d'Itàlia. Una de les peculiaritats del torneig era que tenia dues seus més, Sabadell i Canet. En la categoria masculina, va guanyar el club Orillo Verde i, en femenina, el Picadero. Aquest club, presidit per Joaquim Rodríguez, tenia seccions de beisbol, rugbi i bàsquet, i rebia el nom de *Picadero* perquè a les seves instal·lacions hi havia hagut el Picadero Andaluz.

El 16 de juny tots els barcelonins aficionats al futbol estaven ben pendents de la final de la Copa del Generalísim, que es va jugar a l'estadi de Montjuïc. Era el primer enfrontament entre els dos clubs de la ciutat: FC Barcelona i RCD Espanyol. La final la van guanyar els blaugranes per 1 a 0. El partit va comptar amb la presència del cap de l'Estat, el general Franco, que va entregar el trofeu al capità Segarra. El dilluns 24, per celebrar-ho, el FC Barcelona va organitzar un festival al Poble Espanyol, amb un sopar a l'americana, ball amb l'orquestra Los Rapsodas i sardanes amb la cobla Barcelonins.

de l'entitat Sebastià Salvadó.

262 *El Mundo Deportivo*, 4 de juliol de 1957.

263 El Picadero va constituir-se el 1951 i va funcionar fins als anys 80. A més del bàsquet, va tenir seccions de voleibol, d'handbol, de rugbi i de beisbol. La secció de beisbol va guanyar tres títols nacionals i dos títols europeus (1963); la de bàsquet va guanyar dos títols de la Copa del Generalísim (1964 i 1968), va quedar segona de la Lliga nacional en quatre ocasions en categoria masculina i va guanyar tres lligues i quatre copes en categoria femenina; la secció de voleibol va guanyar en les dues primers edicions de la Lliga nacional (1965 i 1966) i també dues copes. El pavelló del club era a la travessera de les Corts. Anys més tard, el va comprar el FC Barcelona i va crear-hi el Palau Blaugrana 2.

LA VANGUARDIA

BARCELONA ESPAÑOLA

Edición y Ancho: PÉLAGO. 48
Edificio: 21-41-53
Precio de este ejemplar: 2 ptas.

FUNDADORES: DON CARLOS Y DON ANTONIO DE GISSO Año LXXIII. - Número 28.227 DIRECTOR: LUIS DE GAURIEROLA

Montjuich, escenario de una etapa de la Vuelta a Francia

Después, por la tarde, se celebró un gran concurso de ciclismo en la zona conocida como Montjuich, en el momento del Paseo de Montjuich, después de haberse celebrado una etapa como era costumbre de la Vuelta a Francia en la gran plaza de San Jaime, repartiendo algunos premios a los mejores de la etapa. En el momento de la salida, los coches de la Vuelta a Francia, con la bandera del Club, que cubren en gran número, se ven en la salida de la etapa, el granito, después, por la tarde, se celebró un gran concurso de ciclismo en la zona conocida como Montjuich, después de haberse celebrado una etapa...

Óscar Pérez de Rosas

Un altre fet singular va ser l'estrena al cine Tívoli de la pel·lícula documental en color *Cita en Melbourne*, dirigida pel francès René Lucot, que presentava el desenvolupament dels Jocs Olímpics a la ciutat australiana l'any anterior. El documental, recomanat per la Delegación Nacional de Educación Física i el Comitè Olímpic Espanyol,²⁶⁴ va tenir un tractament especial per part d'*El Mundo Deportivo*, que li va dedicar un espai a la portada del diari.

El mes de juliol va estar marcat per tres grans esdeveniments esportius internacionals. Tots tres van tenir com a escenari Montjuïc. El primer acte van ser les tradicionals 24 Hores Motociclistes, en les quals, per tercera vegada, l'organització de la Penya Motorista Barcelona va ser mereixedora de múltiples elogis. El segon acte, que es va disputar del 6 a 14 juliol a la piscina municipal, va ser el torneig Bernat Picornell de waterpolo, celebrat amb motiu de les noces d'or del Club Natació Barcelona. El cartell era d'allò més luxós: Alemanya, Àustria, França, Suècia, Espanya i, sobretot, Hongria, que havia guanyat la medalla d'or olímpica a Melbourne. Tot just tres dies abans del torneig, en un acte que va presidir Samaranch, Francisco Draper va abandonar la presidència de la Federació Catalana de Natació i va ser substituït per Mateo Molleví, tinent d'alcalde a l'Ajuntament de Barcelona.

No obstant això, el plat fort del mes era el ciclisme. Com cada any, hi havia dues cites obligatòries, la Vuelta Ciclista a Espanya (maig) i la Volta (setembre). Aquest any els esforços s'havien adreçat en una altra direcció, el Tour de França, un fet de notable repercussió mediàtica que va omplir els carrers de la ciutat durant tres dies, del 12 al 14 de juliol. En el comitè organitzador figuraven el tinent d'alcalde de Relacions Públiques, Educació Física i Turisme, Mateo Molleví; J. A. Samaranch; el president de la Federació Catalana de Ciclisme, Josep Maria Sentís, i Federico Gallo, locutor de moda de Radio Nacional d'Espanya a Barcelona. El Tour de França va arribar fins a l'interior de l'Estadi de Montjuïc, on s'havia preparat un festival poliesportiu. Abans de l'arribada dels corredors es van organitzar un partit de futbol i un de rugbi, una exhibició de vespes i una demostració de castells a càrrec dels Xiquets de Vendrell. Mentrestant, per megafonia, s'informava de la situació del cap de cursa. El guanyador de l'etapa Perpinyà-Barcelona va ser el francès René Privat, que va arribar a la meta situada a la recta de tribuna en solitari. Els titulars d'*El Mundo Deportivo* eren prou eloqüents: «*Cataluña y Barcelona triunfaron clamorosamente con el Tour, una multitud jamás vista acordonó la carretera hasta el estadio municipal*». El segon dia es va disputar una contrarellotge a Montjuïc, que va acabar amb el triomf del francès Jacques Anquetil, que uns quants dies més tard va

264 *El Mundo Deportivo*, 26 i 27 de juny de 1957.

lluir el mallot groc de guanyador al parc dels Prínceps de París.²⁶⁵ L'acomiadament també va ser apoteòsic, amb els carrers plens de gom a gom per veure els ciclistes que sortien en direcció cap a la localitat francesa d'Ax-les-Thermes.

Un altre fet que va tenir una repercussió important va ser la visita del Ral·li Eurovespa del 19 al 21 de juliol. L'esdeveniment, que va aglutinar més de 2.000 vespistes, estava organitzat pel Vespa Club d'Espanya amb el suport de la Penya Motorista Barcelona. El primer dia es va fer una concentració al Saló Víctor Pradera (a l'actual passeig de Lluís Companys) i d'allà van sortir d'excursió cap a Montserrat. El dia següent es van concentrar al passeig de la Reina Cristina, van visitar l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació provincial i des d'allà es van traslladar als jardins de Montjuïc, on se'ls va oferir un vi d'honor. Un cop acabat l'acte protocol·lari, els vespistes van recórrer els carrers principals de la ciutat.

Per acabar aquest mes de juliol, que havia estat especialment intens en el món esportiu, el FC Barcelona va protagonitzar un altre fet històric amb el triomf a la Petita Copa del Món de futbol disputada a Caracas (Veneçuela) del 29 de juny al 18 de juliol. En la competició, jugada a doble partit, hi van participar també el Sevilla, el Botafogo i el Nacional de Montevideo.

El 8 d'agost, Samaranch va rebre al Saló de Cent els participants del Campionat d'Europa i del Mediterrani d'esquí nàutic, que es va disputar a Arenys de Mar del 8 al 12 d'agost. Al capdavant de la delegació hi havia William Geneux, president de la Union Mondiale de Ski Nautique. El seu amic Mercé Varela era un dels pioners d'aquest esport al nostre país i, pocs dies després, va escriure a *La Vanguardia*:²⁶⁶ *«Estamos plenamente convencidos de que, a partir de este plenilunio de agosto, las playas y costas españolas se verán constantemente festoneadas por la estela de nuestros esquiadores de agua, mientras nuestros escasos, pero maravillosos lagos (y pensamos en el magnífico de Bañolas), verán sus aguas esmaltadas de algún trampolín de saltos o punteadas por las coloreadas balizas de un “slalom”. Este es uno de los puntos altos que se derivarán de estos XI Campeonatos de Europa».*

Les Festes de la Mercè es van convertir en la gran festa de la família blaugrana amb la inauguració del Camp Nou. El camp de la travessera de les Corts va quedar inaugurat oficialment amb el partit que va enfrontar el FC Barcelona i l'equip polonès del Varsòvia, que va acabar amb el triomf dels culers per 4 a 2. L'acte va comptar amb la presència del ministre secretari general del Movimiento, José Solís Ruiz, i el delegat nacional Elola Olaso.

265 Jacques Anquetil (1934-1987), un dels millors ciclistes de sempre, va guanyar cinc Tours (el primer va ser el de 1957), dos Giros, una Vuelta, una plata mundial i un bronze olímpic (ruta per equips) als Jocs Olímpics d'Hèlsinki el 1952.

266 *La Vanguardia*, 14 d'agost de 1957.

La trajectòria del Barça, que estava presidit per Francesc Miró-Sans des de 1953, estava marcada pels èxits des que hi havia arribat l'hongarès Kubala²⁶⁷ el 1950. En aquests temps, el club havia guanyat la Lliga Nacional de les temporades 1951-52 i 1952-53; la Copa del Generalísimo 1950-51, 1951-52, 1952-53 i 1956-57, i, en l'àmbit internacional, la Copa Llatina de 1952.²⁶⁸ Aquests resultats van incrementar la massa social i van obligar el club a disposar d'un camp més gran. L'últim èxit era encara recent: el mes de juliol el FC Barcelona havia guanyat la Petita Copa del Món de Caracas. El consistori es va bolcar activament en els actes commemoratius programats. La responsabilitat va recaure en el tinent d'alcalde Mateo Molleví i en Samaranch. Entre les diverses actuacions podem destacar:

- Pel pregó de les festes inaugurals, fet per l'acadèmic José María de Cossío,²⁶⁹ es va facilitar el Saló de Cròniques.
- La Guàrdia Urbana va gestionar el recorregut pels carrers de la ciutat (19 quilòmetres) dels relleus amb la bandera del club. El recorregut va passar per on havien estat ubicats els terrenys de joc en què havia jugat el Barça al llarg de la història del club.
- L'orquestra municipal va participar, al costat de l'Orfeó Gracienc, en la missa oficial.
- Es va cedir el Palau Nacional (concretament, la Sala Oval) per fer el sopar de gala, al qual van assistir més de mil persones, i també es va programar la font lluminosa de Montjuïc perquè tingués els colors blaugrana.
- L'orquestra municipal, que estava dirigida per Eduard Toldrà, va participar en un festival artístic celebrat al teatre Tívoli, al costat del Ballet de Barcelona i l'Orfeó Català.

267 Tan gran era l'èxit de Kubala que el 1954 es va produir la pel·lícula *Los ases buscan la paz*, estrenada a principis de 1955 i que va dirigir Arturo Ruiz Castillo. La pel·lícula narrava bastant fidelment les situacions que va haver de passar Kubala per fugir d'Hongria, triomfar al FC Barcelona i arribar a la selecció nacional.

268 En aquells moments encara s'estava disputant la I Copa de Fires, que s'havia iniciat el 1955 i que va acabar el 1958 amb el triomf del FC Barcelona.

269 Col·laborador de diverses publicacions, entre les quals destaquen *El Sol*, *Revista de Occidente* i *ABC*; expert en el món de la tauromàquia i autor del llibre *Los toros, tratado técnico e histórico*, i membre de la Real Academia Española de la Lengua des de 1948.

CAMPEONATO DE EUROPA Y DEL MEDITERRANEO
de "esqui" náutico

8 al 11 de Agosto
1957
ARENYS DE MAR
(Barcelona)

GRAN PREMIO CERVEZA "San Miguel"

Samaranch també va aportar el seu particular granet de sorra en els actes inaugurals. Es van programar enfrontaments internacionals per a totes les seccions esportives del club i va fer gestions per intentar portar l'equip d'atletisme dels Estats Units,²⁷⁰ que estava de gira per Europa. D'altra banda, la seva col·lecció de segells va estar present a l'exposició de banderins, segells i insígnies esportives. En relació amb el Barça i les Festes de la Mercè, va concedir una entrevista al periodista Manuel del Arco a la secció «¡No me diga!» del diari *Dicen*.²⁷¹ Quan li van preguntar sobre la col·laboració del municipi amb el club blaugrana va respondre que l'Ajuntament «*ha colaborado en todo lo que se le ha pedido; empezando por unas costosísimas obras de acceso, y terminando por la cesión del Palacio Nacional y Palacio Municipal de Deportes*». Quant a les festes patronals, aquell any tenien un sentit diferent, precisament a causa de la inauguració del nou estadi. Era «*un absurdo montar un encuentro Barcelona-Ginebra o Barcelona-Madrid, como en años anteriores. Hacemos las traineras, partidos de pelota con los mejores pelotaris, travesía del puerto, cinturón ciclista, y, sobre todo, el encuentro de atletismo España-Bélgica-Portugal, en el que veremos al gran atleta Moens y al ex campeón olímpico Keiff*».

El 14 d'octubre va tenir lloc la inauguració de les Llars Anna Gironella de Mundet amb la presència del general Francisco Franco. El centre de beneficència va ser construït per substituir la Casa de la Caritat gràcies al donatiu d'un milió de dòlars d'Artur Mundet i amb el compromís que la Diputació de Barcelona aportés el mateix import. Per interès de Samaranch, el projecte va considerar la construcció d'un camp de futbol, una pista d'hoquei sobre patins, un frontó i una piscina.²⁷² En aquesta institució, va conèixer el 1958 el pare Joan Palau Francàs²⁷³, funcionari de carrera i que era el director d'estudis, amb qui va fer amistat. El pare Joan Palau sempre va tenir una estima especial pels nens abandonats i discapacitats com a conseqüència de la poliomièlitis, fins que va abandonar la institució el 1982.

270 *El Mundo Deportivo*, 29 d'agost de 1957.

271 *Dicen*, 21 de setembre de 1957.

272 *La Vanguardia*, 16 de març de 1957.

273 Joan Palau Francàs (1929-2011) va ser director d'esports de les Llars Mundet de 1962 a 1966. Anys més tard, va abandonar el sacerdoci i va promoure la creació de la Federació Catalana i Espanyola d'Esports per a Discapacitats Físics. La Federació Espanyola es va crear el 1968, durant el mandat de Samaranch com a delegat nacional d'Educació Física i Esports. També va ser membre del Comitè Olímpic Espanyol i promotor de la creació en 1995 del Comitè Paralímpic Espanyol, del qual va ser vicepresident. A més, va formar part del comitè executiu del Comitè Paralímpic Internacional, va ser membre de l'executiu de la Federació Internacional d'Esports en Cadira de Rodes i Amputats (IWAS) i president (1992-2001) de la Federació Internacional d'Esports per a Persones amb Discapacitat Física (ISOD). L'any 2002 Samaranch li va concedir l'Orde Olímpic.

Si bé els mitjans de comunicació valoraven molt positivament la gestió esportiva municipal, n'hi havia alguns que es preguntaven si hi havia un tracte preferent vers l'esport professional: *«Sería interesante, por ejemplo, comprobar la diferencia que ha existido entre la ayuda prestada al ciclismo estrictamente amateur —cuyas dificultades económicas son bien conocidas— y la que se ha*

©MUNDO DEPORTIVO/Bert

*dispensado al ciclismo profesional en forma de subvenciones a la Vuelta a España y la Vuelta a Cataluña, dos pruebas en las que el deporte apenas si es otra cosa que un mero pretexto para montar fabulosos tinglados publicitarios (...) Llevando esta comparación a otras ramas deportivas hallaríamos, sin duda, la misma falta de lógica, y llegaríamos, de paso, a la conclusión de que el presupuesto municipal es susceptible de una más provechosa aplicación».*²⁷⁴

Uns quants dies després, Joaquim Blume va arribar al cim de la seva carrera en proclamar-se campió d'Europa absolut de gimnàstica a l'Stade de Coubertin, a París. Blume, que va superar el favorit, el rus Yuri Titov,²⁷⁵ va pujar també al lloc més alt del podi en anelles, cavall amb arcs i barra fixa i va quedar en segon lloc en paral·leles. El primer a felicitar el gimnasta quan va tornar de França en tren va ser Samaranch, que va desplaçar-se fins a l'estació de França acompanyat del president de la Federació Catalana, Manel Jover. Després van anar tots junts a veure les primeres autoritats: alcalde, president de la Diputació de Barcelona, capità general de la IV Regió Militar i delegat del govern. Per retre-li homenatge, el mes de novembre es va organitzar al Palau d'Esports el I Trofeu Internacional Ciutat de Barcelona. El pavelló es va omplir per veure els millors gimnastes de Suïssa, Alemanya, Japó i Espanya. En acabar la competició, en la qual Blume va tornar a brillar, ell mateix va entregar el seu mallot de campió d'Europa al president de la Federació Espanyola, Carlos Gutiérrez,²⁷⁶ perquè fos subhastat a favor dels damnificats de València.²⁷⁷

274 *Dicen*, 19 d'octubre de 1957, secció «Cara y Cruz», Manuel Espin.

275 *El Mundo Deportivo*, 20 i 21 d'octubre de 1957.

276 *El Mundo Deportivo*, 11 de novembre de 1957.

277 Del 13 al 15 d'octubre es va desencadenar un episodi de gota freda a València. Les intenses pluges van provocar el

De l'1 al 10 de novembre es van reprendre els actes commemoratius de les noces d'or del Club Natació Barcelona. Si al juliol s'havia celebrat un festival de natació, ara era el torn de l'enfrontament internacional —natació i waterpolo— entre el club cenebista i el club alemany Rote Erde.

El 9 de novembre es va organitzar un festival solidari al Palau d'Esports a benefici dels damnificats per la riuada que havia sofert la ciutat de València a mitjan octubre. L'acte va ser organitzat per l'Associació Cultural i Esportiva del Cos de Bombers de Barcelona, que va fer una exhibició de gimnàstica ornamental, que va presentar Joaquim Blume. Cal destacar que també van col·laborar en aquest acte les federacions catalanes d'hoquei sobre patins, de bàsquet i de voleibol. En el ple municipal del 29 de novembre, Samaranch i Mateo Molleví van presentar una moció per sol·licitar la Medalla al Mèrit Esportiu per a diverses personalitats, entre les quals hi havia Francisco Miró-Sans Casacuberta, president del FC Barcelona, per a qui es demanava una medalla d'or. En el mateix ple, es va aprovar la cessió d'uns terrenys de propietat municipal a la Delegación Nacional de Sindicatos als barris de Sant Andreu i la Sagrera per a la construcció d'un parc sindical esportiu i una escola de formació professional. Samaranch va expressar la seva satisfacció, *«porque con ello se gana una nueva instalación deportiva»*.²⁷⁸

La nit del 15 de desembre, a l'Hotel Ritz, el Reial Club de Tennis Barcelona va retre un homenatge al seu president, Carlos de Godó Valls, amb motiu de l'entrega de la Medalla d'Or al Mèrit Esportiu. Samaranch li va fer entrega de la distinció i va dirigir unes paraules als assistents: *«Todos ustedes saben que Barcelona es la ciudad más deportiva de España, pero tras esa realidad brillante, existe el hecho de que muchas entidades se encuentran en situación precaria por lo que a sus instalaciones y terrenos de juego se refiere, en la mayoría de casos alquilados y sujetos a una triste suerte por el natural crecimiento de la ciudad. Así las cosas también en el Tenis Barcelona, el conde de Godó se enfrentó con la difícil tesitura de alquilar o comprar, y compró con esfuerzo personal, con riesgo evidente, pero alcanzó al fin el objetivo deseado. Esta trayectoria, esta manera de ser, audaz y emprendedora, constituye un ejemplo a seguir por todos los clubs»*.²⁷⁹

desbordament del riu Túria el 14 d'octubre al seu pas per València, cosa que va provocar la mort de 80 persones i greus danys materials.

278 Llibre d'actes dels plens de l'Ajuntament de Barcelona de 1957.

279 *La Vanguardia*, 17 de desembre de 1957. Carlos Godó Valls (1899-1987), va ser president del club de 1935 a 1960. Durant el seu mandat, el club es va traslladar del carrer de Ganduxer a les actuals instal·lacions al carrer de Bosc i Gimpera. El 9 i 10 d'abril de 1949, amb motiu de les noces d'or del club, van jugar per primera vegada a Espanya un torneig d'exhibició les quatre millors raquetes del tennis professional: Bobby Riggs, Pancho Segura, Jack Kramer i Denny Pails.

En la darrera sessió plenària, que va reunir els presidents de les federacions catalanes, es va acordar convidar Samaranch a assistir a la primera reunió de la junta directiva de cadascuna de les respectives federacions «*a fin de mantener un más estrecho contacto y conocimiento de los problemas que las afectan*».²⁸⁰ Abans d'acabar l'any, i en aquest cas des de la ponència d'Esports, es va fer pública la construcció d'una piscina coberta al barri del Poble Nou, la qual seria gestionada pel Club Natació Poble Nou.

²⁸⁰ *El Mundo Deportivo*, 21 de desembre de 1957.

1958

Campionat d'Europa de Judo i Congrés Europeu de la IAAF

©AFB/Pérez de Rozas

J.A. Samaranch presenta a l'Alcalde Josep Maria de Porcioles
els plànols del gimnàs municipal de Montjuïc.

La vigília de Reis, la localitat de Molis de Rei li tributaria un sentit homenatge al seu pare, Francesc Samaranch i Castro. En primer lloc, es va destapar al carrer una làpida que portava el seu nom i, a continuació, autoritats i familiars es van traslladar al pati jardí de la fàbrica per fer el mateix amb un bust del desaparegut benefactor. L'acte va comptar amb la presència del ministre Pedro Gual Villalbí, que en el seu discurs va destacar la figura d'aquest empresari exemplar, que havia estat distingit amb la Medalla al Mèrit en el Treball. «*Durante este acto fueron soltadas más de medio millar de palomas mensajeras, procediéndose, al propio tiempo, a la bendición de la nueva instalación del departamento de tintes*». ²⁸¹ Després de la festivitat de Reis, es va organitzar l'onzena edició del premi al millor esportista espanyol de l'any. El jurat, presidit per Samaranch, va concedir la distinció per segon any consecutiu a Blume, campió d'Europa, però en ajustada votació amb Juan Manuel Alonso Allende, que l'any anterior s'havia proclamat campió del món de vela en la classe *snipe*. Poc després es va desplaçar a Madrid per assistir al lliurament dels premis anuals de la Federació Espanyola de Bàsquet i va aprofitar el viatge per visitar, acompanyat de Santiago Bernabéu i el seu amic Raimundo Saporta, la nova ciutat esportiva que estava construint el Reial Madrid. A finals de mes i dins dels actes programats amb motiu del 19è aniversari de l'alliberament de la ciutat, l'Ajuntament de Barcelona va col·locar la primera pedra del gimnàs municipal de Montjuïc. L'alcalde, Josep Maria de Porcioles, va presidir l'acte acompanyat de diverses autoritats. El rector de Santa Dorotea va efectuar la tradicional benedicció i «*después las autoridades firmaron el pergamino que fue depositado en el interior de la piedra, junto con algunas monedas, que se iba a colocar*». ²⁸² La notícia va ser rebuda amb gran satisfacció per la situació en què es trobava la gimnàstica. En aquells moments, hi havia 3.500 llicències nacionals, de les quals 500 eren femenines. Des de les pàgines de *Dicen*, el periodista Santiago García sostenia una afirmació que encara avui és vigent: «*Un gimnasio es hoy el complemento de la escuela y puede llegar a ser el sustituto del hospital, pues las juventudes necesitan junto a la formación científica de la escuela la formación física del gimnasio (...) así preparados no hay duda que cada día estarán en mejores condiciones los españoles para que disminuya la población hospitalaria*». ²⁸³

El *Mundo Deportivo* recollia el 17 gener el contacte de Samaranch amb un jove directiu del Club Natació Banyoles, amb qui més tard mantindria una estreta col·laboració i qui el 1996 arribaria a presidir la Unió de Federacions Esportives de Catalunya: David

281 *La Vanguardia*, 7 de gener de 1958.

282 *La Vanguardia*, 28 de gener de 1958.

283 *Dicen*, 1 de febrer de 1958.

Moner.²⁸⁴ De fet, el nom de Moner ja havia aparegut a la premsa primer com a nedador i jugador de waterpolo del club gironí i després com a entrenador i directiu. Va ser amb aquesta última faceta que va visitar la redacció del diari acompanyat de Llorenç Castañer. L'objecte de la trobada era informar del projecte de local social, gimnàs i piscina del club gironí, per al qual havien demanat una subvenció. En l'entrevista van deixar palès l'agraïment del club: «*Ante todo le agradeceríamos hiciera constar la gratitud de nuestro club y de toda la población de Bañolas hacia el representante en Cataluña de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, Juan Antonio Samaranch, que tomó con interés la iniciativa de poner en condiciones al club natación de Bañolas de cara a una intensificación de actividades*».²⁸⁵ Un any més tard, la Federació Catalana de Natació anomenava David Moner delegat a la província de Girona.²⁸⁶

En el primer plenari de l'any de les federacions esportives catalanes, Santiago Schilt, cap provincial d'Educació i Descans, va presentar el projecte Parc Esportiu de l'Obra Sindical de Educación y Descanso, que es construiria en un terreny cedit per l'Ajuntament de Barcelona i que estava situat entre els barris de Sant Andreu i la Sagrera. Aquest projecte havia estat aprovat pel ple municipal del mes de novembre. Malgrat que al mes següent el secretari general de Sindicatos, José María Martínez Sánchez Arjona, va visitar els terrenys, el projecte encara trigaria anys a fer-se realitat.²⁸⁷

Cal subratllar que el fet de reunir-se amb les juntes de les federacions regionals li va anar bé no només per conèixer de prop la realitat i els problemes que envoltaven les federacions, sinó també per corregir les deficiències que arrossegava l'esport català. Un dels problemes principals era la curta durada de la competició dels esports d'equip. Amb l'objectiu de mitigar aquest problema, va propiciar la creació del Trofeu Diputació de Barcelona. Al gener, després de reunir-se amb la junta de la Federació Catalana d'Handbol, presidida per José López de Miguel, s'acordava posar en marxa el I Trofeu Diputació de

284 David Moner i Codina seria posteriorment president de la Federació Catalana de Rem (1963-1966 i 1967-1970) i de la Federació Catalana de Natació (1977-81 i 1985-95), i president de la Unió de Federacions Esportives de Catalunya de 1996-2014. El 2010, el govern de la Generalitat de Catalunya li va concedir la Creu de Sant Jordi. Durant el mandat de Samaranch al front del Comitè Olímpic Internacional, va ser membre del Tribunal d'Arbitratge Esportiu en el període 1991-1994.

285 *El Mundo Deportivo*, 17 de gener de 1958.

286 *El Mundo Deportivo*, 25 d'abril de 1959.

287 *El Mundo Deportivo*, 3 de març de 1958. Aquestes instal·lacions esportives estaven formades per una piscina, un camp de futbol, una pista d'atletisme, una pista poliesportiva descoberta, un frontó i un gimnàs, i les va inaugurar el ministre secretari general del Movimiento, José Solís Ruiz, el 12 de juliol de 1965. Les instal·lacions es van transferir a la Generalitat de Catalunya el 1980 i aquesta institució les transferiria a l'Ajuntament de Barcelona.

Barcelona d'Handbol,²⁸⁸ la final del qual tindria com a escenari el Palau d'Esports. No va ser l'únic esport; poc després les federacions de beisbol i bàsquet afegien al seu calendari a aquesta competició.

Al febrer apareixia en el mercat la nova revista esportiva *Hockey Español*, que s'afegia a la titulada *Tenis Español*, que havia sortit al mercat dos anys abans. Un dels pròlegs portava la signatura de Samaranch. El plenari municipal d'aquell mateix mes aprovaria per unanimitat la proposta de Samaranch de posar el nom del tinent general Moscardó²⁸⁹ a un carrer al costat del Palau Municipal d'Esports, situat entre el carrer Lleida i l'avinguda de la Tècnica.

El 14 de març, la Diputació de Barcelona va fer entrega dels Premis Sant Jordi alhora que lliurava quatre distincions esportives: una placa i tres medalles. L'acte va ser presidit pel marquès de Castell-Florite, pel president de la Diputació i per Samaranch. La placa al mèrit esportiu va recaure en Pau Negre Villavecchia «*por sus relevantes méritos contraídos en pro del deporte desde su cargo de presidente de la Federación Catalana de Hockey sobre hierba*».²⁹⁰ Les medalles al mèrit esportiu van recaure en l'atleta Tomàs Barris, en el gimnasta Joaquim Blume i Eduard Admetlla Lázaro,²⁹¹ que el setembre de 1957 havia aconseguit el rècord mundial de descens individual amb escafandre autònom d'aire comprimit. Pocs dies després, al Palau d'Esports es feia la clausura dels X Jocs Escolars. L'organització dels Jocs Escolars estava encomanada al Frente de Juventudes,²⁹² al capdavant del qual hi havia el cap provincial d'Educació Física i Esports Ricardo Sánchez.²⁹³ Els esports presents en la matinal van ser l'handbol, el bàsquet, l'hockey sala, l'hoquei sobre patins i la gimnàstica. Malgrat les dificultats, el projecte de l'autòdrom continuava avançant. *La Vanguardia*²⁹⁴ recollia la visita de Samaranch i el president

288 *El Mundo Deportivo*, 17 de gener de 1958.

289 Actualment, aquest carrer es diu Joaquim Blume.

290 *La Vanguardia*, 15 de març de 1958.

291 Eduard Admetlla i Lázaro va ser pioner de l'exploració submarina a Catalunya i un dels fundadors de l'Associació de Pesca Submarina i del CRIS (Centre de Recuperació i d'Investigacions Submarines) el 1954.

292 *El Mundo Deportivo*, 19 de març de 1958. Els Jocs Escolars Nacionals, que organitzava el Frente de Juventudes, van néixer el 1949. Precisament aquell mateix any el baró d'Esponellà, ponent d'Esports, havia impulsat els I Campionats Escolars Municipals de natació amb la col·laboració de la Federació Catalana de Natació.

293 Ricardo Sánchez Lozano ha ocupat al llarg de la seva vida diversos càrrecs directius en diverses federacions esportives catalanes i espanyoles (atletisme, natació, etc.) i va ser president de la Federació Espanyola de Pentatló Modern. Director de la residència Blume de Barcelona (1960-1990) i membre de l'assemblea del Comitè Olímpic Espanyol des de 1967.

294 *La Vanguardia*, 23 de març de 1958.

de la Peña Rhin, Joaquim Molins, a l'alcalde Porcioles per presentar-li el projecte de l'autòdrom de Barcelona. Segons el diari, l'alcalde va assegurar que *«tan pronto la Comisión de Urbanismo de Barcelona efectúe la entrega de los terrenos, se empezarán las obras correspondientes a la pista, como primera fase del proyecto»*.

Si bé les decisions esportives es prenién als despatxos de Madrid i els presidents de les federacions i dels clubs eren nomenats a dit, en alguna ocasió van esclatar conflictes i va ser precís intervenir amb habilitat, perquè tot continués el seu curs. Al març, l'assemblea²⁹⁵ del club Vascònia, club degà de la pilota basca a Catalunya²⁹⁶ i presidit per Fernando Puigvert, va acordar separar-se de la Federació Catalana i afiliar-se a l'OAR. L'arrendament del nou equipament era molt més costós i el club havia demanat una subvenció a les institucions locals, a la Federació Espanyola de Pilota i a la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes. Com era preceptiu, la Federació Catalana va informar de la sol·licitud i la va trametre. La resposta donada per Madrid era que l'ajuda estava supeditada al fet que el club cedís les instal·lacions *«para los partidos del campeonato provincial y nacional que sean precisos, e igualmente pueda ser utilizado el frontón, durante una o dos horas al día, por los jugadores aficionados que lo deseen»*.²⁹⁷ Això anava en detriment dels socis del club, que ja n'havien vist incrementades les quotes; i la junta del club veia com a definitiva aquesta decisió de la Federació Catalana, que estava presidida per José Miguel Zuazu. Finalment Samaranch va haver d'intervenir i va solucionar el conflicte.²⁹⁸

El camp de beisbol de Montjuïc s'havia inaugurat a finals de 1954 per acollir el II Campionat d'Europa el juliol de 1955, però estava inacabat. El 6 d'abril es van inaugurar els vestidors i una petita tribuna, i amb aquest motiu es va disputar un partit entre les seleccions de Catalunya i Castilla. L'acte va estar presidit per l'alcalde Porcioles, que va fer el llançament d'honor abans d'iniciar-se el partit. L'acompanyaven el comte de Cheles, president de la Federació Espanyola; Salvador Trullols,²⁹⁹ president de la

295 L'assemblea es va celebrar al Frontó Principal Palacio, que era la nova seu del club després d'haver de deixar el frontó Novedades.

296 El club Vascònia, igual que la Federació Catalana de Pilota, es va constituir el 1924.

297 *El Mundo Deportivo*, 13 i 26 de març de 1958.

298 *El Mundo Deportivo*, 13 d'abril de 1958.

299 Salvador Trullols Buergo (1915-1992), va ser president de la Federació Catalana de Beisbol des de finals de 1956 fins al març de 1959, quan va deixar el càrrec després de ser nomenat tinent d'alcalde de Governació. Va ser un dirigent poliesportiu, vicepresident de la Federació Catalana de Boxa i va arribar a la presidència de manera transitòria el 1957. L'any 1960 va entrar a formar part de la junta del RCD Espanyol, va ser vicepresident de la Federació Catalana de Futbol i, de la mà de Samaranch, va entrar com a vicepresident a la Federació Espanyola de Patinatge el 1961.

Portada

Font: RFEP

Hockey sobre patines

El Hockey y sus posibilidades

Tres disciplinas deportivas relacionadas por una afinidad en el juego, sirven de común denominador para una nueva revista deportiva. Felicitémonos de ello. En rigor, aquellos tres deportes se hallaban ya antes unidos por distintas particularidades que eran comunes, ya fuese sobre hielo, sobre patines o simplemente hockey a secas, como es generalmente conocido el hockey sobre hierba.

El hockey sobre patines, ha calado hondo en nuestro ambiente deportivo. No es ajeno a ello, los reiterados éxitos que nuestros jugadores han alcanzado en cuantas competiciones se ha señalado la participación de un equipo español. Este es su nota característica. El prestigio deportivo que a España ha dado el hockey sobre patines, a través de un contacto internacional, los infuso como victorioso. Sus características técnicas han permitido que su divulgación en España, haya alcanzado límites tan pasmosos, que en catorce años, el número de sus licencias de jugador se haya multiplicado por doce. De esta difusión del hockey, ha nacido una clase internacional en nuestros equipos, que donde quiera que se juegue a hockey sobre patines, el nombre de los jugadores españoles es dado como ejemplo. Una técnica auténticamente hispana, ha solidificado un prestigio ensalzado por títulos mundiales y triunfos en todos los torneos que se precian de internacionalidad.

El hockey sobre hierba, es deporte de minorías. Por ello, lo es asimismo de selección. Una de sus más acusadas características es su absoluto amateurismo. Quizá ningún otro deporte ha conseguido un puritanismo tan estricto en las filas de sus jugadores. Su afición al espíritu olímpico, ha sido posible merced a este rigor deportivo a que acabo de aludir. Sus torneos «air play», las competiciones universitarias, la corrección de sus jugadores y su deportividad estricta, son los pilares sobre los que asienta su prestigio y su fuerza, un deporte como el hockey sobre hierba, que no por ser de minorías, deje de tener su alta estima en el mundo del deporte. La revalorización que ha sufrido en Cataluña especialmente, es la mejor prueba de que no está lejano el día en que nuestros jugadores vuelvan a alcanzar los éxitos que en los Juegos Olímpicos de 1948 en Londres y, especialmente, en 1928 en Amberes, conquistaron los jugadores españoles.

Finalmente, un deporte nuevo en España, cual es el hockey sobre hielo. El deporte de equipo más emocionante del mundo. Este sí es un deporte de masas. Nunca una multitud se apasiona en tan alto grado como en un encuentro de hockey sobre hielo entre dos equipos de primera calidad mundial. Tras las veloces evoluciones del disco, van los ojos de millones de espectadores, mientras los gritos de la multitud arrojan

SUMARIO

*

Al nacer	3
Editorial, por J. A. Samaranch	4
Historia y evolución del Hockey sobre patines español	5
La Copa de la Amistad	8
El Campeonato de Cataluña	9
El Hockey sobre patines en Vilacoya	10
Reportaje con el seleccionador portugués Pinto	11
Por esos patines	12
La Copa Latina	13
Nuestros encuentros	14
La Copa España para juveniles	15
Las nuevas figuras son así	16

las más centelleantes jugadas. En España nos hallamos en el inicio de nuestro hockey sobre hielo. Por el momento, se halla éste refugiado, como en nuestra época heroica, en las montañas y en los valles pirenaicos. Pero ya bajará a las ciudades para apasionar a nuestras multitudes cuando la construcción de pistas de hielo artificial, sea un hecho. Que espero no se hará esperar. La deportividad de nuestro público no merece que le privemos de tan señalado espectáculo, ni nuestra juventud de tan formidable deporte.

JUAN ANTONIO SAMARANCH

4
Font: RFEP

Presentació de J.A. Samaranch a la revista *Hockey Español*, editada a Barcelona i que va aparèixer el febrer de 1958.

Federació Catalana de Beisbol i regidor de l'Ajuntament de Barcelona; Samaranch i el seu amic Raimundo Saporta.³⁰⁰ Si bé el Gran Premi d'Espanya de Motociclisme³⁰¹ ja no formava part del Mundial, no per això li mancaven les figures punteres del panorama internacional. Aquell any es va donar la coincidència que van repetir triomf els mateixos pilots que l'any anterior: el britànic John Surtees³⁰² en 500 cc i l'italià Carlo Ubbiali³⁰³ en 125 cc. Cal destacar que els dos pilots es proclamarien campions del món el 1958. En l'últim plenari municipal es va concedir la Medalla de Plata de la Ciutat al Centre de Recuperació i d'Investigacions Submarines (CRIS) «*por su benemérita labor, que ha culminado en la arriesgada localización y rescate de las víctimas del accidente aéreo registrado en Castelldefels*».³⁰⁴ El 14 d'abril l'avió que feia el recorregut Oviedo-Bilbao-Zaragoza-Barcelona s'estavellava davant les costes de Castelldefels; en l'accident van morir tots els ocupants de l'aeronau: 12 passatgers i 2 tripulants. El CRIS va col·laborar intensament en les tasques de rescat i, per aquest motiu, Samaranch va demanar en el ple que «*el Ayuntamiento contribuya en la suscripción abierta para la adquisición de una cámara de descompresión que permita a los hombres del CRIS realizar sus inmersiones con un mínimo de garantía*».

L'1 i el 2 de maig, a l'Acadèmia de Medicina de Madrid, es va celebrar el XII Plenari del Consell Nacional d'Educació Física i Esports. Igual que l'any anterior, a Samaranch li van encarregar coordinar la ponència que versava sobre l'organització esportiva nacional. Al si de la ponència, es va acordar crear una comissió integrada per diversos sectors esportius per estudiar «*la posibilidad de dotar a los organismos federativos de una base representativa*».³⁰⁵ Un altre dels acords del plenari va ser la creació imminent de les Juntes Provincials d'Educació Física. En el marc d'aquest acte, es van lliurar els premis anuals. La

Trullols era un excombatent de la Divisió Blava, havia estat militant de la FET i de les JONS i membre de la Comissió Permanent nacional del Sindicat d'Indústries Químiques, i en aquell moment ocupava la presidència del Districte XII de Barcelona i del Patronat de la Vellesa.

300 *El Mundo Deportivo*, 7 d'abril de 1958.

301 El Gran Premi d'Espanya de motociclisme es va disputar al Circuit de Montjuïc de 1950 a 1976, a excepció dels anys 1969, 1971, 1973 i 1975, que es va disputar al Circuit del Jarama. Actualment es fa al Circuit de Jerez.

302 John Surtees també es va proclamar campió mundial els anys 1959 i 1960. Després, l'any 1960, va fer el salt a la Fórmula 1, on va competir fins al 1972. El 1964 es va tornar a proclamar campió mundial al volant d'un Ferrari. Montjuïc veuria novament Surtees, però en aquesta ocasió al volant d'un BRM el 1969, quan es va disputar per primera vegada la Fórmula 1 en aquest circuit.

303 Carlo Ubbiali va ser campió del món per primera vegada el 1951 i va arribar a guanyar nou títols mundials fins a la seva retirada l'any 1960. Va participar en sentant-una curses, de les quals va guanyar trenta-nou.

304 *La Vanguardia*, 26 d'abril de 1958.

305 *La Vanguardia*, 4 de maig de 1958.

©FBO

Copa Stadium,³⁰⁶ que premiava la societat esportiva que més havia destacat en el foment de l'esport, va recaure en el FC Barcelona, que l'any anterior havia inaugurat el seu camp. Samaranch va recollir aquesta distinció en nom del club. En el mateix acte, se li va fer entrega de la Copa Baró de Güell a l'atleta Tomàs Barris.

Uns dies després, el 10 i l'11 maig, el Palau d'Esports va acollir, amb gran aflluència de públic, el VIII Campionat d'Europa de judo, en què els judokes espanyols no van aconseguir cap medalla. Com a curiositat històrica, cal destacar que entre els participants hi figurava l'holandès Anton Geesink, que es va proclamar campió en la màxima categoria. Uns quants anys més tard, als Jocs Olímpics de Tòquio del 1964, Geesink causaria sensació al guanyar la medalla d'or olímpica als japonesos al

seu propi país. Gairebé trenta anys després, el 1987, va ser elegit membre del Comitè Internacional Olímpic. L'organització va ser *«impecable, y el funcionamiento de los dos tatamis al unísono, muy bien logrado, lo que nos permite esta edición de los campeonatos de Europa como modélica»*.³⁰⁷ El cert és que la pràctica del judo a Barcelona pràcticament es reduïa a l'Acadèmia de Judo Barcelona, que dirigia el professor francès Henri Birnbaum i estava situada al carrer Casanoves 57.

Coincidint amb aquesta competició, va tenir lloc l'acte simbòlic de la col·locació de la primera pedra de l'obra que permetria cobrir el pavelló de la Plana, instal·lació on

306 Aquesta copa prenia el seu nom del títol de la revista esportiva *Stadium* (1911-1939) i es va crear en memòria del periodista esportiu José María Casades (*Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes*, 1 d'abril de 1943), mort en un accident automobilístic quan participava a la Caravana de França, una prova de 600 quilòmetres dividida en quatre etapes, amb sortida de Barcelona, arribada a Font Romeu (França) i tornada a Barcelona (*El Mundo Deportivo*, 16 juny 1921). Com a periodista, Casades va treballar a *Stadium*, *El Mundo Deportivo* i *El Correo Catalán*. Aquesta iniciativa va ser idea del director de la revista, Narcís Masferrer, i originàriament el trofeu estava destinat a premiar la millor societat esportiva de Catalunya. La revista encarregaria la gestió del premi a la Confederació Esportiva de Catalunya (vegeu *Stadium*, 15 juny 1923).

307 *El Mundo Deportivo*, 11 i 12 de maig de 1958.

Font: Pilar Fort Lleixa

Autor-Desconegut

A l'abril s'inauguraren les noves dependències del camp de beisbol de Montjuïc.
J.A. Samaranch, al costat de l'Alcaldre Porcioles i Raimundo Saporta.

jugava el CB Joventut de Badalona. Aquest pavelló estava situat a la plaça de los Caídos, actual plaça de la Plana. Al costat de Samaranch, hi havia l'alcalde de la localitat, Santiago March; el president de la Federació Catalana, Ismael Almela, i el president del club, Antonio Viñallonga.³⁰⁸ Després del Campionat d'Europa de judo, el Palau d'Esports va ser l'escenari del II Gran Premi Internacional de Gimnàstica. Per la seva banda, el trofeu Comte de Godó de tennis arribava a la VI edició. A poc a poc, aquest torneig es consolidava com un dels més prestigiosos del calendari internacional; un dels seus atractius era la copa que s'entregava al guanyador, feta per la joieria Soler Cabot. Una de les novetats d'aquell any va ser l'entrada gratuïta per a tots els jugadors federats de categoria infantil.

308 *La Vanguardia*, 13 de maig de 1958.

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

Recepció institucional al Joventut de Badalona al Saló de Mapes de la Diputació Provincial. Presideix l'acte el marquès de Castell-Florite, president de la Diputació, acompanyat per l'Alcalde de Badalona, Santiago March i Blanch (esquerra), i J.A. Samaranch.

Aquesta proposta havia estat presentada a la directiva del Reial Club Tennis Barcelona per Samaranch.³⁰⁹ De l'hoquei sobre patins no s'havia oblidat i abans d'anar a Porto, on es jugava el Mundial del 24 al 31 de maig, es va aturar a Madrid per presidir el ple de federacions regionals de la Federació Espanyola de Patinatge, on ostentava el càrrec de president d'honor. En aquesta reunió es va aprovar l'organització de la primera Lliga nacional l'estiu de 1959. En el Mundial, Espanya va acabar segona darrera de Portugal, amb sis victòries i tres empats. Els lusitans van revalidar el títol guanyant tots els partits menys el que els va enfrontar amb Espanya, que va acabar amb el resultat 2 a 2.

Del 27 al 31 de maig en el Club Billar Barcelona es va disputar el campionat del món de billar a tres bandes. Estava previst que durant la cerimònia d'inauguració es lliuraria la medalla al mèrit esportiu de la Delegación Nacional de Deportes a Joaquim Domingo, un barceloní del barri de Sants que ja atresorava diversos títols de campió d'Europa i un del món de billar artístic. L'acte finalment es va endarrerir un parell de dies ja que Samaranch, que volia entregar personalment la distinció, havia acudit a Brussel·les per veure la final de la Copa d'Europa de futbol que jugaven el Milà i el Reial Madrid. També al mes de maig es van celebrar les noces de plata del Centre Gimnàstic Barcelonès, una entitat fundada el 5 de maig de 1933 i composta per seccions de gimnàstica, atletisme, halterofília, lluita grecoromana i excursionisme. El Centre Gimnàstic comptava també amb una biblioteca i organitzava activitats culturals. Els actes commemoratius van servir per instal·lar aigua calenta a les dutxes del club. El seu president, Víctor Herrando Aroza, així ho va manifestar a *Dicen*:³¹⁰ «en nombre de la junta directiva quiero dar las

309 *La Vanguardia*, 8 de maig de 1958.

310 *Dicen*, 7 de juny de 1958.

gracias a Juan Antonio Samaranch, quien siempre nos ha alentado y por cuya intercesión nos ha concedido la Excelentísima Diputación una ayuda económica que ha hecho posible, precisamente, la instalación de agua caliente».

El 23 de juny va assistir al sopar homenatge tributat a Pau Negre Villavecchia amb motiu de l'entrega de la Comanda de l'Orde del Mèrit Civil. La distinció se li va concedir per la tasca desenvolupada al capdavant de la Federació Catalana d'Hockey, però sobretot per l'organització dels actes del cinquantenari de l'hockey. En el decurs de l'acte, també va rebre de mans d'Enric Llaudet la Medalla de Plata del FC Barcelona. *«El representante en Cataluña de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, don Juan Antonio Samaranch, pronunció seguidamente unas palabras elogiando las cualidades humanas del agasajado, y en nombre del Delegado Nacional, don José Antonio Elola, le impuso la medalla al Mérito Deportivo».*³¹¹

Les 24 Hores Motociclistes de Montjuïc, disputades entre el 5 i 6 de juliol, van incorporar dues novetats importants. La primera era l'acord de la Federació Espanyola de Motociclisme mitjançant el qual la prova serviria per decidir el I Campionat d'Espanya de resistència. L'altra era el I Trofeu Juan Antonio Samaranch, *«que se disputará bajo la fórmula de tres mangas, de media hora cada una, espaciadas a lo largo de la prueba, y que deberán dar en los momentos críticos, el acento de tres pruebas de velocidad, incrustadas dentro del marco de la gran competición de resistencia».*³¹² Els triomfadors absoluts de la prova van ser els italians Mondolini i Maranghi a sobre d'una Ducati de 125 cc. El trofeu per haver aconseguit la volta més ràpida, entregat per Samaranch, se'l va adjudicar la parella Farné-Villa, també en una Ducati de 125 cc, que van acabar la cursa en segon lloc.³¹³

El 12 de juliol, i seguint les directrius de la Delegación Nacional de Deportes, es va constituir la Junta Provincial de Educación Física y Deportes. De la Junta formaven part: *«como miembros natos los presidentes de las federaciones regionales y los jefes deportivos de las secciones del Movimiento; como miembros de designación los representantes de la Jefatura Provincial del Movimiento, de la Diputación, del Ayuntamiento de Barcelona y los de la provincia, así como uno de la enseñanza oficial. Finalmente como miembros de elección, un representante de los redactores deportivos de Prensa y Radio, de la enseñanza privada, y de los clubes con dedicación polideportiva».*³¹⁴ La Junta Provincial era presidida

311 *La Vanguardia*, 24 de juny de 1958.

312 *El Mundo Deportivo*, 19 de juny de 1958.

313 *La Vanguardia*, 8 de juliol de 1958.

314 *La Vanguardia*, 13 de juliol de 1958.

pel governador civil, Felipe Acedo Colunga. Els altres càrrecs els ocupaven Samaranch, com a vicepresident; Andrés Espinós Tayá,³¹⁵ secretari; i Francisco Román Cenarro,³¹⁶ Ricardo Sánchez, Emilio Martínez de Laguardia,³¹⁷ José Luis Lasplazas³¹⁸ i el germà Emilio del Col·legi de La Salle com a vocals. El periodista Santiago García³¹⁹ assenyalava en un article publicat a *La Vanguardia* quin era el paper d'aquest organisme: «*Las principales misiones de las Juntas Provinciales abarcan todo lo concerniente al fomento de la construcción de instalaciones deportivas, coordinación de las diferentes actividades deportivas provinciales, proposición de medidas para el mejoramiento de la educación física y el deporte, velar por el cumplimiento de las disposiciones sobre la materia, informar en los nombramientos para los cargos en la zona, estimular la constitución de entidades deportivas y representar a la Delegación Nacional*».³²⁰

Al *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes* del juliol de 1958 es donava compte de l'increment de la dotació econòmica de la Diputació de Barcelona i es felicitava de la tasca feta per Samaranch al capdavant de la Comissió d'Esports. «*La Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, bien conocedora de estas campañas intensas, continuadas y eficaces, acordó felicitar expresivamente a la Excm. Diputación de Barcelona*». L'any 1957 s'havien concedit 80 subvencions per organitzar actes esportius per un import total de 700.000 pessetes, així com 2.800.000 pessetes per construir instal·lacions esportives. Els ajuntaments aportaven el terreny i la meitat de la despesa.

315 Andrés Espinós Tayá, advocat, va ocupar diversos càrrecs de responsabilitat com a funcionari de l'Ajuntament de Barcelona entre 1946 i 1983. En el terreny esportiu, va entrar a formar part de la ponència d'Esports amb el regidor Lluís de Caralt. Entre d'altres, va formar part del Comitè Executiu del Campionat del Món d'Hoquei patins i va ser cap de Serveis dels Jocs Mediterranis, vocal delegat del Comitè Organitzador del Saló Nàutic i tresorer del Comitè Organitzador de l'Europeu de Natació (1970). El 1966 va ser nomenat membre del Comitè Olímpic Espanyol.

316 Francisco Román Cenarro (1924-1990) va ocupar els càrrecs de president del RCD Espanyol (1942-47) i de la Federació Catalana de Futbol (1957-1961) i, posteriorment, va ser elegit representant espanyol del Comitè de la Copa de Fires de futbol. També va ser elegit regidor de l'Ajuntament de Barcelona per al terç familiar del Districte VII el febrer 1961, on va formar part de la Comissió Executiva i va ser vocal de la ponència de Reforma dels Serveis Públics.

317 Emilio Martínez Laguardia (1918-1998) va ocupar els càrrecs de cap del Frente de Juventudes i cap del Servei d'Educació Física Universitària del Sindicat d'Estudiants Universitaris (SEU), i va ser diputat provincial des de 1955, on va assumir les ponències d'Educació i Cultura. El 1960 li fou concedida la Medalla d'Or de la Ciutat al Mèrit Esportiu.

318 José Luis Lasplazas (1897-1975) ha estat un dels periodistes esportius més influents. Abans de la Guerra Civil va treballar a la *Gazeta Sportiva* i a *Sports*, i va ser redactor en cap d'*Aire Libre*. A partir de 1939, va ser director d'*El Mundo Deportivo*. També va ser locutor i cap d'esports de Radio Nacional d'Espanya. Com a esportista, en la seva joventut va practicar diversos esports com ara futbol, rugbi, salts de trampolí i rem. Va formar part de l'equip de rem als Jocs Olímpics de París de 1924.

319 Santiago García Martínez (1913-2009) va ser durant molts anys redactor en cap de la secció d'esports de *La Vanguardia* i va estar present en diversos Jocs Olímpics.

320 *La Vanguardia*, 13 de juliol de 1958.

Els municipis destinataris van ser: Barcelona, Martorell, Terrassa, Granollers, Cervelló, Cardedeu, Vic, Sabadell, Sant Joan Despí, Cerdanyola, Manresa, Sant Boi de Llobregat, Súria, Caldes de Montbui, Rubí, Saldes, Badalona, Viladecans i Vilanova i la Geltrú.

A més de competicions i esdeveniments esportius, el món de l'esport també s'implicava en iniciatives de caràcter solidari. Una de les més curioses va arrencar el mes de maig, quan la premsa barcelonina es va fer ressò de la mort d'alguns animals del Parc Zoològic,³²¹ entre els quals figurava la coneguda elefanta Noia. En aquest context, Alejandro Grau, nét del fundador d'*El Mundo Deportivo*, Jaume Grau Castellà, i fill del director-gerent del diari, Ricardo Grau Escoda, va llançar al mes de juliol la idea de fer una recaptació per comprar uns elefants. L'objectiu fonamental era retornar el somriure als nens i nenes de la ciutat.³²² La campanya va durar des de principis de juliol de 1958 fins al març de 1959. El diari hi va dedicar setmanalment tres o quatre petits articles, la majoria encapçalats pel dibuix de dos elefants. Samaranch va ser una de les persones que va contribuir al projecte.³²³

L'últim cap de setmana de juliol, les piscines municipals de Montjuïc van obrir les seves portes al I Campionat de Catalunya de natació artística o sincronitzada.³²⁴ Al Campionat, hi van participar el CN Montjuïc, el CN Barcelona, el CN Catalunya i la Societat Atlètica de Barcelona.

El 29 de juliol, Samaranch va ser nomenat Membre d'Honor de la Federació Barcelonina d'Atletisme. En el decurs de l'acte, Fernando Serrano Misas, president de l'entitat, li va lliurar també un diploma i la insígnia d'or i brillants. Aquest fet es va produir amb motiu de la inauguració dels locals federatius al carrer Via Laietana. En aquesta ocasió, i com si fos una instal·lació esportiva, es va procedir a la benedicció de les dependències, una acció que va anar a càrrec del rector de l'església de Santa Anna.³²⁵

321 La secció zoològica del parc municipal va obrir las portes el dia de la Mercè de 1892. L'Ajuntament de Barcelona va comprar els animals al banquer Lluís Martí Codolar. El primer director va ser Francesc Darder. Vegeu les edicions de *La Vanguardia* dels dies 23 i 24 de setembre de 1892. Veure bloc *Barcelona Sportiva*, Elefanta Kika, 10 de juliol 2013.

322 *El Mundo Deportivo*, 2 de juliol de 1958.

323 El 17 de març de 1959, Ricardo Grau, director editor d'*El Mundo Deportivo*, i Alexandre Grau, secretari general del diari, acompanyats de Federico Gallo, que anys més tard ocuparia la presidència de l'entitat l'Arca de Noé, van visitar l'Ajuntament de Barcelona per entregar l'import de la subscripció a l'alcalde Porcioles en un acte que va comptar també amb la presència de Joan Antoni Samaranch. L'elefanta, que rebria el nom de Kika, va ser entregada al Parc Zoològic el 19 de març de 1959.

324 El 9 de setembre del mateix any, va tenir lloc a les piscines de Montjuïc el I Campionat d'Espanya de natació sincronitzada, on van participar els mateixos equips catalans, a més del Real Canoe Natación Club de Madrid.

325 *La Vanguardia*, 30 de juliol de 1958.

**PALACIO MUNICIPAL DE DEPORTES
DE BARCELONA**
¡¡TRES UNICAS ACTUACIONES!!

LUNES
15
AGOSTO

NOCHE a las 10.45

MARTES
16
AGOSTO

NOCHE a las 10.45

MIÉRCOLES
17
AGOSTO

ABE SAPERSTEIN'S
Fabulous
**HARLEM
GLOBETROTTERS**

contra los
**PLANEADORES
DE HONOLULU**
Disputando la Copa

VERMUT
MARTINI
LA MARCA MUNDIAL

Además,
un "SHOW"
con DIEZ
ATRACCIONES
INTERNACIONALES

ADQUIERA COMODAMENTE
y con ANTICIPACION SUS
ENTRADAS en los taquillas
del PALACIO MUNICIPAL DE
DEPORTES, de 10 a 2
y de 5 a 9
y en las taquillas especiales
de la Plaza de Cataluña.
Entrada general, 10 ptes.

A finals d'agost es va celebrar un ple de la Diputació de Barcelona, on la Comissió d'Esports i Turisme va tenir un paper destacat, ja que s'aprovaven les subvencions. En l'apartat d'ajudes per sufragar les despeses d'organització d'actes esportius, es van assignar les quantitats següents: 20.000 pessetes per a la Federació Espanyola de Lluita per al Campionat d'Europa de judo;³²⁶ la mateixa quantitat al Reial Moto Club de Catalunya per al Gran Premi d'Espanya; i 5.000 pessetes al Picadero Jockey Club per a l'organització del II Torneig Internacional de Bàsquet, a l'Aeroclub Sabadell-Barcelona per al I Campionat d'Europa i a la Penya Motorista Barcelona per a diverses proves. També es van enumerar les ajudes atorgades per a la construcció d'equipaments esportius: el pavelló de Vilanova i la Geltrú, una piscina a Badalona, un gimnàs a Granollers, les piscines de Súria i de Piera, l'estadi Torras i Bages de Vic, la piscina d'hivern de Manresa i la pista d'atletisme de Terrassa, entre d'altres. També es va informar que les noves ajudes (50 % del finançament de les obres) permetrien construir els equipaments següents: un parc a Arenys de Mar; una pista de bàsquet a Badalona, i una pista poliesportiva a Sant Just Desvern, a Igualada i a Sant Feliu de Llobregat. Samaranch, en la seva intervenció, va destacar el paper del president de la Diputació, el marquès de Castell-Florite, i va acabar-la anunciant que en el ple del novembre es presentarien noves propostes *«cumpliendo así la consigna de Franco cuando dijo “no quiero ninguna población de nuestra España sin una instalación deportiva”»*.³²⁷

A principis de setembre va clausurar un curs tècnic de beisbol que havia impartit al camp de beisbol de Montjuïc l'instructor cubà Mako Pérez, membre del Miramar Yacht Club de l'Havana. Aquesta activitat organitzada per la Federació Catalana, que presidia el seu amic i regidor Salvador Trullols, havia estat patrocinada per la Delegación Nacional de Deportes i la companyia Cubana de Aviación. Las sessions teòriques es van dur a terme en un local ja desaparegut, l'anomenat Hogar del Montañero del Frente de Juventudes, situat al Passeig de Gràcia, 76.

Com tots els anys, en el programa esportiu de les Festes de la Mercè hi havia una gran varietat d'esdeveniments de caràcter internacional i nacional: el III Critèrium Ciclista Internacional, que comptava amb la presència d'Anquetil, Bobet, Gaul, Poblet i Bahamontes, i el Cinturó Ciclista Internacional de Catalunya;³²⁸ un partit per commemorar el primer aniversari del Camp Nou entre el FC Barcelona i l'Estocolm; el III Gran Premi

326 La Federació Espanyola de judo no es crearia fins al novembre de 1965.

327 *La Vanguardia*, 30 d'agost de 1958; *El Mundo Deportivo*, 31 d'agost de 1958.

328 La primera edició del Cinturó Ciclista Internacional de Catalunya es va organitzar el 1948 i el primer guanyador va ser José Mateo.

Ciutat de Barcelona d'atletisme; un partit d'hockey entre les seleccions catalana i ucraïnesa; un partit de beisbol entre una selecció de Roma i l'Hèrcules les Corts; un partit de rugbi entre la selecció catalana i el CUS de Parma; el Gran Premi de Barcelona de judo, que enfrontava una selecció de Perpinyà i el Club Judo Barcelona al Saló Iris; un festival de natació a la piscina de Montjuïc, que servia, alhora, per a l'homenatge als arbitres internacionals de waterpolo Tomás Batallé i Mateo Manguillot; el I Festival Internacional de Pilota Basca, organitzat pel club Vascònia; el I Campionat Nacional d'escacs per a regions, i les tradicionals competicions de pesca, patí a vela i la travessia nedant del Port de Barcelona.

En el programa esportiu de la Mercè també figurava el Festival Deportivo Infantil, una iniciativa del Frente de Juventudes que havia iniciat el seu camí el 1954 i que es feia a l'esplanada del Saló Víctor Pradera (actual Passeig Lluís Companys). Però sens dubte la novetat principal, i la més protocol·lària, va ser el lliurament de les Medalles de la Ciutat al Mèrit Esportiu (1957) i els premis atorgats per la Delegación Nacional als esportistes barcelonins.³²⁹ L'acte, que va tenir lloc al Saló de Cent,³³⁰ va estar presidit per l'alcalde Porcioles i va comptar amb la presència de José María Gutiérrez del Castillo, tinent d'alcalde i delegat ponent d'Esports de l'Ajuntament de Madrid i cap nacional d'Educació i Descans. Les tres distincions principals van recaure en Francesc Miró-Sans, president del FC Barcelona, que va rebre la Medalla d'Or de la Ciutat; en el FC Barcelona, que va rebre la copa Stadium, concedida per la Delegación Nacional, per la construcció del nou estadi, i en l'atleta Tomàs Barris, que es va endur la Copa Baró de Güell.

A principis d'octubre, el president de la Federació Catalana de Ciclisme tornava a insistir en la necessitat que la ciutat disposés d'un velòdrom. La proposta estava recolzada per Samaranch: *«es obvio manifestar que Barcelona, por su afición ciclista, la de mayor número después de la que acapara el fútbol, reclama ese velódromo, y que para obtenerlo no hemos regateado esfuerzo ni gestión. Parece que ahora estamos en un buen momento para*

Font: Fundació Bàsquet Català

329 El lliurament de les medalles al mèrit esportiu es feia durant el primer trimestre de l'any. A partir del 1958, es duria a terme en el decurs de les Festes de la Mercè.

330 *El Mundo Deportivo* i *La Vanguardia*, 26 de setembre de 1958.

*conseguir esta realidad, por la promesa del señor Samaranch de apoyar decididamente este deseo».*³³¹ El 9 d'octubre moria el Papa Pius XII i l'Estat confessional decretava deu dies de dol. La Delegación Nacional de Educación Física y Deportes va acordar que durant aquest període els esportistes portessin emblemes de dol als uniformes.

A finals de mes, el Palau d'Esports va acollir dos actes de rellevància. El primer va ser un torneig de tennis, disputat el 29 i 30 octubre, que va comptar amb els professionals Ken Rosewall, Pancho Segura, Ricardo González i Tony Trabert, els quals formaven part de la *troupe* del promotor i antic tennista Jack Kramer.³³² A continuació, del 31 d'octubre al 2 de novembre, el Palau va ser l'escenari de la Copa Llatina³³³ d'hoquei sobre patins, una competició en què participaven les seleccions de França, Itàlia, Portugal i Espanya. La victòria va ser per al combinat espanyol, que va guanyar els tres partits, l'últim a Portugal per 2 a 1.³³⁴ La celebració del torneig es va aprofitar per fer el lliurament dels premis anuals de la Federació de Patinatge. L'acte va tenir lloc a la Diputació de Barcelona i va comptar amb l'assistència del president de la Federació Internacional, Fred Renkewitz. El 31 d'octubre, l'Ajuntament de Barcelona va celebrar uns plens ordinari i extraordinari que van tenir una significació especial, ja que abans de iniciar-los l'alcalde Porcioles, amb tots el regidors dempeus, va mostrar la satisfacció de la corporació municipal pel nomenament del nou Papa Joan XXIII. També es va aprovar el pressupost municipal i es va fer pública la composició del Consell d'Administració del Parc Zoològic. El Consell estaria presidit per l'alcalde Porcioles, la vicepresidència requeia en Pascual Graneri i com a vocals hi figurarien Udina, Ayxelà i Samaranch.

El ritme d'activitats al Palau d'Esports era intens. L'1 i el 2 de novembre es va organitzar el trofeu internacional d'esgrima Díez de Rivera³³⁵ en les modalitats de floret i espasa, i la Copa Ciutat de Barcelona d'espasa. A mitjan novembre es constitueix el

331 *El Mundo Deportivo*, 8 d'octubre de 1958.

332 John Albert Jack Kramer (1921-2009) va guanyar tres Grand Slam individuals i sis de dobles durant la dècada dels anys quaranta, i va ostentar el número u del rànquing mundial. Després va fer el salt al professionalisme i va ser el pare i fundador dels *tours* o circuits de jugadors professionals. El 1970 va crear el sistema de rànquing per punts per als tennistes i el 1972 va col·laborar en la fundació de l'ATP (de l'anglès, Association of Tennis Professionals), de la qual va ser el primer director executiu.

333 Aquesta competició, adreçada a seleccions absolutes, va arrencar el 1956 i es va disputar fins al 1963. No es va tornar a jugar fins al 1987, però aleshores dirigida a equips sub-20 i sub-23.

334 *El Mundo Deportivo*, 3 de novembre de 1958.

335 Diego Díez de Rivera i Figueroa va participar als Jocs Olímpics de 1928 a Amsterdam i va morir al començament de la Guerra Civil. El trofeu commemoratiu es va crear el 1948.

Consell Provincial d'Esports de la FET i de les JONS.³³⁶ La nova junta directiva estava formada per Joan Antoni Samaranch, president; Raúl Rance Marina, cap de protocol de la Jefatura Provincial, com a vicepresident; Joan de la Llera,³³⁷ que actuava com a secretari i assumia la responsabilitat del protocol; Emilio López Gimeno, inspector provincial d'esports i president de la Federació Catalana de Lluita; Mateo Molleví Ribera, president de les Federacions Catalanes de Natació i Esgrima i regidor de l'Ajuntament de Barcelona; Salvador Trullols, vicepresident de la Federació Catalana de Boxa, president de la Federació Catalana de Beisbol i regidor de l'Ajuntament de Barcelona; Josep Maria Sentís, president de la Federació Catalana de Ciclisme i vicepresident de la Federació Catalana de Futbol; Lorenzo Otero, cap de l'Obra Sindical de Educación y Descanso; Ricardo Sánchez, cap d'esports del Frente de Juventudes; Antonio Gerber Alonso, cap d'esports de la Guardia de Franco; Mercedes Oliveró, regidora provincial d'esports de la Secció Femenina i cap d'esports del SEU; Francisco Cortés Elvira, de Radio Nacional d'Espanya; Carlos Pérez de Rozas i Alfredo Rueda Morella per a la premsa del Movimiento, i José M. Serra Martí.³³⁸

El 15 i 16 de novembre es va organitzar el Congrés Anual del Comitè Europeu³³⁹ de la International Association of Athletics Federations (IAAF). D'un total de 24 països afiliats a la IAAF, en van assistir 23, encapçalats pel seu president, el francès Paul Mericamp. Les reunions es van efectuar al local de la Federació Catalana de Futbol i al Saló de la Reina Regent de l'Ajuntament de Barcelona. La decisió més important del Congrés era l'elecció de la seu del Campionat Europeu de 1962, que va recaure a Belgrad. Els actes protocol·laris programats van ser una visita al Poble Espanyol i a unes caves de Sant Sadurní d'Anoia, una corrida de toros i un sopar de gala a l'Hotel Ritz. El sopar va ser gentilesa del Comitè Olímpic Espanyol i va comptar amb la presència d'Elola Olaso i del secretari tècnic de la Delegación Nacional, Jaime San Román. La relació de Samaranch i Elola Olaso era cada vegada més estreta i anava més enllà de coincidir només en actes esportius, tal com demostra el fet que tots dos van assistir al centenari de la Societat Coral Joventut Terrassenca a Terrassa per veure la concentració de Cors de Clavé.³⁴⁰

336 *El Mundo Deportivo*, 14 de novembre de 1958.

337 Joan de la Llera Trens (1932-1987) va ser president de la Federació Catalana de Gimnàstica (1968-1987) i el primer president (1985-1987) de la Unió de Federacions Esportives de Catalunya (UFEC).

338 *El Mundo Deportivo*, 14 de novembre de 1958.

339 La European Athletic Federation no es va fundar fins al 1969. El seu primer president va ser l'holandès Adriaan Paulen.

340 *La Vanguardia*, 23 de novembre de 1958.

L'1 de desembre es va disputar al camp del cinquantenari una trobada internacional d'hockey entre les seleccions de Polònia i d'Espanya, que va acabar amb empat a un gol. A la nit, a les dependències del Reial Club de Polo, es va fer el lliurament anual de premis de la Federació Catalana d'Hockey. Hi van assistir els presidents de les federacions espanyola, Sáinz de los Terreros, i polonesa, Gruszkiewicz Grestaw, que van estar acompanyats pel president de la Federació Catalana, Pau Negre, i per Samaranch. Dies després, el delegat nacional, José Antonio Elola Olaso, va tornar a Barcelona per conèixer, acompanyat de Samaranch, els projectes que el Club Natació Montjuïc estava desenvolupant al barri del Poble Sec. La presentació dels projectes va anar a càrrec de Vicente Esquiroz,³⁴¹ un dels promotors de la natació a Espanya, que havia començat nedant a les files del CE Mediterrani i més tard va ser president del CN Montjuïc. Des de les pàgines d'*El Mundo Deportivo*, diari on escrivia, feia anys que demanava la necessitat de construir piscines cobertes. Ell havia estat el principal promotor per aconseguir una piscina i un gimnàs a la plaça de la Reina Amàlia.³⁴²

Abans de Nadal es va inaugurar el local del Club de las Seccions Esportives del FC Barcelona, que comptava amb sales, un gimnàs equipat amb els aparells més moderns i una nau dedicada a jocs de sala com el tennis de taula i el futbolí. El local disposava també de vestidors «*con abundantes cuartos de ducha con agua caliente y los correspondientes servicios sanitarios*». Al vestíbul hi havia instal·lat el bar cafeteria. *L'alma mater* del projecte va ser Enric Llaudet, president de les seccions esportives del club,³⁴³ però en absència del president Miró-Sans (estava de visita a Madrid), va encapçalar l'acte el vicepresident de l'entitat, Josep de Fontcuberta i Casanova, marquès de Vilallonga.³⁴⁴ El mateix dia es va celebrar el ple de la Diputació de Barcelona, on es van consignar les subvencions atorgades a ajuntaments i entitats, així com les medalles al mèrit esportiu. Un dels premiats va ser Mariano Cugueró, promotor de les 24 Hores Motociclistes de Montjuïc i president de la Peña Motorista Barcelona. Precisament aquell mateix dia, el món del motor li va oferir un sopar d'homenatge per haver estat nomenat president de la Federació Espanyola de Motociclisme.³⁴⁵ L'any es va tancar amb el tradicional Festival

341 Vicente Esquiroz Soliva (1914-1987) va ser un dels pioners de la natació espanyola. Va ser nedador, entrenador i cofundador i president del CN Montjuïc. Va treballar com a redactor d'*El Mundo Deportivo* de 1959 a 1979, on va ser un dels primers especialistes en natació.

342 *El Mundo Deportivo*, 11 de desembre de 1958.

343 Enric Llaudet Ponsa (1916-2003), va ser president del FC Barcelona durant el període 1961-1968.

344 *El Mundo Deportivo*, 21 de desembre de 1958.

345 Mariano Cugueró Conchello (1907-1972), va ocupar la vicepresidència de la Federació Internacional de Motociclisme fins al gener de 1967, quan va assumir la presidència de la Federació Espanyola de Rem. L'any 1966

Benèfic de Ràdio Nacional d'Espanya, que consistia en un partit de futbol entre un equip de veterans i un altre format per membres de la premsa, de la radio i del teatre. El partit, que van guanyar els veterans per 2 a 1, es va disputar al camp de les Corts. Van presenciar el partit Elola Olaso; el president del FC Barcelona, Miró Sants; el director de Ràdio Nacional, Luis Ezcurra, i J. A. Samaranch, com a representant a Catalunya de la Delegación Nacional de Deportes.³⁴⁶

Abans d'acabar l'any, la premsa es va tornar a fer ressò dels problemes de gestió del Palau Municipal. La contractació de la instal·lació per part del Circ Krone del 19 de desembre al 5 de gener va trastocar el calendari de la III Lliga Nacional. Els equips de bàsquet del FC Barcelona i del RCD Espanyol van haver d'ajornar els partits previstos per al 20 i 21 de desembre a la segona volta. No era la primera vegada que això succeïa, ja que aquests equips van haver de fer el mateix amb motiu del concert de rock'n'roll de l'Orquestra de Bill Halley.

va ser guardonat amb la Medalla d'Or de la Ciutat al Mèrit Esportiu en el mateix acte en què li fou concedida a Samaranch.

346 *El Mundo Deportivo*, 31 de desembre de 1958.

1959

III Jocs Mediterranis *Inauguració del Gimnàs Municipal*

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

Josep M. Porcioles, Alcalde de Barcelona, talla la cinta inaugural del Gimnàs Municipal del carrer Lleida en presència de les autoritats civils i militars.

Una de les novetats del Premi al Millor Esportista de l'Any va ser el lliurament del Trofeu Samaranch,³⁴⁷ destinat a premiar l'entitat esportiva més destacada durant l'any en curs. La gala es va celebrar, com ja era habitual, a l'Hotel Avenida Palace i el periodista Federico Gallo va actuar com a mestre de cerimònia. El guanyador va ser l'atleta barceloní Tomàs Barris. En segona posició va quedar Montserrat Tresseras, que el 27 d'agost de 1958 havia travessat el canal de la Mànega; i en tercera posició, el tenista Andrés Gimeno. L'entitat premiada amb el Trofeu Samaranch va ser el CRIS i el segon lloc va ser per al club de beisbol Hèrcules les Corts.³⁴⁸ Es dóna la curiositat que en el marc de la nit de l'esport es va presentar un nova joguina esportiva, el *hula-hoop*, que feia furor els Estats Units i del qual es va fer una demostració.

Pocs dies després el CRIS va aparèixer novament als mitjans de comunicació per una altra tragèdia. El 9 de gener es va produir la catàstrofe de Ribadelago, un petit poble de la província de Zamora. El poble es va inundar com a conseqüència del trencament de la presa de Vega de Tera, situada al llac de Sanabria, i hi van morir 144 persones. Com ja va passar en l'accident de Castelldefels, el CRIS va participar activament en la recerca i en el rescat de les víctimes, i l'Ajuntament de Barcelona, de la mà de Samaranch, es va oferir per col·laborar en les operacions de desenrunament.

L'11 de gener es va disputar a Granollers un partit de la Copa d'Europa d'handbol. En la temporada 1956-57, s'havia disputat la I Copa d'Europa de Ciutats, on va participar per invitació una selecció de la ciutat de Barcelona. Aquesta competició no es va jugar en la temporada 1957-58 per la celebració del Campionat del Món de seleccions. La temporada següent arrencava novament la competició de clubs i hi participaven el campions de cada país. Tot i que el Campionat d'Espanya es disputava des de l'any 1952, no va ser fins a la temporada 1958-59 que va començar la primera Lliga nacional, de la qual va sortir vencedor el CB Granollers. Aquest triomf li va donar el dret a participar en la II Copa d'Europa i d'enfrontar-se en la primera eliminatòria al Porto. Els vallesans van imposar-se als portuguesos per 17 a 12, però van caure en la eliminatòria següent davant el Helsingor de Noruega per 34 a 14. Samaranch va aprofitar aquest esdeveniment per concedir una entrevista on va fer balanç del 1958 i va presentar els nous projectes per al 1959. Una de les principals preocupacions era la construcció d'un velòdrom, però la solució no era el Palau d'Esports: *«un velódromo, para poder celebrar en el competiciones oficiales requiere que se habilite un local exclusivo, y éste, es un lujo que sólo se pueden permitir ciudades que dediquen a las instalaciones deportivas un presupuesto económico*

347 Actualment aquest trofeu s'anomena Challenge Samaranch.

348 *El Mundo Deportivo*, 11 de gener de 1959.

que dista mucho del que puede dedicar Barcelona». La proposta que s'estava estudiant era compatibilitzar un velòdrom i una pista de gel. Una de les opcions que es va valorar va ser utilitzar el pavelló del parc mòbil municipal, però la Fira Internacional de Mostres³⁴⁹ també tenia interès en aquesta dependència. El periodista li va preguntar també pel rumor segons el qual no es podrien disputar més proves de motor a Montjuïc. Samaranch va respondre que *«esto es un bulo difundido entre los círculos deportivos que se podrían ver afectados, pero que no tiene ninguna razón, ni fundamento. En pocas palabras, no es verdad»*. Per acabar, li van preguntar sobre la seva màxima aspiració per al 1959 i la resposta va ser sorprenent: *«que se inicien las actividades del Patronato Municipal de Deportes, el cual daría una agilidad interesante y beneficosa a nuestra gestión y a las causas que la promueven, de la que carece muchas veces en la actualidad»*.³⁵⁰ Respecte d'aquest punt, no s'ha trobat cap altra notícia ni referència.

Aquest mateix mes es van comunicar els resultats d'un concurs que s'havia fet per a l'edició de la primera sèrie de filatèlia esportiva a Espanya. Amb motiu dels Jocs Mediterranis de 1955 ja es va intentar fer una emissió de segells, però sense èxit. El jurat del concurs estava format per Luis Auguet, director de la Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre; Manuel González, director general de Correus i Telecomunicacions; Luis G. Paradinas, enginyer de la Fàbrica de Moneda, i Manuel Castro, tècnic de la mateixa institució; Ramón Bela, director gerent de l'Oficina Filatèlica de l'Estat, i Joan Antoni Samaranch, que figurava en el jurat com a vicepresident del Comitè Olímpic Espanyol. El guanyador va ser Teodoro Miciano amb un dibuix d'un ciclista. José María Soler des de les pàgines d'*El Mundo Deportivo* es mostrava crític amb el segon i tercer premis, que reproduïen un motociclista i un esquiador, *«se nos antojan sendas fotografías»*; i afegia: *«nos permitimos sugerir que en ella figuren asimismo los deportes más vinculados a nuestro país, empezando por la pelota española, deporte nacional por excelencia, y siguiendo luego con las demás modalidades en las que España sobresale o haya sobresalido internacionalmente, hockey sobre patines, tiro, inmersión submarina y gimnasia»*.³⁵¹

Al gener va ser nomenat president de la Federació Catalana de Bàsquet (la presa de possessió es va efectuar al març) un dirigent que després tindria una dilatada trajectòria com a dirigent esportiu i assumiria la presidència de la Federació Espanyola durant un

349 *El Mundo Deportivo*, 21 de gener de 1959.

350 *El Mundo Deportivo*, 14 de gener de 1959.

351 *El Mundo Deportivo*, 25 de gener de 1959.

quart de segle: Ernest Segura de Luna.³⁵² Segura de Luna va succeir Ismail Almena en el càrrec i va treballar com a lletrat a la Federació. Probablement en el seu nomenament hi va influir l'alcalde Josep Maria de Porcioles, que era el seu cunyat. Des del seu nomenament va mantenir una estreta relació amb Samaranch. Un dels primers fruits d'aquesta relació va ser la posada en marxa del Trofeu Diputació de Barcelona, obert als equips catalans que jugaven la Lliga nacional i als de primera divisió.³⁵³

Febrer va ser un mes amb molta activitat. Primer la sortida del I Ral·li Internacional de Cotxes d'Època Barcelona-Sitges, una iniciativa promoguda pel Foment del Turisme de Sitges que comptava amb la col·laboració de l'Ajuntament de Blanca Subur, del Cercle Artístic de Barcelona, del Reial Automòbil Club de Catalunya, del Casino de Mar de Sitges i de l'Ajuntament de Barcelona. Samaranch va donar el tret de sortida el 8 de febrer des de la plaça de Sant Jaume i va presidir el jurat de la prova.³⁵⁴ El 17 de febrer van començar les obres de la piscina municipal del Poble Nou³⁵⁵ en uns terrenys situats entre els carrers Llull, Espronceda, Pujades i Lope de Vega. A l'acte, celebrat al camp del Júpiter, hi van assistir els tinentes d'alcalde Santiago Udina i José Maluquer, Samaranch i el president del CN Poble Nou, Leoncio Domènech.³⁵⁶ El mateix dia s'inaugurava també el passeig marítim de la Barceloneta, que rebia el nom del governador civil: General Acedo. L'acte va ser presidit pel ministre i president del Consell Nacional d'Economia Pedro Gual Villalbí, que va estar acompanyat del capità general de Catalunya, el tinent general Pablo Martín Alonso, i d'altres autoritats locals. Després dels parlaments, les autoritats van inaugurar la font dedicada a la famosa ballarina Carmen Amaya, nascuda al Somorrostro, que era obra de l'escultor Rafael Solanic Balius.

Una setmana després, el 24 de febrer, Elola Olaso, va designar Blas Tello Fernández i Samaranch perquè, aprofitant un viatge a Roma per veure el partit Itàlia-Espanya de futbol, parlessin amb el president del Comitè Olímpic Italià, Julio Onesti, per tractar

352 Ernesto Segura de Luna (1922-2008) va ser president de la Federació Espanyola de Bàsquet en dos períodes: 1972-1984 i 1992-2004. També va ocupar càrrecs directius al Consejo Superior de Deportes, al COE i a la Federació Internacional (FIBA). Va ser guardonat amb diverses distincions, entre les quals hi ha la Gran Creu al Mèrit Esportiu i l'Orde Olímpic del COE.

353 *El Mundo Deportivo*, 7 de març de 1959.

354 *La Vanguardia*, 10 de febrer de 1959.

355 El projecte de l'obra, per un import total de 4.474.415 pessetes, es va aprovar al plenari municipal del mes de febrer.

356 *El Mundo Deportivo*, 18 de febrer de 1959.

«los asuntos relacionados con la participación española en la próxima Olimpiada».³⁵⁷ De Roma es va traslladar a Viena per assistir al partit de futbol entre el Wiener Sport Klub i el Reial Madrid, i d'allà a Zurich i Ginebra.³⁵⁸ De les gestions fetes durant aquest viatge en comissió de servei va donar bon compte en una entrevista que li va fer Ramón N. Salanova i que va publicar *El Mundo Deportivo*.³⁵⁹ Segons s'hi relatava, a Zurich va veure el canceller del CIO, el seu amic Otto Mayer, amb qui va estar un dia sencer i «*hablamos de los problemas del deporte español, y del interés que tiene el señor Elola por colaborar estrechamente con el Comité Olímpico Internacional, y para la proyección de nuestras actividades deportivas a todos los países americanos de habla española*». La visita també li va servir per conèixer el Palau d'Esports de Ginebra: «*me interesaba conocerlo con vistas al local que en Barcelona debemos habilitar para estos deportes tan espectaculares*». En qualsevol cas, el fet més rellevant de l'entrevista va ser donar a conèixer el projecte per triar les juntes directives de clubs i federacions per mitjà d'eleccions: «*al respecto debo decir que he terminado felizmente con mis colaboradores, Alberto Maluquer y José Palomo Monegal, el trabajo que tal proyecto requería y que a los efectos oportunos ha sido remitida la documentación a la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, y es de esperar que este año ya se instaure este sistema, que tantos beneficios debe reportar al deporte español*». Malgrat l'ús, el Palau Municipal d'Esports continuava donant mals de cap. Des de les pàgines de *Dicen*, se'n criticava la gestió: «*Cuando el Ayuntamiento realizó esta obra —que adelantamos nos parece excelente— ello fue acompañado de los mejores proyectos, de las más lisonjeras frases y del natural e incontenido y frondoso entusiasmo que suele presidir en nuestro país a cualquier realización positiva (...) Todo ello hizo concebir muchas esperanzas que escasamente se han realizado. Ni deporte amateur, ni apenas deporte se practica en el citado palacio. Se pasa semanas y semanas cerrado sin manifestaciones deportivas de mayor relieve. Y cuando se abre es para montar o un espectáculo o un deporte profesionalismo y espectacular*».³⁶⁰

El mes de març es va renovar el govern municipal. La nova delegació de serveis, presidida per Samaranch, portaria a partir d'aquell moment el nom d'Educación Física, Fomento del Deporte y Servicios Deportivos Municipales.³⁶¹ També es van reorganitzar les comissions informatives. Samaranch formava part de *Vida Corporativa*, entitat

357 *El Mundo Deportivo*, 25 de febrer de 1959.

358 *El Mundo Deportivo*, 4 de març de 1959.

359 *El Mundo Deportivo*, 11 de març de 1959.

360 *Dicen*, 21 de febrer de 1959.

361 *La Vanguardia*, 10 de març de 1959.

presidida per Marcelino Coll Ortega. Si uns quants dies abans havia impulsat des de la Diputació un nou trofeu de bàsquet, ara li tocava fer-ho des de l'Ajuntament, que va patrocinar el Trofeu Internacional Ciutat de Barcelona d'esquí. La prova es va disputar a la Molina els dies 7 i 8 de març i va ser organitzada pel Centre Excursionista de Catalunya. Després de les proves, les delegacions van ser rebudes a l'Ajuntament de Barcelona pel tinent d'alcalde Mateo Molleví, i a la Diputació pel seu vicepresident, Rosendo Peitx, i pel diputat d'esports, Samaranch.

El mateix mes s'inaugurava una instal·lació, el gimnàs municipal,³⁶² situat al final del carrer Lleida, que era una iniciativa personal de Samaranch. L'acte va estar presidit per l'alcalde Porcioles, però no va poder comptar amb Samaranch, que no havia pogut sortir de Madrid en avió cap a Barcelona a causa del mal temps. El regidor d'Obres i Instal·lacions, Santiago Udina, assenyalava en el seu discurs *«que sentía la ausencia de Samaranch, porque habiendo sido la construcción de este gimnasio obra por él inspirada, y logro al que tanta atención ha prestado, era él quién con todo merecimiento debía haber hecho uso de la palabra (...) a esta inauguración le seguiría pronto la piscina de Pueblo Nuevo, y a continuación la del Distrito V, en la plaza de la Reina Amalia, cuyo proyecto ya ha sido aprobado»*.³⁶³ Aquest mes també fornia a la família culer una bona notícia: per primer vegada es proclamen campions de la Lliga nacional de bàsquet i aconseguen el passaport per participar a la Copa d'Europa de clubs.³⁶⁴ Després de l'últim partit de Lliga, on el Barça va guanyar l'Iberia per 84 a 37 al Palau Municipal d'Esports, Samaranch va fer entrega del trofeu al capità barcelonista, Joan Canals.

El mes d'abril es va iniciar per Samaranch amb la concessió per part del cap de l'Estat de la Gran Creu de l'Orde del Mèrit Civil.³⁶⁵ Com deia Santiago García des de *Dicen*: *«Pocas realidades existen en el deporte español del momento actual tan concretas y eficaces como la labor que desde hace años viene realizando Juan Antonio Samaranch con una constancia, una intensidad y una generosidad nada comunes»*.³⁶⁶ Pocs dies després el Club Esportiu Júpiter, feia el seu cinquantenari. No tothom sap que el club rep aquest nom

362 El gimnàs municipal es va enderrocar i avui és una zona enjardinada al costat de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

363 *El Mundo Deportivo*, 23 de març de 1959.

364 Aquesta era la tercera edició de la Lliga Nacional. El FC Barcelona no tornaria a proclamar-se campió fins a la temporada 1979-80. La Copa d'Europa de clubs s'havia inaugurat la temporada 1957-58 i ja hi va participar el Reial Madrid.

365 *El Mundo Deportivo*, 2 d'abril de 1959. L'acte de lliurament de la Gran Creu va tenir lloc el 30 de juny al Saló de Carlos II del Govern Civil i va estar presidit per Felipe Acedo Colunga i Elola Olaso.

366 *Dicen*, 11 d'abril de 1959.

Inauguració del Gimnàs Municipal. Tribuna d'autoritats.

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

pel guanyador d'un concurs de globus aerostàtics organitzat el 1909 al barri del Poble Nou. El mes va acabar amb la tràgica notícia de la mort del gimnasta Joaquim Blume. El 29 d'abril la figura més emblemàtica de l'esport espanyol, que disposava de sòlides aspiracions a guanyar una medalla olímpica a Roma el 1960, va morir en un accident quan l'avió que el portava a Canàries per participar en unes exhibicions es va estavellar a la serra de Valdemeca, a la província de Conca. En l'accident van morir també la seva dona, Maria Josefa Bonet, i la resta d'integrants de l'equip de gimnàstica.

Quan els Jocs Mediterranis de Barcelona de l'any 1955 van acabar, les sis medalles penjades al coll de Blume feien pensar que als Jocs Olímpics de Melbourne que se celebrarien un any després, les medalles estaven al seu abast, però el boicot espanyol per la invasió d'Hongria ho va impossibilitar. El mateix va succeir en el Mundial de Moscou del 1958, quan la Delegación Nacional va denegar la presència de l'equip espanyol

Moment de la imposició de la banda de la Gran Creu del Mèrit Civil a Joan Antoni Samaranch, pel delegat nacional d'Educació Física i Esports, Antonio Elola Olaso.

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

en la competició. Aquestes actuacions polítiques el van fer estar a punt d'adoptar la nacionalitat alemanya,³⁶⁷ però Samaranch li va treure la idea del cap. Els aficionats de l'esport encara tenien fresc a la memòria el tràgic accident de l'any anterior, on es va veure implicat l'equip de futbol del Manchester United i on van perdre la vida vint-i-tres persones. Dos dies després el governador civil va disposar que, en les competicions del cap de setmana (2 i 3 de maig), tots els esportistes lluïssin un crespó o braçalet negre per la mort de Blume. Barcelona li va tributar un calorós acomiadament i milers de persones van sortir al carrer. La capella ardent es va instal·lar a l'església de Santa Anna i més tard els fèretres es van traslladar al Palau d'Esports, on Elola Olaso li va atorgar a títol pòstum la Medalla d'Or al Mèrit Esportiu.

³⁶⁷ El seu pare, Armando Blume Schmadecki, era de origen alemany (nascut a Bremen) i va emigrar a Espanya l'any 1921, on es va fer professor d'educació física. La família Blume va emigrar a Alemanya durant la Guerra Civil.

Aquest mes va deixar altres notícies d'interès. La construcció d'un velòdrom era una antiga aspiració de la qual la premsa es feia ressò periòdicament. En una entrevista, Samaranch va deixar clar que, en aquells moments, era inviable fer-ho només amb diners públics. *«Hay que dejar sentado, de una vez y para siempre, que el Ayuntamiento no estará en condiciones de construir un velódromo por sus propios medios (...) sería una realidad si se pudieran aunar intereses. Incluso hay una empresa, que como móvil principal se dedicaría a la fabricación de hielo, que ha puesto su atención en unos terrenos de la Avenida del Generalísimo, que estaría dispuesta a colaborar en la construcción de este velódromo, que a su vez tendría también una pista de hielo»*.³⁶⁸ Els dies 17 i 18 d'abril, sota la direcció del Reial Moto Club de Catalunya, el Circuit de Montjuïc va acollir el IX Gran Premi d'Espanya, XV Internacional de Barcelona i el IV Trofeu Nuvolari, un trofeu que va rebre el nom d'un pilot italià mort el 1953 que tenia molts admiradors a la ciutat. El més rellevant d'aquesta competició va ser que després de vint-i-tres anys els monoplaques van tornar al Circuit de Montjuïc amb motiu de la cursa dels bòlids francesos *Monomil*. El vencedor de la prova, amb dos mànegues, va ser el francès Bernar Boyer, mentre que Sebastià Salvadó va quedar en segon lloc.

Molt a prop del Circuit, el Palau Municipal d'Esports va acollir dos esdeveniments singulars. El primer va ser la presència de la selecció japonesa de tennis de taula, que havia conquerit set dels vuit títols als Mundials de Dortmund. Els japonesos van fer una exhibició el primer dia al Palau i l'endemà al Saló Iris. El Palau no es va poder utilitzar els dos dies perquè s'havia d'habilitar per a un concurs de salts d'hípica organitzat pel Club Hípic Barcelona el dies 25 i 26 d'abril: *«el deporte hípico ha colocado un importante jalón para futuras actuaciones y los participantes han podido percatarse de algo que no conocían, de que su deporte gusta y que sólo hace falta acercarlo (...) reiterar estas exhibiciones convendría mucho, pues serviría para captar miles de aficionados que, desde la grada, pudieran seguir una realidad para muchos desconocida hasta ahora»*.³⁶⁹ De la importància de l'acte va ser una mostra la presència del ministre de Governació, Alonso Vega. Una altra distinció que va rebre Samaranch, malgrat que de menor entitat, va ser la Insígnia d'Or del Centre Gimnàstic Barcelonès, entitat fundada l'any 1933, de la qual li va fer entrega el seu president, Víctor Herrando. També al mes d'abril, l'equip del FC Barcelona, amb Helenio Herrera com a entrenador, es va proclamar campió de la Lliga nacional de futbol, la primera Lliga guanyada des que era ponent d'Esports de la ciutat. Samaranch va manifestar al final del partit la seva satisfacció, ja que la ciutat acolliria el

368 *El Mundo Deportivo*, 18 d'abril de 1959.

369 *El Mundo Deportivo*, 27 d'abril de 1959.

partits de la Copa d'Europa de clubs, *«la competición que sigue, en calidad y trascendencia, a la Copa del Mundo de selecciones nacionales»*.³⁷⁰

El XIII Ple Nacional de l'Esport va començar el 12 de maig al saló d'actes del Consejo Nacional de la FET i de les JONS. Com en ocasions anteriors, Samaranch va coordinar una ponència, en aquest cas sobre organització esportiva i preparació olímpica. En principi, i malgrat el projecte presentat per Samaranch i esmentat abans, es va mantenir el criteri que el nomenament dels presidents i dels vicepresidents de les federacions espanyoles anés a càrrec del delegat nacional d'Educació Física i Esports. En canvi, tot i que el secretari, el comptador i el tresorer també eren nomenats pel delegat, aquest nomenament es feia segons la proposta del president. Respecte de la participació als Jocs Olímpics (ja s'havia rebut la invitació per a Roma i Squaw Valley), la ponència presentava diverses propostes, una de les quals era molt nova, ja que pretenia *«inculcar a los deportistas en general, y en especial a los seleccionados, el espíritu olímpico, con especial explicación de los principios que los mueven, editándose para ello periódicamente unas notas que sirvan de base a las Federaciones para sus boletines y obtener el objeto deseado de que, llegado el momento, esté en la conciencia la significación de las competiciones, antecedentes, resumen de las marcas, conocimiento geográfico e histórico de Roma, etc.»*. També es va proposar que aparegués *«la efigie del malogrado y llorado gimnasta Joaquín Blume»*³⁷¹ en una emissió de segells.

Després del ple nacional, va acompanyar Elola Olaso i San Román a Roma, ja que el CIO havia programat una reunió amb els comitès olímpics nacionals per mostrar els preparatius de la ciutat eterna per als Jocs Olímpics de 1960. Aquest viatge impossibilitaria que Samaranch anés a Ginebra per presenciar el Campionat d'Europa d'hoquei sobre patins, on Portugal li tornava a arrabassar el títol a Espanya. Des de l'edició precedent, Mundial i Europeu ja no es disputaven simultàniament. De Roma la delegació olímpica va anar a Munic, on el 23 de maig el CIO es va reunir en la seva sessió ordinària anual i on es van fer les tradicionals reunions del comitè executiu amb els comitès olímpics nacionals i les federacions internacionals. El viatge també havia de servir per aclarir dos temes relacionats amb els III Jocs Mediterranis, els quals estaven previstos que se celebressin a Beirut (Líban) aquell any. El tema més espinós era la participació d'Israel.³⁷² El seu

370 *El Mundo Deportivo*, 20 d'abril de 1959. El FC Barcelona va guanyar el seu setè títol i desfeia així l'empat a sis títols que tenia amb el Reial Madrid i l'Atlètic de Bilbao.

371 *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes*, juny de 1959.

372 El Comitè Olímpic d'Israel va ser reconegut pel comitè executiu del CIO el 1952 i aprovat en la sessió ordinària del CIO. Una delegació d'Israel, formada per vint-i-sis atletes de cinc esports, va participar als Jocs Olímpics d'Hèlsinki el 1952. Israel no ha participat mai als Jocs Mediterranis, tot i que des de 1994 és membre de l'Associació de Comitès Olímpics Europeus.

representant, Haim Glouensky, va protestar per la seva exclusió. El president del CON del Líban, Gabriel Gemàyel, va manifestar que la situació de permanent conflicte a la zona i el fet que hi haguessin molts refugiats al seu país, era un perill per als atletes israelians. Elola Olaso va intervenir en el debat assenyalant que en la no-inviteció d'Israel als Jocs Mediterranis de Barcelona no hi havia cap transfons polític. Una prova d'això era que Israel havia participat als Jocs Mundials Universitaris que s'havien organitzat recentment a Espanya.³⁷³ El cert és que els països àrabs no volien, de cap de les maneres, que Israel participés als Jocs Mediterranis. L'altra assumpte d'interès era definir les dates dels Jocs. En principi estava previst fer-los al setembre, però tant el Comitè Olímpic de França com el d'Itàlia havien suggerit la possibilitat d'endarrerir la data d'inici.³⁷⁴ No obstant això, el fet més rellevant de la sessió del CIO va ser la nominació de Tòquio com a seu dels Jocs Olímpics de 1964.

El 23 de maig, una de les entitats més carismàtiques de la ciutat, el Reial Club Marítim de Barcelona, va inaugurar el nou edifici social al moll d'Espanya. L'entitat, fundada el 1902, estava presidida per Joan Sedó Peris-Mencheta. L'acte va ser presidit pel ministre sense cartera, Pere Gual Villalbí, i l'alcalde Porcioles. Dies després es va procedir a la demolició de l'antic edifici, que estava considerat un dels millors del món.

Al juny, el Reial Club Tennis Barcelona era escenari d'un partit de Copa Davis que enfrontava les seleccions del Brasil i d'Espanya. Samaranch va assistir a tots els partits i va presidir l'acte del sorteig dels enfrontaments de l'eliminatòria a l'Ajuntament de Barcelona al costat del marquès de Cabanes, president de la Federació Espanyola de Tennis, i de Manel Aixelà, president de l'Associació Catalana de Tennis i tinent d'alcalde de l'Ajuntament. Espanya va guanyar l'eliminatòria per 3 a 2. Un dels integrants de l'equip espanyol era la jove promesa Manolo Santana, que debutava en la competició. Precisament l'any anterior, el tennista havia aconseguit el seu primer Campionat d'Espanya a Saragossa en guanyar Juan Manuel Couder a la final. Pocs dies després, debutava en l'equip de Copa Davis contra Egipte. Samaranch va mantenir una estreta relació amb el tennista i va ser clau en la seva trajectòria, ja que va cercar els recursos econòmics necessaris perquè l'esportista no donés el pas cap al tennis professional. Santana seria el gran revulsiu d'aquest esport al nostre país, que va passar de ser un esport desconegut a un esport molt practicat.³⁷⁵

373 *Butlletí del Comitè Olímpic Internacional*, agost de 1959.

374 *El Mundo Deportivo*, 20 de maig de 1959.

375 Així ho va reconèixer Samaranch al pròleg del llibre *Un tipo con suerte*, autobiografia de Manolo Santana, que va ser editat pel mateix autor el 2003. Manolo Santana va guanyar Roland Garros dos anys després (1961) en imposar-se a la final a l'italià Nicola Pietrangeli.

Dos dies abans de l'inici de l'eliminatòria de la Copa Davis amb el Brasil, Samaranch, en qualitat de vicepresident del COE, va fer d'amfitrió de Maurice Herzog, alt comissari d'Esports i Joventut de França, i el va acompanyar a visitar les instal·lacions esportives de la muntanya de Montjuïc i el camp del Barça, on el va rebre el president Miró-Sans. Herzog venia a Barcelona per assistir als actes del centenari de la fundació de les Escoles Franceses.³⁷⁶ El futbol va ocupar els últims dies del mes de juny. Primer va assistir al triomf del FC Barcelona en la final de la Copa del Generalíssimo a l'estadi Santiago Bernabéu davant del Granada CF per 4 a 1. El Barça va guanyar la Lliga i la Copa la mateixa temporada; era la segona Copa durant el mandat de Miró-Sans (l'anterior l'havia guanyat el 1957). La final de futbol va fer que no pogués presenciar la final de la Copa de bàsquet al Palau Municipal d'Esports. El FC Barcelona, en el que era l'últim partit del capità Jordi Bonareu, es va adjudicar el títol davant l'Aismalibar de Montcada i Reixach per 50 a 36. Pocs dies després va presidir els actes del 1 Dia del Futbol Juvenil i Aficionat, que va organitzar la Federació Catalana de Futbol al camp de les Corts. Per últim, va acompanyar el delegat nacional, Elola Olaso, a la inauguració de la zona esportiva del FC Barcelona.³⁷⁷

L'edició de les 24 Hores Motociclistes de Montjuïc, disputades el primer cap de setmana de juliol, va estar marcada per la mort del pilot Conrad Cadirat Baqué, que va morir atropellat després de patir una caiguda al circuit. Cadirat va ser el primer pilot que va trobar la mort en aquest circuit urbà. Cal recordar que la seva promesa, la gimnasta Olga Soler, també havia mort pocs mesos abans en l'accident que li havia costat la vida a Joaquim Blume. Samaranch va presidir el sepeli a l'església parroquial de la Bonanova. El lliurament dels trofeus de la prova es va fer al Saló de Cent enmig d'un silenci sepulcral. Samaranch va proposar a la Penya Motorista Barcelona que el trofeu que portava el seu nom, i que aquella edició havien guanyat els italians Vila i Baldoni, portés en endavant el nom Trofeu Conrad Cadirat. El 19 de juliol, i com a colofó als actes commemoratius del xxiii Aniversario del Alzamiento Nacional, l'alcalde Porcioles, acompanyat de les autoritats locals i de representants de les federacions i associacions esportives, va descobrir un monument dedicat al tinent general José Moscardó als jardinetes que hi havia davant de la façana principal del Palau d'Esports i molt a prop del carrer que portava també el seu nom.³⁷⁸ Les pistes del Reial Club de Tennis Barcelona també van ser

376 *El Mundo Deportivo*, 10 de juny de 1959.

377 *El Mundo Deportivo*, 1 de juliol de 1959.

378 Aprovat pel ple municipal l'1 de novembre de 1956. El 21 de desembre de 1979, Josep Miquel Abad, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona, informava al ple municipal de l'acord de la Comissió Permanent per canviar el nom de 59 carrers per tal d'adaptar-los al nomenclàtor en català. El canvi responia, fonamentalment, a criteris de recuperació cultural i històrica. El carrer dedicat al general Moscardó passava a ser el carrer Joaquim Blume.

l'escenari de les semifinals de la zona europea de la Copa Davis. Espanya va accedir a la final europea després de guanyar la Gran Bretanya per 3 a 2 a les instal·lacions del Reial Club de Tennis Barcelona.³⁷⁹

En el ple municipal de finals d'agost, Samaranch va informar que aquell any no hi hauria cap activitat esportiva a l'Estadi de Montjuïc durant les Festes de la Mercè. La causa radicava en el fet que a l'estadi s'havien instal·lat moltes famílies (1.200 persones) que vivien a les barraques del Somorrostro i que es van haver de traslladar a aquesta instal·lació després de perdre totes les seves pertinences a conseqüència de les fortes pluges que havia patit la ciutat al novembre i desembre de l'any anterior. L'estada dels barraquistes va provocar greus desperfectes a l'Estadi. Al mateix ple, el tinent d'alcalde de Població i Habitatge, Santiago Cruylles, va assenyalar que el problema quedaria resolt ben aviat i que es podrien traslladar al barri de la Trinitat Nova, on estaven a punt d'acabar les obres de 250 habitatges construïts pel Patronat de l'Habitatge.

Un fet que va despertar un gran interès mediàtic va ser l'arribada del junc *Rubia* el 9 de setembre al port de Barcelona. El vaixell, fabricat a la Xina, estava capitanejat per Josep Maria Tey³⁸⁰ i havia sortit del port de Hong Kong el 17 de gener. Tey va relatar les aventures de la travessia al llibre *Hong Kong Barcelona en el Junco Rubia*, que va ser publicat aquell mateix any per l'Editorial Joventut. L'alcalde accidental, Marcelino Coll Ortega, els va donar la benvinguda i «*luego se dio lectura a un telegrama cursado desde Ginebra por el concejal delegado Juan Antonio Samaranch, representante en Cataluña de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, en el que envía su cálida felicitación y bienvenida a la dotación del Junco*».³⁸¹ Una setmana després, els dies 15 i 17 de setembre, el Palau Municipal d'Esports va ser escenari d'un nou enfrontament entre tennistes professionals. En aquesta ocasió, els tennistes Tony Trabert i Pancho Segura, dels Estats Units, i Ken Rosewall i Frank Sedgman, d'Austràlia, van jugar quatre partits individuals i un partit de dobles seguint el model de la Copa Davis. Austràlia va guanyar la confrontació pel contundent resultat de 5 a 0. Amb motiu de les Festes de la Mercè, el diari *Dicen*³⁸² va publicar una entrevista a Samaranch dins la secció «El personaje, el micro y yo» de Federico Gallo, on assegurava que la dotació econòmica per als actes esportius era de 300.000 pessetes, una quarta part del que destinava la ciutat al conjunt de les festes. En

379 Espanya va perdre la final europea davant Itàlia per 4 a 1 al Tennis Club Bonacossa de Milà (Itàlia).

380 Entre els tripulants hi havia Oriol Regàs, que el 1963 formaria part d'un altre projecte singular, Impala, un viatge en motocicleta travessant l'Àfrica des de Ciutat del Cap fins a Barcelona.

381 *La Vanguardia*, 10 de setembre de 1959.

382 *Dicen*, 19 de setembre de 1959.

19-09-1959

EL PERSONAJE EL "MICRO" Y YO

JUAN ANTONIO SAMARANCH Y LAS FIESTAS DEPORTIVAS DE LA MERCED

—¿Señor Samaranch, qué importancia se concede al deporte en el programa de fiestas de la Mercè?

—Desde de las últimas medidas de que dispone el Ayuntamiento para la celebración de dichas fiestas, el deporte ocupa en ellas un lugar destacado. Pero, hay que hacer hincapié a la unidad, manifestando que la única entidad de dichas organizaciones radicada en su mayor parte sobre las federaciones y los clubs organizadores.

—¿Le parece una satisfacción con su parte deportiva prevista para este año?

—Mejor se que se debía al deporte en su parte, pero con esto no deteniendo una buena idea o medida general, sino que siempre con atención como se preveía al deporte por parte de las organizaciones deportivas en los años anteriores respecto del mundo. Y así por esto que para a que las actividades deportivas por las que está en preparación son importantes, la población sea mucho más.

—¿Cuánto dinero le cuesta al Ayuntamiento los actos deportivos mencionados?

—Aproximadamente, unos 300.000 pesetas, que en la cuarta parte de lo que el Ayuntamiento dedica a las fiestas de la Mercè. En este aspecto, ya me gustaría saber, para tener una idea que siendo que tienen gestión el Comité Organizador de estas fiestas es un gran elemento. Mucho mejor.

—Estos 300.000 pesetas, ¿son pocos o muchos?

—Según la importancia que adquiere dicho, si comparando, como se dice antes, con la cifra total que cuestan dichas fiestas, me está mal. Si nos damos cuenta a pensar que se puede organizar con 300.000 a 400.000 pesetas, es poca cosa. Pero, respecto que el principal objetivo económico lo hacen las federaciones y clubs organizadores.

—Por cierto que en el programa no

hayamos visto ninguna encuesta internacional de fiestas sobre deportes...

—En concreto se podría organizar un torneo internacional, pero la idea de organizar ya que las fiestas me son muy importantes para que el equipo nacional pueda asistir un festival internacional hay que tener en cuenta que la temporada no ha empezado aun

y para organizar un partido entre España y una nación de segunda categoría futbolística, ni la Federación le permite ni debe hacerlo. Mi idea es que el año próximo se organice dicho torneo internacional con la participación de Clubs de nuestra ciudad, de Portugal y de Italia.

—¿Que otros deportes usted del programa está?

—Para mí, todos son importantes, ya que cuando han interesado en su organización han puesto el mismo esfuerzo. Pero, naturalmente, alguna marcha una marcha especial. Por ejemplo, el partido Barcelona C. D. N. A. que el club catalán ha querido hacer coincidir con las fiestas de nuestra Patria y en el cual se va a inaugurar la iluminación de su Estadio que, según me recuerde, es de las mejores del mun-

do; el torneo de hockey sobre ruedas de Barcelona, en el cual también se juegan sobre, tendrán el mayor éxito.

—¿Hay otra fiesta para estas fechas la organización de algún importante torneo futbolístico?

—Una muy difícil la organización de un torneo de la importancia del programa de la Copa de Europa cada año, pero un torneo con la temporada recién iniciada, es casi imposible. Ahora bien, el Barcelona siempre organiza la inauguración para el próximo verano de un torneo internacional, con la participación de cuatro clubs y con el sistema de todos contra todos, y los partidos deben jugar por la noche y de lunes a jueves.

—¿Tienen una vida bastante las Federaciones deportivas?

—Una vez que ninguna Federación tiene una vida muy cómoda, puede que todo sea por mejorar las actividades. Ahora bien, he de decirle que el Ayuntamiento las ayuda a haber más, entre que me en la medida que ellas se interesen y organizen sus propios torneos.

—¿Cuál es la Federación mejor de la de Asturias, seguida de las de Castellón y Ginepro?

—¿Cuál es la que más gusta?

—¿Cuál es la mejor organización del Ayuntamiento en el aspecto deportivo, las Federaciones no pueden ser mejor. Desde principios de este año, se sabe lo que van a hacer para un deporte organizado.

—De una idea, señor Samaranch, para las fiestas de la Mercè.

—Puede parecer una revolucionaria pero, para celebrar las fiestas de la Mercè como se merece, a mi entender debería haberse sumado todas las fiestas mayores de los distritos y municipal en la Gran Fiesta de Barcelona. También me falta alguna organización que destaque internacionalmente, tanto en el aspecto deportivo como en el artístico. Aunque en este último aspecto, creo que ya está más que el Festival de la Canción Mediterránea, creada conjuntamente con toda entusiasmo y dirigida por su magnífico director de Radio Nacional y televisiva en Barcelona y buen amigo que es don Esteban.

—Respecto a otro terreno, señor Samaranch, cuál es el actual estado de nuestra municipalidad sobre el aspecto que me del Estado de Barcelona?

—El problema del Estado de Barcelona es, en este momento, todo un desafío de él, con la misma agudeza política y comprometida, a los ciudadanos que lo habitan. Para ello debemos tener todos y realizar las mismas esfuerzos a fin de que la solución que se le ha iniciado, sea completamente el más breve espacio de tiempo posible. Después, un momento tiempo de consolar, pensar, preparar y actuar para darle a Barcelona la solución que debe ser, conservar el Estado tal como siempre es o convertirlo en lo mejor que podemos conseguir, exclusivamente dentro de la práctica del gobierno.

FEDERICO GALLÓ

LIBROS PLAZA

Es una colección que sólo publica las obras que han alcanzado mayor difusión y despertado mayor interés, estando por su precio económico al alcance de todos los públicos.

OBRAS QUE APARECERAN ESTE MES

LA SEÑORITA DE LA FERTE
DE PIERRE BENOIT

PRIMAVERA MORTAL
DE LAJOS ZILAHY

SORTILEGIO
DE HENRY TROYAT (Premio Goncourt)

PRECIO DE CADA EJEMPLAR. 15 Ptas.

Font: Biblioteca de l'Esport Generalitat de Catalunya

Amb motiu de les Festes de la Mercè, el diari *Dicen* va publicar una entrevista a J.A. Samaranch dins la secció *El personaje, el micro y yo*.

relació amb les Festes de la Mercè, afirmava: *«Puede parecer casi revolucionario, pero para revalorizar las Fiestas como se merecen, a mi entender deberían suprimirse todas las Fiestas Mayores de los Distritos y reunir las en la Gran Fiesta de Barcelona. También nos falta alguna organización que destaque internacionalmente, tanto en el aspecto deportivo como en el artístico. Aunque, en este último capítulo, contamos ya este año con el I Festival de la Canción Mediterránea, llevado adelante con tanto entusiasmo y acierto por ese magnífico director de Radio Nacional y Televisión en Barcelona, y buen amigo, Luis Ezcurra»*.

L'Estadi de Montjuïc també es va esmentar en l'entrevista, ja que tothom estava sensibilitzat i preocupat pel seu ús futur, especialment la família atlètica. *«El problema del estadio de Montjuïc es, en este momento, sólo uno: desalojar de él, con la máxima rapidez posible y completamente, a los refugiados que lo habitan. Para ello, debemos unirnos todos y realizar los máximos esfuerzos, a fin de que la solución, que ya se ha iniciado, sea completada en el más breve espacio de tiempo posible. Después, ya tendremos tiempo para consultar, conocer, preguntar y actuar para darle a Barcelona la solución que desee: conservar el Estadio tal como ahora es o construir en su lugar una moderna instalación, exclusivamente dedicada a la práctica del atletismo»*. El cert és que dies després Samaranch constatava com la seva tesi per modernitzar l'Estadi no prosperava. Tal com assenyala Santiago García en l'article titulat «El apasionante problema del Estadio»: *«los sentimentales, los apegados al pasado, los que prefieren que las cosas se hagan inmutables, quienes hacen de la tradición un símbolo inservible, aunque todo ello sea desconociendo la realidad e inclusive negando el peso económico que puedan reportar, se han pronunciado contra una renovación que solamente podía proporcionar beneficios. Y de momento han ganado»*.³⁸³

Un resultat destacat de l'esport espanyol aquest any va ser el triomf de Federico Martín Bahamontes, l'Àguila de Toledo, al Tour de França, que es va disputar del 25 de juny al 18 de juliol. Aquesta victòria es va festejar a moltes ciutats com ara Madrid, Toledo, Sevilla, Torrelavega i Gijón. La Ciutat Comtal també li va retre un homenatge en el marc de les Festes de la Mercè. Al Circuit de Montjuïc es van organitzar diverses competicions on van participar ciclistes destacats com ara André Darrigade, campió del món en ruta; Rik Van Looy, guanyador de la Volta a Flandes; Jacques Anquetil, guanyador del Tour de França el 1957, i Miquel Poblet, guanyador de la Milà-Sanremo.³⁸⁴ Bahamontes va ver una volta d'honor en un Circuit ple de gom a gom. Fins i tot les fonts lluminoses de Montjuïc van lluir el color del mallot del Tour de França, el groc.

383 *Dicen*, 3 d'octubre de 1959.

384 *El Mundo Deportivo*, 27 de setembre de 1959.

Les Festes de la Mercè també van ser l'escenari de la Cavalcada de Barcelona, organitzada pel Reial Círcol Artístic de Barcelona³⁸⁵ i, com ja s'ha comentat abans, del I Festival de la Cançó Mediterrània, que va tenir lloc al Palau Nacional. La Cavalcada pretenia «*inscribir nuevamente en la celebración de los fastos ciudadanos la graciosa y ya perdida tradición de los desfiles de carrozas (...) El objetivo es que se repita año tras año hasta alcanzar carta de naturaleza y conseguir que constituya un festejo típicamente barcelonés*».³⁸⁶ La Cavalcada, on hi va haver una batalla de flors, confeti i serpentines, va recórrer el cèntric Passeig de Gràcia i formaria part del programa de les Festes de la Mercè fins al 1976. Samaranch hi era present i va veure com en aquesta primera edició desfilava la carrossa *Trofeus* del FC Barcelona «*con una reproducción de su estadio rodeado de las copas y trofeos ganados últimamente por el club*».³⁸⁷ Aquesta carrossa va ser premiada amb la medalla del Club de la Publicitat. Amb motiu de les Festes, es va inaugurar la nova il·luminació de l'estadi del FC Barcelona. El partit elegit per a aquesta efemèride va ser el partit de tornada de la Copa d'Europa que va enfrontar el Barça amb el CDNA, el primer partit d'aquesta competició que es feia al Camp Nou. A l'anada a la capital búlgara de Sofia, els blaugranes van empatar amb els búlgars 2 a 2. A la tornada, el Barça va derrotar fàcilment el seu rival per 6 a 2. Alhora, la premsa local no escatimava elogis per la nova il·luminació. Per exemple, al setmanari *Vida Deportiva* del 28 de setembre es podien llegir els titulars següents: «*nunca habíamos visto fútbol nocturno con tan perfecta visibilidad (...) el terreno de fútbol mejor iluminado de Europa*» i «*lo realizado por Montajes Eléctricos Industriales S.A. no puede ser superado y constituye un orgullo para el Barcelona y la ciudad*».

De l'11 al 23 d'octubre es van celebrar a Beirut els Jocs Mediterranis. Samaranch hi va assistir en qualitat de vicepresident del COE i acompanyant Elola Olaso. Alguns dels objectius del viatge eren designar la seu de 1963 (Nàpols o Atenes) i constituir, atesa la feblesa d'aquests Jocs, un comitè internacional dels Jocs Mediterranis amb caràcter permanent. A Samaranch, que va deixar una imatge impecable com a gestor i amfitrió durant la II edició dels Jocs Mediterranis de Barcelona de 1955, el viatge li va servir per reforçar vincles d'amistat i establir complicitats amb els dirigents que assistien a la reunió. Darrere la proposta de crear un comitè dels Jocs Mediterranis hi havia Gabriel Gemayel, president del Comitè Olímpic del Líban i membre del CIO, però Samaranch ja intuïa que la supervivència dels Jocs passava per crear un comitè propi que marqués les pautes de com s'havien de desenvolupar en el futur.

385 El Reial Círcol Artístic de Barcelona és una entitat d'interès cultural i sense ànim de lucre fundada el 1881.

386 *La Vanguardia*, 10 de setembre de 1959.

387 *La Vanguardia*, 29 de setembre de 1959.

La reunió es va celebrar el 17 d'octubre a l'Hotel Georges i va ser presidida per Avery Brundage, president del CIO, que va confirmar que vindria a Madrid un cop acabats els Jocs. El Comitè es va constituir amb Gabriel Gemàyel com a president i amb Joan Antoni Samaranch a la Junta Rectora. Altres acords van ser: mantenir la periodicitat quadriennal (els propers es farien al 1963), limitar la duració dels Jocs a només deu dies, admetre l'esport femení i portar a terme els relleus amb una àmfora que portés l'aigua del Mediterrani, tal com s'havia fet a Barcelona, a la cerimònia inaugural. També es van presentar dues propostes noves més. La primera era estudiar la possibilitat d'organitzar uns Jocs Mediterranis d'hivern. No hi ha constància de qui la va presentar, però probablement ho va fer Samaranch. La proposta no era nova, de fet ja l'havia esmentat el periodista Carlos Pardo en un article publicat a la revista *Destino* el 1951.³⁸⁸ La segona proposta, presentada per Samaranch, era organitzar uns Jocs Llatins. Els països convidats serien França, Itàlia, Portugal i Espanya, però es deixava la porta oberta perquè en la edició següent hi poguessin participar els països de l'Amèrica Llatina. En principi, se suggeria que podrien celebrar-se l'any 1962.³⁸⁹

Avery Brundage va arribar a Madrid el 22 d'octubre després d'una escala tècnica d'una hora a l'aeroport del Prat. A la capital va ser rebut pel president del COE i delegat nacional, Elola Olaso, que anava acompanyat de Pedro Ibarra Mac-Mahón, membre del CIO. Brundage, una gran col·leccionista d'art, especialment oriental, va aprofitar l'estada de sis dies per fer principalment turisme. El primer dia va visitar el Museu del Prado, l'Escorial i el Valle de los Caídos acompanyat de Samaranch; a la tarda se li va oferir una recepció i vi d'honor a la seu de la Delegación Nacional, a què van assistir membres del COE i presidents de les federacions espanyoles. Després va dedicar tres dies a recórrer diverses ciutats andaluses. De tornada a Madrid, i abans de marxar, va fer una roda de premsa on va defensar el seu concepte d'amateur: *«el deporte, o es amateur o no es deporte. Tanto el béisbol en Norteamérica, como el fútbol en su país, por ejemplo, no constituyen deporte alguno. Es un negocio como otro cualquiera, como pueda serlo el teatro, el cine o la ópera. No hay nada mal en ello, desde luego. Pero hay que dejar bien sentado que eso no es deporte. Es muy importante que todos los conozcan y todos ustedes lo subrayen. Se ha dicho incluso, y no sin falta de razón, que el deportista profesional no es más*

388 *Destino*, 3 de novembre de 1951. «Yo me atrevo a lanzar una idea a la Delegación Nacional de Deportes... organizar durante el invierno de 1954-55 los Juegos Mediterráneos de Invierno, limitados a competiciones de esquí en una de las instalaciones del Pirineo catalán. Tanto la Molina como Núria están en invierno suficientemente equipadas en hoteles y medios de ascenso a las cimas para garantizar una Olimpiada Blanca de gran talla...». Carlos Pardo tornaria a insistir en la mateixa idea a l'edició de *Destino* del 6 de febrer i del 3 d'abril de 1954.

389 *El Mundo Deportivo*, 18 d'octubre de 1959.

*que un esclavo de su profesión».*³⁹⁰ També va deixar caure un comentari fora de lloc: *«estoy convencido —dijo sonriendo— que si los deportistas españoles tuvieses la energía que acabo de ver en los bailarines de flamenco en Andalucía, tendrían ustedes pronto varios campeones olímpicos».*³⁹¹

Un fet de transcendència esportiva va ser la celebració a Barcelona a finals d'octubre de l'assemblea i les reunions de les comissions tècniques de la Federació Internacional de Motociclisme. Hi van assistir un total de seixanta representants de trenta-un països. Samaranch en va presidir el sopar de clausura al costat del president de la Federació Internacional, Pierre Nortier. Durant el sopar, que es va fer al restaurant La Pèrgola (avinguda Rius i Tauler), es van lliurar els premis als millors pilots de la temporada. La trobada va ser important d'una banda perquè va possibilitar l'entrada d'alguns dirigents a l'organisme internacional, i de l'altra, perquè es va acceptar la proposta de crear un Campionat del Món de resistència, i les 24 Hores de Montjuïc en formarien part. Per últim, es deixava la porta oberta perquè el Gran Premi d'Espanya de motociclisme, que es feia a Montjuïc, recuperés la seva categoria de prova del Mundial.³⁹² El mateix cap de setmana (diumenge 25 d'octubre) es van inaugurar les pistes d'atletisme de la Ciutat Universitària amb una trobada internacional amb atletes d'Alemanya, de Suïssa, de Bèlgica, d'Àustria, de Portugal, de l'Argentina i d'Espanya. Les pistes, projectades l'any 1939, van ser una realitat vint anys després. La universitat barcelonina era la primera en l'àmbit nacional que es feia responsable directa de l'esport universitari. Hi havia la possibilitat de practicar fins a deu esports.

En el plenari municipal del 25 de novembre es van concedir les Medalles de la Ciutat al Mèrit Esportiu, de les quals el Reial Club de Polo va rebre la medalla d'or.

© ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

Naixement de Joan Antoni Samaranch i Salisachs. En la imatge està acompanyat de la seva germana Maria Teresa.

³⁹⁰ ABC, 28 d'octubre de 1959.

³⁹¹ El Mundo Deportivo, 28 d'octubre de 1959.

³⁹² La Vanguardia, 27 d'octubre de 1959.

Archivo

Tomás Barris, vencedor de los 1.500 m., en Beirut quinta medalla de oro para España

Navarro, en la maraton Alfonso, en 3.000 m. obstáculos y Adorrego, en salto con pértiga, brillantes segundos, con medalla de plata Compa, en 110 m. vallas y el equipo de gimnasia, en toroslogos, medalla de bronce

Navarro, en la maraton Alfonso, en 3.000 m. obstáculos

Adorrego, en salto con pértiga, brillantes segundos, con medalla de plata Compa, en 110 m. vallas y el equipo de gimnasia, en toroslogos, medalla de bronce

EN LLINDO RESULTADO, EN EL NA DEL CLUB se registrará el domingo en el estadio Sarriena, con motivo de la visita del BRCELONA

EL ZARAGOZA SE PREPARA ANTE SU VISITA A SARRIA

EN LOS III JUEGOS MEDITERRANEOS

Después de haber resultado vencedor en Barcelona "DECLARA A JUAN ANTONIO SAMARANCH A SU HONOR DE SECRET"

BLACK SHADOW-GUSTAVO y Hasso-Taim Atlas, de esbelar ESTA NOCHE EN EL PRICE

"EL PRIMER SORPRENDIDO CON LA RAJA DE BAUCHE, FUI YO"

ENRIQUE PUIG VALLADONIA, SECRETARIO TECNICO DEL ATLETISMO DE BARCELONA Y ACTUAL SUCCESIVO

LA FEDERACION CATALANA DE LUCHA convoca la Maratón de Plata al Milite Deportivo, al Instituto de preparación Diego Adá

EN LA HORA DEL RELOJ FESTINA LEA

EN LA PAGINA LA INFORMACION DE NUESTRO DIVISION ESPECIAL, CUBIEN PARCE SOBRE LOS III JUEGOS MEDITERRANEOS QUE SE CELEBRAN EN BEIRUT

©EL MUNDO DEPORTIVO S.A.

Samaranch acudí als III Jocs Mediterranis com a cap de la delegació espanyola. L'atleta Tomàs Barris va tenir un paper destacat en aquesta competició.

Mn. Ricardo Nacho beneeix les instal·lacions esportives de les Llars Mundet. Presideixen l'acte els diputats J.A. Samaranch, Peitx i Pérez Rosales i el secretari de la corporació, Lluís Sentís.

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

La inauguració oficial de les instal·lacions esportives de les Llars Anna G. Mundet, dependents de la Diputació de Barcelona, es va portar a terme el 15 de desembre. Durant la matinal es van organitzar diverses activitats: una desfilada de les seccions de la institució on estava present la bandera olímpica; proves atlètiques en el petit Estadi Sant Jordi (camp de futbol amb graderies i rodejat d'una pista d'atletisme), on hi havia figures com Tomàs Barris, Alfons Vidal Quadras i Ruf; una exhibició a la piscina dels homes granota del CRIS, i una competició de tir amb arc. Van presidir la cerimònia el vicepresident de la Diputació, Rosendo Peitx, en representació del marquès de Castell-Florite, i Samaranch com a president de la Comissió d'Esports i Turisme de la institució.³⁹³

Samaranch sempre havia col·laborat estretament en campanyes benèfiques i la de Radio Nacional d'Espanya era la més rellevant. Aquesta campanya, iniciada l'any 1951 i que va durar fins al 1974, va ser liderada pel gironí Joan Viñas, a qui van donar la responsabilitat de posar en marxa Radio Nacional a Barcelona el 1949. Samaranch coneixia

393 *El Mundo Deportivo*, 16 de novembre de 1959.

Viñas perquè aquest locutor es va fer famós radiant els partits d'hoquei sobre patins de la selecció espanyola del Mundial de 1951 a Barcelona. D'altra banda, cal esmentar que Viñas també havia estat el mestre de Federico Gallo i, al costat de Miquel Àngel Valdivieso, feia les retransmissions esportives. La campanya benèfica *«ha organizado unas caravanas publicitarias, que cada domingo recorren diferentes itinerarios de la provincia acompañando a los organizadores y a varios destacados artistas, que como las empresas de los vehículos participantes, prestan su colaboración con todo desinterés. Los citados artistas colaboran en la venta de boletos de la tradicional rifa (este año con mil premios, encabezados por un SEAT gran sport y tres SEAT 600) y cooperan en la presentación de cortos y animados espectáculos, que se presentan en las principales localidades visitadas»*.³⁹⁴ El Palau d'Esports va acollir un festival d'aquesta campanya: en la primera part, es va disputar el Trofeu Samaranch, adreçat a equips infantils d'hoquei sobre patins de col·legis i clubs de la ciutat i en la segona part hi havia altres atraccions, com ara un quadre de ball interpretat per les alumnes de la ballarina Filomena Feliu, el quadre de jotes del Centre Aragonès i el grup de gimnastes Els Falcons.

El 2 de desembre el canònic de la catedral, Mariano Vilaseca, va batejar el fill de Samaranch, Joan Antoni,³⁹⁵ que havia nascut el 2 de novembre. Uns quants dies després, el Palau d'Esports va acollir un acte organitzat per la degana Ràdio Barcelona per commemorar el XXXV aniversari de la radiodifusió espanyola. En aquest acte, al qual va assistir Samaranch, es va entregar la Medalla d'Or de l'emissora a la popular artista Mary Santpere i es va descobrir una fotografia monumental del gimnasta Joaquim Blume, *«con el público puesto en pie y en el más emocionado silencio, se rezó una oración por el alma de Blume y de cuantos perecieron con él en el trágico accidente de aviación que llenó de luto a España y al deporte mundial»*.³⁹⁶ Després, va viatjar a Madrid per assistir a dos actes federatius. En el primer, la Federació Espanyola de Patinatge va crear el comitè organitzador del Mundial d'hoquei sobre patins, que s'havia de celebrar a la capital del 21 al 29 de maig de 1960. Samaranch va ser col·locat al capdavant d'aquest comitè.³⁹⁷ El segon es va fer a la Casa del Deporte, on va prendre possessió del càrrec de vicepresident de la Federació Espanyola de Beisbol³⁹⁸ el seu amic i regidor Salvador Trullols.

394 *La Vanguardia*, 21 de novembre de 1959.

395 Joan Antoni Samaranch Salisachs ha seguit l'estela olímpica del seu pare. El 2001 va ser escollit membre del CIO i el 2012 membre del seu comitè executiu. Des de l'any 1996 és vicepresident de la Unió Internacional de Pentatló Modern, i des del 2001 és també membre de l'executiva del Comitè Olímpic Espanyol.

396 *La Vanguardia*, 8 de desembre de 1959.

397 *El Mundo Deportivo*, 9 de desembre de 1959.

398 La Federació Espanyola de Beisbol estava presidida per Ramón Arroyo de Carlos, comte de Cheles.

Bateig de Joan Antoni Samaranch i Salisachs. Actuar de padrins de la cerimònia José Luis Samaranch i María Isabel Salisachs.

©ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

El 19 de desembre, la vigília de la prestigiosa cursa atlètica internacional Jean Bouin, al Saló de Cent de l'Ajuntament es va fer entrega de les medalles al mèrit esportiu de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes i de l'Ajuntament de Barcelona. Elola Olaso va presidir l'acte, que va servir per presentar i fer lectura de la memòria de l'any. Samaranch en el seu discurs va felicitar totes les entitats premiades i tots els esportistes, va parlar de la figura del desaparegut Joaquim Blume i va destacar que ben aviat s'inauguraria la piscina del Poble Nou i que el projecte de la piscina al barri del Poble-sec ja estava molt avançat. La Medalla d'Or de la Delegación Nacional es va lliurar a Bernat Picornell, pioner de la natació espanyola, fundador del Club Natació Barcelona (1907) i president de la Federació Espanyola de Natació. La Medalla d'Or de la Ciutat va ser concedida al Reial Club de Polo, entitat fundada el 1897.³⁹⁹ Elola Olaso en el seu discurs va avançar que l'any següent probablement es construiria una residència per a atletes a Barcelona que portaria el nom de Joaquim Blume.

³⁹⁹ *La Vanguardia*, 20 de desembre de 1959.

El 27 de desembre era el torn d'un altre club històric: el Club Natació Sabadell,⁴⁰⁰ que va inaugurar la seva piscina coberta amb partits de waterpolo entre Espanya i Holanda, subcampiona europea, i amb diverses proves de natació. En els partits de waterpolo, el triomf es va decantar per als *orange* per un contundent 6 a 15 i 1 a 7.

En l'últim ple municipal de l'any, en el capítol de precs i preguntes, el regidor Salvador Trullols va esmentar l'anunci fet pel delegat nacional d'Esports, Elola Olaso, durant l'entrega de les medalles al mèrit esportiu d'ajudar a construir noves instal·lacions esportives l'any 1960, *«como testimonio del cariño que le tiene a la ciudad y del aprecio a la labor que está llevando a cabo el ayuntamiento gracias a la eficacísima e inteligente labor de don Juan Antonio Samaranch»*. Samaranch va demanar la paraula per agrair les observacions de Trullols i per fer dos precs singulars: *«que se instalen cuanto antes cabinas telefónicas⁴⁰¹ en las calles y plazas de la ciudad, y que se mejore de una vez la recogida del servicio de basuras»*.⁴⁰²

L'any es va tancar amb una notícia de gran repercussió mediàtica: la visita a Madrid el 21 de desembre del president dels Estats Units, Dwight D. Eisenhower. Era la primera visita a Espanya d'un governant estranger que es produïa durant la dictadura. Aquest fet no només va culminar el procés d'integració internacional d'Espanya, sinó que va servir per reforçar el canvi d'orientació en la política econòmica iniciat uns quants mesos enrere. Es va abandonar el model autàrquic que fins aquell moment imperava en l'economia espanyola i es va donar pas a un model de desenvolupament, el Pla d'Estabilització⁴⁰³ (aprovat el 21 de juliol), que va fer que l'economia del país fes un salt important.

400 La piscina s'havia estrenat extraoficialment el 20 de juny, tot i que encara s'hi feien obres. El Club Natació Sabadell havia inaugurat el 23 de juny de 1918 la primera piscina de l'Estat espanyol.

401 Fins a principis de 1966 no van començar a instal·lar cabines telefòniques a la ciutat (*La Vanguardia*, 1 d'abril de 1966).

402 *La Vanguardia*, 31 de desembre de 1959.

403 El Pla d'Estabilització va comptar amb el suport del Fons Monetari Internacional (FMI) i l'Organització Europea de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE). Espanya havia entrat en l'FMI i el Banc Mundial el 15 de setembre de 1958.

1960

Cap de delegació en els Jocs Olímpics de Roma

©ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

Samaranch desfilant a l'Estadi Olímpic en els XVII Jocs Olímpics celebrats a Roma, on acudí com a cap de la delegació espanyola.

Des de finals d'any la col·lecció de segells esportius de Samaranch havia estat exposada en diversos llocs. Primer, a Molins de Rei, a la seu del Club Samaranch, des d'on es va traslladar més tard al Club Tennis Barcino. Aquestes exposicions eren un aperitiu del Congrés Internacional de Filatèlia que es va fer a Barcelona del 28 de març al 5 d'abril i en el qual es va dedicar una secció a la filatèlia esportiva. El veritable interès de Samaranch era aprofundir en el paper que havia de tenir en el futur la filatèlia esportiva. *«Para investigar a fondo este asunto y fijar un criterio lo más amplio pero también lo más perfecto posible, se han reunido un grupo de especialistas barceloneses patrocinado por don Juan A. Samaranch (cuya colección filatélico-deportiva es conocida mundialmente), que proyecta recoger sugerencia y opiniones, documentarse y trabajar en equipo para, en primer término, lograr una auténtica definición del sello deportivo y luego ayudar a completar y seleccionar todo el material que debe figurar en los catálogos de los sellos deportivos, por lo menos españoles. Este equipo ha recabado, asimismo, la colaboración de los más prestigiosos coleccionistas españoles y extranjeros»*.⁴⁰⁴ És precisament en el marc del Congrés Internacional de Filatèlia quan s'edita a Espanya el primer segell de caràcter esportiu, que es va dedicar a l'esport de la pilota basca, més concretament a la cеста punta.⁴⁰⁵ El Congrés va servir per fer una exposició internacional de filatèlia esportiva, en la qual es van exposar els segells dels Jocs Olímpics de Roma.⁴⁰⁶ Les col·leccions de Fernando Rivièrre i Joan Antoni Samaranch van rebre la medalla d'or.⁴⁰⁷ Precisament la col·lecció de segells de Samaranch es va exhibir posteriorment a l'exposició Olympiacon, que s'havia organitzat amb motiu dels Jocs Olímpics de Roma. Els aficionats a la filatèlia esportiva estaven de sort aquell any, ja que uns quants mesos després va aparèixer la primera sèrie esportiva amb un total de catorze valors. En la sèrie, hi figurava el dibuix de Teodoro Miciano, guanyador del concurs convocat el gener de 1959: un ciclista. No obstant això, es van recollir els suggeriments de J. M. Soler, i hi va haver segells dedicats a l'hoquei sobre patins, a la gimnàstica, al futbol i a la pilota basca.⁴⁰⁸

404 *El Mundo Deportivo*, 7 de gener de 1960.

405 La Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre va portar dues màquines per fer el tiratge a la vista del públic. Es va emetre una altra sèrie, que estava dedicada a la batalla de Lepant i a la Sagrada Família (*La Vanguardia*, 25 de març de 1960).

406 *El Mundo Deportivo*, 23 de març de 1960.

407 *El Mundo Deportivo*, 4 d'abril de 1960.

408 L'abril de 1958 ja havia aparegut una sèrie de vuit segells de la Guinea Espanyola. Els esports escollits en aquell moment van ser la cursa pedestre, la boxa, el bàsquet i el salt de longitud, amb dos segells per a cada esport (*El Mundo Deportivo*, 25 d'abril de 1958).

©FBO

El 12 de gener Samaranch va presidir la presa de possessió del nou president de la Federació Catalana de Ciclisme, el doctor Albert Assalit, al Saló de Cròniques de l'Ajuntament de Barcelona. Com a vicepresident de l'entitat figurava el periodista i amic de Samaranch, Federico Gallo. En l'acte, els van acompanyar Alejandro del Caz, president de la Federació Espanyola, i Juan Bautista Soler Seuba, vicepresident de la Unió Ciclista Internacional (UCI). Entre els assistents també hi havia l'anterior president de la Federació Catalana de Ciclisme, Josep Maria Sentís, qui va passar a ocupar el càrrec de vocal a la Federació Espanyola i, més tard, va substituir Soler Seuba a la UCI. Precisament, el doctor Assalit va ser qui va rellevar Samaranch en la ponència d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona el 1961. Cal esmentar que aquell any la distinció de millor esportista de l'any, va recaure en Federico Martín Bahamontes, guanyador del Tour de França. Dos dies després la secció de basquet del FC Barcelona visitava Casablanca, i guanyava per 82-65 a la Union Sportive Marocaine en el seu debut en la copa d'Europa. En la tornada, 21 de gener, els blaugranes tornaven a guanyar per 98-61 en el Palau d'Esports del carrer Lleida.

A mitjan mes, Samaranch va concedir una entrevista al diari *El Mundo Deportivo* que li va fer el periodista especialitzat en natació Vicente Esquiroz, qui a més havia estat nomenat per la Federació Catalana de Natació «*delegado de la Federación para la*

construcción de piscinas». ⁴⁰⁹ Samaranch va confirmar que la inauguració de la piscina del Poble Nou s'endarreria tres mesos. També va comunicar que el projecte i una part de la consignació pressupostària per a la piscina de la plaça de la Reina Amàlia estaven aprovats, però que els terminis de construcció patirien un retard, ja que el Ministeri d'Educació havia previst construir un institut d'ensenyament secundari, obra que també era una prioritat.

El 26 de gener, als cinemes Montecarlo, Niza i Aristos ⁴¹⁰ es va estrenar la pel·lícula *Vacaciones en invierno*, que tenia el gran atractiu de ser interpretada pel campió olímpic Toni Sailer. ⁴¹¹

Els Jocs Olímpics d'Hivern es van celebrar del 18 al 28 de febrer a Squaw Valley (Califòrnia). Abans de l'inici dels Jocs, es va organitzar la Sessió del Comitè Internacional Olímpic a l'Opera House de San Francisco. El president Avery Brundage va remarcar en el seu discurs «*el entusiasmo con que actúan los dirigentes del olimpismo español, felicitando y elogiando al presidente José Antonio Elola y al vicepresidente Juan Antonio Samaranch*». ⁴¹² En l'ordre del dia hi figuraven tres punts d'interès per a l'esport espanyol: la concessió de la placa Taher Pacha ⁴¹³ *in memoriam* a Joaquim Blume, la constitució d'un comitè olímpic a Gibraltar i el reconeixement per part del CIO de la Federació Internacional de Pilota Basca. Malgrat la importància dels temes a tractar, Pedro Ybarra i Mac-Mahón, representant espanyol al CIO (1952-1965), no hi va poder assistir. Al final, però, la seva absència no va ser determinant. La concessió de la placa es va endarrerir; no es va acceptar la proposta de Gibraltar però, en canvi, es va reconèixer la Federació Internacional de Pilota Basca.

⁴⁰⁹ *El Mundo Deportivo*, 16 de gener de 1960.

⁴¹⁰ El cinema Aristos es trobava al carrer de Muntaner, núm. 246. S'havia inaugurat el 17 de desembre de 1943 i va tancar el 1965. Un temps després, es va construir en aquell solar el teatre Moratín. Actualment, en aquest espai hi ha la sala de festes Luz de Gas.

⁴¹¹ Anton Toni Sailer (1935-2009), va guanyar tres medalles d'or als Jocs Olímpics de Cortina d'Ampezzo el 1956 i set medalles d'or als campionats del món de 1956 i 1958. Després de retirar-se, es va dedicar al cinema i a la música. Va arribar a participar en vint pel·lícules i a gravar el mateix nombre de discs.

⁴¹² *El Mundo Deportivo*, 18 de febrer de 1960.

⁴¹³ Mohamed Taher Pacha (1897-1970), doctor en ciències polítiques i socials, va fundar l'aeroclub d'Egipte i va arribar a ser president de la Federació Internacional d'Aeronàutica (1934-1947); també va ocupar la presidència de la Federació Egípcia d'Esgrima. En l'àmbit olímpic, va ser president del Comitè Olímpic d'Egipte de 1946 a 1952, membre del CIO de 1934 a 1968 i membre honorari del CIO de 1968 a 1970. Des de 1952 fins a 1957 va formar part del comitè executiu d'aquesta entitat i, entre 1960 i 1964, va ser assistent del president del CIO, Avery Brundage. El 1950 va crear un trofeu que el CIO atorgava anualment a l'atleta que, independentment de si havia participat als Jocs Olímpics o no, hagués destacat més «*per mèrits generals o per la seva carrera esportiva*».

Samaranch no va desplaçar-se als Estats Units perquè tenia l'agenda plena d'actes. El 16 de febrer anava a l'aeroport de Muntadas, del Prat de Llobregat, per col·locar la primera pedra d'un obelisc que commemorava el cinquantenari del primer vol a Espanya, que s'havia efectuat al desaparegut hipòdrom de Can Tunis. Uns quants dies després, el 21 de febrer, es va organitzar una nova competició a Barcelona: el I Motocròs Internacional de Barcelona. El lloc triat va ser un solar situat entre l'avinguda Diagonal i l'avinguda de Pedralbes, on abans hi havia el Club de Golf de Pedralbes, a prop del Palau Reial de Pedralbes, i on avui hi ha la Facultat d'Economia i Empresa de la Universitat de Barcelona. L'entitat encarregada de l'organització era el Moto Club Ruta. Des de la tribuna d'autoritats, Samaranch va veure com Oriol Puig Bultó guanyava en 125 cc i Don Rickman en 250 cc, tots dos sobre una Bultaco, i com l'anglès David G. Curtis, en aquest cas pilotant una AJS, s'enduia la victòria en 500 cc.⁴¹⁴ El mateix dia es va disputar en el Palau Municipal d'Esports els quarts de final de la copa d'Europa de basquet, on el FC Barcelona va caure derrotat pel KSP de Varsòvia per 64 a 65. En la tornada, celebrada el 13 de març a Varsòvia, els blaugranes van quedar eliminats després de perdre per 49-41.

El 25 de febrer Samaranch va anar a Madrid per assistir a la inauguració del Palau d'Esports. Hi havia tots els càrrecs importants del Govern encapçalats pel general Franco. L'acte va servir també per rendir homenatge al general Moscardó. El programa d'activitats contenia diverses exhibicions esportives: ciclisme en pista, gimnàstica, bàsquet, esgrima, tennis, atletisme, handbol a set, hoquei sobre patins i boxa. Paral·lelament, els diaris apuntaven que Samaranch era un dels favorits —els altres eren Joccoud de Suïssa i Costa de Portugal— per substituir Fred Renkewitz al capdavant de la Federació Internacional de Patinatge (FIRS). La decisió es tenia que prendre durant el Mundial d'hoquei sobre patins que es celebrava a Madrid del 7 al 15 de maig. A finals de mes es va saber que l'Ajuntament de Granollers concedia la Medalla de Plata al Mèrit Esportiu a Elola Olaso i a Samaranch per la seva col·laboració en la construcció del gimnàs de la localitat.⁴¹⁵

Del 7 al 13 de març Barcelona va ser l'escenari d'un altre congrés internacional: el I Congrés Mundial d'Activitats Subaquàtiques. Al capdavant del comitè d'honor del Congrés hi havia el cap de l'Estat, el general Franco, i Samaranch també en formava part. En el programa hi havia activitats d'allò més variades: una exposició fotogràfica al Museu Marítim, un concurs de pesca a les aigües de l'Estartit i una visita subaquàtica a les grutes de les illes Medes. Elola Olaso va aprofitar el viatge a la Ciutat Comtal per assistir a diversos actes, als quals va anar acompanyat de Samaranch. El 13 de març va anar al

414 *El Mundo Deportivo*, 22 de febrer de 1960.

415 *La Vanguardia*, 28 de febrer de 1960.

Camp Nou per veure la setzena confrontació internacional entre les seleccions de futbol d'Espanya i Itàlia.⁴¹⁶ El 14 de març van assistir a un sopar que oferia *El Mundo Deportivo* a l'Hotel Avenida Palace, on es va entregar a Elola Olaso una placa-insígnia d'or⁴¹⁷ «*por el interés demostrado en dotar a Barcelona, por cuenta de la Delegación que con tanto acierto y entusiasmo preside, de una piscina cubierta, una residencia para atletas que llevará el nombre del malogrado Joaquín Blume, y un Instituto de Estudios Deportivos*».⁴¹⁸ L'endemà van visitar diverses instal·lacions esportives: el Club Tennis Barcino; el Gimnàs Municipal de Montjuïc, on entrenaven els gimnastes preolímpics, i la seu del Grup Esportiu Faema de ciclisme, on l'esperava el president de la Federació Albert Assalit. Després es van reunir amb l'equip directiu del Club Tennis Tarragona.⁴¹⁹

En el plenari municipal celebrat el 30 de març, l'alcalde Porcioles va fer un discurs en què va valorar la gestió feta durant el seu mandat i, tal com recull el llibre d'actes del ple, no es va oblidar dels esports: «*La inquietud que siente la Ciudad en materia de deportes, ha sido altamente compartida por el municipio. En su presupuesto ordinario figuran ocho millones de pesetas sólo para atenciones deportivas. Durante estos tres años se han inaugurado numerosas instalaciones deportivas, generalmente centradas en la montaña de Montjuich. Estamos en vísperas de la inauguración de la gran piscina cubierta de Pueblo Nuevo y confiamos que a no tardar mucho la piscina de la Plaza Reina Elisenda pueda ser iniciada con la colocación de la primera piedra. Los terrenos adquiridos en Sarriá habrán de permitir crear una magnífica zona polideportiva*».

El primer diumenge d'abril Montjuïc va ser l'escenari del x Gran Premi d'Espanya de Motociclisme, XVI Internacional de Barcelona, una prova organitzada pel Reial Moto Club de Catalunya. La premsa es va tornar a fer ressò de la necessitat que tenia Barcelona de disposar d'un autòdrom. A més, la gent del món del motor sabia perfectament que a Madrid es volia construir «*el mejor autódromo del mundo*».⁴²⁰ Aquesta situació va fer revifar el projecte i, unes quantes setmanes després, hi va haver una reunió de l'Associació Autòdrom de Barcelona, que presidia Samaranch i de la qual formaven part, com ja s'ha

416 Espanya es va imposar per 3 a 1.

417 Fins a aquell moment, *El Mundo Deportivo* havia fet entrega només de dues plaques-insígnia d'or: la primera, a Samaranch per haver fet possible durant el seu mandat com a president de la Federació Espanyola l'organització de tres campionats del món d'hoquei sobre patins, i la segona, a l'anterior alcalde, José María Simarro, per l'organització a la ciutat dels II Jocs Mediterranis i la construcció del Palau d'Esports.

418 *El Mundo Deportivo*, 14 de març de 1960.

419 *La Vanguardia*, 17 de març, i *El Mundo Deportivo*, 18 de març de 1960.

420 *El Mundo Deportivo*, 1 de juny de 1960.

dit, les principals entitats organitzadores d'esdeveniments relacionats amb el motor. Una vegada acabada la reunió, Joaquim Molins, vicepresident de l'entitat i president de la Peña Rhin, va informar els mitjans de comunicació que el projecte de l'autòdrom, del qual era autor l'arquitecte Antonio Perpiñá, estava pensat per construir-se als municipis de Gavà i Viladecans i que ja s'havia presentat a la Delegación Nacional d'Educación Física y Deportes.⁴²¹ Malgrat que no es va dir mai obertament, per molts era sabut que des de Madrid —interessats en el seu propi autòdrom— posarien pals a les rodes al projecte esmentat.

També durant el mes d'abril el FC Barcelona es va proclamar guanyador del Campionat Nacional de futbol de primera divisió de la temporada 1959-60 en guanyar el títol al Reial Madrid per millor coeficient general. Aquesta victòria, però, va quedar a l'ombra dies després quan l'equip va ser derrotat per l'etern rival en les semifinals de la Copa d'Europa de futbol. D'altra banda, en diverses instal·lacions esportives de Barcelona, es va disputar la vuitena edició dels Jocs Universitaris Nacionals. Una delegació va visitar l'Ajuntament de Barcelona; en el decurs de la visita el cap del departament d'Educació Física i Esports del Sindicat d'Estudiants Universitaris (SEU), Jesús Hermida,⁴²² va entregar a l'alcalde Porcioles una Medalla d'Or commemorativa.⁴²³

Amb motiu de la festivitat de Sant Jordi, la Diputació de Barcelona, va fer entrega d'unes distincions, entre les quals hi havia la Medalla al Mèrit Esportiu de 1959. L'acte va estar presidit pel capità general Pablo Martín Alonso i la distinció va recaure en la tripulació del junc *Rubia*: José María Tey Planas, Luis Maynar Ferrer, Joaquín del Molino de Ostos, José Luis Mádoz, Oriol Regás Pagés i Manuel Tey Planas.⁴²⁴

El 24 d'abril es van inaugurar dues instal·lacions al barri de la Barceloneta: una pista d'hoquei a la plaça del poeta Boscán, «*que se ha realizado en pocos meses merced a la acción de la Sección de Parques y Jardines, que tantas plazas y lugares de esparcimiento y diversión ha brindado ya a la ciudad*», i un camp de futbol provisional al final del passeig del General Acedo (actual, passeig Marítim), al costat de l'Hospital del Mar. «*Se debe hacer también particular mención de la ayuda prestada en forma decidida por el señor Samaranch, delegado de Deportes de nuestro Ayuntamiento y de toda nuestra región, que ha contribuido con aportación de material y con la colaboración de las federaciones*

421 *El Mundo Deportivo*, 13 de juliol de 1960.

422 Anys més tard, Jesús Hermida ocuparia la presidència del Consejo Superior de Deportes (1980-1982).

423 *La Vanguardia*, 2 d'abril de 1960.

424 *La Vanguardia*, 24 d'abril de 1960.

*deportivas para el día de la inauguración».*⁴²⁵ Finalment, el 29 d'abril, amb motiu del primer aniversari de la mort de Joaquim Blume es va descobrir una làpida al vestíbul del Palau d'Esports. «*La lápida de mármol, debida al cincel del escultor Miret, es un bajorrelieve de gran tamaño, en el que aparece la figura hasta medio cuerpo del infortunado Blume, en el ejercicio de los brazos en cruz en las anillas*».⁴²⁶ Van assistir a l'acte nombroses autoritats i familiars. El va presidir el ministre secretari general del Movimiento, José Solís Ruiz, a qui acompanyaven Samaranch i Mateo Molleví, tinent d'alcalde.

La festivitat de l'1 de maig va tenir un caràcter esportiu molt marcat, ja que per primera vegada la ciutat va acollir una demostració esportiva, folklòrica i laboral. Aquest model d'acte s'havia organitzat per primera vegada el 1958 i va incorporar el vessant folklòric a partir de 1959.⁴²⁷ L'acte de Barcelona va tenir lloc al Camp Nou i el va presidir el general Franco, cap de l'Estat, que va assistir-hi acompanyat de la seva esposa, Carmen Polo. Al camp del Barça es va instal·lar una piscina amb dimensions de 8 × 12 metres i 1,5 metres de fondària, una rampa de patinatge i, fins i tot, un velòdrom de fusta de 250 metres de corda.

La disputa del partit de tornada de la final de la Copa de Fires, que es va jugar al Camp Nou el 4 de maig, es va aprofitar per celebrar l'assemblea general d'aquesta competició. La idea inicial, quan va arrencar el 1955, era que hi participessin seleccions de les ciutats que acollien o havien acollit fires internacionals, però el cert és que a l'hora de la veritat no va ser així. En la primera edició, que va començar el 1955 i va acabar el 1958, la ciutat va estar representada pel FC Barcelona, que va jugar amb una samarreta blanca amb l'escut de la ciutat. El debut blaugrana en la competició no va poder ser millor, ja que va guanyar la final contra l'equip anglès del Londres XI. La segona edició va resultar més curta: es va iniciar la tardor de 1958 i va acabar la primavera de 1960. Això va fer que, per casualitat, els blaugranes juguessin la Copa d'Europa i la Copa de Fires el mateix any. En aquesta edició, el Barça va tornar a endur-se el trofeu després d'empatar a zero en l'anada amb el Birmingham FC i d'imposar-se al Camp Nou per 4 a 1. Stanley Rous,⁴²⁸ secretari general de l'English Football Association, va dirigir l'assemblea de clubs europeus a Barcelona.

425 *La Vanguardia*, 23 d'abril de 1960.

426 *El Mundo Deportivo*, 30 d'abril de 1960. Aquesta escultura es troba encara al Palau d'Esports, que, des de l'any 2000, s'anomena *Barcelona Teatre Musical-Palau d'Esports*.

427 Les demostracions esportives folklòriques de l'1 de maig van ser vigents fins al 1976, any en què aquesta activitat va ser substituïda per festejos en 524 localitats espanyoles (*La Vanguardia*, 2 de maig de 1976).

428 Un any després, Stanley Rous (1895-1986), va ser escollit president de la Federació Internacional de Futbol Amateur (FIFA).

Festa sindical de l'1 de maig al Camp Nou. En la gespa del camp es va instal·lar un velòdrom, una piscina i una pista de patinatge.

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

Els congressistes van visitar l'Ajuntament de Barcelona, on els van rebre l'alcalde, Josep Maria de Porcioles, i Samaranch. Els representants espanyols a l'assemblea van intentar incrementar el nombre de clubs espanyols que participaven en la competició —el València CF i el RCD Espanyol estaven interessats a participar-hi—, però la proposta no va ser ben rebuda. La novetat principal de l'assemblea va ser la decisió de fer que, a partir de la tercera edició, la Copa de Fires se celebrés durant la mateixa temporada.⁴²⁹

El mes de maig va ser molt intens. Es va iniciar amb una inauguració singular, la del gimnàs del Col·legi Sant Miquel, que estava equipat amb els millors aparells que hi havia al mercat: «*para su construcción se ha contado con la aportación económica de buen número de familias del Colegio en forma de avales para la obtención de un empréstito, lo cual da a esta obra un carácter íntimo, de familia*».⁴³⁰ L'acte va comptar, fins i tot, amb la presència d'Elola Olaso, que va estar acompanyat de Samaranch i del pare Vergés, provincial dels

⁴²⁹ *El Mundo Deportivo*, 5 de maig de 1960.

⁴³⁰ *La Vanguardia*, 3 de maig de 1960.

Missioners del Sagrat Cor de Jesús. Uns quants dies després d'aquesta inauguració, la ciutat va acollir novament la Vuelta Ciclista a Espanya, concretament la novena etapa (Saragossa-Barcelona), que va fer-se el 7 de maig i va comptar amb la presència a l'arribada del ministre d'Afers Exteriors, José María de Castiella. Com a preàmbul de l'etapa, es va organitzar a l'avinguda de Maria Cristina de Montjuïc la primera competició oficial de karts sota la direcció del Reial Automòbil Club de Catalunya, reglamentada pel Real Automóvil Club de España i animada per *El Mundo Deportivo*.⁴³¹ L'endemà, la caravana ciclista es va acomiadar de la Ciutat Comtal i va marxar amb direcció a Barbastre. Joan Antoni Samaranch es va passar el cap de setmana al pont aeri: va viatjar de Madrid a Barcelona per veure el final de l'etapa, però va tornar ràpidament a Madrid per assistir a l'assemblea de la FIRS i, alhora, per seguir el Mundial d'hoquei sobre patins, que va tenir lloc al nou Palau d'Esports de la capital del 7 al 15 de maig.

Com ja s'ha comentat, el nom de Samaranch s'havia sentit quan es parlava dels candidats possibles a la presidència de la Federació Internacional, però, al final, es va retirar de la contesa electoral, ja que, de ben segur, pensava que els seus passos havien d'anar en una altra direcció. L'assemblea de la FIRS va escollir el portuguès Gaudencio Costa i la vicepresidència, que fins a aquell moment havia estat ocupada per Samaranch, va passar a Victorià Oliveras de la Riva.⁴³² En l'edició del Mundial que va seguir aquestes eleccions, van participar per primera vegada dos equips no europeus: l'Àràbia Saudita i l'Argentina. Com ja s'havia produït en el Campionat Europeu anterior, Portugal va pujar a la part més alta del podi, Espanya va ocupar el segon lloc i el tercer va ser per a l'Argentina.

A mitjan mes es va produir una notícia d'especial rellevància política: el cap de l'Estat, el general Franco, va fer un discurs transcendental davant les Corts espanyoles, les quals van aprovar un conjunt de lleis anomenades *Leyes Fundamentales del Reino*. «*El pueblo español unido en un orden de Derecho informado por los postulados de Autoridad, Libertad y Servicio, constituye el Estado nacional. Su forma política es, dentro de los principios inmutables del Movimiento Nacional y de cuanto determina la Ley de Sucesión y demás leyes fundamentales, la Monarquía Tradicional, Católica, Social y Representativa*».⁴³³

Aquesta legislació no es va derogar fins a la promulgació de la Constitució de 1978. En qualsevol cas, el país continuava immers en una dictadura i la democràcia en el món de l'esport es basava en els nomenaments a dit.

⁴³¹ *El Mundo Deportivo*, 8 de maig de 1960.

⁴³² *La Vanguardia*, 15 de maig de 1960.

⁴³³ *Leyes Fundamentales del Reino, La Vanguardia*, 18 de maig de 1958.

Aquest mes de maig també es va inaugurar un velòdrom de terra compactada al barri de Gràcia, el velòdrom Mostajo, que es va construir als terrenys on hi havia hagut l'antic camp de l'Europa, entre els carrers de Lepant, Txardit i Marina.⁴³⁴ El velòdrom va ser l'escenari de la posada de llarg d'un projecte liderat pel president de la Federació Catalana de Ciclisme, el doctor Albert Assalit: el Torneig Intervelòdroms.⁴³⁵

Durant el maig es van produir dues fites històriques. D'una banda, el 17 de maig, va obrir les portes el I Saló del Viatge, l'Esport i el Turisme, pel qual van passar més de 15.000 persones. El lloc escollit per fer-ho va ser l'antic Hospital de la Santa Creu, al carrer de l'Hospital.⁴³⁶ De l'altra, el 19 maig, es va inaugurar al barri del Poble Nou la primera piscina coberta municipal, que era també la primera que sufragava íntegrament un municipi espanyol. La piscina es va construir als antics terrenys que utilitzava el CE Júpiter i l'Ajuntament en va encarregar la gestió al Club Natació Poble Nou. En el seu parlament, Samaranch va subratllar quins eren els objectius del consistori: *«el ambicioso proyecto deportivo que el Ayuntamiento de Barcelona aprobó recientemente y que alcanza a casi 100.000.000 de pesetas, destacando como primeras construcciones la consecución del velódromo, tan necesario para la ciudad porque en Barcelona surgió el ciclismo para toda España, la Residencia Joaquín Blume, que será una de las mejores de Europa y que como la piscina cubierta, sufraga la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, que serán construidas cerca de la Ciudad Universitaria de nuestra ciudad, la cesión del Estadio Municipal de Montjuich, bajo ciertas condiciones a la O.S. Educación y Descanso, al objeto de que recobre su condición de instalación de primer plano y, finalmente, que se procurará en la mayor brevedad posible que el viejo proyecto de la piscina municipal cubierta en la plaza de la Reina Amalia sea una realidad»*.⁴³⁷

Una setmana després, Samaranch va assistir a una missa fúnebre en record d'Enrique Piñeyro i de Queralta, marquès de la Mesa de Asta, mort a principis de mes. Enrique Piñeyro havia estat nomenat representant a Catalunya de la Delegación Nacional de Deportes després de la guerra i en el seu currículum com a dirigent esportiu també destacava el fet que havia estat vicepresident del Reial Automòbil Club de Catalunya i president del FC Barcelona. La missa es va celebrar a l'església de Santa Anna.

434 Al mateix espai ja s'hi havia construït un velòdrom, que es va inaugurar el 24 de maig de 1942 i que va ser operatiu fins al 1954.

435 El torneig es va fer de juliol a setembre als velòdroms d'Igualada, Tortosa, el Vendrell, Mataró, Lleida i Barcelona, i es va organitzar fins al 1973. No obstant això, el velòdrom de Gràcia va deixar de funcionar el 1964.

436 *La Vanguardia*, 18 de maig de 1960.

437 *El Mundo Deportivo*, 20 de maig de 1960.

El 26 de maig es va inaugurar un altre pavelló municipal, en aquest cas a la localitat vallesana de Granollers. L'acte va estar presidit pel president de la Diputació; per Carles Font i Llopart, alcalde de Granollers i diputat provincial, i per Samaranch. Però, sens dubte, la notícia més rellevant del mes va ser la reunió del Consell de Ministres al Palau de Pedralbes, en la qual es va aprovar un règim especial per a Barcelona (Decret 1166/1960, de 15 de juny) en virtut del qual la ciutat va gaudir d'unes particularitats quant a l'organització, l'administració i la hisenda municipal.

J.A. Samaranch pronunciant un discurs. A la seva dreta, el president de la Diputació de Barcelona, marquès de Castell-Florite, i el diputat provincial i alcalde de Granollers, Carlos Font Llopart, en la inauguració del pavelló municipal de Granollers.

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

La primera setmana de juny Samaranch va anar a les pistes de Pedralbes a la cita obligada del Trofeu Comte de Godó de tennis. Aquesta edició va ser especial per diverses raons. En primer lloc, els salons del club van ser l'escenari del lliurament de dues distincions: la primera al comte de Godó, que va rebre la Medalla al Mèrit Tennístic de mans de Manel Ayxelà, president de l'Associació Catalana de Tennis, i la segona va ser la Creu de Cavaller de l'Ordre d'Isabel la Catòlica, que es va concedir a Andrés Gimeno i Tolaguera, la primera raqueta del tennis català, «*distinción con la que se premia a quienes, fuera de la patria, dignifican y ensalzan el nombre de España*». ⁴³⁸ En segon lloc, al torneig es va jugar el primer partit de tennis que es va retransmetre en directe per televisió. El locutor del partit va ser el periodista Carles Pardo. Pel que fa a l'àmbit esportiu, aquesta edició va ser la primera que va guanyar un tennista espanyol: Andrés Gimeno es va imposar a Giuseppe Merlo per 6 a 1, 6 a 2 i 6 a 1.

Malgrat que els actes protocol·laris ocupaven una part important de l'agenda de Samaranch, era conscient que la prioritat era millorar les instal·lacions esportives de Catalunya. Per això, aquest mes va visitar el Club Natació Banyoles en qualitat de representant a Catalunya de la Delegación Nacional de Deportes per veure com evolucionaven les obres

⁴³⁸ *El Mundo Deportivo*, 2 de juny de 1960.

J.A. Samaranch en la tribuna d'autoritats del pavelló de Badalona.

©MUNDO DEPORTIVO/Vera, G.

de les noves instal·lacions del club, les millors de l'Estat i «*al estilo de los grandes centros náuticos*». ⁴³⁹ Pocs dies després i com a diputat provincial, va posar la primera pedra de les instal·lacions esportives que construïa la Societat Atlètica Santa Coloma de Gramanet. El 14 de juny no va faltar a la vetllada d'homenatge que es va fer a Paulino Uzcudum al Palau Municipal d'Esports, durant la qual li va fer entrega, en nom de la Federació Espanyola, de la Medalla al Mèrit Esportiu. El fet més destacat de l'acte és que va comptar amb la presència de dos excampions del pes pesant, amb els quals Uzcudum s'havia enfrontat, l'alemany Max Schmeling (campió del món 1930-1932) i l'italià Ermini Spalla, que va ser campió d'Europa (1923-1926). Precisament aquest mes i en el Price es va disputar el I Trofeu J. A. Samaranch de boxa, adreçat a púgils amateurs. ⁴⁴⁰ Un dia després, el 15 de juny, es van comprar els terrenys d'Esplugues de Llobregat, on es va ubicar la Residència Joaquim Blume. ⁴⁴¹ El 18 de juny el president de la Federació Catalana de Tir amb Arc, Paul Beysse, va entregar a Samaranch la Medalla d'Or. En el discurs d'agraïment de l'acte, que va tenir lloc a la galeria de tir que hi havia al carrer de Montalegre, núm 4, Samaranch va assegurar que per les Festes de la Mercè la ciutat disposaria d'un camp de tir a l'aire lliure. El cert és que la inauguració del camp, que es va ubicar finalment al fossar del castell de Montjuïc, no es va fer fins a la primavera de 1961.

⁴³⁹ La inauguració oficial, amb la presència d'Elola Olaso i Samaranch, va tenir lloc el 18 de setembre.

⁴⁴⁰ *El Mundo Deportivo*, 27 de juny de 1960.

⁴⁴¹ *El Mundo Deportivo*, 16 de juny de 1960.

Al mes de juliol de 1960 es va presentar en societat la Residència Joaquim Blume.⁴⁴² Aquest equipament havia estat promès per Elola Olaso l'any anterior amb motiu de l'entrega de les medalles al mèrit esportiu a l'Ajuntament de Barcelona i se sumava a la residència de Madrid, que portava el nom del general Moscardó. Per dirigir el centre, que estava previst que comencés a funcionar el gener de 1961, es va escollir Ricardo Sánchez, que en aquell moment era el cap del Departament d'Esports del Frente de Juventudes a Barcelona.⁴⁴³ Aquestes instal·lacions van ser els primers centres de tecnificació que han existit al nostre país. Uns quants dies després, el 12 de juliol, Samaranch va presidir la reunió de l'Associació Autòdrom de Barcelona a la seu del Reial Automòbil Club de Catalunya. Després es va organitzar una roda de premsa, durant la qual el president de la Peña Rhin, Joaquim Molins, va informar els mitjans que l'arquitecte Antoni Perpiñá, autor del projecte, estava

J.A. Samaranch amb Carlos Godó i Valls,
president del Reial Club de Tennis Barcelona.

©ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

442 El novembre de 2010 es van celebrar dos actes per commemorar els cinquanta anys de la residència Blume: un sopar al restaurant La Masia, d'Esplugues de Llobregat, al qual van assistir més de 150 esportistes que havien estat en aquell centre, i un col·loqui al Museu Olímpic i de l'Esport de Barcelona, en el qual van intervenir Ricardo Sánchez i la persona que el va succeir en el càrrec, Hortènsia Graupera. Per a la residència de Madrid, no es va fer cap acte commemoratiu.

443 *El Mundo Deportivo*, 18 de juliol de 1960.

Jocs Olímpics de Roma: J.A. Samaranch acompanyat de Raimundo Saporta en el restaurant L'Originale Alfredo all'Augusteo sopant amb la selecció olímpica de basquet.

©ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

elaborant un estudi topogràfic a la zona de Gavà-Viladecans, que era l'espai on s'havia d'ubicar l'autòdrom. De la mateixa manera, va informar que s'havia rebut una carta del delegat nacional d'Esports, Elola Olaso, en la qual els comunicava la seva simpatia pel projecte.⁴⁴⁴ El mateix dia, Samaranch va agafar el cotxe i es va desplaçar a Berga per inaugurar la piscina municipal. En el seu discurs va assegurar que la província de Barcelona s'estava convertint en la primera de l'Estat quant a la quantitat i qualitat dels seus equipaments esportius.⁴⁴⁵

A mitjan juliol es va reunir a Madrid el Comitè Olímpic Espanyol i un dels punts de l'ordre del dia era l'elecció de la nova junta directiva. La junta continuava presidida per José Antonio Elola Olaso, a qui acompanyaven com a vicepresidents Samaranch i el general Joaquim Agulla. Jaime Sanromán figurava com a secretari general, Manuel Sáiz de los

⁴⁴⁴ *La Vanguardia*, 13 de juliol de 1960.

⁴⁴⁵ *La Vanguardia*, 13 de juliol de 1960.

Miquel Torres, guanyador de la Travessa al Port de Barcelona,
prova organitzada pel Club Natació Atlètic Barceloneta.

Font: Arxiu Fotogràfic Club Natació Sabadell

Autor-Desconegut

Terreros, com a vicesecretari, i Antonio Victory, com a tresorer. «*El Comité Olímpico Español está integrado además por treinta y cinco señores más, en cuya lista figuran los presidentes de las federaciones olímpicas y algunas destacadas figuras del deporte nacional*». ⁴⁴⁶ A finals de juliol va sortir al carrer el llibre *Cómo deben organizarse los mandos en un club de fútbol*, d'Alberto Maluquer Maluquer, amb pròleg de Samaranch. Maluquer tenia una trajectòria llarga i variada: havia organitzat curses populars durant la dècada dels anys vint, havia estat fundador i vicesecretari de la Federació Catalana d'Atletisme (1915) i el 1944 va ser secretari general del FC Barcelona. Com a periodista havia col·laborat en diversos mitjans, entre ells *La Jornada Deportiva* i *Vida Deportiva*. També era autor de diversos llibres. ⁴⁴⁷

⁴⁴⁶ *El Mundo Deportivo*, 22 de juliol de 1960.

⁴⁴⁷ *Cursas a pie*, de la col·lecció *Los Sports* (1922); *Alonso, el maravilloso jugador de lawn-tennis* (1929); *La historia del F. C. Barcelona 1899-1949*; i feia poc que havia sortit al carrer *La Enciclopedia de los Deportes*, que havia escrit juntament amb el director d'*El Mundo Deportivo*, José Luis Lasplazas.

Abans de marxar cap Roma per assistir als Jocs Olímpics, Samaranch va anar fins a Terrassa per inaugurar un camp de futbol que formava part de la zona esportiva. Al costat d'aquesta instal·lació hi havia la piscina i la pista d'atletisme. En una segona fase estava previst construir-hi un camp d'hockey herba i pistes de tennis. Durant l'acte l'alcalde de Terrassa, Josep Clapés Targarona, va concedir la primera placa i la Medalla d'Or al Mèrit Esportiu de la Ciutat a la Diputació de Barcelona i a Joan Antoni Samaranch.⁴⁴⁸

Els Jocs Olímpics de Roma es van celebrar del 25 d'agost a l'11 de setembre. Samaranch era el cap de la delegació olímpica espanyola composta de 133 homes i 11 dones. La Delegación Nacional preveia tornar de Roma amb diverses medalles, però va tornar de la ciutat només amb la medalla de bronze de l'equip d'hockey; i els diplomes olímpics dels boxejadors Alfonso Carbajo i Andrés Navarro, i del lluitador José Panizo. Aquell mes, però, hi va haver una altra notícia més destacada per a l'esport espanyol: el 22 i 23 d'agost es va celebrar la sessió ordinària del CIO, durant la qual es va concedir el Trofeu Taher Pacha a Joaquim Blume *in memoriam*. Taher Pacha va entrar a formar part del senat olímpic el 1934, ocupava la presidència del Comitè Olímpic d'Egipte des de 1946 i era fundador dels Jocs Mediterranis. Des dels Jocs Mediterranis de Barcelona mantenia un estreta relació amb Samaranch. Aquest trofeu l'havia instituït el CIO el 1950 i s'atorgava anualment per distingir l'atleta que, havent participat o no als Jocs Olímpics, més hagués destacat pels seus mèrits generals o per la seva carrera.⁴⁴⁹

La Volta Ciclista a Catalunya, que arribava a la quarantena edició, la va guanyar Miquel Poblet, que tornava a aixecar el trofeu que l'acreditava com a campió de la Volta vuit anys després i en el mateix escenari, Montjuïc.

El programa esportiu de les Festes de la Mercè no estava tan carregat com altres anys, però tenia un bon nivell. Malgrat això el director del diari *Dicen*, en l'article «Los actos deportivos de las Fiestas de la Merced», es va mostrar crític amb el consistori, però també amb les entitats barcelonines: «*Nos parece pobre, pobrísimo el presupuesto que destina nuestro Excelentísimo ayuntamiento al programa de festejos. La ciudad de Tenerife, por ejemplo, invierte más del doble que Barcelona... Y nos parece mal, muy mal, que clubes y Federaciones que invocan el nombre de Barcelona al pedir la colaboración del público o de sus socios, diciendo que éste o aquel esfuerzo hay que hacerlo no sólo por la entidad u organismo que solicita, sino por esta Barcelona de la que se alzan en representantes en aquellos*

448 *El Mundo Deportivo*, 21 i 22 d'agost de 1960.

449 L'entrega d'aquesta distinció als pares de Blume es va fer l'1 de maig de 1961 al Gimnàs Blume en un acte presidit pel delegat nacional, Elola Olaso, i per Joan Antoni Samaranch.

Sopar oficial de la Federació Aeronàutica Internacional.

©ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

*momentos, se olviden de esta misma Barcelona cuando el caso se da a la inversa y son ellos llamados a prestigiar la ciudad tan invocada a la hora de pedir y tan olvidada en el momento de hacer algo por ella».*⁴⁵⁰ En qualsevol cas, l'atracció principal del programa esportiu de la Mercè va ser una exhibició de gimnàstica al Palau d'Esports, que es va omplir per veure l'equip de Japó, medalla d'or als Jocs Olímpics de Roma, i alhora va servir per homenatjar Joaquim Blume. També es va disputar el VI Campionat d'Europa de beisbol de seleccions nacionals; un triangular d'atletisme amb les seleccions d'Espanya, Suïssa i França B; la travessia nedant al port de Barcelona, organitzada pel Club Natació Atlètic-Barceloneta, que va arribar a la 33a edició; la I Copa Ciutat de Barcelona d'Esgrima, que es va disputar al Casino de Sant Sebastià; el Campionat d'Espanya de motonàutica, al port de Barcelona; el Campionat d'Espanya de natació artística; el Torneig Internacional de la Mercè de tennis d'homes i dones, que es va disputar al RC Turó, i la I Travessia nedant al passeig Marítim, que va organitzar el Club Natació Atlètic-Barceloneta. La cavalcada organitzada pel Círcol Artístic tenia enguany un al·licient especial: hi participava una carrossa feta per la Junta Provincial de Educación Física y Deportes, l'organisme que presidia el governador civil

⁴⁵⁰ *Dicen*, 30 de setembre de 1960.

Felipe Acedo Colunga. «*La representación deportiva en la Gran Cabalgata estaba encabezada por 50 Vespas, en correcta formación, de la Federación Catalana de Motociclismo, seguidas de la carroza de grandes dimensiones de la Delegación Provincial de Educación Física y Deportes, ocupada por destacados deportistas; un coche de la Federación Catalana de Fútbol y coche i breacks de otras federaciones deportivas*». ⁴⁵¹ L'altre punt d'interès esportiu del mes de setembre va ser l'inici de la VI Copa d'Europa de futbol. El 28 de setembre el Barça va debutar al Camp Nou amb una victòria davant l'equip belga del Lierse SK per 2 a 0. Aquesta va ser una temporada excel·lent per al club en l'àmbit europeu, ja que va arribar a la final de la competició, després d'eliminar el Reial Madrid, el Hradec Králové i l'Hamburg. A la final, que es va jugar al Wankdorfstadion, de Berna el 31 de maig de 1961 —i que es coneix amb el nom de *la final dels pals*—, els blaugranes van ser derrotats pel Benfica de Portugal per 3 a 2.

Durant el mes d'octubre es van fer diversos actes commemoratius amb motiu del cinquantè aniversari del primer vol dut a terme a Espanya, que es va produir a l'hipòdrom de Can Tunis i que va tenir com a protagonista Lucien Mamet. El 9 d'octubre, l'aeroport del Prat de Llobregat va ser l'escenari del Festival Internacional Aeronàutic, que, organitzat per l'Aeroclub Barcelona-Sabadell, va aglutinar quadrilles acrobàtiques dels Estats Units, la Gran Bretanya, França, Itàlia i Espanya, i exhibicions de paracaigudisme en massa i de caiguda lliure. Paral·lelament, es va celebrar al Saló del Tinell del Palau Reial Major, situat a la plaça del Rei, un nou congrés internacional: la LIII Conferència de la Federació Aeronàutica Internacional. Un cop acabat el festival aeri, el Reial Club de Tennis Barcelona va organitzar al Palau d'Esports la Copa d'Europa de tennis Gran Premi Mallerich, en la qual van participar Pancho Segura, Alex Olmedo, Asley Cooper ⁴⁵² i Andrés Gimeno. El barceloní havia fet el salt al circuit professional dos mesos abans. Samaranch també era un apassionat d'aquest esport i, per aquest motiu, va impulsar la I Copa Juan A. Samaranch, un torneig interclubs, en el qual es jugava tots contra tots i a doble volta i que estava adreçat a jugadors infantils. En aquesta primera edició, hi van participar els equips Barcino, Salut, Polo, Barcelona, Laietà, Hispà Francés i Turó; el jutge àrbitre responsable del torneig va ser Josep Rojas. El Reial Club de Polo va ser el campió d'aquesta primera edició, que es va acabar a principis de gener. L'entrega de premis va tenir lloc al Club Tennis La Salut i la van presidir Samaranch i el president de la Federació Espanyola, José Garriga-Nogués, marquès de Cabanes. ⁴⁵³

⁴⁵¹ *La Vanguardia*, 25 de setembre de 1960.

⁴⁵² L'americà Segura tenia un bon palmarès al circuit professional. El seu compatriota Olmedo va guanyar Austràlia i Wimbledon el 1959, i l'australià Cooper, les edicions de 1958 més l'Open dels Estats Units.

⁴⁵³ *El Mundo Deportivo*, 25 de gener de 1961.

Samaranch va tenir la possibilitat de presidir la Federació Espanyola de Futbol, però va rebutjar l'oferta que li va fer Elola Olaso. El 18 de novembre la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes va acceptar la dimissió de Lafuente Chaos, president de la Federació Espanyola i del seu comitè, i es va nomenar una junta gestora presidida per Benito Picó. L'objectiu era normalitzar la situació del futbol nacional i aconseguir el passaport per al Mundial de 1962 a Xile. El corresponsal d'*El Mundo Deportivo* a Madrid, Nivardo Pina, informava: «*el nombre que sonaba anoche era el de Juan Antonio Samaranch. Parece —y esto ya es cosecha de la noche de hoy— que la consulta hecha esta mañana a Samaranch, que se encuentra fuera de España, no fue satisfactoria, y a la vista de tal cuestión se pensó en Benito Picó*». ⁴⁵⁴ Probablement la negativa de Samaranch té molt a veure amb la visita que havia fet al president del CIO, Avery Brundage, a Chicago. Samaranch va visitar diverses ciutats dels Estats Units i del Canadà durant el mes de novembre, on va veure partits d'hoquei sobre gel, de futbol americà i, fins i tot, de futbol. Amb Avery Brundage «*cambió impresiones sobre actividades deportivas relacionadas con los Juegos Olímpicos*». ⁴⁵⁵ És probable que pensés que un càrrec al capdavant d'una federació tan gran i exigent com la de futbol podia obstaculitzar el seu interès real: arribar a formar part del senat olímpic.

El 27 de novembre un esport que estava fent els primers passos, el kàrting, va tenir una presentació de gala a Barcelona amb la disputa d'una cursa internacional a l'avinguda del Generalísimo Franco (actual avinguda Diagonal). «*Los habituales paseantes dominicales, que seguramente quedaron desplazados por una exigencia deportiva, fueron sustituidos con creces por un gentío de adeptos y curiosos, que a la postre quedaron plenamente convencidos de la exhibición que les ofreció el Kart Club Barcelona, que logró movilizar a un contingente de pilotos ingleses, franceses e italianos, que compitieron con los bisoños corredores españoles*». ⁴⁵⁶

Al desembre Samaranch va assistir a la inauguració de les instal·lacions esportives del Cuartel de Artillería, ⁴⁵⁷ ubicat al barri de Sant Andreu de Barcelona. El nou equipament disposava d'una pista poliesportiva, un gimnàs, un sala d'esgrima —en un antic polvorí adaptat—, una sala de tir, un frontó i una pista de tennis. Va presidir l'acte el tinent general Barroso, ministre de l'Exèrcit, que va aprofitar-lo per fer entrega a Manuel Aznar —director de *La Vanguardia* i avi de qui més endavant va ser president del Govern, José María Aznar— de la Gran Creu del Mèrit Militar. També aquest mes Samaranch va entregar,

⁴⁵⁴ *El Mundo Deportivo*, 19 de novembre de 1960.

⁴⁵⁵ *La Vanguardia*, 5 de novembre de 1960.

⁴⁵⁶ *La Vanguardia*, 29 de novembre de 1960.

⁴⁵⁷ Aquesta caserna va desaparèixer el 1996. El pla de reforma dels barris de Sant Andreu i la Sagrera va reservar aquest espai per construir-hi habitatges.

a les dependències del Club Tennis Barcino, les distincions concedides per la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes: al Club Tennis Barcino, la Copa Stadium; a Bernat Picornell, la Copa García Doctor; i a Joaquim Blume, la Copa Baró de Güell, que va recollir el seu pare, Armand Blume.⁴⁵⁸

En l'àmbit dels esports, l'acte de més rellevància del mes de desembre va ser la tradicional prova atlètica Jean Bouin. En el discurs que va fer Samaranch durant el lliurament de premis, va destacar que la Jean Bouin era *«la carrera mejor y más importante del calendario del atletismo español»*. A diferència del que passa actualment, en aquells anys, hi havia molts trofeus atorgats per federacions esportives. En aquella edició hi van col·laborar les d'atletisme, ciclisme, esquí, beisbol, esgrima, boxa, natació, escacs, futbol, tennis de taula i lluita. La participació atlètica era de luxe, amb corredors que ocupaven els llocs més alts del rànquing internacional. A l'arribada, situada al passeig de Víctor Pradera a l'ombra del Arc de Triomf, i malgrat el temps plujós, es va imposar el britànic Hyman, que a més va batre el rècord de la prova que fins llavors tenia el seu compatriota North (classificat en tercera posició) des de l'any anterior. El segon lloc va ser per al belga Allonsius.⁴⁵⁹

Com en anys anteriors, Samaranch va assistir al ple de la Delegación Nacional de Deportes i del Comitè Olímpic Espanyol. En el ple es van valorar els resultats del Jocs Olímpics de Roma, en els quals només es va aconseguir una medalla, la de l'equip d'hockey. El delegat nacional, Elola Olaso, va presentar els trets generals de l'avantprojecte de la llei d'educació física,⁴⁶⁰ es va parlar de la necessitat d'elaborar un pla urgent de construccions esportives i també es va comentar que els diners que es generaven gràcies a l'esport havien de retornar a l'esport. Unes quantes setmanes després, i precisament en relació amb aquest últim tema, el periodista Santiago García afirmava: *«esto podría realizarse a través de la misma Delegación Nacional de Educación Física y Deportes o, por lo menos, de manera que el dinero que, procedente de las Apuestas, reciben las Diputaciones Provinciales y emplean en beneficencia lo dedicasen a atenciones deportivas en sus mismas provincias. En este aspecto ya existe un honroso y excepcional precedente, pues la Diputación de Barcelona, cuya ponencia de Deportes desempeña, con el acierto que no necesita ser recordado, Juan Antonio Samaranch, ha sido el primer organismo provincial que inició hace cinco años una decidida, amplia y efectiva labor de ayuda al deporte colaborando con los ayuntamientos de la provincia»*.⁴⁶¹

458 *El Mundo Deportivo*, 14 de desembre de 1960.

459 *El Mundo Deportivo*, 10 de desembre de 1960.

460 *El Mundo Deportivo*, 21 de desembre de 1960.

461 *La Vanguardia*, 14 de gener de 1961.

Samaranch va aprofitar el viatge per assistir a l'estadi Santiago Bernabéu per presenciar el partit d'homenatge que es va fer al Reial Madrid, pentacampió europeu.⁴⁶² Els merengues van guanyar el partit que els enfrontava a un combinat nacional per 4 a 0. El partit, que també va servir per recaptar fons per a la Campanya Prohabitatge dels Necessitats, va comptar amb la presència a la tribuna del cap de l'Estat, general Franco, i la seva dona. Durant el partit es va fer una votació popular per determinar els guanyadors de les pilotes de plata. La distinció va recaure en Gento i Di Stefano, del Reial Madrid; Ladislau Kubala, del FC Barcelona, i Araquistáin de la Reial Societat.⁴⁶³

Durant les festes de Nadal, Samaranch va rebre una altra distinció: el CN Reus Ploms li va concedir la Medalla d'Or *«como reconocimiento a los desvelos que ha tenido con la misma, especialmente en lo que a instalaciones deportivas se refiere»*.⁴⁶⁴ Abans de finalitzar l'any, es va fer públic que les eleccions municipals a Barcelona, *«para cubrir la mitad del número de concejales que componen el Consejo Pleno del Ayuntamiento de Barcelona»*,⁴⁶⁵ es farien el 29 de gener i el 5 i 12 de febrer de 1961. Samaranch ja sabia que deixaria de presidir la ponència d'Esports, ja que la legislació determinava que la duració del mandat era de sis anys. Per aquest motiu, en aquesta ocasió, era al jurat del premi al Millor Esportista de l'Any com a delegat a Catalunya de la Delegación Nacional de Deportes.

462 *El Mundo Deportivo*, 22 de desembre de 1960.

463 Els jugadors van ser rebuts al Palau Reial d'El Pardo pel general Franco l'11 de gener. A continuació, el governador civil de Madrid, Jesús Aramburu, va oferir un dinar oficial, a què van assistir J. A. Samaranch i Raimundo Saporta.

464 *La Vanguardia*, 24 de desembre de 1960. El lliurament de la medalla es va fer el 22 de gener de 1961 a Reus, en el decurs d'un acte durant el qual l'Ajuntament de Reus va fer entrega al club Reus Esportiu de la Medalla d'Or al Mèrit Esportiu (*El Mundo Deportivo*, 23 de gener de 1961).

465 *La Vanguardia*, 28 de desembre de 1960.

1961

El comiat

©ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

Sopar d'homenatge a J.A. Samaranch ofert per les federacions esportives provincials i regionals a l'Hotel Ritz de Barcelona.

L'any nou va arrancar amb dos esdeveniments que formaven part del calendari oficial de la ciutat: el Torneig de Reis d'hockey i la Nit de l'Esport. El torneig internacional d'hockey, que organitzava el Reial Club de Polo, arribava ja a la XIII edició i va veure el triomf de l'equip alemany del Harvestehuder d'Hamburg. La Nit de l'Esport, que acollia l'elecció del millor esportista espanyol de 1960, es va celebrar, com les edicions prèvies, a l'Hotel Avenida Palace. La distinció va recaure en Eduardo Dualde, capità de la selecció olímpica d'hockey, guanyadora de la medalla de bronze als Jocs Olímpics de Roma. Quant al Trofeu Samaranch, que premiava l'entitat esportiva més destacada a Catalunya, en aquesta edició va ser pel CN Banyoles. Al costat d'aquestes competicions tradicionals en van aparèixer altres de noves, com la celebració al club Boliche del I Trofeu Ciutat de Barcelona de bitlles, trofeu que va entregar Samaranch a Fernando Bermejo de la Unió Esportiva de Gràcia.⁴⁶⁶

Els «Ecos de Sociedad» de *La Vanguardia*⁴⁶⁷ es feien ressò d'una activitat lúdica organitzada pel Reial Club de Polo, amb motiu de la festivitat de Sant Antoni Abat, patró de l'entitat. Després de la missa, i davant de la capella, es va procedir a beneir els animals de companyia dels socis. Els últims a desfilars van ser els cavalls, *«entre las amazonas hubo una diminuta, que tendría tres años escasos —dos, más bien—, la cual se mantenía firme en la montura y recibió también su panecillo. Era la monísima niña María Teresa Samaranch Salisachs, hija del delegado provincial de Deportes, don Juan Antonio Samaranch Torelló y de su esposa (de soltera 'Bibis'Salisachs)»*.

Els projectes de noves instal·lacions van continuar ocupant una part important de l'agenda de Samaranch. El gener va rebre una medalla de plata commemorativa de la I Travessia nedant del Passeig Marítim, de mans d'Alfons Cánovas, president del Club Natació Atlètic-Barceloneta. Després de l'entrega, Samaranch va presentar el projecte de piscina coberta que es volia construir al final del passeig, i que havia elaborat l'arquitecte Giralt.⁴⁶⁸ Pocs dies després, l'alcalde Porcioles, acompanyat de Samaranch, va col·locar la primera pedra de la piscina i gimnàs de la plaça de la Reina Amàlia,⁴⁶⁹ una vella aspiració dels veïns dels districtes II i V, i que havia liderat el CN Montjuïc. El 29 de gener Samaranch va acompanyar Jorge Vigón, ministre d'Obres Públiques, i Raimón Solanich,

466 *El Mundo Deportivo*, 12 de gener de 1960.

467 *La Vanguardia*, 18 de gener de 1961.

468 *El Mundo Deportivo*, 26 de gener de 1961. La primera pedra d'aquesta piscina es col·locaria el 27 de maig de 1965 en un acte que van presidir Samaranch com a representant a Catalunya de la Delegación Nacional de Educación Física, i el regidor d'Esports Albert Assalit, el seu successor.

469 *El Mundo Deportivo*, 29 de gener de 1961.

©ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

Maria Teresa Samaranch i Salisachs, acompanyada de la seva mare, a les instal·lacions del Reial Club de Polo de Barcelona.

alcalde de l'Hospitalet, en la inauguració del Parc Esportiu Municipal de l'Hospitalet, que disposava de dues pistes de bàsquet, una d'handbol i una d'hoquei sobre patins, *«todo ello circundado por un bellissimo marco de jardinería y blanca tela metálica, y provisto de iluminación especial para actividades nocturnas»*.⁴⁷⁰ El ministre va aprofitar el viatge per reunir-se amb les autoritats municipals per tractar, sobretot, dels accessos a Barcelona i dels enllaços ferroviaris i, alhora, per inaugurar el viaducte de la plaça de les Glòries. A finals de mes, Samaranch també va rebre el reconeixement de la seva tasca per part la Unió Esportiva d'Horta —un dels clubs modestos que va reconèixer la seva dedicació—, que li va concedir la Insígnia d'Or del club *«en agradecimiento al interés demostrado por la entidad y a la reciente visita al Parque Municipal de Deportes»*.⁴⁷¹

Al febrer, en una entrevista concedida al diari *El Mundo Deportivo*, Samaranch va anunciar públicament que s'acomiadava del consistori barcelonès en prescriure el seu mandat: *«He puesto toda mi voluntad y entusiasmo en el cumplimiento de lo que me fue confiado y he contado con la colaboración necesaria durante los años que he desempeñado el cargo. Desearía haber hecho más, mucho más para el deporte barcelonés y para Barcelona. De esto pueden estar seguros todos los que de lejos o de cerca, han seguido el curso de mi gestión»*.⁴⁷² Com ja hem comentat, les eleccions al municipi es van fer entre finals de gener i principis de febrer, i es van renovar un terç dels regidors. Tot i deixar

⁴⁷⁰ *El Mundo Deportivo*, 30 de gener de 1961.

⁴⁷¹ *El Mundo Deportivo*, 27 de gener de 1961.

⁴⁷² *El Mundo Deportivo*, 1 de febrer de 1961.

el càrrec municipal, Samaranch va continuar com a diputat provincial, presidint la Comissió d'Esports i Turisme i com a representant a Catalunya de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes.

A mitjan febrer, es van disputar els campionats d'Espanya d'esquí a l'estació de la Molina. Samaranch va ser al lliurament dels guardons al costat del delegat nacional, José Antonio Elola Olaso. Aquesta visita va coincidir amb una altra

fitxa històrica: la disputa del primer partit de la Copa d'Europa de bàsquet femení al nostre país⁴⁷³. El pavelló de Granollers va acollir el partit de tornada entre els equips US Casablanca (Marroc) i Picadero JC —aquest últim havia accedit a disputar la competició per la renúncia per motius econòmics de l'equip campió d'Espanya, el Cottet Barcelona.⁴⁷⁴ Les barcelonines van guanyar el partit per 37 a 36, però van quedar eliminades després de perdre a Casablanca per dotze punts. Uns quants dies després, Elola Olaso va tornar a Catalunya i va visitar, al costat de Samaranch, tres poblacions del Vallès. A Granollers, el governador civil de la província, Matías Vega Guerra, a qui acompanyava l'alcalde de la localitat, Carles Font Llopart, els va fer entrega de la medalla de la ciutat, que els havia esta concedida l'any anterior.⁴⁷⁵ A Sabadell van visitar la pista d'atletisme i la piscina que regentava el CN Sabadell; i a Terrassa la zona esportiva, on van signar un acord per construir-hi un gimnàs. La visita va servir també per fer entrega de la Copa Pedro Ibarra a l'Ajuntament de Terrassa. Aquesta copa, que es va crear per distingir l'història esportiu més destacat de persones o entitats, la va recollir de mans del delegat nacional l'alcalde de la població, José Clapés.⁴⁷⁶ Per últim, també van visitar Barcelona, més concretament,

Visita a la Diputació Provincial de l'equip de beisbol de les Llars Mundet. A la dreta del president de la Diputació es troba el pare Joan Palau i Francàs.

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

473 La primera edició es va organitzar la temporada 1958-1959.

474 El dret a participar en el campionat d'Europa depenia del campionat d'Espanya, ja que la Lliga nacional femenina no es va començar a disputar fins al 1964.

475 *La Vanguardia*, 21 de febrer de 1961.

476 *El Mundo Deportivo*, 23 de febrer de 1961.

les Llars Mundet, per fer entrega d'un lot de material esportiu per un import total de 250.000 pessetes,⁴⁷⁷ i la Diputació de Barcelona, per entregar les medalles i insígnies commemoratives del Comitè Olímpic Espanyol als jugadors de Barcelona i Terrassa, que formaven part de la selecció olímpica de Roma. En aquest acte, va acompanyar-los el president de la Federació Catalana d'Hockey, Pau Negre.

Més endavant, a finals de mes, Samaranch va presidir l'acte de presa de possessió del nou president de la Federació Catalana de Lluita, Enrique Padrós Mayol,⁴⁷⁸ i la mateixa nit va assistir al restaurant Oro del Rhin, en què es feia un homenatge a Emilio López Jimeno, que deixava la presidència de l'entitat esmentada.

Del 13 de febrer al 5 de març va tenir lloc un fet singular: La Santa Missió de Barcelona. Per aquest motiu, l'arquebisbe-bisbe doctor Gregorio Modrego Casaus va reunir en dues ocasions al palau episcopal de Barcelona els representants dels clubs i de les federacions catalanes per portar a terme la Santa Missió dels esportistes a la ciutat. A l'acte també hi va assistir Samaranch. Segons va afirmar Gregorio Modrego, *«hemos de emprender una campaña de bondad y de amor que ha de ser el clima dentro del cual se desenvuelva la misión general de Barcelona. La santa misión tendrá como objetivos centrales la santificación de las fiestas, la caridad, la moralidad, la devoción a la Santísima Virgen, la frecuencia de los Sacramentos y el fomento de la unidad de sentimiento con la Iglesia, exhortando, en suma, a los diocesanos a la práctica de los ejercicios espirituales»*.⁴⁷⁹ Les predicacions adreçades a directius i esportistes, i sota el lema «La fortaleza del cuerpo ha de corresponder a la fortaleza del espíritu», es van fer al Fòrum Vergés, situat al carrer de Rosselló cantonada amb Balmes, i les van impartir els pares Alejandro Rey-Stolle i Jaime Armengol.⁴⁸⁰

El diumenge 12 de febrer Samaranch va assistir al III Ral·li Internacional de Cotxes d'Època Barcelona-Sitges perquè formava part del jurat d'aquesta prova que ja s'havia consolidat al calendari d'actes d'hivern. Uns quants dies després, el 27 de febrer, va assistir a la cerimònia d'enllaç matrimonial entre el seu amic Andreu Mercé Varela i Ingrid Jaensch. L'acte es va celebrar a l'església romànica del Poble Espanyol i hi van actuar com a testimonis Samaranch; Ricardo Grau Escoda, propietari i editor d'*El Mundo*

477 *La Vanguardia*, 22 de febrer de 1961.

478 *El Mundo Deportivo*, 25 i 26 de febrer de 1961. Enrique Padrós fou president de la Federació Catalana de Lluita (1961-1965) i de la Federació Catalana de Judo (1965-1966). Emilio López Jimeno va presidir la Federació Catalana de Lluita (1953-1960).

479 *La Vanguardia*, 17 de gener de 1961.

480 *El Mundo Deportivo*, 3 de març de 1961.

Deportivo; el director del mateix diari, José Luis Lasplazas; Joaquín Bofill Ferrer; José Roca Mora, i el jugador del FC Barcelona Luis Suárez.⁴⁸¹

Samaranch era conscient que la ciutat s'havia de modernitzar i se n'havien de millorar el serveis; per això, aprofitava qualsevol ocasió per defensar les seves idees. Si en un ple anterior havia reclamat la col·locació de cabines telefòniques, en el ple municipal del mes de febrer, durant el torn de precís i preguntes dels regidors, va introduir el greu problema dels aparcaments a la ciutat.

Al mes de març es van publicar els anuncis de l'homenatge a Samaranch que li van preparar les federacions catalanes per la sortida del càrrec de regidor d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona. La data fixada per a l'acte era el 29 d'abril. *«La Comisión organizadora del homenaje a don Juan Antonio Samaranch, representante en Cataluña de la Delegación Nacional de E. F. y Deportes, a cuyo acto se anunció la adhesión de todas las Federaciones deportivas provinciales y regionales de Cataluña, comunica a todas estas Federaciones y particulares en general, que están ya a la venta los tiques para poder asistir a dicho acto, (...) dichos tiques pueden pasar a recogerse, todos los días, de 20 a 21 horas, en el local de la Federación Barcelonesa de Atletismo, Vía Layetana, número 94, tercero»*. Al capdavant del comitè organitzador hi havia el president de la Federació Catalana d'Atletisme, Miquel Arévalo. En una entrevista efectuada setmanes després, el tinent d'alcalde Salvador Trullols exposava els motius de l'homenatge: *«nació del sentir de todas las federaciones catalanas, deseosas de testimoniarle su reconocimiento por la extraordinaria labor que está realizando en favor del deporte catalán y español, desde los altos cargos que ocupa. Como concejal presidente de la Comisión de Educación Física y Deportes, ha dotado a la ciudad de unas instalaciones deportivas que son hoy admiradas por propios y extraños; como diputado provincial investido del mismo cariz, ha hecho lo propio en innumerables ciudades y poblaciones de la provincia, y como representante en Cataluña de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, ha sido el más firme valedor de los intereses deportivos de la región cerca del organismo nacional. Por todo esto, bastó que se anunciara el homenaje para que inmediatamente llegaran a la Comisión Organizadora del mismo adhesiones de clubes y particulares de toda Cataluña. La idea inicial quedó desbordada desde los primeros momentos. Esto demuestra que el propósito de las federaciones recoge el sentir unánime de los deportistas, y desean testimoniarle su agradecimiento por la obra que ha realizado durante una etapa municipal que quedará como de extraordinaria eficacia»*.⁴⁸²

481 *El Mundo Deportivo*, 1 de març de 1961.

482 *El Mundo Deportivo*, 26 d'abril de 1961.

El 26 de març es van celebrar les eleccions de diputats provincials al Saló de Sant Jordi de la Diputació de Barcelona. Hi havia quinze candidats per cobrir cinc càrrecs provincials per al grup d'entitats i corporacions. En l'escrutini van participar cent-cinquanta compromissaris. Samaranch, que es presentava per la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País, va ser el que va rebre més vots de tota la llista (132 vots) seguit de Mateo Molleví, que representava la Càmera Oficial d'Indústria amb 105 vots. Acabada la votació, els nous diputats i els que havien estat escollits per segona vegada van ser rebuts pel president de la Diputació, el marquès de Castell-Florite, al Saló de la Verge de Montserrat.⁴⁸³ Pocs dies després, l'1 d'abril van jurar els càrrecs al Saló de Sant Jordi. Després del jurament, el secretari de la corporació, Lluís Sentís, va fer lectura de la composició de les diverses comissions: Samaranch presidia la Comissió d'Esports, de la qual també formaven part com a vicepresident Josep Clapés Targarona, que era alcalde de Terrassa, i com a vocals Francesc Llobet Arnán, que dos anys després va ser nomenat alcalde de Granollers; Josep Moll Vall, alcalde de Manresa; Mateo Molleví Ribera, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona; Josep Singla Morera, alcalde d'Igualada, i Ramon Solanich Riera, alcalde de l'Hospitalet de Llobregat. Samaranch també era el vicepresident de la Comissió de Beneficència i Obres Socials i, a més, era representant a la Caixa d'Estalvis de la Diputació provincial.⁴⁸⁴

D'altra banda, aquest mes d'abril es va instaurar una nova distinció (Medalla d'Or) per premiar els atletes afiliats a la federació catalana que assolissin un rècord nacional en el decurs de la temporada, *«dicha medalla, al igual que el trofeo que desde hace años otorga don Mario Riviere, ex presidente de la antigua Federación Catalana de este deporte, para el mismo fin, se entregarán, cada final de temporada, en la fecha que señale la Federación Barcelonesa para efectuar el tradicional reparto de premios»*.⁴⁸⁵ També va anar a la tribuna del Camp Nou per presenciar el partit de la Copa d'Europa entre el FC Barcelona i l'Spartak Králové, de Polònia. El partit, que va guanyar el Barça per 4 a 0, va ser especial perquè abans de començar es va entregar al jugador del FC Barcelona Luis Suárez la Pilota d'Or de 1960. Aquest premi havia estat creat per les publicacions franceses *L'Equipe* i *France Football* i era la primera vegada que el guanyava un futbolista nascut a Espanya.⁴⁸⁶

483 *La Vanguardia*, 28 de març de 1961.

484 *La Vanguardia*, 2 i 4 d'abril de 1961.

485 *La Vanguardia*, 8 de març de 1961.

486 Alfredo Di Stefano, que ja tenia la nacionalitat espanyola, havia guanyat el premi els anys 1957 i 1959.

El Saló del Viatge, l'Esport i el Turisme, que es va organitzar el mes de maig de l'any anterior, va passar a denominar-se Saló Internacional de Turisme i Esport i es va instal·lar en una nau situada als jardins de l'Hospital de la Santa Creu. Samaranch, com ja havia succeït en la primera edició, va assistir a la cerimònia d'inauguració. *«Un dato interesante de la importancia que ha despertado este Salón es el hecho de que estén representados oficialmente doce naciones, las cuales han instalado sus 'stands' en el Salón, así como las más importantes compañías de aviación, sin olvidar una parte muy destacable del deporte de montaña y camping entre otras diversas actividades deportivas y turísticas, lo que permite presagiar que esta segunda edición del Salón alcanzará un gran éxito por el apoyo, que no hay duda dispensará el público barcelonés».*⁴⁸⁷ També en el marc del Saló es van programar diverses sessions de documentals turístics i esportius.

El 12 d'abril, i amb motiu de la semifinal de la Copa d'Europa de futbol que va enfrontar el FC Barcelona i l'Hamburg, Samaranch va acompanyar Fernando María Castiella, ministre d'Afers Exteriors, i el president accidental del club blaugrana, Julià de Capmany, a l'entrega de la Insígnia d'Isabel la Catòlica als jugadors Antoni Ramallets i Jesús Garay.

En el ple municipal del mes d'abril, celebrat el dia 15, es van concedir les Medalles de la Ciutat al Mèrit Esportiu. Entre els guardonats amb la Medalla d'Or hi havia Pau Negre Villavecchia i els jugadors barcelonins que van aconseguir la medalla de bronze als Jocs Olímpics de Roma. *«A continuación, fue aprobado un dictamen concertando con la U.D. Pueblo Seco la exacción del Impuesto de Lujo y del recargo sobre Espectáculos Públicos que gravan las entradas de los partidos de fútbol a celebrar en el campo de La Satalia».*⁴⁸⁸ El 16 d'abril, el Club Natació Montjuïc va celebrar un acte a l'Hotel Orient per homenatjar els campions d'Espanya i Catalunya de natació, i va aprofitar l'acte per fer entrega de la insígnia d'or del club al president d'honor del club, el baró d'Esponellà, i a Joan Antoni Samaranch, a qui l'assemblea del club havia nomenat soci d'honor.⁴⁸⁹ Aquest mes també hi va haver un altre relleu al capdavant d'una federació catalana. El seu amic Pau Negre Villavecchia, que anys després va ocupar també el càrrec de ponent d'Esports de l'Ajuntament, va deixar la presidència de la Federació Catalana d'Hockey i va ser substituït per Josep Mallafré Morell.

El 29 d'abril va tenir una significació especial per a Joan Antoni Samaranch. Al matí, i amb motiu del segon aniversari de la mort de Joaquim Blume; de la seva esposa, María José Bonet, i dels gimnastes José Aguilar, Raúl Pajares i Pablo Muller, va assistir juntament amb

487 *La Vanguardia*, 8 d'abril de 1961.

488 *La Vanguardia*, 16 d'abril de 1961.

489 *El Mundo Deportivo*, 17 d'abril de 1961.

Elola Olaso a la missa *in memoriam* que es va oficiar a l'església parroquial de Santa Inés. A continuació, van anar junts al Gimnàs Blume, ubicat al carrer de Pàdua, núm. 105, on van entregar al pare del gimnasta, Armand Blume, el Trofeu Taher Pacha, distinció que li havia concedit el CIO a títol pòstum l'any anterior. En l'acte hi havia nombrosos familiars i amics de les víctimes, com ara la gimnasta Renata Muller, germana de Pablo Muller, que havia participat als Jocs Olímpics de Roma. També hi eren presents Carlos Gutiérrez, president de la Federació Espanyola, i Manuel Jover, president de la Federació Catalana.⁴⁹⁰ A la tarda, i acompanyant el delegat nacional, Elola Olaso, Samaranch va visitar a Esplugues de Llobregat les obres de la futura Residència Blume, «*que se hallan en estado muy avanzado, y cuya previsión de inauguración después de la detenida visita quedó fijada para el mes de septiembre próximo, coincidiendo con la apertura de los cursos de estudios académicos y laborales*».⁴⁹¹ Acabada la visita, es van traslladar al Saló de Cent per procedir al lliurament de les plaques i les medalles al mèrit esportiu concedides per la Delegación Nacional de Deportes i l'Ajuntament de Barcelona. Aquest acte, que va servir també per retre comptes dels seu últim any al capdavant de la ponència d'Esports, es va iniciar amb la lectura de la memòria d'activitats, que va llegir Juan Ignacio Bermejo Gironés, secretari general de la corporació. Després es va fer entrega de les distincions. Les Medalles d'Or al Mèrit Esportiu de la Ciutat, concedides en el plenari municipal del 15 d'abril, van ser per a Pau Negre i Villavecchia, president de la Federació Catalana d'Hockey, i per als components de l'equip d'hockey, que havia estat el tercer classificat als Jocs Olímpics de Roma: Francesc Caballer Soteras, Joan Àngel Calzado de Castro, Ignasi Macayá Santos de Lamadrid, Eduardo Dualde Santos de Lamadrid i Joaquín Santos Dualde de Lamadrid. En nom de tots els premiats, el tinent d'alcalde Manel Aixelà, que ostentava també la presidència de la Federació Catalana de Tennis, va dirigir unes paraules als assistents.

A la nit es va celebrar el sopar d'homenatge a Joan Antoni Samaranch a l'Hotel Ritz. El sopar havia estat convocat per les federacions esportives catalanes i s'hi van afegir nombrosos clubs esportius i personalitats de la vida pública. El destacat periodista Santiago García li va dedicar un article «Una manifestación justa como pocas»,⁴⁹² en el qual emfatitzava la seva gestió professional i destacava, al mateix temps, la seva qualitat humana: «*Quisiera destacar como el primer motivo del homenaje y sin duda el determinante de su actuación en los cargos que con tanta devoción sirve, el de su íntima y cálida humanidad que le hace desear ser útil a los demás con sencillez, cordialidad y afabilidad. Estas cualidades*

490 *El Mundo Deportivo*, 29 d'abril i 3 de maig de 1961.

491 *El Mundo Deportivo*, 30 d'abril de 1961.

492 *La Vanguardia*, 29 d'abril de 1961.

Sopar d'homenatge a J.A. Samaranch. La taula presidencial estava presidida pel Delegado Nacional Elola Olaso. En primer terme, Maria Teresa Salisachs.

©ARXIU FOTOGRÀFIC FAMÍLIA SAMARANCH/Desconegut

de las que he tenido abundantes pruebas y personalmente en ocasión muy dolorosa para mí, creo que constituyen la verdadera y plena justificación del homenaje que hoy dedicamos todos a don Juan Antonio Samaranch, de quien se puede decir siempre lo mejor sin que nunca se llegue a lo justo...». En total, es van rebre més de mil adhesions a l'acte. La taula presidencial estava presidida per José Antonio Elola Olaso, delegat nacional. L'acompanyaven el general Bergareche; el president de la Diputació de Barcelona, marquès de Castell-Florite; el matrimoni Trullols; el tinent d'alcalde Arévalo; el director de *La Vanguardia*, Manuel Aznar; Sanromán, secretari de la DND; Serrano de Pablo, cap de les Federacions en la DND, i altres autoritats. En una taula contigua seien la seva esposa *Bibis* Samaranch i altres familiars.

El seu substitut al capdavant de la ponència d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona va ser Albert Assalit Camps, que era un prestigiós cirurgià i presidia la Federació Catalana de Ciclisme. Albert Assalit havia estat elegit el 30 d'abril de 1961 pel terç de corporacions i entitats en un acte celebrat al Saló de Cent i que va presidir el governador civil de la província, Matías Vega Guerra. El 23 de maig es va constituir oficialment el nou consistori i li van encomanar la ponència d'Esports. La presa de possessió, de mans del tinent d'alcalde Ribas Seva i amb presència de Joan Antoni Samaranch, va tenir lloc el 12 de juny.⁴⁹³

493 *La Vanguardia*, 13 de juny de 1961.

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

A- Lliurament del trofeu Sant Jordi d'atletisme a la Llar Catalana d'A Coruña.

B- J.A. Samaranch en un discurs a la Diputació de Barcelona.

©DIBA/Domínguez Pont, Joaquín M.

Joan Antoni Samaranch i Torelló va deixar el càrrec de ponent d'Esports de la seva ciutat, però va continuar al capdavant de la Comissió d'Esports de la Diputació de Barcelona i exercint com a representant a Catalunya de la Delegación Nacional de Deportes. Darrere seu va deixar l'empremta d'un estil de treball nou i meticulós, ja que va establir complicitat amb periodistes esportius; va donar suport a clubs, federacions i municipis, i va estar en contacte directe amb els esportistes. Tenia ben clar quines eren les prioritats: per practicar l'esport són necessàries les instal·lacions esportives i per projectar-se internacionalment (tant la ciutat com els seus dirigents) és precís organitzar amb brillantor esdeveniments i competicions internacionals. Només havia iniciat el seu camí.

